894

Contra dolorem capitis
℞ pill. arotic. ʒ 1 S
pill. et cochi ʒ S. misce
et aggregat. pill. cum dya
castoris mo. XX

Contra dolorem oculorum ex flegmate ℞ sir. de sticad. ʒ ii
oximellis squilliticis mell. ros. ana ℥ 1. aquarum feni salvie
bethonice petros. ana ʒ ii misce
℞ pill. cochi ʒ S pill. luc. de iera ana ℈ ʒ 1 misce et
forment. pill. cum dyacastoris numero novem

Contra dolorem capitis potio ℞ radicum acori ʒ 1. radicum feni
apii petros. calamento ana ʒ S. se. feni petros. cumini carui
ana ʒ ii. ℞ barum sticados citr. et arabici ana ʒ iii. salvie
bethonice origani calamenti basiliconis ana m. 1. coquantur
sufficit decoctionis et in lb ii cocture dissolvatur ʒ iii sir.
de sticados. ʒ ii oximellis squillitici. ℥ 1 mellis ros. et
sufficit clarificetur. potando quater ℞ dyafinconis ʒ ii
dyacassie ʒ S agarici ʒ S aquarum ysop. absinthii ana
℥ 1 misce

Morbus fit acutus
- ex materia ut causon
- ex similitudine ut colera
- ex tempore ut ... estate / ... / ...
- ex membro frenesis

℞ diapendion ʒ 1 cum aqua ... caminne

Iste liber est magistri Stanislai Czortconis de Schadek Sacre theologie professoris Canonici sancti floriani in Clepars legatus testamentaliter Collegio maiori artistarum in Cracovia. Anno domini millesimo CCCCLXI.

824

Varia Medicinalia
Aphorismi
Tegni
de Mysomantium accidentibus

N. Inv. 824.

991
45.

grana scrupulus scrupulos tres dragma. sed 8
uncia dat ~~dat~~ dragmas. duodena sed uncia libras
Si solidum queris tres dragmas dimidiabis
... solido differt in nomine solo

yera
logodion ruffus G. constantinus et abl...

.i. agitina

Diuretica — Sunt diuretica fu bruscus sp̄gus calamītū
Spica q̄ꝫ feniclus betonica cassia daucus
Squinantū carui saxifraga sisil cos q̄ꝫ
petrosilinū leuisticus ypicon git

Lapidem frangunt — Hec lapidē frangūt scolopendria ḡna q̄ꝫ s
abrotanū nitrū saxifraga squilla lupinū
hircinus sanguis sp̄gus puluis q̄ꝫ cicade

Prouocat q̄ꝫ — Jusciceris. ciperus petrolesinus uterq̄ꝫ
utraq̄ꝫ spica thimus pionia mirra sauina
acorus agaricus calamus queq̄ꝫ ruta nigella
Origanū fu marrubiū centaurea costus
Castoreū daucus squinantū menstrua ducūt

Stringunt menstrua — Castanee glandes corallus menstrua stringūt
Thus mastix mirtus atanasia spodia galla
Sumac plantago balaustia mumia bolus

Repercussiua — Ista repercutiūt rosa lilia iusquiamus q̄ꝫ
barba iouis solatrū cicorea q̄ꝫ galla papauer

Maturatiua — Maturat fenū grecū liniquoq̄ꝫ semen
Lilia finentum sticados altea butirū

Corrosiua — Sunt que corrodūt os ustū uitreolū q̄ꝫ
lemnias antimonū thutia cerusa sapo q̄ꝫ

Rumpentia — Rumpunt cantarides albestē flāmita pip
os sepie. piretrū q̄ꝫ sinapis et allia trita

Mundificatiua — Mundificant q̄ꝫ fabe fīz fumus orobus q̄ꝫ
aphrita thus yreos aspaltū menta cerusa

Consolidat — Consolidant aloe thus bolus mumia mirra
lignorū cortices gipsus balaustia galla

Nō — Susceptū semen ē primis tredecim diebus
Est quasi lac. ꝑ liquis q̄ꝫ ꝯ fit sangꝰ. at inde
Consolidat duodena dieb. bis bina deinceps
Effigiat. tempus q̄ꝫ sequens deducit ad ortū

...corrondent virtutes partui et dividuntur ad triam speciem Compositio et qui utriusque
...manet in virtute sua ut qualitas ordet cum simili

lor | fortis / medi / debilis | acutus / unctuosus / acetosus | ut | piper / nuces sepum sanguis / acetum

... | fortis / medi / debilis | salsus / insipidus / stipticus | ut | sal urina / fructus qui primo maturescunt

... | fortis / medi / debilis | amarus / dulcis / ponticus | ut | fel / mel / fructus qui crescunt

Auicenna 2o can et Nam est p.glo. ut sapores dulcis amarus acutus sunt in substantia calida. Nam stiptici acetosus et ponticus sunt in substantia frigida

Epilensia / melancolia / mania | in fronte | fantasia / ... / memoria

Sed nam naturales

acer est quies ... ... et ira

...gent salsus ut amarus acutus
...sic stiptica pontica quasi
insipidus dulcis dicunt temperamentum
et dulcis in grosso sunt et amarus
acetosus subtilis sunt et acutus
insipidus cum salsa sunt mediocres

...| ...tiliat / ...ficat / ...oluit / ...perit / ...ralpt / ...durit / calefacit / desiccat

Salsus | aggregat / opilat / exiccat / lenit calefacit

Amarus | aperit / mundificat / abstergit / subtiliat / madefit / calefacit / desiccat

...| acuit / mollificat / lubrificat / calefacit / humectat

Insipidus | ingrossat / aggregat / consolidat / mordificat / stupefacit / infrigidat / humectat

Dulcis | mollificat / maturat / lenit / rarificat / calefacit / humectat

...osus | incidit / separat / subtiliat / aperit / mundificat / infrigidat / desiccat

Stipticus | aggregat / consolidat / stipticat / impellit / ingrossat / infrigidat / desiccat

parvus ... ... in ... ... regit
...
pessimus ... ...

Gaudet epar spodio. maro cor. cerebrum ... ...
pulmo liquiricia. splen capare. stoma galanga
Castoreum debes purgat. scolopendria splen...

febrium | Simplex | aut cum materia | aut expulsione | ex materia calida ut synocha et tertiana / ex materia frigida ut quotidiana et quartana
aut sine putrefactione ut synochus
aut sine materia ut effimera que solum generatur ex supercalefactione spirituum

composita | aut toto materia extra venas aut ex... et hoc duplex | aut membra interiora calefiunt et exteriora frigescunt et vocatur epiala / aut interiora frigescunt et exteriora calefiunt et vocatur lipparia

aut pars ... materia intra venas et pars extra et hoc triplex | aut ex cola... extra venas et flegmate intra et vocatur parvus emitritius / aut ex flegmate extra et cola... intra et vocatur medius emitritius / aut ex mucha intra venas et cola... extra si quosdam aut ... si quosdam. et vocatur maior emitritius

pleuresis est ... cum spirandi difficultate et febre continua tussi laterum et dolore

ad fauces brancus ad nares esto coriza
si fluit ad pectus dicatur reuma catarrus

synocha autem colica frenesis synanchis et antrax
... crudas evacuare solent.

Farmaciam / dietam / cyrurgiam ...

...partes consimiles sunt octo nervus adeps os
arterie vene cartillago caro cutis
officiales autem ... sunt membra de corpore
... epar et cerebrum testes splen pulmo manus pes
... oculi nares os aures pectora collum
...orsum vesica sunt officialia membra

Farmacia largo modo dicitur omnis medicina magis composita. Sed stricta ... farmacia sumitur ... medicina laxativa

dissuria ardua urine ... ... difficultas mingendi

dra est ml' medicina et cibum Nam medicina qualitate mutat et calefacit cibus vero cum tota sua substantia mutat et augmentat

Medicina dividitur in duas ptes. s. in theoricam et p'ticam. Quarum theori ca dividitur in tria. i. i contemplationem rerum na lium et non nalium et q̄ sunt contra naturam. Ex quibus sanitatis et egritudi nis et neutralitatis suarum causarum et signi ficationum scientia procedit tum ipse res naturales ex sui cursum procedit i. cum contra cursum naturales quatuor humores excrescunt ex qua occasione et significa tione egritudo habitur.

Res vero naturales sunt vii. s. elementa commixtiones (complexiones) compositiones (humores) membra virtutes operationes (actiones) et spiritus.

Et alii his alia quedam s. etates colores figu ras distantiam inter ma sculum et feminam addi derunt. De elementis. 1

Elementa sunt iiii. ignis aqua aer et terra. Ignis calidus et siccus est. aqua frigida et humida. aer calidus et humidus. terra frigida et sicca. De commixtionibus. 2

Commixtiones viiii. sunt octo inequales et una equalis. De inequalibus vero quatuor sunt simplices i. calidum. frigidum. humidum et siccum. alie iiii. ex his composite. calidum et siccum calidum et humidum frigidum et siccum frigidum et humidum. Equalis vero una quando commodatione equalitatis in columine ducitur corpus.

Compositiones iiii. sunt i. sanguis. flegma. colera r. colera nigra. Sanguis calidus et humidus est. Flegma frigidum et humidum. Colera r. calida et sicca. Colera nigra frigida et sicca.

Flegmatis autem v. sunt

contra
complexiones
actiones } sunt contra (?) naturalibus et non naturalibus
humores
membra
virtutes
spiritus } sunt (?) naturalibus

modi. Et est flegma sal
sum calidius et siccius
ceteris. infectum colico
humore
co. Et est dulce pertinens
ad caliditatem et hu
mectationem infectum
sanguine. Et est et acre
pertinens ad frigidita
tem et siccitatem infec
tum colico. Et est autem
uitreum quod nascitur ex
nimia frigiditate et co
agulatione sicut in se
nibus naturali calore
destitutis et est frigidum
et humidum. istud uero
non habet saporem notatum
set tamen retinet frigidi
tatem et humectationem

Colera .i. v. modis con
stat. est colera .i. clara
naturaliter et substantialiter cu
ius origo est ab epate.
Et citrina quoque est cuius
exordium est a commixtio
ne aquosi flegmatis et co
lere .i. eoque hec minus est
calida. Et est colera similis
uitellus ouorum que
nascitur ex commixtione
flatis coagulati et cole
.i. clare que minus est
calida. Et quanto minus est
colera uiridis quemadmodum prasi
sium. cuius origo est ma
gis a stomacho quam ab epate.
Et est colera uiridis quasi ad
modum eris erugo (rubigo) et ce
ruse (terra) inmodum ueneni.
nascitur enim ex nimia
ustione (humorum) que prius habet ca
lorem, postmodum malitiam.

Colera .n. duobus modis
constat. uno modo est natu
ralis inmodum fecis san
guinis et eiusdem perturba
tionis et cognoscitur esse
a coleribus nigris cum in
ferius uel superius examina
nant. et iste modus uera
citer est frigidus et siccus.
Et est alius modus extra
naturalem cum et origo
eius est de adustione coli

[illegible] offert in nomine solo

ce commixtionis . albi t
uel racie appellatur ni
ger . et est calidior et leu (*margin: idest colera nigra*)
ior a superiori modo . huius
inse impetum et equali
tatem per necabilem
permutiosam . Membra
Membrorum modi sunt
quatuor . Eorum enim quedam
sunt principalia quasi
fundamenta uel materia . Et sunt
quatuor . scilicet cerebrum
cor . epar . et testiculi . Et
sunt alia quedam que a pre
dictis principalibus de
fluunt . ut sunt nerui
qui cerebro ministrant .
arterie que cordi . ue
ne que fluunt ab epate .
et uasa que testiculis sper
ma ministrant . Sunt
autem de membris alia pro
priam uirtutem habentia .
Unde eadem membra regun
tur [illegible] et eorum
qualitas constat ut sunt
ossa et cartilagines ossa .

et membranule que
sunt inter corium et carnem .
et musculi . pinguedo et ca
ro . Et alia sunt que propria
in se propria uirtute reguntur . ha (*margin: habent*)
bentia primum uigorem a princi
palibus fundamentis . ut est (*margin: habent*)
stomachus renes . intestina .
omnesque lacerti . Hec
enim sua propria uirtute
appetunt cibum et simu
tant . et operantur suos
actus secundum naturam . habent
et alias uirtutes decur
rentes a principalibus
fundamentis . de quibus
principalibus constat
sensus cum uoluntario (*margin: et uita*)
motu . Virtutes
Virtutis itaque trina fit
partitio . est uirtus na
turalis . est spiritualis . est
animalis . Virtus si
quidem naturalis una
est que ministrat altera
cui ministratur . Set
naturalis uirtus est mu

ministratur. mō grauāt in
nutrit ⁊ mō pascit. Cum
tus aūt que minist̄
appetit retinet digit
⁊ expellit. que ōs fuunt
uirtuti. pascenti. quemadmoď
pascens uirtus nut
bilis. grauāti uirtuti d
fuiunt alie due. u
na que inmutat cibum
altera que informat;
due. que a se differunt.
Quam for uirtus inmu
tat ⁊ ministrat uirtu
ti grauānti siñ informa
tione aliqua. Secun
da uō inmutat ⁊ mi
nistrat uirtuti grauānti
cum informatōne. Ex
opatōnes informatiue
uirtutis sunt. v. assi
milatiua. concaua. p
forabilis. aspa ⁊ lenis
De uirtute spūali di
o procedunt. Unum o
aliud. patiuum ⁊ ab h' opatiū
Opatiua uō uirtus ē
que cor dilatat ⁊ arteri
as. ⁊ iterum constrig̃
ab opatiua h' nascūt
ira. indignatō. uictoria
dñatio. astutia. solli
citudo.
Zodiaca uirtus tāq
plectitur. est una ū
tus aīmalis que ōdi
nat ⁊ discernit ⁊ com
ponit. Secunda mo
uetur uoluntariō mo
tu. Tertia sensibil'
uocatur. De ordina
tiua ⁊ compositiua ū
tute h' procedunt. fan
tasia in fronte. cogi
tatio l' ratio in cerebro
memoria in occipitio
Uirtus uō uoluntate
mobil'. lacertos quibȝ
cetera mbra mouent'
mouet cum uoluntariō
motu. Uirtus itaq
sensibilis constat ui
su. auditu. gustu. odo
ratu. et tactu. Oportet

singlarit

Operationes duobus mo
dis sunt. Sunt operatio
nes quarum unaquaque per
suum est efficiat. ut est a
bi appetitus per caliditatem
et siccitatem. digestio per cal
et humiditatem. retentio
per frigid et siccitatem. Expul
sio per frem et humid. Sunt
et composite que a duobus
componunt. ut desite
rium et expulsio nam
desiderium duplici uir
tute componitur. quarum
una est que appetit alterum
que sentit. si uanci eua
cuationem sentit. Ex
pulsio duplici uirtu
te amplius componitur.
una est que expellit alterum que
appetit. tercia que sentit

Spiritus

Spiritus enim tres sunt. primus
naturalis sumit principium
ab epate. secundus uitalis a cor
de. tertius uero. i. animalis
a cerebro. Horum pri
mus in uenas que non habent
pulsum totum per corpus diffunditur.
Secundus in arterias.
Tertius uero in neruos
dirigitur. que in. vii. a par
te naturalium rerum. i. spiritu
cognoscuntur. Etates

Quatuor sunt etates.
adolescentia iuuentus.
Senectus. senium. Ad
olescentia complexionis calide
et humide in qua crescat
et augeat corpus usque ad xxv uel ad xxx
protendens annum. Hanc iu
uentus sequitur que cali
est et sicca perfecte sine di
minutione uirium cor
conseruans. xxxv. anno
uel xl. anno finitur. Hunc
succedit senectus fri
gida et sicca in qua quidem
minui et decrescere incipit
corpus. tamen uirtus non deficit
lv. uel lx. anno persistens sunt
Hunc succedit senium
collectione flatis humoris
frigidi et humidi in quo uir
tutis apparet defectus.

quod suos annos termino
uite metitur. Colores

Color cutis duobus
modis fit. aut humeri in-
teriora subministrant.
aut exteriora deducunt
Ab unitionibus autem accidit
duobus modis. ex ha-
bundantia uel ab equali-
tate humorum. Ille est
ab equalitate qui est bene
compositus albedine et ru-
bore. Ab inequalitate
procedunt. niger. citrinus
rubeus. glaucus. et
albus color. Color
namque rubeus et niger et
citrinus. significat calorem
dominantem colere. Citrinus
uero solus significat coleram
rubeam. Niger uero solus si-
gnificat coleram nigram. rubeus
solus habundantiam san-
guinis. Albus namque
et glaucus habundantem
frigiditatem. Sed glaucus
ex melancolia. albus ex
flate sui causis hec designat
Ab exterioribus nempe
colores eueniunt sicut albus
ex frigore scotis. ex calo-
re ethiopibus et aliis mul- -niger-
tis accidentibus. Sunt et
alii speciales colores qui
ex timore aut ex tristi-
tia. aut ex ira. aut ani-
mi motibus.

Capillorum colores
sunt. iiii. niger. rubeus.
glaucus et canities.
Niger ex habundantia humoris
colerici incensi uel adu-
stione multa sanguinis
Rubeus autem ex mediocri-
tate caloris non adusti.
unde semper fiunt capil-
li. r. Glaucus ex habun-
dantia melancolico.
Canities uero ex nimia
... defectione naturalis
caloris. et ex infectione
putridi flatus. hic plurimum
fit in senibus.

Oculorum tunice sunt

4

vii. humores. iii. Prima
tunica dicitur retina.
secunda secundina. tertia scli
ros. quarta tela arane
a. quinta uuea. vi.
cornea. vii. coniunctiua.
Primus humor uitre
us. secundus cristallinus
tertius albugineus.

Oculorum colores sunt
.iiii. niger. subalbidus
uarius. glaucus. Ni
ger color fit ex defectu uisi
bilis spiritus uel exptilitati
one ipsius. aut ex exterem
na cristallini humoris
uel quia plurimum recedit in
terius ipse cristallinus humor.
aut ex humore habundanti
qui est similis albugi
neo. aut ex turbulentia
ipsius. uel ex habundantia
humoris uuei. Sub
albedo fit ex .vii. rebus
superioribus contrariis. i. ex ha
bundantia uisibilis spiritus.
uel claritate ipsius. aut

ex habundantia cristallini
humoris. uel quia plurimum
recedit exterius cristallinus
humor. aut ex minoritate
albuginei humoris. aut
ex claritate ipsius uel de
fectione qualitatis uuea
humoris. Varius et
glaucus color fit. sicut
conueniunt que accidunt
nigredini et subalbedini
Varius uero color fit
uisibilem spiritum magis
habundare et clarescere
... in sua uarietate.
Glaucus uero color
spiritum uisibilem minus ha
bundare et minus subnig
rescere in sua glaucedine

Modi qualitatis communis figure
sunt .v. crassitudo mi
nima et extenuata macies
spissitudo et equalitas. equalitas

Crassitudinis
due sunt species. s.
habundantia car
nis et pingue
do ÷

÷ Habundantia carnis
fit ex habundantia calo
ris et humectationis. di
minutio pinguedinis

⊢ pinguedo fit ex frigiditate
et superhabundante hume
ctatione

Extenuatio macies fit ex caliditate et siccitate intensa ut in coliac(is)

Non naturalia sunt vi scilicet aer. exinanitio et otium. inanitio et repletio. cibus et potus. somnus et vigilia. accidentia anime

fit ex caliditate et siccitate intensa. Subtilitas ex frigiditate et siccitate. Squaliditas ex frigiditate et humectatione intensa. Equalitas itaque est ex equalitate humorum corporis et forme.

Distantia inter masculum et feminam differt quia hic calidior et siccior est. illa autem est frigidior et humidior.

Aeris mutatio fit v. modis. ex anni temporibus et ortu stellarum et occasu. ventis et terris. caritate et fumositate. Anni tempora sunt iiii. Ver equale. estas calida et sicca. autumpnus calidus frigidus et siccus. yemps frigida et humida. Ex stellis immutatur aer his modis. nam cum appropinquant sol stellis. vel e contra. calidior fit aer et quidam his ad se separatis frigiditas aeris augetur.

Venti sunt iiii. subsolanus. favonius. septentrion. auster. quorum septentrio unus habet virtutem frigidam et siccam. alter auster calidam et humidam. Ceteri vero duo equalis virtutis sunt quorum unum id est subsolanus caliditas et siccitas. alterum vero id est favonio frigiditas et humiditas attribuunt.

Terrarum modi sunt iiii. altitudo profunditas vicinitas montium et maris et equalitas locorum seu terrarum quibus terre ad se differunt. Altitudine terre profundiori. quoniam altitudo frigiditatem profunditas huic contrarium reddit. Appropinquitate vero montium quoniam si fuerint ipsi a parte meridiana terra erit frigida. nam montes meridiani caliditatis obstant ventis. Septentrionales venti frigus eorum expetunt flatibus si vero septentrionem montes habuerint superiori terre contrarium

ł q[ue] meridiana ... calida et humida

... rtio.

ēēt. Cum aūs uicinitate q[ue]m in medies tala ł hu[m]us scepto' scam[us] ł sicca ł tam pbet. p[ro]ceta tiennā sunit se differunt. nam sisu erit ita petrosa sicca ēēt ⁊ sic. Quiō pinguis ⁊ ēē sa calida ⁊ humida. lu tea aūt sicca ⁊ humida ēēt.

Commutat[ur] quoq[ue] aer fumositate t[er]re. uel ue pulludum siu aliē putr dinis. ūn fiunt morbi ⁊ pestes in hominibus.

Exercitium inmutat cor[pus] quia q[uo]d equale ē calorē pr[e]at equalem. Si ē u[er]o am pli[us] fit mag[is] calefacit. s[ed] p[ro]ceta infrīat ⁊ desiccat. Ociositate cor[pus] inmutat q[ui]a si est inequal[is] fr[igida] ⁊ t[er]r[a] et humectioz habet inequalem. si u[er]o cal[i]d[a] e equale

Balnea āt s[unt] d[u]l[c]is aq[u]e ⁊ ñ dulcis. Si d[u]lcis aq[ua] balnei remol[li]t. calidum calefacit. frigidum i[n]frīat. Cum ñ dulcis u[er]o aq[ua] balneum desiccat cor[pus]. q[uia] si ex aq[u]a sal sa ⁊ amara sit u[e]l sulfurea fu[eri]t calefacit et de siccat cor[pus]. Si ex alu minosa aut gypsea fu[eri]t. infrīat et desic cat.

Modi cibo rum duo s[un]t. Est n[on] cib[us] qui bonū et ē qui malū gignit huo rē. Cibus aūt est qui bonū g[ign]it huorē et q[ui] bonū sanguinem creat et eq[ua]lem in co[m] mixtione et ope ut ē pa[n]is modi[us] fermentus et s[an]itat[is] et caro agni et edulina. Malus āt c[on]t[ra]rio op[er]at[ur] ut est pa nis optim[us] ñ recens et arietina et vaccina et hircina uetusta caro. Cib[us] bonū malū a bonū q[ue] humorem ē[ius] ītūū duo sūt mōi. g[ra]ui[us] ⁊ leuis.

Grauis ū ē porcina ca ro ⁊ bouina s[ed] uetusta. Leuis ut ē pullorum. piscium cio medi[o]c[r]um mag[is] mobi lium min[us] pingui ⁊ scamosorum. Est ⁊ oleum gris. q[ui] malum g[ign]it humorem cole. r[ubee] ū ē na sturtium. sinapis ⁊ alli

Si fu[eri]t sulfurea ⁊ aluminosa ⁊ ... ⁊ sicca ēēt

um Cusiunt q̃ faciūt me
lancoliam. ũ ē lens.
caul'. ⁊ cað caꝑna ueꝛ
⁊ lðuma. Cst q̃ ē aut fla
ut est caro porcel
lorũ et agnorũ et
atriplex et pasti
nata. Cpra
gius cib' ḡnt fla' ⁊ co
l'am. n. cib' uõ leuis co
l'am. r. ⁊ utrūq; malū ē.
Modi potationũ s. .ííí. Cē
potus qui nichil ē aliud
q̃ potus. ũ aq̃. Cpot' q ē
cib' ⁊ pot' ũ ē uinũ. Cēi
alius potus duob; supi
orib; ptinēs. ũ ē potð q̃
datur ꝯ aliq' morbi ini
tium. ũ ē mellicrũ ul'
ꝯditum
ut mulsa. Ccib; uõ hí
utilitatis ē q̃ ꝛequit ite
g'tatem co'is recto ō dı'ē
ꝯponi
Cpot' hanc utilitatē pꝛ'at .
q' ꝛeportat cibum p cor'
Cs; illius potus utilita'
q̃ diximꝰ p . tōni ptinē.
co'is . nãm ad se ꝯ ūtit.
Sompn' co'is imutat
nãm. p'mũ quia infriāt
extius ⁊ calefacit inti'
Csi plus fuīt infriat ⁊
humectat. Cuigilus i
mutat' ꝯ corpus q' ex
trīnsecus calefaciūt.
intinsecus infriāt ⁊ d'
siccant.
Motus h' pꝛ'at co'. d'
siccat co' ⁊ minuit nã
lem ūtutem. ið'o. q̃ m
fiat. Caltonib uo ex
multa ꝯtussione cor
pus calefacit
Sunt q̃dam ac
cidentia aīe que
faciunt infra corpus.
sicut ea que ꝯmouēt
calorem ab intiori pte
ad sup'ficiem cutis aũ
impetuose ũtra. aũ lei
ter cum suauitate. ũ dli
tie. Csūt ⁊ que ad se cali
ditatē ꝯhunt. et celāt
aut ipetuose ut t'or
ut timor aut leuit' ut
angustia. Csūt q̃ ꝯ
mouēt nãlem ūtutem
intus ⁊ ex' ut tristitia. d' r̃ b ꝯ cõn nã
Febris ē calor innãl'

ciu suum nature supg'di
ens. procedens a corde in
arterias suoq; ledit ef
fectu ul' alit. febris
ē calor p'ret' nām a ccen
sus in corde expandens
se in arterias p totū cor
sensibilitate ledens cor
pus. Cui' sūt tria gnā uni
uerso q dr effimera. Alī i
humoribz q putrefiunt
putrida nūcupat' Tertiū
solida ledit mebra ut ē
ethica. Quarū effimera
ab accidenti occōne na
scitur putrida uo a putridis
rebz. Quorū simplices x
q; singulares s. iiii Pri
mus qui fit ex putredie
sangis obuius utrasq;
ptes interiores exteriores
ū ē sinochus. Secūd' fit
ex putredie cole. r. ū est
terus. Terti' fit ex putre
die fleumatis ut ē cotidian'
Quartus fit ex putredie
melancolie q intmissus

duobz diebz affligit infir
mum. adiciat' quartanus
Omēs pta febrium ex pu
tredine accidentium. iii. s.
ut epaum astica
Est febris que cotidie
ut augm astica
minuit' Est q cotidie auge
tur donec recedat Est q in
ut omothena
eodem statu pmanet donec
ītium recedat. Continua
febris ē putredie uenar'
fit declinans quoq; febris
febris ē ex uenas ī aliqb
cois ptibz. Compullatio
fit in febribz ex infusioē
et supfluitate putredinis
in sensibilibz mebris mor
dens mitigans. Eoq; hoīs
compullatio fit in febribz
i. interpolatam et q tē
q̄ l'hūt. inesum q; ex uenas
Apostematū. iiii. or. Sūt
sūt simplices moi. aū ei
sūt ex sangue. q dr flegmones
aū ex colibz. r.
q dr cuisipulle aū ex fla
te q' ē coagulatum. q dr
i. fumor
cumie. aut ex colibz nigris
q dr cancer. Flegmon

ex sanguine sig(na) sunt h(ec) ru
bor duritia pulsus do(lor)
calor et mor. Ex cola
.r. flegmonis sig(na) sunt h(ec)
calor. rubor mixtus ci
trino colori. magnitudo
doloris et velox augm(en)
tatio. Ex fl(egm)ate flegmo
nis signa sunt h(ec). albe
do mollities. (et) si digitu(m)
ex p(re)ssus q(ui) signum fo
raminis fit et e(st) sin(e) dolore
Ex cola. n. flegmonis si
gna sunt h(ec) nigens du
ritia e(st) ingrediens absq(ue) se(n)su.
In humano corp(or)e una q(ue)
res n(on) val(et) signum n(on) inte
nuerit fac(er)e sanitate(m). si di
miserit aut fac(er)e egritudine(m) a
neutru(m). Egritudinu(m) aut(em) egritu
dinum sunt tria. consile offi
tiale. universale. Est egri
tudo consilis similib(us) m(em)bris
contingens q(ue) similia sortiu(n)t(ur)
vocabula. sunt eadem
passione. ut cap(ut) dolens.
Officialis e(st) egritudo q(ue) accidit offi

tialibus m(em)bris. sic(ut) sunt
pedes manus. lingua de(n)
tes. q(ue) sumu(n)t s(ua) no(m)i(n)a ex m(em)
bris quib(us) accidit ut podag(ra)
cyragra. Est deniq(ue) egritu
do u(niversa)lis q(ue) sociat(ur) sup(er)ioris
duab(us). ut e(st) m(em)broru(m) seiunc
tio. De morb(is) (con)silui p(ar)tiu(m)
Egritudinum q(ue) q(ui)d(em) siliu(m) p(ar)
tium h(ab)u(n)t similitudine(m). oc
to s(e)c(undu)m mo(dum). iiii. sunt simpli
ces. i. calida. frigida. humida. sicca
(Et ex his iiii. fiu(n)t alie iiii.
s(e)c(undu)m co(m)posite. frigida. humida. frigida sic
ca. calida humida. calida sicca.
Harum octo p(er) singulas sunt
duo modi. aut ex qualitate
simplici. aut ex humore sal
tem co(m)mixtione. Ex simplici
vero qualitate contig(it) infirmi
tas q(ue) solidis m(em)bris accidit
q(ue) grece d(icitu)r ethica. Egritudo ca
lida q(ue) ex humore accidit e(st)
febris ex putredine f(a)c(t)a.
ut sup(er)ius dictum e(st). Egritudo frig(id)a
q(ue) sine humore (con)ting(it) e(st) al
gor ex nimia frigiditate aeris

d(e) mor(bis) aliu(m) p(ar)tiu(m)

fiue niuus ¶ cum alio
humore fit. e paralisis q i
toto corpore fit aut i parte.
¶ Quod9 humecti morbus q
fit se hindiges altius hu
moris humectate. u e frin
gid uulis acuaciui at
q3 fecti dissimum cu tabidi
tate. quemadmodum in statica
io ydropicorum squalore
uacuo cois. ¶ morb u
humidus e. nimium fluens
humorem u ydropisis.
¶ morbi siccus e sim huic u
spasmus qui fit ex in anitate
¶ morbi siccus cum huic
e u cancer siccus a durus.
d morb offia alium mbrorum — Morbi in offitialibus mbris
sunt .s. ipi sunt q accidunt
in plasmate .i. forma
creature. et in qntitate
mbrorum et i nal. nu
superfluitate et mbrorum
positione ¶ morbi offitia
lium in forma hois .v. mo
dis fiunt ¶ mbri i concietta
ut fedat capis lõgitude ¶
concauitatibus u similium pe
dumq3 concauitas e in extre
plicatur ¶ impetus. u e cor
strictura aut largitas. ¶ in
aspitate u e gutturis l'pul
mois a canalum aspitas.
¶ i lenitate uelut matris
Mor i quantitate ¶ leitas
mbrorum fiunt ¶ aut ex ha
bundantia ut crescant i
plus quam decet sic si ui
demus in magno capite.
lingua grossa / aut ex uitia
puitate a indecenti u pu
uum cap. strictic a equr.
Morbi in nũo mbrorum a
fiunt ex augmento aut dimi
nutione ¶ ex augmentu quod
aut ex occursu uel u superflu
us digitus / aut ex e sum u
libria a scaudes a cavoodi
nes uenue. ¶ ex diminu
tione uo aut u e oium
abscisio digitorum
aut particulariter
u e uni ¶ positione mbrorum
duo fiunt morbi. a' ppe
mbris motorum d loco
suo. a' ex dispõe ui
cini mb' u st' digiti
et labia que con

gluttinant ul' adherent q
n sequunt. a q sequunt con
glutinant. Consequtio
adherentis membra uult fit a
membris consilib; a offitia
alibus. Consimilib; autem
membris n ossib; continui
ius uocis. la ctis cute ex
siossi accidit fracta dr.
Cuius ciunt expecenti quo plaga
dr. Si at ex vcti
no plaga sed putida
uocatur. Si uenis ti
ius arte siccadit. alio
quoq; alio noie nuncu
patur. Si aut euenit me
dius lactis concussio siue
contusio nuncupat. Si no ica
te ex contusio dr. q sincanut
putida plaga dr. Cum os
sitialib; uo membris fit p
petua sequtio n e absoltio
nunius ul' pectus
Hois qualitates .iii. s
sanitas egritudo. aut neut
Sanitas e expunctum pti
tiens res natales scd cursum
ne. Egritudo e insequentia ex

artib

... nature. unifit le
sionis effectus. neutrum
quod e q n sanum n i
firmu e. Est neutralis
qualitas tb; mois con
stat n in uno corpe q sanu
tas infirmitas diuersis
membris n i corpe ceca l' clau
di sui i corpe sanis. e i unu
membru itemnati q n male
fiat putatur corp hois
alius hois sanu fu
erit alius vero
infirmu n coru q estate
infirmatur yeme sanatur
 q fridus n fuit yeme
infirmatur estate sanant
 q habituam nam hunt.
i pueritia ifirmat. i iuue
tute. at in senectute sanis
Qui uero sicut
habuerit nat. in
pueritia sam fut.
in iuuctute et senc
ctute infirm erit
Illis tribus iuenit sanitas
egritudo aut neutrum
Sanu e in corpe in quo tm
qualitatum unaq; repit.
Aut in actione facit eu

silic

las. et confirmant. Cau
insignorib; eas significantib;.

Occasionis uero duo
sunt genera. unum est iuile et
est aliud extraneum. nature

Occasiones uero utiles que fa
ciunt sanitatem aut conser
uant. Sed occasiones conserua
tes pertinent ad sanitatem.
facientes uero pertinet ad in
firmitatem.

Occasiones que
ulterius non procedunt. alie
pertinet ad infirmitatem. alie
ad neutrum.

Sed egre
ostion est sicut infirmita
tes. aues easdem infirman
tes conservantes.

Ille vero
que pertinent non ad infir
mitatem non ad sanitatem
custodiunt neutrum atque con
stituunt.

Omnium occasionum sociale
tem humanum cum sanitate
et infirmitate. vi. modi sunt
quorum unus est aer qui circum
dat humanum corpus. cibus et
potus. motus et requies.
sompnus et uigilie. inani
tio et repletio. accidentia anime.

Que omnia si cum certa
moderatione fiunt in quanti
tate qualitate tempore. ope
et ordine. custodiunt sanita
tem ab accidentibus. quod si contra
quod decens fuit. accidunt in
firmitates et permanent.

Modi occasionum facientium
infirmitatem. iij. sunt.

Una
alie uocatur primitiue que
extrinsecus accidit corpori. ut est cal
et frigus.

Et sunt antecedentia que
ad mouent intrinsecus in
corpore. ut repletio et inanitio.

Et sunt alia que uocantur con
iunctiua que donec adsunt
adest infirmitas. his ab
eunti infirmitas abest
ut putredo in febribus.

Egritudinum secundum aliam
diuisionem modi sunt duo. aut
corporis aut propter.

Que dicit
accidit aut accidentali. aut
necessario fuit.

Accidentali
uero ut robustio perturbatio

morsus et discerptio et
cetere res nocive. et alia
supius memorata que
ut sup dictum e socia sunt
sanitati et infirmitati.
Que uo prie sunt egri-
tudines q sit i ostilibq
mibq et osuat eg nez
q in officialibq. q in
dione coru qtiª et co
suat siu mhq siu extig

d' cais morboru calidorum

Modi morborum ex cali-
ditate procedentium sex.
Primus aut ex motione
spus q corpis ex co
motoe spus ut e ira et
supbia ex co motone
corpis ut est labor
et exercitium

Secūdus u
ocursus uisibilus q̄lita
tis cum effectu u ypita-
sis ad solem. Tertius
uo ex caliditate cor ad-
uenientē cum uirtute.
q̄ incepit caliditate ex
esu acriminū ut cepe. Quart
fit ex intclusione poros
ut ex frigitate yemis. Qt
ex putredine ut in febr.

d' cais morboru frigidoru

Occones frigidorum morbo
rum. octo sunt prima oc
casio uisibilus frigitis cum
effectu. ut frigus nimius.
Secunda ut frigus opii.
aduenientis fortit huão
cor. Tertia ex exhibitione habū
dantia cor aduenienti et
q repleuit extinguēti
calorem nālem. Quarta
ex priuatione ciborum. un
ñālis minuit. extinguit. Quinta
uo ex habundantia fri
humoris obturantis p
ros unde ñālis calor minu
itur. Sexta ex dissolu
tone et aptione poris ad
dissoluēdum ñālem ca
lorem. Septima ex como
tione et exercicio nimio un
fit dissolutio multa hu-
moris et euacuatio et sudo
un attenuatur cor. Octa
ua uo fit ex requie et ocio
sitate multa.

et euacuadu

d' cais morboru siccorum

Siccorum morborum oc
casiones. iiii. Prima octo

aliene

otasio

aliene siccitatis, inuisibi
lis ac manifesta cum ef
fectu. ut ueneni siccitas
Secunda uero exadnetu
sicce rei in corpore cum
fortitudine ut acetum
sal. sinapis. Tertia pur
tas cibi et potus. Quar
ta commotio nimia et exer

de causis morborum humidorum

cicium.
Occasiones humorum me
brorum. iiij. s. Prima n
occursus rei prauantis hu
morem cum effectu. sic
balneum. Secunda n i
gressio rei afferentis humo
rem uirtute in corpore sic
recentes pisces. Tertia
uero ut immunditas cibi et
potus. Quarta autem n re
quies et ocium.

de modis morborum ex malicia complexionis

Modi morborum ex in
naturali malitia cum aliquo
humore decurrentium ad
infirma membra. iiij. Primus
est uirtus membri impel
lentis et infirmitas me
bri substinentis. Secun
dus multitudo humoris.
Tertius debilitas uir
tutis nutrientis. Quartus
largitas uie pororum.
Malitia egritudinis ingredi
tur et supuenit consile
membrum .v. modis. Aut
contingit uiuido matino
.i. uinque natiuitatis. Aut
cum stringitur fasciis. Aut ex
malo nutrimento. Aut ex ali
qua infirmitate adueniente
in preteritis temporibus ut pera.
Si quis complexionis uiuido
debilitatur aliquod consile
membrum. fit ex habundan
tia spermatis eius expulte
et indigentia conuenientis
qualitatis spermatis ut
si fuerit grossum et pinguis
uel aquosum et tenue. Qui
nascitur infans debi
litatur in eo aliquod memb.
si egressus fuerit sine quasi
mala egressione. i. super
genua currens aut su

pinus. Cum constringitur
fascia inconvenienti con
strictione debilitatur du
plicatus. Qui autem in
citatur male et indecenter
la accipiendo vel sugen
do debilitatur. Huius vero
temporibus vel precedente infirmita
te accidente. egritudinis
malitia simul in membro su
venit ex vulnere sive in
cisione et si passus
fuerit ab aliquo accidenti
suam debilitatem seu vulnus
vel apostema.

Incidit egritudo in osile
in brachium naturale .vii. modis.
Aut enim ab obstetrice
si cultum habuit cum tem
infantem. vel si prius fit
ambulare ante congruum
tempus. Aut ex medico si con (membra)
fracta et collisa ignoran
ter constituerit et constri
xerit. Aut ex infirmo si ea con
movit ante eo quod conplita
ante quam solidentur et con
firmata sint. Aut ex fractura.
ut si supra musculum [illegible]
qui in femore est contorqueatur
coxa. Aut ex contusione
ut si comprimatur nasus et ac
cidat simus. Aut ex huiusmodi
malo quia accidit lepsis.
sive ex pruritate huius
accidente ptysicis

De constrictione pororum

Constrictio pororum fit
tribus occasionibus. aut enim ex con
strictione attenuatorum
aut ex extraneitate sive co
artatione. Constrictio (attenuatoria)
vero fit. aut ex inimicitate
virtutis retinentis. aut ex
debilitate virtutis impel
lentis. aut ex habundantia
frigoris. aut ex habundantia
constrictione conprimit ali
quam partem loci. aut ex
habundantia siccitatis
ut sepe evenit ex liga
tura constricta. Ex car
nositate vero constringitur
pori. ut si accidit aliquid
apud et fiat carnositas aut

et p(ro)p(ter)ea c(aus)a do cal
losa

si prius euenit aliquod
uulnus. Ex coartatione
cum accidit aliquid i(n) po
ris. ut e(st) humor siue la
pis. siue coagulatus
sanguis. aut latitas
aliquid i(n) eis ut sup
flua caro (et) scabies.

Largitas quoque poro
rum. iiij. mo(d)is fit. aut
ex multa (com)motione i(m)pel
lentis uirtutis. aut
ex debilitatione retine(n)
tis. aut ex habundantia
caloris (et) humoris aut
ex medicaminis (com)po(si)tio(n)ib(us)
(et) aperientib(us) eos

Lenitas accidit duob(us)
mo(d)is. uidelicet aut de i(n)t(us)
aut de foris. Intus. ex
humore uiscoso liq(ue)facto.
foris u(er)o ex cera li
quefacta cum ungento.

de superfluitate membrorum

membrum
Superfluitas i(n) m(em)b(ro) acci
dit duob(us) mo(d)is. Naturalis
si fuerit sup(er)fluitas naturalis
ex superfluo humore n(aturali)

s(cilicet) ex n(atura)li et i(n)nali
humore

li (et) bono. (et) ex habundantia
informatiue u(ir)tutis. q(uo)d
si fuerit ex cursum naturalem
est ex humore i(n)naturali (et)
inconueniente. aut ex ha
bundantia u(ir)tutis i(n)for
matiue.

Diminutio i(n) m(em)brorum i(n)
numero duob(us) s(imi)l(ite)r fit
mo(d)is. aut intus aut
extrinsecus. Intus p(er) dimi
nutionem humoris. Extri(n)s(ecus)
ex combustione [illegible] ig(ni)s a(ut)
ex frigore sui incisione
seu putredine. Putredo
aut(em) accidit aut ex potione
membra
mortificante (et) putrefa
ciente aut ex constricti
et retentione
one illius humoris q(ui)
resoluitur

Magnitudo aut(em) i(n) membro(rum)
fit trib(us) mo(d)is. aut ex
n(atura)li
multitudine humoris a(ut)
ex habilitate uirtutis aut
ex commixtione utriusq(ue)
Paruus u(er)o fit trib(us) mo
dis aut ex debilitate uir

Asperitas u(er)o simili
ter modis fit. s(cilicet) de intus
et de foris. Intus namq(ue)
ex superfluo et acuto
humore. foris u(er)o ex
fumo et puluere

tutis . aut ex minoratione
nālis humoris aut ex i
firmitate extiori. ū ē ici
sio uł obustio ig̃s seu
ex frigore nimis

Cōmo mb suo loco
fit duob; mōis aut ex ɔ
motōne uoluntaīā ā
ex humore ineno equi
tati dissolui ete imbr;
aliubricum faciente.

de cɔ̃ssion mbi

Membrum uł os egrotāt
appa iuncturā mutatur simulit̃ duob; modis . aut ex iunctura iq̃
nō conueit sepatō. aū
ex sepatōne iqua ñ con
uenit coniūctō. Si ex cō
iunctōne ħ fuiſt sui se
pationē cīt ex humore
acuto . aū ex acēnti uul
nere aū ex spasmo. Si ū
fuiſt ex sepatōne ū ñ cō
uenit coniūctō. cīt ex
grosso uiscoso humcē
aut ex accīnti uulnē aū
ex spasmo.

Sepatō iuncturarum
duab; occōnib; fit. aū i
tinsecus aut extrinsecus.
Intinsecus uō fit aut ex
humore acuto incidēti
aut ex uentositate pigui
distendente aut
dissipante. Ex
tinsecus uō fit. aut ex
scissura aut fractōne ā
exacio nimio. ā incisi
one ut ensis. ā q distendit ut fimus aut quod
otundit ut lapis.

Omē sigōrum ēā sunt
alia ēā significant sanitatem. alia egrnem. alia
neutrum. quarum sigō
rum unumqq g̃ ioro
ptitur sunt ēā q̄ sighēat i sim
plicibus membris offitialib; aut
q̄ significant membris cō
similibus.

Consilium ptium sigō
rum duo sūt mōi. alie
sunt subiles alie acēntales. subiles uō ut ē
calor. frīas. siccitas. ahu

mectatis. accidentales sunt q
dam significant per tactum ut
durum et molle, quedam per
uisum ut colloratum, quedam
per perfectionem virtutis ut sunt oper
ationes plene et perfecte.

Significationes egritudinum
membrorum officialium
due sunt similiter subtiles
et accidentales. Subtiles significationes
... sunt .iiii. ars modus
numerus et positio. Accidentales
similiter .iiii. sunt bonum ma
lum perfectum et imperfectum.

Quedam significationum facientium
sunt in signis. Et cum significationes quedam
enim significant preteritum quedam
que iam abiit. Et dicuntur cogni
tiua uel agitiua ut
uidentes corpus humidum
agnoscimus quod sudor pre
cessit. Alia significant pre
sentia quod a ... dicuntur demonstra
tiua et cognoscuntur per
significationes. Ue
luti cum inuenitur
pulsus magnus et ci
tatus intelligimus quod
significet calorem superan
tem. Sunt et alia que
significant ... futura
et accidentia cognitiuis uelut
cum *inspicimus* uidemus labium subti
... cum cognoscimus uo
mitum accidere. Qui primusque
accessit uocatur pronosticatio
significatiua. Et sunt significationes
et accidentia distat quoniam dio
cum augustino inter ea. Quedam
sunt in unaquaque ... causa di
uisionum sanitatis uolu
erit unum habent habitudinem
sed in infirmo hii sunt accidenti
a in medico autem significationes.

de accidentibus significatiuis

Accidentia significatiua quedam significant
aliud enim est uirtus operatiua
mutata sicut in uirgo est aliud
corporis qualitas mutata sicut icteritia
Teriens accidens non uenit magis.
Uirtus operatiua mutata
est triplex. Aut ex toto *corporum* sicut i
digestio aut ex parte sicut oculorum
obscuritas uel tarda digestio
aut de qualitate in qualita
tem ut deuia digestione in
fumosam uel acetosam sicut qui
musca uel ligna magis oculis
apparentia sunt.

d' corpis q̃litate mutata

Corpoīs qualitates
mutate .iiij. mois co
gnoscitur. aut ei p ui
sum sicut ictitia. mor
phea. nig̃do lingue ⁊
similia. aut p odoratū
ut anhelitus fetidus.
⁊sudor ul' polipus ul'
urcus ⁊similia. aut p
gustum. ū salsum ⁊ a
marum l' acridum/ aū
p tactum ū durum l'
molle. calidū fr̃m

d' exeūtibus a corpoř

Exiens a corpore bip
tita ē sigō. una cum
sonitu. altā sine soitu.
cum sonitu ut oris ruc
tus. ⁊ intestiorum ru
gitus ul' panum uet̃.
eiꝰ uō q̄ ē sine sonitu in
nāli triplex ē. ā a quā
titate ut lientia. alia a
qualitate ut uriā nig̃.
alia utroq; ut sanguis
fluxus.

de sone mbri mutatoꝝ

Membrorum mutatoē
sigō bipartitam diuidit.
intrinsecus uidelicet ⁊
extrinsecus. intrinsecus
aūt .vi. mois fit. alia ē
a mutatione opatiue
uirtutis ī mbro. alia ab
exeuntib; a corꝫ alia ex
dolore mbro ptinenti.
alia ex ꝑo loco. alia ex ī
naturali senectūe d' loco
ā ē ex pacientis inditio
Extrinsecus ēt .v. mois
aū p uisum ū nigrum l'
album aū p tactum ū
durum l' molle calim
⁊frin. aū p utrumq; ū
magnum l' puum plꝰ
l' minus.

de occōmbꝰ egritudinū

Occōnes egrium .iij.
sunt. mutatō nāē. offi
tialib; mbris inconue
niens lītudo. iunctē
separatio.

de triplici effectu medicine

Sō medicine t̃plicem
effectum ħt. aū ē cu
stodit sanitatem s̄m
silitudiem suam. aū fi
at ex infirmitate sāita

d' custodia sanitatis

item aut econtrario.
Regendorum sanorum
triplex modus est egro-
tantium puti. incipientes i
firmari. defecti (infirmari
putos sup dcorum serv
petenti moderatione regi
mus (incipientibus infi
mari duplicem curam ad
hibemus. aut ei chimi sup
habundantiam subtrahim'
aut nec defectionem repar
do predictorum .vi. que sunt
necessaria exhiberi precipim'
(defectorum alii infan
tes. alii senes. alii ex i
firmitate convalentes.

d dione me. dione spali

Omnis medicina aut
unis aut particularis (unis
est .vi. precedentium recta
ordinatio (particularis pono
fit aut triplex. alia est
in consilibus membris. alia in
officialibus. alia in genere
tarum separatione. (assi
milativa membra muta
ta reducim' sue similitu
dini. in sua qualitate
stare colligando opesca
mus (concava sup est
modum ampliata fue
rint ad suum modum co
stringimus. aquietate i du
cimus. Si minus summ. i
largis assiste. adducto co
cave vim iuvamen accidit.
(foramina stricta a suo
modo si de ??? vitio continue
virtutis contingit fomentis et
cataplasmate mollimus.
Quod si de expulsive virtutis
defectione dyaforeticis et
confortativis (si d' simplicia
est a mollitione. si desicca
humectatione. si d' continuitate
solutione. (cavo q diu
li fiunt mutata positione
suo loco restituimus. Si de
asperitate asu mastando sa
namus. Si de minuali nic
tura carnapitorio nisi
meicamue. aut carnigia
divinegimus. Si de quis in sup fluitate
scientia ipsu delemus. Si

de asp(er)itate lenitate. Si de lenitate asp(er)itate.

d(e) sup(er)habundantia n(umer)i

Set sup(er)fluitatem in nu mero aut tollim(us) ex p(ar)te ut scrophulas a(u)t(em) ex toto ut cancrum. Se p(ar)ationem inni(ti)o. Si ex habundantia sanguis fuit in omni etate sana mus. Si ex p(ro)mate ip(s)u(m) e(x)titia t(ame)n sanam(us). Cp(ro)u(m) tatem in b(ra)chium moti b(us) uniformis admodu(m) augmentum. magnitudine u(er)o (com)primendo a quiete mi nuimus. Commutatione(m) de loco suo recedunt lo co duob(us) mo(d)is. a(u)t(em) (en)im separatum iungimus q(uo)d unitum separam(us). Ne cessa(r)ia a(u)t(em) ad separatorum iu ncturam. iiii. sunt. sepa ta iungere. iuncta cust odire. ne rescindat defen dere. n(am) in loci custodire.

d(e) op(er)atione medicine

Omnis me(dicin)a aut eorum sex que a(u)t(em) diximus.

temp(er)ata exhibito. a(u)t(em) po to. aut cyrrurgia.

Op(us) medicine aut int(us) aut foris. intus u(er)o ea que ore. u(e)l narib(us). u(e)l i(n) aurib(us). siue ano int(r)o mittitur. foris u(er)o desu(per) cis epithimata de herb(is) cataplasmata emplastra & similia q(ue) foris op(er)antur.

Medicine intrinsecus op(us) intra diuidit. a(u)t(em) t(er)mina ta. aut (com)p(ri)mit u(e)l (con)tra ria. a(u)t(em) mutat qualitate(m) ut aqua febri infebri(n)s.

Eius a(u)t(em) effectus qua drupl(e)x. aut eum mi nuit habundantiam. ut farmatia. q(uae) replet i(n) op(er)iam. u(e)l (con)tinet a sang(ui) ne. a(u)t(em) (con)stringit solu tu(m) u(er)o stipticum q(uo)d mutat qualitate(m) ut a(qu)a febri i(n)febr(i)b(us).

Cyrrurgia dup(lex) e(st). i(n)c(i)ne u(er)o incidere siue coque(n)e. ino(r) soc ut sol(u)t(um) i(n)dare. a(u)t(em) unite(m) reddere.

-solvit ut

-i carne. i(n) oss(e)

aphorismus est sermo
brevis integrum sensum
proposite rei scribens
lib. 8 eth.

si ita fuit. et si universis perfecte univers[...]
g[...] in fle[...] hermes fuit. si regio fra[...] ifring
senex Cris[...] explorati sunt de natura morbi oportet
investigare. oportet t[...] st de d[...]no [...]
[...] de d[...] co[...] et quotidiane de
[...] de [...] adusta. herisipila
de co[...] v. [...] morbi singuli et investi[...]
oportet si [...] querunt utilitatem et rationem
purgandorum cognoscerent

13

1 Experimentum cognitio
omnis fit. qualitate quantitate. tempore. ordine.
bonum malive discretione

Vita brevis. ars vero longa. tempus autem acutum. Experimentum vero fallax. iudicium autem difficile. Oportet autem non solum se ipsum prebere que oportet facientem. sed etiam egrotantes. et presentes. et ea que extrinsecus sunt.

2 In perturbationibus ventris et vomitibus qui sponte fiunt. si quidem qualia oportet purgari purgentur. et confert. et bene ferunt. si vero non. contrarium. Sic et inanitio si quidem qualis oportet fiat. et confert. et bene ferunt. Si vero non. contrarium. Contemplari igitur oportet et tempus et regionem. et etatem. et egritudinem. in quibus fieri oportet aut non.

3 In exercitantibus ad summum bone habitudines sunt fallaces. si in ultimo fuerint. non enim possunt manere in eodem statu. neque quiescere. Quoniam vero non quiescunt. nequaquam possunt ad melius addere. relinquitur igitur ad peius. horum causa bonam habitudinem solvere confert non tarde. ut rursus principium nutrimenti accipiat corpus. neque compressiones ad ultimum ducere. fallaces enim sunt. si qualis fuerit natura habitus sustinere. ad hoc ducere oportet. Similiter vero et evacuationes ad ultimum ducentes fallaces. Et iterum resumptiones in ultimo existentes sunt fallaces.

4 Tenues et certe diete in diuturnis semper passionibus

oportet vero [...]
dyet[...]
[...]
[...]
[...]
debet
[...]
potest [...]
[...]
Si [...] oportet
purgari
purgatur
aut
nocivam
[...]
[...] et in arti
ficiali pur
gatione oportet
nocivam
purgare
sicut albi
[...]
oportet igitur
[...]
nocivos
purgari
non alios

Ergo
[...] oportet quibus [...] purgari
oportet purgetur [...] si [...] plurima est [...]
[...] purgari [...] et in his
[...] intendat [...] sanitatem
[...] a [...] corpus [...]
[...] oportet [...]
[...] albi [...] color [...]
[...] quantitate [...]
corporis [...] et [...]
[...] cum [...] colore [...]
regionem etatem et morbum investigari
oportet. [...]
[...] plane [...]
[...] de temporis [...]
[...] de regione etate queque et [...]
[...] in corpore [...]
oportet cognoscere ut si [...] fuit [...] regionem

in acutis passionibus
quib⁹ si conuenerint dif
ficiles. ad ultimum te
nuitatis que adducun
tur diete difficiles. 7
7 In tenuib⁹ dietis pec
cant egrotantes & ideo
magis leduntur. Omne
enim malum quodcumque
fit magis fit magnum
in tenuibus dietis quam
in grossioribus dietis.
Propter hoc [illegible] sanis fallaces
sunt valde certe & consti
tute diete. quoniam pec
cantia difficilius ferunt
Propter [illegible] hoc ergo tenues & certe
diete fallaces sunt am
plius parum solidio
rib⁹. 6
6 Ad ultimas vero egritu
dines ultime curationes
ad perfectionem sunt pote
tes. 7
Ubi vero peracutam
est egritudo. continuo et
ultimos labores habet et

ultima & tenuissima die
ta necessarium est uti.
Cubi autem non. sed si conve
nit grossius reficere tamen
sub condescendere quantum
cumque egritudo mollior
ultimis fuerit. 8
Quando steterit egritudo.
tunc tenuissima dieta
necessarium est uti. 9
Contemplari oportet & egro
tantem si sufficiat dieta
ad statum egritudinis.
& utrum deficiat ille prius
& non sufficiat dieta. an
egritudo deficiat et obtun
datur. 10
Quib⁹ ergo continuus
est status continuo te
nui reficere oportet.
Quib⁹ ergo posterior est status
ad illud & ante illud parum
auferendum est. prius vero
ulterius restituendum. ut
sufficiat egrotans. 11
In paroxismis vero sub
trahere oportet. apponere enim

lesio est. Et quecumq;
fm cautum exacuit
in paoxissimus subtra
here oportet. 12

Paroxissimos uo et co
sistentias declarant e
gritudines et tpa
anni et accitum adin
cem inuicem facta. siue coti
die siue p̄ diem sive
pamplius tpe fiant.
Et ex apparentib; p̄t quod
modum in pleureticis.
sputum si continuo
appareat incipiente q̊d
abreviat. si uo postius
appareat p̄longat. et
urine et egestiones et su
dores et discentias .i. ma
le terminabiles et euen
tas .i. bn̄ terminabiles
et breves et longas eg̊
tudines apparentia d̊
clarant. 13

Senes facilime ferunt
ieiunium. Sc̊o consistentes.
minus pueri. omium

uero maxime minus
infantes. horum uero
ipsorum quicumq; sunt
alacriores existentes. 14

Qui crescunt plimum
hñt innatum calorem.
plimo g̊ indigent nu
trimento. Si uo no. corp'
consumit.

Senib; uo puus calor
inest. ppt̄ h' g̊ paucas fo
mitis indigent. amlās n
calore
cibis extig̊. ppt h' et febs
in senib; n sut acute
fuit. frīm ei cor' hñt. 15

Uentres hyeme et uer
calidissimi sunt natu
et sopni longissimi. I
hys g̊ tpib; oblationes
ples dande sut. et ei in
natus calor multus est
nutrimenta g̊ indigent am
plioris. signum huius
ut etates et atlete sunt. 16

Humide diete omnib;
febricitantib; conferut.
maxime uo pueris et

aliis sic assuetis cibari. 17
Et quibus semel aut bis
aut amplius aut minus
aut secundum partes. dandum
vero aliquid. tempori. et re-
gioni. et etati. et consuetu-
dini. 18
Estate et autumpno cibos
gravissime ferunt. hy-
eme vero facillime. ver
secundo. 19
His qui in circuitibus exa-
cerbantur nichil dare neque co-
gere sed auferre ex appositi-
onibus ante crisim. 20
Ea quorum crisis fit et
quorum facta est equaliter
non movere. neque novum fa-
cere. neque farmaciis. neque ali-
is provocationibus uti. sed
sinere. 21
Que oportet ducere quocumque
maxime vergit ibi du-
cere per convenientes regi-
ones. 22
Digesta medicari et mo-
vere. sed cruda non neque in principi-
is. nisi multa. et si non expediunt.
Que egeruntur non multi- 23
tudine estimare oportet. sed si
talia egeruntur. si qualia oportet purgari purget. 2.
confert et bene ferunt. et ubi oportet
usque ad defectionem ducere.
et hoc facere si sufficiat eger.
tunc. 24
In acutis passionibus
raro et in principiis far-
maciis uti. et hoc prius be-
ne diiudicantes facere. 25
Si qualia oportet purgari pur-
gantur et confert et bene
ferunt. Contraria vero in-
portune.

Liber 2us

1
In quo morbo sompnus
laborem facit
mortale. Si vero sompnus
iuvat non mortale.
Ubi delirium sompnus 2
sedat bonum est. si non
malum
precat mortale. 3
Sompnus vigilia
utraque magis modo facta
malum. 4
Non repletio non indigentia

tia in aliud mutat. longū 5
quacumq; mag' nā fuit
Labores spontanea nū
tiant morbos. 6
Quicumq; dolentes ad
coīs p'tin dolorem nō
sentiūt. his mēs egr'tat. 7
Que in multo tpe extenu
ant' corp' tarde reficti con
sueuerīt. que uō in modi
co modice. 8
Si ex egritudine cibum
accipiens quis nō con
ualescat. sign̄t quia corp'
ampliori cibo utitur.
Si uō cibum nō accipiē
ti hic fiat. sign̄t quia corp'
euacuatione indiget. 9
Corpora ū quis uult p'
gare oz fluxa facere. 10
Non pura corpora quan
tumcumq; nutries magis
ledes. 11
Facilius ē replere potu
quam cibo. 12
Que relinquūt' in mōb
p't crisim subuersionem
facere consueuerūt. 13
Quibuscumq; crisis fit
his nox difficilis an ac
cessum. Supueniens uō
leuior ut in plib;. 14
In uentris fluxib; mu
tationes egestionum iu
uant nisi ad mala trans
mutantur. 15
Ubi fauces egrotant ā
pustule in corpore na
scitur osiderare oz egre
ssiones. Si ei colice fu
erint corp' egrotat. Si uō
similes sanus ētum ē corp'
nutrim. 16
Ubi indigentia nō oz corp'
laborare. 17
Ubicumq; cib; p't nūm
uitiat illic egtudinē
facit manifestat uero
sanatio. 18
Eorum que nutriūtur
copiose et uelocit' uelo
ces secessus fiunt. 19
Acutorum morborum
nō oio certe sūt pnūtia

tiones in sanitatis in-
mortis. 20
Quibuscumque iuvenibus
existentibus ventres sunt
humidi. his senescenti
bus exsiccantur. quibus in
iuventibus existentibus ve
tres sunt sicci. his se
nibus factis humectantur. 21
Indigentiam potus
solvit. 22
Ex plenitudine quecumque
egritudines fiunt eva
cuatio sanat. et que ex
evacuatione sanat re
plenitudo. et aliorum
contrarietates. 23
Acute egritudines in .xiiij.
diebus iudicantur. 24
Septimanam quarta ma
nifestat. alterius ebdoma
de Octava est principium
Contemplari vero .xi. hec
enim est quarta secunde ebdom
made. Contemplanda vero
rursus .xvij. hec enim est quarta
quidem a quarta decima.
septima vero ab undecima. 25
Estive quartane ut mul
tum fiunt breves. au
tumpnales vero longe
et maxime que ad hyemem
coniunguntur. 26
Febrem in spasmo meli
us est fieri quam spasmum
in febrem. 27
Non confidere oportet alleviatio
nibus non ex ratione. neque verei
valde mala que fiunt
irrationabiliter. multa enim
talium incerta. et non valde per
manere. neque morari consue
verunt 28
Febricitantibus non omnino
in superficie permanere et
nichil minuere corpus.
aut contabescere magis eo
quod fuerit ratione malum. hoc
enim longitudinem egritudinis
significat. hoc vero imbecillitatem. 29
Inchoantibus morbis siqui
dem videtur movere. in sta
tu vero silentium habere
melius est.

Ulcera principium 30
a finem omnia sunt im
becilliora circa statum vero
fortiora. 31

Ex egritudine vero bene re
ficienti. nichil adderé cor
malum. 32

Plerumque omnes male lu
bentes sumunt principia quod
bene reficientes a nichil ad
dentes in fine rursus ab
stinent.

Secundum principia vero
fortiter abstinentes potius
vero bene reficientes melius
commutant. 33

In omni egritudine confor
tari mente a bene se habere ad
oblationes bonum. contra
rium vero malum. 34

In morbis minus periclitan
tur egrotantes quibuscumque
proprie nature a etatis et
habitudinis a temporis egritu
do inest. magis quam [illegible] quibus
non propria secundum aliquid horum inest. 35

In omnibus morbis ea que circa
umbilicum sunt a pectinem
spissitudinem habere
melius est. nimis vero te
nue corpus a tabefactum ma
lum. aptum vero hujusmo
di ad infiores estimatur. 36

Sanabiles corpora ph
armatiis purgati ex
soluuntur celerius quam
malo cibo utentes. 37

Bene habentes corpora phar
matiis uti difficile est. 38

Parum deterior cibus a
potus delectabilior.
melioribus siquidem delec
tabilibus magis appetendus. 39

Senes vero juvenibus
plurimque egrotant minus.
quecumque vero eis cum
ce egritudines fiunt multotiens cum
moriuntur. cum eis 40

Brancia a coriçe in malo
senibus non maturantur. 41

Qui exsoluuntur fre
quenter a fortiter sine ma
nifesta occasione repente
moriuntur. 42

ii Soluere appoplexiam
fortem impossibile, de
bilem vero non facile. 63
Strangulatorum et dis
solutorum nondum mor
tuorum non redeunt qui
buscumque spuma fue
rit circa os. 64
Crassi autem secundum naturam
cito moriuntur magis
gracilibus. 65
Epilenticorum iuve
nibus alterationem mu
tationes maxime etatis
et temporum et locorum et
victuum faciunt. 66
Duorum dolorum qui
simul fiunt non in eun
dem locum vehementior
denigrat alterum. 67
Circa generationem sani
ei dolores et febres ma
gis accidunt quam facta
sanie. 68
In omni motione corporis cum in
cepit quis dolere requie
scere statim remedium est.

Assueti assuetos labores 69
ferre etsi fuerint imbecil
les aut senes, non assuetis
fortibus et iuvenibus faci
lius ferunt. 70
Ex multo tempore consue
ta etsi fuerint deteriora insu
etis minus molestare
consueverunt. Oportet igitur ad
non consueta transmittere.
Secundum multum et 71
repente evacuare aut re
plere aut calefacere aut in
frigidare aut aliter quo
modolibet corpus movere
fallax est. Omne enim multum nature in
imicum est. paulatim
vero tutum et aliter ex alio
ad aliud transire. Non oportet
Omnium secundum rationem facien 72
ti et non evenientibus secundum ra
tionem non oportet transire ad
aliud manente eo quod vi
sum est a principio. 73
Quicumque ventres habent
humidos iuvenes quidem
existentes melius omni

tent

tant siccas habitudines. In
senectute uero deterius
commutant. sic continuē-
re ut in pluribus. 7x
In magnitudine uero
corporis iuuenescere quidem
decens et non insuaue est
senescere uero inutile et
quam peius minoribus. 1
Mutationes tem-
porum maxi-
me generant
morbos. et in hiis mag-
ne mutationes frigiditatis
aut estus. et alia secundum ratio-
nem. 2
Naturarum hee quidem ad
estatem hee uero ad hyemem
bene aut male nate sunt 3
Egritudinum quedam alie
ad alias bene aut male
nate sunt. Etates quedam 4
ad regiones tempora adiectas.
Quibus quando eadem die a- 5
liquando … frigus
aliquando uero estus fit autump-
nales egritudines expectare oportet.

Austrini flatus grauant audi- 6
tum. caliginosi caput
grauantes pigri dissoluen-
tes quando isti preualent ta-
lia in morbis expectare oportet.
Quando boreas fuit tusses
fauces. uentres duri. dif-
ficiles. uriores. dolores la-
terum et pectorum. quando
isti preualuerint talia in
morbis ex…pectare oportet. 7
Quando estas fuit ueri
similis. sudores in febribus
multos expectare oportet. 8
In siccis temporibus febres a-
cute fiunt. et si quidem annus
fuerit existens. talis qualem
constitutionem fecit in
pluribus tales egritudines expec-
tare oportet. 9
In moderatis temporibus si
temporaliter tempora sic reddide-
rint bonis status et maxi-
me bone determinationis
egritudines fiunt.
In inmoderatis uero temporibus
maxime inmoderate et dif-

ficilis determinationis. 10
In autumpno acutis
sime egritudines et maxime mor
tifere ut in plurimum fiunt.
Ver vero sanissimum et
minime mortiferum. 11
Autumpnus tysicis mal[us].
De temporibus si quidem hyems sic 12
ca et borealis fiat. ver vero plu
uiosum et austrinum. ne
cesse est estate febres acu
tas fieri. et obtalmias et dis
senterias. maxime in mu
lieribus et humidis naturis.
abortivum
Si vero austrinalis et 13
pluuiosa et tranquilla
fiat. ver vero siccum et bore
ale. mulieres quidem quibus
partus aduenerit ex omni
occasione abortiunt.
Si vero genuerit inbeci
lles et morbidos pueros
pariunt. ut aut statim
resoluantur aut ut tenu
es et morbidi existentes
uiuant.
Aliis vero quidem in mo
ribus dissintherie et obtal
mie sicce fiunt.
Senioribus vero catarri celi
ter dissoluentes 14
Si vero estas sicca et borealis
fiat autumpnus vero et
pluuiosus et austrinus.
capitis dolores in yeme
tusses brancos et coriçe
quibusdam vero ptisis. 15
Si vero borealis fiunt et in
aquosa et humidis naturis
et mulieribus confert.
Reliquis vero obtalmie
eueniunt sicce et febres a
cute. et corige diuturne.
quibusdam vero et melancolice.
Constitutiones vero anni 16
quidem sicce pluuialibus
sunt saniores et minus
mortifere. 17
Egritudines vero in plu
uialibus quidem ut multum
fiunt. et febres longe et
uentris fluxus et putre
dines et epilensie et apo
plexie et squinantes

Iusticiis uero corruptiones
uel ptisis obtalmie et
artetice stranguirie di
ssinterie. 18
Cotidie uero constitutiones
boreales quidem corpora consti
tuunt fortiora et bene mo
bilia et bene colorata. et
melius audientia faciunt
et uentres siccant et ocu
los mordent. et ceterum thora
cem dolores. et siquidem
prius est magis dolet.
Austrine uero dissoluunt
corpora et humectant et capitis
grauitates. et graues audi
tus et uertigines faciunt
in oculis et in corpore diffici
lem motum et uentres
humectant. 19
Secundum tempora uero
quidem et extreme etatis.
pueri et eorum affines
etatibus bene degunt et sani
fiunt maxime.
Estate uero et autumpno
usque ad aliquid quidem senes
et reliquo uero autump
no et yeme medii etate. 20
Egritudines omnes quidem
in omnibus fiunt temporibus
maxime uero quedam secundum
aliqua eorum et fiunt et
acuuntur. quedam uero fiunt et non acuuntur
Uere siquidem manie et me
lancolie et epilensie et
sanguinis fluxus et sq
nantes et coryze et brauci
et tusses. et lepre et lichi
nes et alfi et tubores ul
cerosi et plurimi et apo
stule et artetice. 22
Estate uero quedam horum
et febres continue et ca
uson. et tertiane plurime.
et uomitus et diarrie et
occulorum et aurium
dolores et oris ulcera
tiones et putredines
pudendorum et desudationes. 23
Autumpno uero et estiuo
rum multa et febres quar
tane et erratice et sple
nes et ydropes et ptisis. et ulceratones
et scilicet ex uitio
splenis.

et stranguirie. et lienterie
et sciatice et squinantie. et
anhelitus. et litargie et e-
pilensie et manie et melan-
colie. 25

Iuvene vero pleuretice et
peripleumonie couce-
brana tusses. dolores
pectorum lacertum lum-
borum. dolores capitis
vertigines et apoplexie 27

In etatibus vero talia acci-
dunt pueris mouit
gennas. ulcerationes oris
vomitus tusses vigilie
timores umbilici fleg-
mones humiditates aurium 26

Cum vero dentes producunt
gingivarum pruritus
spasmi diarrie et maxi-
me cum producunt caninos
dentes et pinguissimis
pueris et duros ventres
habentibus. 27

Senioribus vero factis pa-
rotida spondilium sim col-
lum inclinationes as-
mata. litiasis lumbrici
rotundi. ascarides acro-
cordines satiriasis scro-
phule. et alie pustule. 28

Senioribus vero ad iuven-
tutem accedentibus et hor-
um multe febres diuturne
magis et cruoris sanguinis
fluxus. 29

Plurime autem passiones
pueris terminantur. hec quod-
em in xl diebus. hec vero in vii
mensibus. hec vero in vii annis.
hec vero ad iuventutem acce-
dunt.

Quecumque vero permanent
pueris et non dissolvuntur
circa iuventutem vel feminis
circa menstruorum eruptionem
veterascere consueuere. 30

Adolescentibus sanguinis
sputa ptisis febres acu-
te epilensie et alie egritudin-
es maxime vero predicte 31

Ultra hunc vero etatem fi-
unt asmata pleuritides
peripleumonie litargie
frenesis causon diar-
rie diuturne. colere dis-
sintirie lienterie emor-
roides 32

Senioribus uero
destillatione catarri
dissinterie et tusses stra
nguirie dissinterie articu
lorum dolores. nefresis
uertigines apoplexie ca
chexie pruritus totius cor
poris melancolie inguine
uentris humiditates. O
culorum narium humidi
tates. ebetudo occulorum
glaucosis grauitas audit. 1
Pregnantes pur
gare si conuenit
a quarto mense
usque ad septimum mensem.
minus uero has. minora
uero ac seniora uereri oportet. 2
In pharmatiis talia ex
corpore qualia et sponte.
uenientia utilia. Que uero
contra uenientia quiescere. 3
Si qualia oportet purgari pur
gentur et confert et bene fe
runt. contraria uero fiunt. 4
Purgare estate quidem superi
ora hyeme uero inferiora. 5
Sub cane et ante canem mo
leste farmatie sunt. 6
Graciles et faciliter uomentes
purgare superius timentes
yemem. 7
Difficiliter uero uomentes et me
diocriter carnosos inferius timen
tes estatem. 8
Ptisicos uero metuentes
ad superiores farmatias. 9
Melancolicos uero inferius
uehementius eadem ratione
contraria apponentes. 10
Medicari in ualde acutis
si expedit eadem die. dif
ferre enim in talibus malum est. 11
Quibuscumque tortiones
circa umbilicum dolo
res et lumbos neque a phar
matiis neque aliter in ydro
pem siccum prestatur. 12
Quibus uentres lienterici in
hyeme superius medicari
malum est. 13
Ad helleboros his qui non
faciliter sursum purgantur
ante bibitionem plurificare
re corpora plurimo nutri-

mito et requie. 13

Cum bibit quis eleborum ad motiones quidem corporis magis ducere. ad somnos vero et immobilitates minus. declarat autem navigatio quoniam motio corpora turbat. 14

Cum volueris magis ducere eleborum move corpus. Cum vero statuere somnum fac et noli movere. 16

Heleborus periculosus sanas carnes habentibus. spasmum enim facit. 17

Non febricitantibus fastidium et cordis morsus et tenebrositas et os amaricatum sursum farmatia indigere significat.

18 Super dyafragma dolores sursum farmatia indigere significant. quibus autem inferius farmatia inferius indigere significant

[illegible] 19

Quicumque infirmatis non sitiunt cum purgantur non quiescunt donec sitiant. 20

Non febricitantibus contingentibus torsiones sicut circa genua et gravitas et lumborum dolor deorsum farmatia indigere significat. 21

Egestiones nigre velut quasi sanguis sponte venientes et cum febre et sine febre pessime sunt. et quantocumque colores plures fuerint magis malum. Cum farmatia vero melius et quantocumque colores fuerint non malum. 22

Egritudinibus quibuscumque incipientibus. si fel nigrum aut sursum aut deorsum exierit mortale. 23

Quibuscumque egritudinibus acutis aut multi temporis aut abortibus aut aliis extenuatis. si fel nigrum aut qualis sanguis niger exierit sequenti die morientur. 24

Dissinteria si ex felle nigro incohaverit mortale. 25

Sanguis sursum quidem

qualecumque fuerit malum.
si niger exierit: deorsum bonum est. 25
Nigre egestiones si a distin
tia vitiatur intestinorum
cines egreditur mortale 26
Quibuscumque in febribus
sanguis fluit multitu
do undecumque inresump
tionibus ventres his hu
mectantur. 28
Quibuscumque fellee egre
stiones surditate superve
niente quiescunt. et quibus
cumque surditas fit. fel
leis egestionibus super
venientibus quiescat. 29
Quibuscumque in febribus
sextanis existentibus rigo
res fiunt. disciuti fiunt.
extra bone sunt Quibuscumque putrores 30
in fiunt. si qua hora dimi
sit febris. in crastinum
eadem hora accipiat di
sentia. 31
Laboriosis in febribus
articulis et circa maxil
las maxime apostemases fi
unt. 32
Quibuscumque resur
gentibus ex morbis
si aliquid doluerint
ibi apostemases fiunt.

Si vero aprius doluerit ad
ante egritudinem illic confir
mabitur egritudo. 33
Si a febre habito tumore non
existente in faucibus suf
focatio repente fiunt mortale. 34
Si a febre habito collum con 35
vertatur ut vix deglutire
possit tumore non existen
te in collo. mortale. 36 et diebus creticis
Sudores febricitantibus
si ceperint boni sunt tertio
quinto et septimo et nono
et xvii
et undecimo. et xiiii. et xx. et xxi.
et xxiiii. et xxvii. et xxx.
et xxx. primo. et xxxiiii et xxx
vii. et xl. hii enim sudores egri
tudines iudicant. Qui vero
ita non fiunt dolorem signi
ficant et longitudinem egri
tudinis et convulsionem. 37
Frigidi sudores cum acu
ta quidem febre facti mortem
cum molliori vero longitu
dinem egritudinis significat. 38
Et ubi in corpore sudor in
egritudinem narrat. 39

Et ubi inest calidum aut
frigidum illic egritudo significatur.
Et ubi in toto corpore 60
fiunt mutationes, ut si corpus
infrigidatur aut statim cale
scat aut calor alius ex al
tero, longitudinem egritudinis
significat. 61
Sudor multus ex somp
no sine aliqua causa manife
sta factus corpus significat
quoniam plurimo cibo utitur.
Si vero cibum non accipienti
hoc fiat, scire oportet quoniam evacuatione
indiget. 62
Sudor multus frigidus
vel calidus semper fluens,
frigidus maiorem, cali
dus minorem egritudinem significat.
Febres quecumque non de 63
ficientes in die tertia forcio
res fiunt, periculose; que
cumque vero sic deficiunt si
gnificant quoniam sine periculo sunt.
Quibuscumque febres lon 64
ge, his pustule in arti
culis et dolores fiunt. 65

Quibuscumque ex febribus
aut pustule aut dolores
in articulis fiunt, hi ali
mentis pluribus utuntur. 66
Si rigor inciderit febri non
deficienti, iam debili exi
stente virtute, mortale. 67
Excreationes in febribus non
deficientibus livide et sanguinee
nec fetide et fellee, omnes male;
egeste vero bene, bone et per se
cessum et per urinam. Si vero
aliquid non egeratur per
loca, hoc malum. 68
In non deficientibus febribus
si que quidem extrema frigida
fiunt, que vero interius ardent
aut sitim habent, mortale. 69
In non deficienti vero febri
si labium aut oculus aut
supercilium aut nasus tor
queatur, aut non videat
aut non audiat, iam debi
li existente corpore, quodcumque
horum fiat, prope est mors. 70
Ubi in febre non deficiente
dispnia supervenit et desipi
dispnia

entia mortale. 51
In febribus existentibus
apta insolutum ad primas
crises longitudinem egritu
dinis significat 52
Quibuscumque in febribus
aut in aliis egritudinibus
nolunta[ri]e oculi lacrima
tur nichil inconveniens. 53
Quibus in febribus in dentibus
limositates fiunt fortiores
a diuturniores fiunt febres 54
In bubonibus omnis febres
male exceptis effimeris 56
Febricitanti sudor superve
niens non deficiente febre
malum. prolongatur enim mor
bus et plurimum humorem ha
bundare significat. 57
A spasmo vero aut tetano
habito febris superveniens
solvit egritudinem. 58
A causone habito rigore su
perveniente solo egrius. 59
Terciana vera iudicat in
vii. periodis longissima. 60
Quibuscumque in febribus

aures surdescunt san
guis ... ex naribus fluens
aut venter turbatus sol
vit egritudinem. 61
Que in paroxismis dies non iudicitur
dicenda sunt a iudicio con
fusioni. 62
Quibuscumque in febribus
cotidie rigores fiunt co
tidie febres solvuntur. 64
Quibuscumque in febribus
iactinus color aut icteri
a supervenerit ante dies vii.
malum est. 65
Quibuscumque vii. aut xi.
aut xiiii. ycteritia superve
nerit bonum si non dextrum
ypocondrium durum fi
at. Si vero non non bonum. 66
In febribus circa ventrem cau
ma forte a cordis morsus
et tremor. malum 68
In febribus fi[...] offendens
malum spasmum ... significat 67
In febribus exsompnius ti
mores aut spasmi malum 69
In febribus acutis spasmi.

qui bonum non se volunte indignus est

55
Quibus tusses ple rumque sicce et mode te provocate in fe bribus urentibus non val de sitientes sunt

62
Febricitantem si non in paribus dimiserit venturi consuetum
63
Quibuscumque in febre ycteritia supervenerit ante vii diem. ma lum est

rercauiscera dolores fo
tes malum. 10
Quicunq: nefretici sūt
supra .xl. annos nō sanāt
amplius. 11
Quibus uō urīe crosse
glososē pauce nō sūīfe
bribȝ multitudo ueiens
exhijs tenuis iuuat ma
ximeuō talia ueniunt q
bus experuicapio aut ce
lius yypostasim hūt. 12
Quibus infebribȝ urīe
9turbate uelud subiu
galiuim capitis dolore
aut ad sunt aut adest 13
Quibus in vij eg^die^ 2do tiāt
hys rulem hūt iqrta die.
auūminrubēm aalia ēin
latonem sic. 14
Quibȝ urīe limpide ā albe
male. maxime sinfre
neticas 9nefreticas ap
parent. 15
Quibus ypocondria su
spensa 9subrugientia
lumbi dolore supueniēte
uentres hys humectā
tur: si nō uentositates
erumpant aut urīe mt
titudo sīueniat infebbȝ
hī ueio hecfiunt. 16
Quibȝ spes ē ad articulos
apostā . . . . oriri eruet
abȝ ypostasi. urīa crossa
multa 9albu fcā uelō
inlaboriosis febribȝ ma
xime siaquatānus inci
piat fieri. Sinō cruālbus
sanguis fluat ualde
celeriter soluitur. 17
Si sanguinem aut pur
mīgūt renum aut ue
sice ulcerationē signat. 18
Quibȝ uriuā pingui
existente cinea moica
ut pili exeunt hys exre
nibȝ egeruntur. 19
Quibȝ urīā pingui exi
stente furfura mīgūt
hys uesica scabit. 80
Quicunq: sponte sang^i^
uem mīgūt hys derē
bȝ uene ruptām signat.

8
Spasmus aut sin
gultus p9 nimiaz
inanitōm. malum

82 *a sedimina*

Quibus in uris arino
sa subsistant. huis uesi
ca sc. aut renes lithiasī
habent. 81

Si sanguinem mīguint
et trumbos assanguini
am hūt et dolor inuadit
subuīetrem et pectinem
et pitenicon et ea uesicā
dolorem sig͞t. 83

Si sanguinem mīgant
et pus et squamas et odō
grauis sit uesice ulce
ratōem sig͞t 88

Quibuscūq: in urinali
i. uirga
uia pustule nascuntur
sanie fca et erupta fit
solutio. 87

In urina nocturna multa fca
moicam secessum sig͞
ficat. et econuerso. 1

Spasmus ex e
lebro mōtale
2
Inuulnē spas
mus sup ueniens mōtale
Sanguīe multo fluente. 3
spasmus aut singltus
inanitus malum. 7

In inmoderata purgōne
spasmus aūt singltus
inanitus malum. 6

Si inebriatus aliquis
repente fiat sinī uoce spa
smo inato moritur si fe
bris ñ accepit eam aut
ad horam ueniens sm q̄
crapule soluūt locutus
fuit. 1

Quicumq: ab tetano ap
hendunt in. iiii. diebus
pereunt si uō hoc effugiūt
sani fiunt 8

Epilentie quibuscumq:
aūt iuuentutem innascūt
mutatōnes hūt. Quib
cumq: uō. xxv. anorum
fuunt p̄ling̃ comoriūt. 9

Quicumq: pleuretici fca
p sputū
ñ purgatur in. xiiii. di
eb: huis inempimatū
sit. 10

Ptisis fit maxime ieta
xviii
tib: a xv. anno usq:
xxxv
ad uicesimumquintū.

9 *Ptisis est ulcratio ptomis ut csuptio totius corpis sicut et sanguis sputū co gnatū est huic etati. co gnata est go t ptomis ul ctao q̄ dr ptisis. Nam tn st huic passiom qtqt st tortortū auium et logū collū hnt et ptq tenue. Hic ypo dicens ptisim c uenire a xiii ano usq ad xxv. ñ intendit spaciu horū ēsē equale. q si p spicaat' intedamq. bn ēsē cognicīng. Anm n puenrac st int xviii et xxv. et a xxv ad xxxv st iuuētubs*

9 *thetanus est morbus p acutus ab utsq p9 ri et an re spasm motibus cpositus bn note est fi c velocē ēsē. Ro n huic mo tū forte pt pati pp longinquitas cursus go hg morbi in pma dz ēsē Pyodo*

9 *Empima aūt ēsē in tendit aut om muta tom apatis in sanie sicut in multis locis p nostrus est inueniri q' fluxu. eqd' sanies in spa cū qd est int' ptq et ptom mediastinu q ubz qunt cu pleureti ñ mdi ficant' sputis. sed tn flu xū sanie in spaciu p toris et ptoms et me diastinū dixit.*

6 cognoscit[ur] aut ad ptisim
ingrasse in von ptisq na
duiq et mag
et iordinatq
et ad prīle in
-tru instatam
Ap. bene-
fit maz. Collis aut et in-
equalis et ordinatq tam
bona respiratiōn etiam
diminsiom fit G
l[ite]r p ptisim intgit uolūa ptois
in qbq sputa pieta in[cen]
pt sq si sup carbones effu
sa fetuerint. sicut dixit an
in iohīnbq vesica si vra
fetuerit ic dixit et si ca
pilli a ca di. et hoc est
qz inf[ir]mitu fit ablatū
fetor vo corruptoz hūoz
et ?suptoz solidorū mē
broru fit

Quicunq; squinanciam 11
effugiunt, ad pulmones
eis conuertitur in septē
diebus moriuntur. si u̅o
12 lxx effugerint ēpiati fiunt.
Qui a ptisi molestantur
si sputum quodcunq; ex-
ierit grauē fetet sup carbo-
nes effusum et capilli
a capite defluunt mor-
tale 13
Quibuscunq; ptisicis
defluunt capilli diarri-
a superueniente moriunt.
Quicunq; sanguinē spu- 14
mosum exspuunt ex pul-
monibus eductio fit.
Aptisi habito diarria su- 15
perueniente mortale. 16
Quicunq; ex pleuresi
empici fiunt si purgāt
in .xl. dieb; a qua die
ruptura fit soluitur.
Si u̅o nō ī ptisim trans-
seunt. 17
Calidum nocet hijs frequēt
utentibus, i. molliciem neruorum effe-
minationem facit. In uos-

in con[tinen]tiam etiam animus
stuporem. Sanguinis flu-
xum. defectiones sp[irit]us.
quibus mors sequit. 18
Frigidum u̅o spasmos
et tetanos et nigrores et
rigores et frigora febri-
centia. 19
Frigidum quod inimi-
cum ē ossibus dentibus. nō ossa inflāa. passibilia t[ame]n.
ossib[us] cerebro et spinali
medulle. calidum uero
utile ē et amicum. 20
Quecunq; infrigidata
sunt recalefacē oportet ex-
ceptis quibuscunq; san-
guinem manare futurum ē.
Ulceribus quod frigidum 21
mordax. cutem indurat.
dolorem facit sine sanie.
nigrores. febres. frigē-
tes spasmos et tetanos
Est aut ubi in tetano 21
i. aliqn
sine ulcere iuuene bn̄
carnoso estate media
fit aque multe infusio
caloris reuocatione facit.
6 Cū frm̄ et calidū qd̄ faciunt nocumētū frigq est.
h[ic] iuuamētū eorū intēdit. et do aq calida
et frā inapt. Est aut ubi in thetano et
hoc omē genq spasmi esse intendit. Et in media
estate et ī iuuenili etate et bn̄ carnoso corp[or]e
aq multa et frā et statu fit ut calor īuocatq
reducat ī corp[or]is intg et morbq solu[itur]. Ch at
frm̄ n̄ fit n̄ls sed potius... cū calorem
n[atura]lem in carnosū corq īuocat. Cl[a]r aut dicit[ur]
qz ī alijs n̄ iuuat etatibq. nz huic ī cū tpre. si
media estate qz frm̄ cū corq patit nc̄e est ut
aut uincat[ur] calor n[atura]lis aut aduncet[ur] cū fri vi[n]
cit[ur] cū est defectus. adunat[ur] cū fortis sit. adunato
ti[m]et cū intq includit nz dissolui permittatur.
Prohibet[ur] aut aq frā impom thetano cū ulīē.
et si infirmq sit iuuenis etate. carnoso corpore
media estate calida regionē. frm̄ n̄ sicut dixi
mordax est ulcīnbq et dolorē fit sanie fit.
ubi do spasmq et ulc[er]e magis qz inb[us] īuosi
apate. frm̄ n̄ ... nocumē qz dolor ulcīns
nō mitigatur et apa n̄ soluit[ur]

pse et fm̃ pacti

calor uero ſꝫ liberat. 23
Calidorum saniem fa
ciens n̄ in omni uulne̅
maximum signum ē
ad c̄titudinem. cutem
mollit et attenuat. ſic
et dolore rigorum et
spasmorum tetanorū
mitigatorium ē.
Eorum dolorum qui
fiunt a capite ......g
uedinem soluit. plim
confert in ossium
fracturis. magis uero
denudatis. horum uero
maxime in capite uul
nera habentibus.
Et quecumque a frigore
oriuntur. aut ulcerā
tur. et erpetis comeden
tibus. ano pudendo. uesi
ce matrici. hiis omnibus
calidum quidem amicum et
determinans. frigidum uero
ad uisum et occidens. 24
In hiis autem ex frigido uti
ut sanguis fluxurus fu

turus ē. n̄ super ea ſꝫ circa
ea in quibus flegmones
aut inflationes in rubium
et subsanguineum sunt te
dentes. ex recenti sanguine
quoniam uetera denigrat. et eri
sipila n̄ ulcerata. quoniam
ulcerata nocent. 27
Frigida ueluti nix aut
cristallus pectori inimi
ca sunt. tusses commoue
ntia. catarros et sanguine
fluere facientia. 25
In articulis dolores et
tumores sine ulceratione
po dagricam spasmos
aqua
hos in plurima frigida multa
infusa. refrigerat et atte
nuat et dolorem soluit
stupor enim mediocris
dolorem minuit. 2A
Aqua que cito calefit
febribus
et cito infrigidatur leuissima ē.
Quibuscumque desideri 28
um noctu bibere ualde
sitientibus si super dormi
erint bonum est.

Non ypo dixit ut sitienti mini
mum potus de nocte dandus
ut non dandus sit. sed innabit
nisi super dormierit. Et bene. ait
sompnus in tantum quam cum sitis fuerat
faciat esse digestum. et tamen procul
dubio ut minimum sitientibus
potus detur. Sitis autem sit ex ui
no parum mixto. aut ex po
tu paruo. Quantitas quo aufe
ditur hoc modo. Si humiditas
pura est applicatur competenti. nec
calor augmentatus extinguatur.
Si autem sitis pura est. non est necesse
ut bibendi detur licentia. Sed si ex
pura sit humectare. licentiam ei dare
Si ex multo uino non indiget
potu dando si non dormierit.
quecumque sit sitis

Muliebria exaromatibus calefacio educat multociens uero[?] et ad alia utilis esset nisi capitis grauedinem faceret. 29

Mulier in utero habens flebotomata abortiuum facit. sed magis cui maior est fetus. 30

(gloss: s. modo excedenti)

Mulier in utero habenti ab aliqua acutarum (gloss: egritudinum) accipi mortale est. 31

Mulieri sanguinem uomenti menstruis erumpentibus solutio fit. 32

Mulieri menstruis deficientibus ... sanguinem ex naribus fluere bonum est. 33

Mulieri in utero habenti si fluerit multum periculum abortiendi. 34

[effluat.]

Mulieri que a matrice molestatur aut difficiliter generanti sternutatio superueniens bonum. 35

Mulieri menstrua sine colore proprio ... non fuisse semper facta purgatione indigere significat. 36

Mulieri in utero habenti si subito mamille graciles fiant abortit. 37

Mulieri in utero habenti si altera mamillarum gracilis fiat geminos habenti alterum abortiet. et si quidem dextra gracilis fiat masculum. si uero sinistra feminam. 38

Si mulier non pregnans est nec generauit lac habet. huius modi menstrua defecerunt. 39

Mulieribus quibus sanguis ad mamillas conuertitur maniam significat. 40

Mulier si uis scire si concepit. quando dormitura est da ei melicratum bibere. et si quidem tortionem habuerit circa uentrem concepit. 41

Mulier si quidem masculum concepit bene colo 42

G

ablatio non anelitus paulo sternutationem adiuuat. ... sua medicina ... uidatur ... ablata non anhelitu ... q mortua ... in sternutationem q vigilans inualidatur ... ipius sternutationis motu nature est quodammodo ut si flatus ... expellatur ... qui de sternutationem fecit ... et sternutatio ... singultu valet

rata est. si vero feminam de-
colorata est. 43
Si mulieri pregnanti eri-
sipilla fiat in matrice
mortale. 44
Que preter naturam tenues
existentes si concipiunt
abortiunt abortiunt
antequam grossescant. 45
Quecumque vero corpus
in moderate habentes. si ab-
ortiunt secundo mense aut tertio
sine occasione manifesta. in
hiis cotilidones muscil-
laginibus plene sunt et
non possunt pre gravedine
retinere fetum sed abrum-
puntur. 46
Quecumque preter naturam
crasse existentes non conci-
piunt. hiis pinguedo
os matricum obturat et
a prius quam extenuentur
non concipiunt. 47
Si matrix in uertebro posita
saniem fecerit. necesse est
commotum fieri fetus.

Fetus mares quidem in dex-
tris. femine vero in sinis-
tris magis. 48
Matricum ad suppurationes
oleum nucum apponens ap-
prehendere nares et os. 49
Mulieri in utero habenti te-
nasmon innatus abor-
sum facit. 50
Mulieris menstrua si vel
retinere sitiam [illegible]
[illegible] maiorem ad ma-
millas appone. 51
Quecumque multo habent
hiis concluditur os matricis. 52
Mulieri multo habenti lac
ex mamillis in latere fluens
[illegible] debilem fetum significat.
Si vero ubera dura fuerint
sanum fetum significat. 53
Quecumque corrupture sunt
fetus hiis ubera gracili-
a fiunt. si vero rursus
dura fiunt. dolor fit in
uberibus aut in anchis
aut inguinibus aut inoc-
clis et non corrumpunt

55 Quibuscumque os matri
cium durum est hys ne
cesse est os matricis concludi.
56 Quecumque iuvenes habi
tes a febribus accipiun
tur et fortiter calefiunt
sine manifesta causa generant
difficulter et periclo
se aut abortiunt pericli
tantes.
57 In fluxu muliebri spa
smus et animi defectio si
supvenerit malum.
58 Menstruis supvenientib
plures egritudines acci
dunt et non venientib
a matrice accidunt egritudines.
59 In ano flonem paciente
et in matrice flegmonem
habenti. stranguiria sup
venit.
In renibus saniem habentibus stranguiria accidit.
In epate flegmonem
paciente singultus
supervenit.
60 Mulier si in utero non ac
cepit. velis autem scire si
accipiat contegens eam
vestimentis suffumiga
aromatibus deorsum et
siquidem transire videtur
odor per corpus ad os et
nares cognosce quia non
ipse non gravat.
61 Mulieri in utero habenti si per
gones exeunt impossibile est
fetum sanum esse.
62 Si mulieri purgones non
exeunt in rigore in febre
supvenientе anxietas vel abominationes
et defectiones animi
et accidunt reputa hanc
in utero habere.
63 Quecumque frigidas et densas
habent matrices non concipi
unt. et quecumque humidas
habent non concipiunt. extinguitur
enim semen. et que
siccas et magis ardentes
non concipiunt. indigen
tia enim nutrimenti corrum
pitur semen. Quecumque
non ex utrisque temperiem habent
hui generantes fiunt.

non concipiunt

Simulit

64 Similiter autem fit in ca
nibus. aut enim propter rarita
tem corporis spiritus exfertur
ut non incidat scissum aut
propter densitatem humidum
diffunditur exterius. aut propter
frigiditatem non calefit ita ut
congregetur ad locum
hunc. aut propter caliditatem
hoc ipsum fit. 65

Hac dare capud dolen
tibus malum. malum
vero et febricitantibus
et quibus ypocondria su
spensa rugiunt et siti
culosis. malum vero
et quibus fellei secessus
in acutis febribus.
et quibus sanguis ergo
multa facta sunt. con
venit vero ptisicas non
valde febricitantibus
dare vero in longis feb
ribus nullo precedentium
malorum signum presente
extra rationem vero ta
le factis.

66 Quibuscumque tumo
res in vulneribus appa
reant si valde spasmant
in insaniunt. his vero
non apparentibus recte
quando quibus spasmi vero
accidant fiunt.
Quibus vero in priori parte manus
a e dolor lateris acutus
aut empima
aut dissinteria si intus
fuerint tumores. 67

In vulneribus malis existentibus
tumor non
appareat magnum in
malum larga bona cru
da mala. 68

Posteriori capitis in sto
te recta vena incisa iu
vat. 69

Rigores multi
eis qui incipiunt
ex lumbis et per dorsum
ad capud et venis vero
magis quam in priore
parte corporis velud cubi
torum et corarum et
cutem varam declarat
pilus

dolencia

10 Aquartanus h(abi)ti non
ualde a spasmis apph(e)h(e)n-
duntur. prius. si u(er)o
apph(e)hendu(n)tur prius
(et) sup(er)ueniat quartana
sedantur. 11
Quib(us) u(er)o coria extim(a)
tendunt(ur) sicca (et) dura
sine sudore finiunt uitam
(Si u(er)o laxata et rara, tu(n)c su(m) sudore fi(niunt) uitam)
Yctia u(er)o i(n)ualde infla- 12
ti fiunt. 1
In doloribus lien(is) ... ter(ti)js oxirreumia
sup(er)ueniens p(ro)-
... noncrescens si-
gnum bonum. 2
Quib(us) nares humide s(un)t
natura (et) sperm(a) humidu(m)
sanus egrius quibus
u(er)o contraria salubrius. 3
In longis dissinter(i)js cibi
abstinentia malum (et)
cum febre peius. 4
Que (circ)umfluentia ulce-
ra male ... (con)suetudi(ni)b(us)
multa fiunt. 5
Dolores ileatib(us) cum
pectorib(us) (et) aliptibus
aliis simultum ad di-
senectum differunt
malum. 6
Nefiritica (et) (que) circa uesicam
(i(nfirmi)tates morbu(m) vero quatuor... — cu(m) nu(m)q(uam) (con)festat ... hora)
dolores laboriose sanant(ur)
in senibus. 7
Dolores (et) tumores i(n)
(her)ca uentrem existentes
(superficiales)
sup(er)iores quid(em) leuiores
(profundiores)
inferiores u(er)o fortiores. 8
Ydropicas q(ue) nascunt(ur)
ulcera in corpore non fa-
cile sanantur. 9
Late pustule n(on) ualde
pruriginose facilius sanant(ur). 10
Capud dolenti (et) circu(m)
dolenti sanies aut a-
qua aut sanguis defflu-
ens p(er) nares aut p(er)
os soluit egritudinem.
(Inter ... si ex ap(ostem)ate sanguineo dolu(er)it caput ...)
(nefriticas)
Melancolicas (et) freneti- 11
ticas emoroide iuuate
bonum. 12
(Emorroydes non solu(m) hac purgo(re) soluit egr(itudine)m)
Emoroidas sananti
antiquas ... nisi
una relicta fuit peri(culum).

(Un(de) h(ic) d(e) uulnib(us) ypo(cras) alibi dixit. uulnera si n(on) p(er)fecte sanantur, n(on) sanant(ur) in ydropicis aut corp(or)ib(us) p(ro)p(ter) hu(m)iditatem ... uidetur)

(Pustule ... acute ... late et in su(m)mo ... non ascendunt ... alte et acute ... sursu(m) ascendentes ... non acute ...)

(... si dolor sit ex (con)fla... p(ro)pter ... infla... acuta ... apost(em)ata ... has sed et purgado(rum) ... ut si fuit nigru(m) in melancolicis humorib(us) ... in sanguine sic ... melancolia et nefresis ... emorroydas sanant(ur))

Emorroydes est inpale(m) esse ... ueniarum apto(rum) in ano p(er) quas p(ro)p(ter) multitu(dinem) et grossitiem sanguinis ... melancolicas et sanguinis feces (ex)pellit (quas) si stringe(re)tur ne p(er) ora uenarum (ex)ceant. in (cor)p(or)e dua(m) ap(ostem)ata nascunt(ur) magne et grossitu- dine sua (et) aggrauantia. et calore(m) eius (ex)tinguentia. sicut si p(ro)p(ter) ignem multa ligna aggerunt(ur) suffocat(ur) subito. Si aut(em) sanguis n(on) nisi de ... calore fit. calore (ex)tincto ... est sanguinem non gen(er)ari. q(ua)m si ... (ex)pelli non potest a uenis ... (et) ... (Ubi) ... dixit de emorroydib(us) ... una(m) relinquere debe(re) ... quam ... illa possit ... si ... soluta sint purgari ...

A singultu. Singultus sicut dixit de plenitudine et de inanitione fit. et maxime de plene [illegible]

Ab ydrope [illegible]

A dyarria [illegible]

6

cilium e ydropem fieri.
aut ptisim a maniam.

A singultu habito stimu- 13
latio superveniens solvit
egritudinem 14

Ab ydrope habito si per ve-
nas inventrem aqua
fluente fit solutio. 15

A diarria habito diutina
spontaneus vomitus
superveniens solvit diar-

A pleuretide stato nia. 16
aut pipleumonia. diar-
ria superveniens malum.

In oculis patientem 17
adiarria accipi bonum.

Vesicam incisam aut 18
cerebrum aut cor aut
dyafragma aut intesti-
norum a'd gracilium a
uentrem aut epar mortale.

Quando fuerit incisum os a 19
cartilago aut nervus.
a maxille tenues aut
preputium nec crescunt nec
conglutinantur. 20

Si vulneratum sanguis i

Quando fuerit quod dicat non crescat. non tamen redit [illegible] intendit conglutinant [illegible]

sed ad spatium ubi esse non consuet
effundatur preter naturam
necesse e insanie obviti.

Maniacis varicibus a 21
emoroidis innatis ma-
nie fit solutio. 22

Quicumque dolores ex
dorso incubitos tran-
seunt flebotomia solvit

Si timor et pusillanimi- 23
tas multum temporis habent p-
ficit melancolicum
huiusmodi. 24

Erisipillam extrinsec-
intus converti malum.
intrinsec vero ex bonum.

Intestinorum si incidi- 25
tur aliquod gracilium non
conglutinatur. 26

Quibuscumque in causon
tremores fiunt aliena-
tio solvit. 27

Quicumque empia aut
ydropia uruntur aut i-
aduntur hijs effluente
sanie aut aqua multa
repente pereunt.

Eunuchi nec podagrizant 28
nec calvi fiunt.

[illegible]

Mulier. Contingit ergo non podagrisari si purget inter
tium menstruis. Ergo in pedone asserit mensium podagra
non fore ex sola mensium defectione nisi cum humores
ad pedes incurrerint. Quia omnes fuit in hoc ypocras
in mulieribus podagram non contingere nisi menstruis
deficientibus. Sed tamen nostris evenit temporibus menstruis et super
venientibus. ex male dietant aliter quam mulieres instrua
non vomunt ex ordine suo. paucis tamen propter mala dieta
Pueri. Contrarius est tamen fortis in gaudendo podagra. quod ma
nifestatur ex ...bus de eunuchis precedentibus. Sed cum
eunuchos podagricos esse viderim. pueros nunquam
me vidisse memini. nisi aliquem tumorem in genibus
ex nimiis suis gulositatibus

Mulier non podagricat 29
nisi menstrua ei de
fecerint 30

Pueri non podagricant
ante affrodisiam. 31. [i. tempus coeundi]

Dolores oculorum
meri potio aut lavacrum [i. balneum in aqua calida]
aut pyria aut flebo
tomia aut farmacia solvit 32

Trauli ad diariam maxime
capiuntur longam. 33

Acidum ructuationes
in multa pleuresi fiunt 34

Quicunque calvi fiunt hiis
varices magne non
innascuntur. quibus
calvis existentibus va
rices magne nascun
tur rursus capillati fiunt. 35

Ydropicis tussis super
veniens malum. pre
cedens vero sine malo. 36

Dissuriam flebotomia
solvit. incidenda vero interi
oris vena. 37

Asquinantem habito tumo
rem fieri in gutture
bonum. extra ei vertitur morbus

Quibuscunque absconditi 38
ta fiunt cancri non curare
melius est. curati enim
citius pereunt. non cura
ti vero multo tempore perseverant

Spasmus fit ex repletio 39
ne aut evacuatione
ita et singultus. 40

Quibuscunque dolor fit
circa ypocondrium sine fle [i. a parte]
gmone. hiis febris su
perveniens solvit dolorem. 41

Quibuscunque sanies
in corpore non manifesta
tur hiis propter spissitudi
nem saniei aut loci non
manifestatur: 42

Yctericis si epar durum
fuerit malum. 43

Quicunque splenetici
a dissinteria capiuntur
hiis superveniente lon
ga dissinteria ydrops
innascitur aut lienteri
a. et pereunt. 44

Quibuscunque ex stran
guiria ylios innascitur
in vii diebus pereunt

lavacrum i. balneum in aqua
calida ut potest in humoribus
acutis. pyria. stupha cum
lapidibus ignitis a pir quod est ignis
vel pyria i. calefactio. secundum G.

diaria. ...ventris cursus
sine vomitu ... a dies

naturales aut balbucientes
vel propter ... nimias humiditates
vel propter nimiam lingue humiditatem
vel propter utrumque. ... quibus fit
humidum necesse est illa humiditatem
descendere ad stomachum unde est
longe diarrie. quia si lingua
naturaliter humidissima et stomachus sub
sequitur humiditatem. cum pellicula
stomachi lingua contexta sit
dyarria aut longa stomachi
est passio ... ex humiditate nimia

Acidum. acida id est ructuatio
fit ex frigiditate et humoribus
grossis. pleuresis vero ex humo
ribus subtilibus et calidis
ypocras in hoc ypocraton hu
midi ventres naturaliter neque
pleuresim neque aliquam
infirmitatem ...

6

sine febre. supueniente
urina multum fluxit.
Vulnera quecumque an- 65
nua fiunt aut longum
tempus habent os necesse est esse
ti et cicatrices cavas.
Quibus gibbosi fiunt (ex 66
ex asmate aut tussi ante
iuventutem pereunt. 67
Quibus flebotomia aut
farmatia confert. hos
uere flebotomare aut
pharmatiam dare convenit.
Spleneticis disinteria 68
superveniens bonum.
Quecumque podagrice 69
egritudines fiunt hec in .xl.
diebus detumescentes
residunt. 70
Quibuscumque cerebrum
sursum concutitur ne-
cesse est febres et fellis uo-
mitum supervenire. 71
Quibuscumque sanis do-
lores fiunt repente in
capite et continuo sine
voce fiunt et stertunt pereunt
in .vii. diebus nisi febris
accipiat. 72
Attendere autem oportet et interiora
ta occulorum in sompnis.
Si enim aliquid albi appa-
ret omissis palpebris
non existente diarria aut
farmatie potione malum
signum et mortale valde.
Desipientie cum (ri 73
risu quidem fiunt securiores.
que vero cum sollicitudi-
ne molestie. 74
In acutis passionibus
cum febre luctuosa suspiria malum
Podagra quamvis vere 75
movent(ur)
et autumpno molestat.
ut in pluribus. 76
Timenda in colicis egri-
tudinibus ad superficiem circulo
i redundationes ... ad ...
se eruptiones aut ap- mb
poplexiam aut spas-
mum aut cecitatem significat. 77
Apoplexia vero maxime
fiunt etatibus a quadragin-
lx
ta annis usque ad sexaginta.
Sidonitum capit nec 78

necesse est putrefieri. 19
Quicumque asiatica
molestatis resilit
in ventrem foras aut
sursum incidit. hiis mu
scilagines facte sunt. 60
Quicumque asiatica
molestatis in ventrem
resilit foras. hiis ta
besit cutis et claudi
cant. si non iuvant.
In acutis 1
morbis
frigiditas extremi
tatum mala. 2
In osse egrotanti ca
ro livida malum. 3
In vomitu singultus
et oculi rubei malum. 4
In sudore rigor non bonum.
In mania dissinteria 5
aut ydrops aut extasis
bonum. 6
In egritudine diuturna
abstinentia et colice
egestiones malum. 7
Ex multa potatione ri

gor et desipientia ma
lum.
Ex apostasis intus 8
ruptura et dissolutio
vomitus et defectio animi
In sanguinis fluxu fit 9
Ex desipientia aut spas
mus malum. 10
In yleon vomitus
singultus spasmus
desipientia malum. 12
In peripleumonia frenesis
malum. 11
In pleuresi et periple
umonia malum. 13
In ustionibus fortibus
spasmus aut tetanus
malum. 14
In plaga in capite stu
por malum aut desi
pientia. 15
In sanguinis sputo sa
niei sputum malum.
In saniei sputo pti 16
sis et fluxus fit. ubi vero saliva retinetur moritur
In vigilia spasmus 18
aut desipientia malum
In ossis denudatione ma 19
lum
In flegmone epatis 17
singultus malum
In ossis fractura desipientia 27
si in vacuum attrepit
mortale
In faratie potione 26
spasmus mor
In dolore forti ventri ve 21
tres extremitatum frigiditas
malum

erisipula malum.
In iectangico tremō ma 21
In erisipila putre(lū 20
do malum.
In forti pulsu vulne 22
ribus emorosagia malū. (i fluxus sanguinis)
In diutino dolore ēca 23
ventrem sanies malū
In colico secessu dis 24
sinteria malum. 28
In utero hāti tenasmō
superveniens abortire
Quecumque aut ēē car 29
tilago incisa fuerit
in corpore n̄ augetur
Si aballo flāte diarria 30
supvenit fortis solū
egritudinem.
Quibuscumque spumo 31
se egones in diarria aca
pite flā d'fluit. 32
Quibuscumque in febri
huminus cumordes i
ypostases fiunt longā
egritudinem signat. 33
Quibuscumque coli ce
ypostases egestiones

fiunt. superius vero tenues.
acutam egritudinem si
gnificat. 34
Quibus s distintes urī
fiunt his in corpore
turbatio magna fit. 35
Quibuscumque urine am
bipulle supiunt nefri
ticam signat & longā
egritudinem fore. 36
Quibus pinguis ypostā
sis & aglobata his ne
freticam sigt & acutā
egritudinem fore. 37
Quibuscumque nefriticā
existentibus p̄dcā acci
dunt signa & dolores
acuti ēca musculos i
spinales fiunt siquidē
ēē extrinseca loca fiunt
apsu expecta futurum
extrinsecus.
Si vero mag dolores ēē
interiores locos & apsu ex
pecta futurum mag intus. 38
Quecumque sangnē vo
mit sine febre siquidē sa

lucie. Secundo ex febre p
utiosum. curari uero cum
sapticis. aut infrigida
tibus.
frion 39
Catarri invetere - isa
niem gintitur in. xx
diebus. 80
Si sanguinem atrum bos
migant et strangiria
hiat et dolor incidit in
pitoneon et subinet
et pectine ea que circa ue
sicam egrotare signif 81
Si lingua repente in
temperata fiat aut ap
pleticum aliquid cor
poris aut melancolicum
liquum huiusmodi pficiat. 82
Si super purgato seni
ori singultus superue
niat non bonum. 83
Si febris a colera non habent
aqua calida multa in ca
pite infusa solutio fit
Mulier ambidextra febre 88
non fit. 87
Quicumque empiam uri
tur aut inciduntur si
quidem sanies pura flu
xerit et alba euadunt
Secundo cenulenta et ma
le olens pereunt. 86
Quicumque in epar post
saniem urunt. si quidem
sanies pura fluxit et
alba euadunt. Intu
nica enim illius est sanies
si uero uelud amurca
fluxerit pereunt.
Ydropicus si tussim 88
habet desperatus sit.
Stranguiriam et disuri 89
am repletio uini et
flebotomia soluit. Inci
dere uero uenam que est
intus in tibio bonum.
Angunante existente tuor 70
et calor in pectore sup
ueniens bonum. foras
egreditur egritudo. 71 alia habet
Quibus in motu cerebri con
fit in cerebro intra tres
diebus pereunt. Secundo
hos effugerunt sani fiunt.
orruque spachi
lon patiuntur
Oculorum dolores meri 81
potio et lauacrum multa
calida et flebotomia
soluit

Stinuato fit a capite 72
excalefacto cerebro aut
humectato in capite
uacuo . effunditur e
aer intus existens
foras . Sonat uo quo
pinguitus est ei crit.
Quibuscumq; ep ecam 73
dolet huis febris supue
niens soluit egritudinē.
Quibuscumq; eueit 74
sanguinem auffert ex
ueinis hos or flotomia
Quib inter fines et 75
renes uentres fla odu
ditur ad dolorem prat
ī his exitum i uetre
huis fmuenas i uesi
cam oriso flate solso fit
Quibuscumq; ep (mox 76
aqua impletur auoitu
erupit . huis uent aq
impletur amozuitur.
Alucos o stitatis angoes 77
Minum insuriate bibi
tum soluit egritudine
Quibuscumq; ī uetro 78
pustule nascuntur sa
nie facta a erupta solui
tur dolor.
Quibuscumq; cerebrum 79
motum fuit sine mani
occone . necce est sine uoce
fieri statim.
Corporibus humidis carnes hu 80
tibus fumum adhiberi o
uenit . fumes enim sic
cat corpora.

prescita prescio egritudinum uocata a prenoscendo . quia enim medicum et presita agnoscet et presentia sciet et futura poidere

Omnis qui
medicine
artis studio
seu gloriam siue delectabi
lem desiderat amicorum
obsequi copiam adeo
prudentium regulis ...
suam muniat ut insi
gnis egritudinibus prescita pre
sentia futura cognoscat
aegro reuelet que de se
ipse eg minime psiisat
Sicenim ... eg peum
se cognoscat totum se
...tius illi committit ...

Brachiorum exte siones — *...*

Si a febre hito tumore 61
non existente suffocatio re
pente infestat ut deglu
tire no possit. mortale 62
Si a febre hito torquet col
lum ut deglutire no possit
et inglutiendo angustiet
sine tumore manifesto . mortale 63
Sudore multo facto calido su
perueniente ... emitti ...
a corporibus fortibus ... de
bilibus uo infirmis 64
Quibus que accipiunt febri
tates . sanis est uirtus . in
firmis uo morbus

Premissis aliubi 65
excutibus et n motis siqua rasura
intestinum supnatauit parua . par
uus est morbus Si multa . multus
horum uo multa est nectia uentris
soluto Si uo uenter non indisfitabitur
sed potius ustula dabit. quanto ma
gis dabit. tanto plus peiorabit.

mediane consistit lau
dabilis cum auctor
futurum in singulis p
pendit quamuis omnis
penitare minime possit.
Quod si possibile iuuam futu
rorum. Sed diuinis prophe
tis nobilior diceretur.
Cum in quauis acu
mine egritudinis hunc re
pente mori contingere
aliumque medicine
apparatus fuerit
uix diecillam vitam ad
iacet. Inde est artificis
summus egri atque egri
tudinis bene perpendat.
Est quidam celeste in quo
ipsum medicum studere
oportet. Cuius si tanta sit pru
dentia mirabilis est
nimium quamque stupenda.
Sine illius est ut futurum
periculum uel odio prohibe
at. uel competenti animi
culo ob lenibilius fa
ciat. nisi moriturus fiet

alii salutem promittet
numquam accusationem in
altero meretur. *in facie significatio*
Oportet ergo te solli
citum esse in ualitudine
si primo est in facie egri
prenotabis utrum sano
similis sit et si sibi sano
similis sit quod optimum
est. Si contrarium pessimum
est. ut si nares acute o
culi concaui timpora pla
na aures frigide contracte
et pulsus carum in se fron
arida extensa et tota
facies color uiridis si
ue niger. siue pallidus
aut plumbeus. Quod si
sic fuerint in principio
egritudinis oportet perquirere an
uigilie precesserint an uen
tris multe solutiones
an ieiunium labores pl
us affuerint. Et si aliquod
eorum cognoueris precess
isse minus periculum
uerebis. Quod si die ac

p

in oculis

nocte quicquam eorum
substinuerint. simul-
tium periculum signabit.
Et si huiusmodi egritudo
triduana fuerit qui pre-
cesserunt labores nimi-
nus perimetabis. et omnia
que sunt inquinata
per quiuis eorum. et ea
oculos. Si enim solum
effugiunt nolentes que
lacrimas effunderint aut
foris in suffocato pro-
minuerit. aut alter al-
tero minor apparuerit
et alba eorum in singu-
nem commutata fuerint
aut tanquam venenum
gravis vel pulveris intus
visi fuerint aut lippi-
tudine habundaverint
aut tremuli fuerint et
instabiles aut ex nimi-
o extiterint. aut intus
multum delituerint.
et tota facies [illegible]
horribilis apparuerit.

hec omnia periculosa et mor-
talia iudicabis. Considerare
videre quid de oculis in
sompno videtur. si enim
sola alba videantur sub-
clusis palpebris nisi so-
lutio per se uel purgatio
precesserit. aut ex consuetudi-
ne hec eueniunt mortis
signum timebis. Et si palpe-
bre vise fuerint aut li-
vide sive labia simili-
ter fuerint aut nares distor-
te. hiis signis cum pre-
dictis mortem proximam
dubitabis. Bonum
est egrum invenire iacen-
tem aut in dextro latere
aut in sinistro latere et
manus et pedes et cervi-
cem sint in spasmo di-
stenta et totum corpus in
sua positione flexibile
et minime rigidum quod sa-
nitatis signum est familia-
ris et amica. Iacere
modum sanimeli est.

sine solis. sine

In iacendo

quia nõ ẽ signum la
udabile egrum corã
supino iacere bra
chijs rigidis ꝯ pedibꝰ
ꝯ si repente se a capite
lecti iactauit ad pedes
malum nõ dubitabis
ꝯ angustie signum
ꝯ si pedes nudos ꝯ tepi
dos inueniẽs ꝯ inordinã
te cum labore ẽ uicem
atq; pedes iactauit pe
ssimum ẽ. ꝯ angustie
signum. Eger si ia
cuerit reiecta ẽ uice ꝯ
apto ore pedibusq;
tortis aũ si sup̃ uẽtrẽ
p̃t solitum iacuit ma
lum ꝯ alienatõnem si
gnificat. siue dolorẽ
uentris. ꝯ si min aug
into egrus repente ste
tit in omni acuta egrĩe
malum ẽ. in pleomã
uõ pessimum. Frin
dere dentibꝫ in febꝫ p̃
ter solitum nec a pue

frendendo

ro. mortem ul' maiam
sigt̃. Qd si fecerit cũ
insania mors uicina se
quitur. Si in egro cor
pore antrax ul' carbũcu
lus siue egritudo p̃ces
sit siue supueniẽt op' ẽ
attendẽ q' si cicatrix
fuit ꝯ colorem uĩdem
ul' citrinum l' liuidum
p̃tulit mortem prinũ
diat. Maiium mo
bilitatis signa p notab
sic in febre acuta ꝯ in p
plemoĩa in frenesi non
uera ꝯ in dolore capitis
Si manus ad faciem
tullit tanquam cõpl-bz
pilaturus. ul' qr̃ aliqd
colecturus hac illac q̃
sierit. ul' a uestibus
qr̃ pillos euulsit l' a
festucas d' pariete decer
psit pessimũ ẽ. ꝯ mortale.
Spus si frequens sit
dolorem ꝯ succensionẽ
sigt̃ mẽbris que sunt

Ex q̃litate ulcerũ

In opone manu

In anhelatu

in sudore

in ypocondriis

sup diaffragma. Qui
si magnus et continue
missione sit alienatio
nem signat. et si uero pos
tinares frigidus extiterit
mortale est. Spiritus uero
bonus ex suo proprio ordine
cognoscitur. aliter eu
dentem salutis ominatio
nem in acuta egritudine que est
febre est cuius terminus est
in .xl. diebus. Sudor
bonus et laudabilis est in
omni acuta ualitudine
qui in critico die fit et egr
ubit. Est et bonus qui
fit in toto corpore et egr
otus suauior et fortior
efficitur. qui uero iudi
torum fecit huius est inu
tilis. frigidus autem
malus peior si in acute
et in capite sit solo quo
dem in acuta febre mor
tem signat. cum lenti uero
plurititem egritudinis. Ypo
condrie si sine dolore
fuerint. si molles sibi
comparate hinc in bonum est.
Si uero dolentes et feruen
tes aut quodam spasing
diutense. aut sunt se dissi
miles. in his considerandum
est. Si etiam illic earum
tingens pulsus fuerit an
gustiam siue alienationem
signat. tremulue egritudinis sunt
intuendi oculi. quia si
uelociter mobiles apparu
erit maniam signat. Acu
ta existente passione co
llectio si affuerit in ypocon
drius cum tumore et do
lore ut ambus teneat
malum est. Si uero multi
earum que in sinistra est
melior. que collectio si in
principio subitam mor
tem non intulerit et si qui
dies .xx. permansit in fe
bris decreuerit in dolor de
fecerit in pus conuertetur.
Sol: aut hinc acute
egritudinis infra .vii. dies fiu

xus sanguinis ex naribus
utiliter supvenire. In
fectum est autem dolor as
sit frontis et scotomia.
que si affluerint sanguinis
nis fluxum de naribus
annuntiabis. tamen illis
quibus etas .xxxvj. an
norum est. Apostema
te vero molli existente si
ne dolore. et subtactu
mutabili contingit egri
tudinem terminari. In
preteritis tamen sepius. quasi
usque in diem sexagesimum
permansit febre non
deficiente impus utetur.
tur. Cor quoque te esse solu
tum in hijs que operu
truere secundum huiusmodi
disciplinam. Sputo enim
net ex initus minus
est et pacutum laudabile. (simplex est)
Quod ergo sputosum inni
nime acutum pessimum
Horum autem que in et
crepuerint si qua quis

In apostemate

extius apparent pessi
mum. quorum vero in
signi ex est bonum. Pu
tredo ea laudatur que
equalis est alba per totum
in superficies inequalis nequam
mali odoris. que vero
contraria pessima. 11

Ydropis. particula pro quarta. In ydrope

Ydropis in acuta egritudine
malum. infestat enim
febre cum continue in bro
rum et dolore. Consu
git autem ex lumbis et
ylijs et abcesse. Consu
gens autem de lumbis
et ylijs sequitur expectum
inflatione ventris
diutina effusione non
tamen cum defectu doloris
seu ventris tumoris.
Cui vero origo est abcesse
fit cum tussicula nec
quicquam proficiunt et
pedes tument et negre
runt in modicum et acu
angustia et ea ventre

et aperta sunt in continu
o esse manantia. Sed qui
veluti fugientia. Capi (ex frigiditate)
tis capillo et plante pedum et
vole manuum sic fuerint ve
ter quod elati amandi
bile calueerit malum est.
Levium est egrum certo (ex calore)
to calore et mollem esse
inveniri conveniens est. Bo (ex motu)
num est moderate ando la
boriose incipiente eundem
lateri omnium esse. Casi si debile (ex pondere)
ius videatur gravius est
si fuerit manus quoque et
crura ponderosa horribile
est. Quod si livor admixtus (ex unguibus)
viridis unguibus digi
tisque adfuerit mortem
advenire non dubitabis.
Et si color hic ungues
sinuierit. licet certi cori
puerint sperlocus non d
erit. Cum apparent cuncta
signa presente. qui sequuntur
sufficientem videbis et
in altero signo affluent

tinnitus est permittitur ei
quorum positiona aute istu (interlinear: l extigui)
tura salutque. Sed pullorum
predictis locis non deerunt
pericula. (ex testiculis)
Satestes aurigini ulcere so
litum diminuum cumque
apparuerint aut nimi
os dolores aut mortis
signum prenuntiabit.
Sompnus ut moris est (ex somno)
conveniens animalis, ut noc
tem non effugiat adiemum
impediat laudabilis. Con
trarius vero implaudous
minus tamen si amane usque
ad tertiam tenuerit. Pessi
mum autem est non dormire.
Aut enim magnitudinem
doloris significat aut
alienationem. (ex stercore)
Stercoris egestio sine
ceriscita in liquida omnino
si coniuncta et hora soli
ta. signum est ea que sunt
sub dyafragmate esse sa
lubria. Liquida bona est (interlinear: ego)

si sine sonitu uentoso
fuerit in inordinate
mixtum sit. Si uero fre
quenter maneat egrum
maximo labore ac iugi
bus afficiat et ad defectum
adducit. Vtile est secessus
secundum quantitatem assump
torum euenire uel bis
uel ter in die, in nocte uero
semel, a luce prima autem
solito more contingere.
Vtile est quando appinquante
egritudinis
iam termino idem secessus
densatur et colore subci
trino fit, in insolubili con
densatur. Bonum est quando si
lumbricos admixtos ha
buerit. Sonum acuta egritudine
bonum est uentrem non reple
num sed uacuum reddere.
ansitertianem si cenosum
inuenerit bonum est. Liq
uidum uero secessus aliquando
sicut album aut nimis
citrinum uel spumosum
malum. Sit moderati aut

scrosum et lene siue al — aut spumosum
bum siue citrinum ma
lum. Pessimum est et mortis
signum sicut nigrum
et fetidum et uiscosum et u
nde. Vmidum uero per eductio
nem egritudinis significat non mirum
est signum mortis quam
solutionem intestinorum pre
fert. aut colorem porri
num siue nigrum. Con
tingit quod colores istos
simul euenire. — ex uentositate.
Ventositas sine sono lau
dabilior est. que uero cum
sonitu melior est quam que
intus clauditur. Significat
tum autem aut dolore
laborantem in situolum
tate. Dolor subypocon
driis hanc secretam si
recens et sine calore fue
rit. Si rugitus superue
nit et cum egestione uel urina
erupit soluitur. Aliorum
ad inferiora transmittit.
Vrina laudabilis que — ex urina

ex dolore ypo
condriorum

ypostasim albam sub
sidentem equalem et
continuam atque lenem
sit et permanens usque in me
sim erit. est enim fidelis et certa
nuntia salutis et breui
tatem egritudinis significat. quod
si modo cum ypostasi predicta
modo sine ea fuerit. diutur
nitatem egritudinis significat. in omnibus
fidelis erit. Urina ru
bea nimis cum sua ypo
stasi est similis. diuturnam
egritudinem magis superioribus
dicit. est tamen nuntia certa et
fidelis sperande salutis
Si eciam ypostasis fur
furea fuerit mala est. pes
sima uero si squamosa est.
Alba autem aliquando et ale
nis mala. peior tamen quam dicta
furfurea. Nebula pen
dens in urina si alba bona
nigra uero est mala. Dum
fuerit urina citrina clara sig
ficat egritudinem indigestam.
Tumidus est quasi infirmi de
fectus. Urina significa
tiua mortis et fetidus est
aquosa autem fetens aut
nigra aut lutosa. Pessima
in uiciorum secunda nigra. in
pueris uero aquosa mala.
Urina clara et diuturna cum
signis aliis bonis. est
tum est aqua si subdurata
germinate. Crassities ut
aranee tela supernatans
uitium uituperabile. Significat
enim liquationem egrum.
Rationis est et ordinem
in nebula in neglige
ntiam supremum autem
medium teneat locum
similiter et colorem et
enim est media cum preco
colore laudabili. lau
dabilis est. Suprema uero
nigra uituperabilis est.
Caue dum est tamen ne ue
ficio initio capiaris ut
quod est ab ea alienum
diiudices. *De uomitu*
Laudabilis uomitus

ē cū fl'a ãmixtum co
l'ib; fuit. ii; minus in
fectus ē. quanto u᷒
a simplicitate remot᷒
tanto suspectior. Quo
micus sisit sicut su
cus porri aut uiridis
aut plumbeus aut
nig' malus ē. Et si
omib; hijs infectus
fuit morti uicinus co
tinuus ē. Omis o
dor malus in quocūq;
uomitu malū est.
Sputum in omī eg'
tudine pulmonis.
seu coste utilis ē. si
uelox sit et facile sine
labore. si subrubrum
cū suo sputo ãmixtū
Si uō tardum in dolo
ris principio a rube
um aut citrinum cū
laboriosa tussi. in suo
sputo admixtum ma
lum nūntiat. Rube
um oio molestum.

Et si n q̄ᵈ cū uomitu
expellitur est viride
et est fetidū tūc si
gnat morte̅ s̄bitā
valde; ex sputo

album uiscosum. i
globosum inutile. Cu
nde spumosum malū
Si nigrum est mortale.
Si in pulmone colĺens
sonuerit uectū quicq̄
exierit malum ē. Et
mutatio cum reumate
in omī eg'ne pl'onis et
coste malum ē. sim ei
illa precedat siue co seq
ua sit eg'nu malum ē.
Et mutatio siue reuma
te in omī acuta eg'ne
bonum ē. Sputum sb'
sangu'neum clarum i
pulmonis ualitudine
in principio nullo a
lio colore turbatum
salutem sig't. Si usq;
in diem septimū aut
amplius idem sputū
mansit suspectum ē.
omē sputum p'seuerā
te dolore malum est.
Sputum nigrum pes
simum. omē sputū

ex s'mutatione

ex sputo

ex doloris diminutione
bonum. Omnis dolor p
cordium locorum si sup
ueniente sputo ul' so
lutione uentris ul' fluxo
ino ad uito l' quolibet exter
teriori incisione non fuit
diminut. pus in futurum
denuntiat. Saputredo co
lica sputo emissa cum
sputo mala e. Sitim a
die .vii. contingit mo
tem namque in .xiiii. die
pronuntiabis. Si signum
quolibet aliud spirantiae sa
lutis ad esse consideratur.
Quod hic est robur et con
stantia egri. et bonus spir
et facilis. precordio putredi
nis cum tussi. et equali
tas totius corporis in habitu
diue caloris. et mollitu
dinis. in siti et. urina
et secessus. et sudor. et somp
nus febrium habuerint.
que febrium initia uitam sane
pollicentia. ex quibus
siplima desiunt post die
xiiii. mortem futuram
pronuntiabis. Ex omnium quod
quod e mortis nuntium.
huius est debilitas e
gri. Sps. anxius. densus.
dolor permanens. precordio
cum laboriosa tussi. Si
tis perseuerans circa cor.
caloris inequalitas. uentris
inflatio dolor magnus.
Et frontis et manuum et pe
dum frigus. urina secessus
et sudor sompnus non di
mortem
rimus fuit nuntiatio.
signa si post dicte subiectioni
colice putredinis sup
uenerint mortem futuram
annuntiatam ante .xiiii. no
dubitabis. ul' in .ix. l' in .xi.
et celue et si decoratione spu
tum dices esse mortale. et
sibi uitalia mortisque sig
cognouis pronosticorum
rectitudinem inoffense
progrediens. Ex aphorismis
A postemationum quedam
in .xx. quedam in .xl. que

dam in. l. x. rupturam
differunt. Cor ergo me
dicum die in primia pu
non ignorare et iniqua ho
ra corpus primum huius
calere aut frigere aut
pse aut punctiam co
gnoscere uel quod uel q
do cepit loco dolere et
compunctiones aut grauita
tem sentire. hec sunt signa
collectionum indicia:
ex quo computandi erunt
dies. quia hinc eruptio
nem expectabis in predicto
tempore. Quod si collo unino
late contigerit aut in manibus
bus utilitas aduenerit p
concuncta bis. si in alteo
magis caluerit. de hic ia
cere super alterum uideb et
pondus multo sentiat
interrogabis et li a parte uni
no latere aut in ambob
iudicabis. Ex signis
huiusmodi que sunt puerbili
a coniectuabis. febris quod

erit indeficiens et die
modica in nocte non magis
succensa. sudor multe
continuus sciendo filia quies
et oculorum deductio uel sumsio
atque in eorum angulis
rubor et unguium constrictio
et digitorum calefactio
et amplius tum in eorum
summitatibus et in pedibus
fuerit et accedunt minu
ta apostema. fastidium pa
tiuntur et per corpus uesi
ce nascuntur cum morante
Nulli ergo empiici fiunt
in quibus hec signa sunt.
Quod si non uelocius empi
ci fiunt utrum ex his
que diximus aliquod
contingat considerabis. Con
siderabis autem si sit fre
quens et sputum cum
tussi indeficienti. aut
cum exercere cepit dolor
amplius fiat. in tali
bus rupturam an. xx. di
em expectabis. Quos autem

febris in die rumpitur
diminuit. cor causus tas
permutabis. tec calor ap
paruit exsiccatur amo
dicum atque constanter
que egerunt. sputus quod
proiciatur album et lene
et totum equale et sine
labore et cum modica tus
si. alui iubeo sanatur
Sunt hic sunt qui preci
sig signis eorum habent
Quos autem febris in acu
tis ruptura non deserit
et quam furtiva post modicum
invadit afficiuntur siti
et fastidio cibi et egerunt
molle. sputus quod iactatur
livet aut ter fluit sani
xtum est atque spumosum
huius signis preceptis mo
rituros indubitabiliter. Quo
quidam eorum in omnia
huiusmodi eorum quidam hic
moriuntur. hii non inicia
manebunt. utrique tamen dif
ficilem exitum consecuntur
hii tam prudenti tuo
iudicio discernentur;

Quibus non peripleumonias
post aurem iuxta aspera
contingit putredinem
efficiat. et cum circuit
fistulam purgat. et sic e
vadunt. Cum tenter ego
tua diligenter firmiter hec
precepta tenere. si febris
permanet et dolor minu
itur et sputum in eo non
veniens et ego non est colica
in · liniam. vero modica
cum perpotasi plurima ca
lia cuncta signa bona sunt
nuntia ideo sub aure ut
diximus aput futurum ex
pectabis. Consequens est aput
nascatur his quibus dolor
aut calor in ypocondriis est.
Quibus non peripleumoni
as ypocondria non dolent
in cessent spiritus densus et
macescunt sine causa manifeste
sta. his aput super aurem
nascatur. Carpi vel vesica
impedit peripleumonias salu
tem permittit. melius tamen
natum

nec aliter hec est
quando est febris per
manens. et
dolor non qui
escit. et quando per

ducto sputi
non est si quod ex
ea est vincens
super illud quod
descendit de
egestione cole

sī in principio sputi
proiectio cū rubeo in albi-
nut ..hūs signus ēti
salus pmittit̄. Et si qd
reiciatur n̄ ē ū or. ini
ui̇ā ypostasis. timōu ē
et in brō cui supuenīt
a sā. pīclin. q sudem
a sū cunuīt atq̄ spu
tum putredinis non
euenīt. in febris defe
cerit malum ē. et egri
tudinem mortis ꝑunā
exspectabis.

Plures ex hūs q grā
dem sunt piplomica
collectione d'ptunt. a
lii uō in illis collectō
nib; mag̃ depeunt. Ca
cutis febrib; existētib;
si dolor a lumbis asten
re ad dyafragma asce
derit mortale. alys tn̄
signis ꝑuisis ex quo2
plalitate l' pauacitate
diiudicab. Cuesica
dolens atq; rigida fe

b; uō deficientib; pro
nūtiat malum. mag̃
tū cum uentris stric
tura. Sz superueniens ui̇ā
qꝰ plus cum ypostasi.
soluitur dolor. Si uō
ui̇ā n̄ sic fuīt aue sica
n̄ mollescat. in febris
decidīt mors i primo
pīodo adeīt. Ch autē uō
bi spēs pueris ampliꝰ
a septimo anno usq;
ad quītum decimum usꝫ xx.
euenire solet. 3 parla

In febribus aūt acu
tis idem tīminus q̄bꝫ
ad uitam quibusdā ū
ad mortem. Illa dies
in qua saluat ex hoīb9
qui saluat et pit qui
pit. In quib9 febribus
si cuncta signa bn̄ pcesse
rint et spes mali in
quo qm non hescerit
in die q̄rta tm̄ ut pa
uidicab. In quib9 uō fe
brib9 si cuncta sig mala
le pueninit neq; bona
spes ulla affuīt in q̄r
ta die tl ante morte
obibit. Cōmunis piodꝰ
hec in iō dimet. Secūe
in vii. tcius in xi. q̄rta
in xiiii. q̄nta in xvii.
Sexta in xx. Qui nūb

ex febb9 acutis

mortē ecio

p quartanarium augmen
tando decurrit in acuta
egritudine usque in
xl uel in lx dies Neque
est computandum in complecto
nuo dierum. quemadmo
dum neque annum neque men
ses ad quorum forum
septimanas tres inter
dierum spacio. (est innam)
Et non est possibile ut nu
meretur aliquid horum
secundum computationem dierum
preteritorum. cum non sit possibile
ut compleatur secundum compu
tationem dierum completorum
annus. neque mensis
tamen Dehinc secundum hac
tamen augmentum euenit
primo periodo in xx die
Sedeus in xl ceterus in
lx In quibus valitu
dinibus determinatio est
tarda prenostica. in illis
in initio sunt latentia
earum non hec propria con
fusa sunt. ideo cautius
inuigilandum est et in
singulis quaternis die
bus studiosius intu
endum est quod si fe
cerit aut raro aut
numquam falleris. Et si
nus quarta non a hora est
Que vero in breui fi

niuntur facile cogno
scuntur. dixi enim u
larum euidentissima
est. curasuris quod ipse
sinaius. in dolor aliquis
nocturna quies naturalis
aciunta signa reliquum
bonum ordinis non dirum
moriturus spus anxius.
turbatus animus angu
arum instituta. omnis
signo mali nuntia Con
siderabis igitur contra usque
instatum. an sit cum
super posuimus Enim hic
quoque inferiores
nunquam tumentibus cum
non parentibus cautius
eris. ex dolore capitis

Si dolor acutissimus
in capite cum febre fuit
et aliquod signum mortis
apparuerit mors cito
aderit. et si signum ali
quod mali non affuerit ad
in xx diem permansit
in febris abierit. san

ex auribus

guinem de naribus expec
tabis aut aliquod apostema in
inferioribus partibus corporis.
Si dolore adhuc recente
sanguine de naribus expec
tabis vel apostema superius. ma
gis tamen dolore frontem
ac temporalia relinquente
atque sanguinem plus (separabis)
iuvenibus qui minus xxx
annorum sunt. apostema vero
magis iuvenibus qui sunt
amplioris etatis.
Aurium dolor acutus
cum acuta febre perma
nente malum est. expec
tabis in eo alienationem
et mortem. quoniam grave est
et molestum. interest ergo
tua bene a principio omnia
perscrutari et antecedentia signa
Iuvenes qui sunt in hac
passione in vii. diebus
vel prius pereunt. Senes
vero tardius. quia febris
et alienatio minus eis
quam iuvenibus contingit

atque aures corrum
puntur et pus emit
tunt. in senium tamen etate
valitudo resurgit vel mi
nuitur. Iuvenes vero an
quam erumpatur apostema
pereunt. quod si erupit et si
gnum quod est bonum apparu
erit aliquod boni expec
tabis.
Uva ingruitur cum a
cuta febre malum et si
aliquod mali signum ex
iam dictis fuerit mortale.
Squinantia pessima et
cito mortifera que igni
tur in se non apparet in cervi
ce neque cum rubore tu
more. dolore tamen acutis
simo existente et spi
ritus orthomie (horribili). hec mala species
eodem die suffocat. aut
secundo. aut tertio sine quarto
Altera hec mala species est cum
gutture apostema rubet et apostema
mortifera est peior tamen.
Tertia vero ~~...~~ rubet cer
vix

nus agitatur q pbtio
diutinior e. ut si tumor
ad inferiora recesserit spa
locus otio n desistit. Cu si
declinauerit n tam infra de
cicei. nec p aliud a sum
ventem tumore aliquo tra
duxerit. uel putredine pra
cus expulerit. uel ad mo
dicum defecerit. et dolor
requie imitatur morte
uel ictationis laborem p
mittit. Tonum e aut
tumorem et ruborem fo
ris pminere. q si a sin
ad pulmonem intro lapsum
fuerit p rus. ibi efficit et
amentem reddit. Cuiu
tuminem et rubetam tam
dum e incidere. quia uel
sanies sequitur. uel sanguis
fluxus nimius. laborans ergo
ad aliam curam confugere
et amplius crescit et lique
scit et q pulato fervet sub
tiliatur. tunc incidere. Si ipius
totum cor curabis purgare

tempore fluente et si ruso
ctionis tumore minue
reluctante. Quorum fe
bris si p modicum lente
fecerit. nec signum sine co
egrius habuerit. nec febris
defectus in die critica fu
erit. iterationem egrius i
expectat. Quibus febris
pmanet. nec grauant
labore. et nunc multo
labore molestant. huius
apud futurum est in iuuentu
ris tam iuniorum ptium
transactis. xx. diebus
post febrem. Hoc quando apud
minimus euenit illis quorum
etas iunior e a tri
cesimo anno. quibus
etas plurior e fiet apud
febribus manentibus. Esse
bribus non inordinate
uagantibus. quartane
sunt future. tertius tam
certa autumpnum. sicut
et illis quas diximus
apud oritur. sic qui. xxx

v. annum p(re)t(er)eunt quar
tanarii efficiuntur. Comitie
alium magis in yeme q(uam)
in aliis t(em)p(or)ib(us) anni eue
nit et amplius morit(ur)
et si sanantur uo reciprocantur. Quib(us) adsunt
febres n(on) mortifere atte
stantur dolores in capi
te et puticens aures sepe putant
tanquam muscas nigr(as)
aliquando volitare. et si do(lor)
in intestinis eueniat vel re
am colam vomitum
sputis. et si rigor affu
erit et sub ypocondriis i
frm sentitur. et ctiorem
et subitum uoitum spa
bis. et si ciborum appetitus
quem assumpserant reiciant. Quib(us) ille dolor
a primordio febris in
capite in tribus diebus
aut in quinta dolor au
getur. aut in vii. evadit.
quib(us) uo initia die ce
pit cessit ubi in v. et si
: ut vii :

nitur in nono vel .i.xi.
et q(uando) ubi contingat in
v.o quorum uti prior
e similis. in .xiiij. di
e liberantur. Que diu(er)sis
sig(nis) terminatis eueniunt
equaliter viris et muli
eribus. Iunio(r)ib(us) hec
eueniunt in febrib(us) di
uturnis. Cum febribus si e(st)
dolor capitis. et aut ocu
los nigredinib(us) quib(us)l(ibet)
apparentib(us) s(ed) veluti
lampadib(us) et sub ypocon
drio dextro seu sinist(ro)
fiunt tensiones tetbam (?)
sine dolore. huius sang(ui)s
fluxurus e(st) de narib(us).

Pueris in acuta febre — ex spasmo
spasmus contingit ma
xime si venter constipati sunt et vigilent
et expaueant et plangant
et colores mutent. vi in (?)
cum in modo liuidi modo
rubei appareant et in vi
rides fiant. hi eueniunt

puerisque uero iuuenibus ānis
maioribus non his qui iu
uenibus spasmus non con
tingit in febribus nisi
magnis euidentibus
infirmitatibus. Cuitet g°
tia ut multo studio p
euntes acutissimos sūt
puerus. sūt iuuenes
discolas. Sunt inquantum
egritudine negligentie te deste
ras. Clonicium quoque
illi ē huic salutem p
mittere aliis mortem pro
mittere. Tum breuiter in
pluri egritudine omnis ut di
ximus signa or di
gnoscere & aequatione p
pendere atque uires eorum
[illegible] conferre. Cautius
tamen si unius ac sputis
facere. Talis ē uia doctrina
& acutis passionibus
nec non ā incep dimittis
passionibus. i. longis et
ueneneo assiduibus pecun
ne torpeas. Ceterum ꝑ ser

tes que morbos atterras.
Scito tamen omnis ualitu
dines omnibus annitentes
temporibus euenire posse quo
tamen in quibusdam eue
nire. Aquarum signa
mala sunt malas esse. que
runt non bona dice selu
bre. Cadhuc signa quas
diximus in ethiopia et
septentrione et espria expti
sumus. Unde aliqua p̄e
lato te praeter quia lo
cupletius quam existimes ē
inuenit signorum se
ries sicut monuimus nostre
rationi iniungites.
Neque ad alias certitu
dines [illegible] ac pre
cepciones te uelis di
ffundere. Quia que
cumque determinante
certo numero dierum ēt uomi
nostro quamquam sunt ex
posite ordine precep
torum. Explicit lib
pronosticorum ypocratis.

Qui de egrotantium accidentibus in singulis egritudinibus tractantes potius consensisse ferunt eos quidem in his que tradiderunt invenisse quiddam dubium non est. Potest enim facere quisvis non medicus si accidentia egri perspiciens denotaverit. Sed eorum que in cunctis medico absque egri inquisitione nota fieri debent plurima intacta obmiserunt. Que quidem in diversis egritudinibus diversa cuilibet egritudini existente obscuritate intelligi difficiles habent significationes. Si etenim oportuna investigatione collisa discutiant in quolibet morbo tipo non nulla ab eorum suis discrepantia potuerunt invenire. In quo tamen non solum non laudo eos. Verum etiam per pauca in omni medicine atque vulgari parte quam in acutis passionibus exercuerunt ut existimationem consequerentur lactis suis temporibus. Sed posteriores eorum dicta corrigentes medicinalium vie sequentia egrotanti familiarius reliquerunt. Sed antiqui prorsus de dieta levia invenibus que caventia coluerunt eo quod in tanta numero scripserunt. Sed prorsus de dieta iudicabilia utilis condiderunt. Non tamen quia ipsam variorum morborum eorumque perpetuam multiplicitatem ignoraverunt. Sed nimium egrium palam tractare conantes invenerunt. Aut quia forte difficile est explicandi si quidem cum generaliter finis investigandus sit.

Quia vero alius ex alio in
nominibus differre videntur. in
esse sentiunt. non eadem no
mine vocantur. Ergo quia er
go epidimia morbi qua
litas non universalis mor
talis est. Sed ipsi morbi illis
inequales sunt affini
unt plerisque non dicimus:
estimaverunt. Ex vulgi pe
ritum ab imperito huius
cognoscentium discretione
nequiunt. Alii laudantes
alii vituperantes. Quo
rum in hiis morbis in
curationeque medela ignora
ta hec maxima quam dic
tum sumus per signum
Corpus namque totius me
dicinalis scientie albus in
peritissimus huic egritudinis
esse deputatur. quem enim medi
cina iuvare in eis maxi
me videtur eius nomina habilia
sunt. Qui ergo ea denomi
minavit videlicet sirupum
aptisanam et sirupum
huiusmodi cullus aquam
quam mellis vulgo me
dicus habet. quia vero insi
piens ut sapiens medi
care putatur. Ex autem peri
tum medicinam esse eam quam actenus
aliis ignorata fuerint ne
cessarium duco. Quorum
utique doctrina excellentis
sima est. in hiis quecumque
iuvamentum vel nocumentum
sunt peritia. Curei me
dicorum per totius vite
sue diebus non desinunt per
ptisane inaccitis passio
nibus ptisanam ordeaceam
non colatam utile operari
sunt omnino. Alii vero non. ut
unum ordei granum ex
transglutiat summo opere
student. Consilient enim co
lata esse maximum et dicunt
esse nocumentum. Alii autem
nec colatam nec incolatam
dant quorum visum
per numquam nisi .vii.
diebus transactis. Autem morbi

deficiente in die critica.
Ad hec vero non interroga
ti aut interrogati neque
quam ydonee respondere
solent. Que res itaque il
lam divinum ad hoc conduc
ta est. ut in vulgo liqui
dissimo clare videatur
medicine ars omnino non esse
putatur. Cum igitur hui
discessionis magnitudo
de acutis passionibus
inter curatores differunt
inveniuntur. ut quod egrotanti
exhibetur perfectum ali
ud iudicatur nocivum
ars medicine in divi
nationis vanitatem re
ducta est. Quia et divina
tiones exercent auspices
quod quas aves sini
stra parte volare videt
malum quas vero dextre
bonum presagium por
tendere predicunt. Simi
liter autem aruspices hoc
hic ille vero eciam omnium vide

Quorum vero medicorum omnium
eo intenditur studium
ut infirmo sanitatem
dando non crassum cum
humana voluntate et
honestate lucrentur.
Ptisana vero ordeacea
merito meo iudicio sic est
de grano cibarium in hiis
acutis passionibus excel
lentissimum habetur. Et
quod quidem illam primum ac
precipuum. omnibus aliis
pretulit collaudando as
sentio. Quippe quoniam vi
scosa est alenis victa et
mollis nec non ablutica
quatenus hiis humidita
sitimque extinguit et si
opus fuit facilis ab
lui. nequaquam stiptica
nec ad laborem fumosa
inflatur. visco in
accessit. Inimirum incoc
tione utrumque dum
videlicet in potate habet/explevit.
Quapropter cum enim ibus

morbis congruam dire
tam exhibi. Cuiuscumque
ut uicesima die uenias,
exinaniri permittas. Sed ab
sque mora aliqua dicimus
per latione ducendo consi-
stas, nisi fortasse quis in
per tonse uel clisteri ... fu
erit necesse. Si igitur eger bis
sumere cibum consueuit
bis aptissimam similiter
dabis. Quod si semel, semel.
Cum autem semel in prima
die semel, post modum
bis assueuerit, si ullum
uideris hic necesse reple
re. Itaque in huiusmodi quan
titatis dandi est, ea que in
mistum in paruum fuit
in crossum in uiscosum
non uidebis, cor ea que non fuerint
adsueta introducantur.
Uenimus nunc iam
autem. Secundum uero si
egritudo siccior sit quam
oportet, non multum uinus
dandum sit. Sed an illud

mixta aqua propinandi
est siue uinum, utrum
uicibus innatus uideris
esse. Utrum innantius
sit in subsequentibus expl
anabimus. Quod si tunc os in
humidum sanum fuit, eadem
portione oportune spue
re. Tunc ei uinus sed replec
tio ex toto denegandum
est. Qui ei accioris multa
humiditate superhabundat ea
cicius terminus expectatur.
Qui autem parua et tarda ter
minus tardior expectandus est.
Debemus autem quam primum
quod aequaliter datum est maior
contingit accessio quadam per
tinuissimi que elegatorum
magis necessaria. Uel signo
... post modum exequitur.
Sed quanto sputi plus est sim
quantitate refectionis
quoque plus adhibendum
est. Diuinum quibus termi
num uideris v. die. l.
vii. uel viii. aut pare

Hoc itaque ualet ad terminum temp...
et postea duobus diebus exegendum est.

rem ul' impurem ɔsi
ratio amplectat. & ei
us ad prandium da &
mede. ad cenam aūt ꝑ
uiabum muta. Si aū
eis mař qui ptisanam
in toto tꝑe cẽcuerunt
morbi cum toto. ⁊ in ple
nitudine dolor maius ut
plus expuerit cepit ult'
quiescendo melioratur.
purgō quoq; ad pfec
tionem uentura ꝑuoca
tur. plus uō minus
coadunatur. q̃ si ab hac
diuisa dieta detur. sin
alienior et minimus ē atq;
purgationis efficatior et
minus recidiuus uen
turus ē. ptisana ū ex
obtimo ordeo fcā & q
bū ad pfectum excocti
eē dr. ꝓcipue aūt si nō
colatam dare uolueris
simul & sicolatam. Cū
ei quoniā alias h̄at bo
nitates lubrica ē aūt

sua. in nocuum or
deum si quis transglu
cierit id ea secum i la
bendo subtluat nec ei
in brus ulterius transire
ando. usq; locorum ex
a pectoris remanet aliq
nuiscit. Quippe quid
nimirum quia lubricissi
ma ē. sitim amputat
facile digitur. nulla le
nis sipfectam huit ac
tionem quibi inadz oi
bz necce ē egro. nisi g
meicus inbius queculiqi
accipienda ptisana ne
cessaria sunt egro cum
adhibeat ut iudez iuue
q̃s ab ea opus sunt sit
pfecta. fit pauldubio i
multis modis nociua.
Quib; ei inmetit reliq
as aluum huitib; ea
anquam purgetur ꝓ
ingit eis si dolorem ha
buerint augmentantur.
Si aūt nō efficitur (n

non

I

quod malum est excitatur

non sitis acrius du-
catur, pulmo quam ex-
siccatur et sub pectore dolor
et dura fragmine laborat.
Ad hec vero quibus latus in
dolentibus calefactorium
adhibitum dolorem non
allevat. Sputum autem
non erit si pectus visco-
sius et indigestius effi-
ciatur. Rursus vero catar-
ticum aut flebotomo ad-
utrum quem magis necessarium
videris si dolor non dissol-
vitur in huiusmodi egritu-
statim potius. Si ptisana
detur in brevi morbus im-
pio subiugatur. Ergo hos
nimirum omnibus vivus
sicubi contingit eos qui pti-
sanam cum totalitate re-
cipiunt vii. die sanan-
tur. Quorum quidam
insite putantur. Alii vero
ortomiam vel stertendo suf-
focantur. Quos utique
omnis celitus percusses an-
tiqui arbitrati sunt. quia
in eis cum mortui fue-
rint latus invenitur sicut
impercussis a sole locis re-
plebant. Quod quidem eo contin-
git quoniam antequam dolor dissol-
vatur morte prevenienti
fuerint ipsi quo continue de-
siderium manifesent.
Sputum quippe quoniam non cre-
atur aerem introductum
obviat ac velocius exire
cogit. Quorum utrumque
alterum alterum ad periculum
alterum subigit suppliciter.
Sputum namque inclusum
flatum inspissat. flatus
autem spissus sputi visco-
sitatem augmentat. visco-
sitas vero elabi vetat et
cumulat. quoniam non tamen ptisanam
si suo dant tempore contingit.
Cum autem multorum magis
cum aliud alium assumunt a-
bum potum nec minus
inaptum sumere pu-
tant. Quam autem subsequi-

[siue thimos]

tandi tamen eos qui colati
quam eos qui colatam
et quinecutrum. sed sibi a
lium sumunt sepissime
[siue uirtutis manutenende]
una eadem est. in tectum di
visa. Quare per putt dicen
est facere. Incipiente
itaque febre. sive cum do
lore sive sine dolore pri
uo post cibum sumptum
transacto tempore. necdum
venire existimato egro
tus quod dictum est accipe
re dum videlicet cibum
[siue ad intestinis extra]
ad inferiora intestina no
veris descendisse. Eis
[i. qui patiuntur pleuresim, et digestam et qua nichil feratur]
autem qui pleuretica sunt
[siue cum dispensande particularis ut est ista. scilicet si yemis tempus fuit dandum est calidum ad alterandum frigiditatem yemis]
de potibus oximel dand
um est. si yemis tempus fuit cali
dum. si estatis frigidum. si
magnam sitim habent.
mulsum melius est aqua.
quo sumpto si dolor in
gruerit eger que acutum in
cadant in certe tamen. Ex
pedit ut huius quantitatis
vis detur. que in multa sit

in crossa. aliquis post diem
vii. si virtus eius tol
lerare queat. Quod si an
tiquus cibus nondum
descendit atque brevis
temporis mora post novissi
mum cibum transierit
in fere ieiunium valeat.
et si virtus et etas permi
sit clisteris opus habet.
Si autem defectus sit sup
positorium utendum est
nisi cibi sponte suo ven
tre exitu egerant. Etiam
cavendum est quo tempore ius
dari debeat in morbo vel
omnibus temporibus morbi. qui
enim pectum plaure in
frigidae fuerint. tunc in amari
omnis cibus et potus de
negandus est. Sed cum iam
calor incalescens descen
derit dandus est. Novum
enim huius temporis in
morbis quam magis sit
anuprie inacutis. Inde
is ei quanto plus caloris

.. Nota hic quod in yeme
detur dari diutius cum
tepida. Et in estate
cum frigida. Ay.

[siue quod materias subtiliat, dissoluit, diuidit et fibrat in quo est materia morbi, rarefacit ut possit egredi materia per resudationem ipsius membri.]

[nota quod aqua datur cum oximelle et secania bin in prima qualitate ita quod plus est de oximel le quam de aqua. que aqua cum actingat loca ubi est febris alterum et penetratum et prima est a forma sua et per consequens ab actione. non omnis actio desplaret magis de oximell et secania. bin quorum petate est subtiliar tradere et diui dere non per magis desplare quam superat secera nia et oximel et cibi amicitas.]

gal' in glo. verum non est per se hoi
ni si addiscat aliquam artem sine
quod ut addiscat et comprehendat
omni que in ea sunt ex rebus particularibus
et propter hoc tamen non est necesse tibi
ut queras audire ob rebus particula
res ab ypocrate. Sed ut castiges
te ipse illum cum necesse est exponere totum
quod dixit ypocras

[via autem sostentandi etc. nota quod sentenciam multipliciter exponitur. vno modo sic via. i. directio sostentandi. i. regendi vel aministrandi dietam tacitus morbus est una scilicet virtutis manutenende. quod tamen antiqui medici quidam dabant ptisanam cum fece. quidam illi qui dabant ptisanam sine fece. quidam illi qui neutrum dabant. unam habebant intencionem. scilicet manutenere virtutem. Intellectus est diuisa. siue secundum diuersitatem corporum aministratum. nam quibusdam ad hoc ut corpus virtus manuteneatur aministratur ptisana cum fece. quibusdam sine fece. et quibusdam neutrum. sed secundum acetosum vel ydromel vel melli cratum. et hoc modo est diuisa. vel dicit quod est diuisa et diuisam dispo nunt egri scilicet racione etatis egri racione consuetudinis. et hoc diuisi mus attenditur ex parte egri. nam aliter est dietandus iuue nis patiens acutam egritudinem. et aliter est dietandus senex et sim... attendendum diuisio ex parte temporis anni et in ex parte regio nis. similiter racione temporum morbi quia alia dieta competit in principio et alia in augmento. aliter exponitur sic. via est una i. vera. nam verum est quod aliquibus competit ptisana colata et aliquibus morbis acutis competit ptisana non colata et aliquibus neutrum. et ita diuersa et falsa. aliter exponitur sic. via est una scilicet quod ventre existente constipato et preterea do lore acutissimo non dari competit. et vero diuisa scilicet racione diuersorum medicaminum nam aliqui curant constipacionem uentris ... non ut ... debilis. alii exponunt ... supposito una recta ... sine medicacionibus. quod est egritudine in mouere moueri. ... cum clisteri ... cum ... et aliis cum farmacia]

2

ē tanto plus cum fala
tia sunt. Eporro ptisāe
sicum primo deūi ucō
cavissum adhibeas op;
hoc autē post pspiciat;
pdictum iouentute si
gnificationum.

In pleuresi uō accidente
dolore siue continuo siue
post moram sbor quod
callefactorium adhibeat
dissoluendi doloris inte
tione. nō fit puniculo. E
autē unatiuū callefac
torium. ul' utriculi uas
aut eneum siue terreum
aqua cal' plenum. sp
aū q'b; liquidorum late
apponendū ē. ii inde b; ca
lefactorium succedens le
ui' tollētur. quorum u
tiq; melius ē spōgia spu
tiosa aq' cal' infusa et
postea expssa. Eterū calle
factorium exoī late cohi
piendo q' q'dā uestis ar
cuitet. or q' tāīn iā di

uitus. Cauendū ē ā ne
fumus ul' ad eg' nares
ut id odoretur ascendit
si quoquo mō ē unati
uum inde b. nam ab
ipsm uiticlum iuuat. Po
stea ordeum aorobū in
fusa mixta in aceto que
mixtura fortius sal' sit
q' lō possit bibē facbu
lire post bullitionē uero
in sacello missa lati sup
ponē. Similiter autē dfun
dit. Siccorum uō calle
factorium et conueniētia sē
q' sale cum millo simul assa
tis in sacello recondita
ponant. Milium quidē pō
dē leui atq; subtilī ē. nam
huī callefactoriū illū q;
quib; in sputul' ascendit
dolorē dissoluit. Inadē
autē uerum si sic si uē ā
tum cum ascendit dolō
ad spatulas. ii g' callefac
torio dolor solutur nō
in eo diutius immorandū ē

pulmonem namque de
siccat empima coadu
nat. Cum enim dolor
ad spatulas ascende
do iam saltum conple
uerit. si quoque graui
tas in brachio uel circa
pectus uel sup dyafra
gma contigerit de basili
ca e flebotomandus. fle
botomo aut adhibito
nullatenus reuocetur
quin tantam sanguinis i
minuas quantitatem
usque dum uidelicet in sple
didum ruborem citri
torem in nigredinem mutas
quanti. quin autem colores
insurgit acciunt. porro
si punctio sub dyafrag
mate fuit. dolor qui usque
ad furculas non ascendit
unum cum electuario nigro
uel fellicino mollius
ex electuario nigro. dauci
uel siseleos aut cimini
aut anisum. Si quod aliud

odoriferum. fellicino
aut alium commisceas quo
quod similiter quoque misceatur
unde opus simul efficit
Sed tamen ex electuario nigro so
lutio fit utilior. ea de
sint prouocandam efficient
ex Illa non que ex fellichi
no est ad inflatiuam ue
tositatem pronitior dissol
uendam. Huius itaque post
solutionem de ptisana di
dum e minus tamen quam consu
eueras sicut inexplebili
bilem minuas expedit
quantitatem. Est enim aut soli
tonis nullum minus conue
nit penitus. Solone g
cessauit de ptisana primo
quod minus quam sumere
consueuit dandum e. Dein
ascendendo non semper l'
assuescendo usque dum plus
detur. Si dolor quiescit in
aliquod aliud declinauerit ge
nium obsistit. Tunc uero in
ptisane opus fuit ieque

3

illam diete a principio
cavere esse melius confi
teor quam in immutatione ve
narum procedere. Ut modo
non in die tercia morbi aut
in iiii. sive v. sive vii.
diete incipere. Nam tunc
causis temporibus fuisset pre
venientibus. in quibus est
permutationis principium.
Item secundum simile fiunt
accidit. Similiter et
ab illis potibus quos hi
bi convenit quos dictu
ri sumus. Nam a corum
quod diximus plerique cadunt.
Scio namque plures
medicos qui ultra quam
oportunum est opinantes ab
omnibus a principio duo
bus vel tribus vel pluribus die
bus custodiunt egros. Prius
non ius aptum illis su
mere permittunt quam pu
trefiunt. Cum enim cor
porum maxima mutatione mu
tetur et maximum dium

illius mutationis opus ce
dunt. Maximum quoque illius
dimin optimum est. Sed secundum
utilitatem corporum distinc
utilitate securitatem est
consecutus. Ac marie in dieta
cibo. Accidimus non immuta
tione deliquio quippe sa
num cum fecerit mutatio
nocet ei quod solum privat
potum. Sed nocumenti eum
ad illos non est tantum. Tum et
consuetudines in dieta. Dum
quod sanitas accedit per minimum
tum procedere dico. Cum ergo in di
eta in sanis maria diversi
tas nocumentorum fit qui
bus alia indicant quanto
magis nocere est si in morbis
amarie iniquitas. Quod faci
le est deprehendi. Multa namque
dieta cibi a potius quam secundum
simile fit securior est vici
ssitudinem in qua quod ei que
melior est. Si enim sit mu
tatio subita. Qui est simi
liter in die commedere consue

iunt si a solito usu mali
uo mutatur nocumenti
exigunt et destructionem.
Quibus autem non est consuetu
do prandendi et prandeant
mox destituunt et aggra
uantur corpora eorum.
ac torpent et mollescunt
sicut cenant iuxta illud
accidunt. alii uero nature
mollitiem patiuntur pro
pter ea quia stomachus eorum calidissi
me nature aggrauatur.
Quibus uidelicet cenatio fu
erit assueta. si cenat bis in
repleri in die et cibos dige
rere possunt. Si forte eo re
nuant cenare potest fieri ut
aduiuent si se alleuian
do ab his que commutationem
ipsorum diete patiuntur.
Oportet itaque ut post cenam
integram dormiant
noctem. Si yems fuerit a
frigore caueant. Si estas
a calore tuti. Qui longius dor
miant diutissime consu

uiter ambulando non
cessent. deinde uero aut
uehi aut leuia animi
nime nocitura deam
bulent parumper minimum
non aque comestum. Similiter autem
quibus in die comedere con
sueuerit semel prandium di
miserunt corpora eorum
uise destituunt et ab omni
opere exeunt consueto. Pre
cordia dolent adeo ut
eorum uiscera suspensa esse uide
antur suspensa. urina co
lerica undique colorus
egestio incensa. Qui
dam autem oculis amaritu
dinem habent et oculos con
cauos. et tempora fomi
cantia frigidos articu
los faciunt. plurimi uero
qui prandium dimiserunt
et assumpserunt cenam
nequeunt explere. quod sicut
nunc stomachus eorum ceneret
grauatur. Sompnum uero
molestiorem quam si prandisset

fuerint durant. Sunt ac
cidentia siquis siquidem faci
at contingunt commutati
one diete mense in quantum
que solent. In tantum etiam
me sine que quam adiun
gatur aut subtrahatur.
Sicut qui semel consuetu
dine sumam in die com
medendo tota die uacu
euacuati sunt propter solito
cenarunt corpus aggrauatur
post dimissum prandium
uacuatione ac defectione cor
poris. post cenam uero gra
uedine sequenti. Sunt in
cenent post largiorem
uacuatum comitante
multo magis corpus aggraua
tur. Iuuat itaque uacua
ri post solitum in uacuitate
sanabilibus que eadem die
patitur custodiendo a
frigore a calore a labore
alleuiet. quibus passi
o quoque duplicatur. Cena
quoque sua leuior solito

in sicca sibi uiuat sit. post
uero in sit mistus. in ca bi
quantitate minor. po
stremo uero cibum alle
uiet. sicque gradatim ad
solitum reuertatur usum.
Quorum uero in summo o
mnes colera dominatur in ple
num leuiter putantur mole
stius. Quorum autem fla
ccis maxime fuerunt mer
a consuetudine sua leuiter
iniunctum ferunt qui
semel in die comedere post
usum facile substinent.
Hec autem ad hec significa
tiones sufficiunt. quod
maxima mutatio huius
quique nature accidunt ac
figuret grauiunt morbos. si
gnum enim multum uacuarum in
anime si ausum tempore in
dare cibum instanti ua ca
mine modorum. nec die
tam subito dari in his
si maius permutationem. Sed
dicas huius aliqua one

mentia de hijs que sūt
in sputitur eo q' medi licet
cibos solitos q̄ si nulli
dabiles sint leuius fer
insolitos aūt eg̃r et
si non sint mali ᷑ potus.
Quapp᷑ᵖ eos qui cōmu
nitam aut alleum et
silia magnam uim hn̄
tia ꝯ usum recipiunt ʒ
ueheminter ū admireris
ēē huius qualitatis q' isto
quedam dolorem plus
faciunt alijs ᷑ alia mi
nus. Sʒ sicca que subse
quitur pendendo pp̄
necc̄e ē ut inde ꝓ it eē
inorum ciborum uehe
mentius admireris. Hec q̄
illud ē. mutatio g͞ dicte.
in huius fit cum cc̄e conu
eo ū fuit mutatum ī ad
uegetatē ītutis. Vn
necc̄e ē ū addamus malo
aū in ac̄fectēm. uī necc̄e
sit subsistaln. Cum quo
q̄ morbi cuiq; disputās

egriq; uirtutem atq; i
nām. ᷑ in dieta cum cibi
quam potus ꝯsuetudinē
ut cognoscas or. nec uō
q̄ inmutatione sua semp
inmimum supadiugendo
ē. minimum namq; necc̄e ē
maxime uiuātus ē siti
egro tollerabile sit ᷑ mō
bus instatiu uʒ dum sta
tum ꝯpleat ᷑ digātur
quanquibʒ morb ᷑ eta
tibʒ or fieri. ᷑ alia huius ne
cessaria atq; pcipuas in
bus sigōnes subiungit
primum or. In morbus i
suam nobilem iquo
plimus finonīr ꝯtinet
Sʒ q' pcellentissimū est
i aliquo dicendo ē. In mor- Xo
bis aūt acutis eadē dic q̄
initium hēt. ul' pcī cibi
su. d' ꝯsatio mentor
quātiscumq; recipiunt
alij aūt qualēcumq; in
ns assumūt cōti uō po
tum inquo prius fuit i
su. i mobiliꝯ paciētis
fusus. Q̄ quod omnia pe-

N ꝯpat de istos cō
res quos nātū ꝯti
dedo ꝯse malor ēro
ꝯ qs minor.

ioria sunt. quam si dimis
diis dietarentur. Sed tamen et
minus nocuum hec quam
si duobus uel tribus diebus pri
mus uenas inanitur.
transactis autem .iiii. uel .v.
diebus hec dietam impetu
prius non omnibus hiis ue
narum euacuatio. Iusticie
autem hec diete animo. di
gestionem factam cum exhibitione
que hec dieta ita ientibus
celerius mors incidit in
quibus morbus imperfecta fuit
salute. nec enim error in
principio factus morbi euacua
tio sicut hic impossibilis est.
Sed hic medicabilior est. Ec
ce autem inanitum iam immu
tato: et mane perfecturus
Cauteclum est quare in primo
amore principio diebus
ab aliquibus nimium. que
a diuisa conuenit esse egrum
per balneis paulo post eius
refecturus. Sunt enim
qui potissimam eorum

in principio morbi dietas
nocumentum ignorant.
cum rursus dederint eis
post uenarum inanitio
nem duobus diebus uel
tribus siue pluribus sorbitionem. sed
a qui sucum eis simul
dant. Similiter nocumentum
nesciunt esse. si autem in pri
cipium non fuit secundum utilita
tem. nec quasi attendunt
aliud nec intelligunt
non quod si potissime eorum autem
morbi digestionem fuerit da
tum ei qui sucum sumere
consueuit mariam non lesio
contingit. in quibus plurimum
aspi errore contineret. Quap
pe quis sepius egros te
nes euacuatis ad accipi
endum nos transmutat
cum potius ab accepto i
uit ad euacuationes uenis
esset nutrimentum. a mane
sicut molestius fuit mor
bus. Cumulationes autem a
capite et cum pectus i

crudi a nō gñie colerum
ē. acria lymntur humo
res. uīn a illis iugiter
accidunt que perfecto
morbi digestioni re
pugnant angustia sī
habundat murmurēt
aliena loquētes mē
te perturbantur naturis
ptrahunt. oculi sub
bito qui splendēt optū
duntur. aures acutē uocē
tignitib; implentur.
articuli frigent urīa i
digesta. sputum sub
tile et salsum apparuum
et satis colā ticium circa
collum sudor inquie
tantur flatus attract.
inde si sup nutatus
atq; fortius exbuiz
ducatur tempora pla
nātur. Cum si quoq;
defectio spūs acciderit
hi peius. a corpore co
hopimta repellunt
manus tremunt pli-
bus aut inferiora pal
pitant labia. Quod quidem
accēna sump: in principio
morbi appareant. in
minam mentis alienatio
nem significant et egro
rum plurimi moriunt.
Quinō euadunt aut
nato apste aut sang
ne p nares fluente an
crossi exprimatis spu
to liberantur aliquin
nō uō . uz meicorur
quisquam reptus ē in
qui egritudinem hitudi
nem cognoscē queat
sicut oz uidelicet defec
tionem patiuntur. aut
sit ipsa cruentum de
fectione. aut ex alia i
firmā aut ex labore egraf
faciente. seu quouis
alio labore corporee
nature accidente uel
assimilib;. Qualiter in
interim ē cum egrum
doloris amor accumē

defectum in diuturnis die
potuum. aut uis anti
bum alium medici acci
pere permittunt. qz ipsum
defectionem existimant
ee existimant. et rursus
eg malum est. defectionem
uirtutis ee existimatione
q ignorans medicus i
cibum contingit. quo ut
qz etiam eg molestat.
Vincit h nimium malu
mai fore. uin e familia
rius ee potest ei. Siqs e
alius medicus l plebei
ad egrum ingressus h
accidens sit. qd e quia
huis potior medicus i
tellexit ei cibos uel pot
qui amedico priori ueti
ti fuerunt accipe precepit
n dubium e quin egro
iuuamentum sit ac hu
magno homini dedecus sit
q e qz huis potior me
dicus uulgaris ue fu
erit tunc — mortuu

suscitasse ui. Viciue
aut alius que accidit
sto. Si e corpori consuetudine
suam magna torpue
rint quiete n possunt
statim confortari. q sine
quieuerint p longum temp
pora uero ad laboris exercici
a fuerint translata ma
lum e. Similiter uero modo
consingula corporis membra ut
uidelicet pes uel quis
artuum solitus quiescere
Si quis subito ad insoli
tum transferatur la
boris exercicium. eodem
quoque modo incidunt
accidit. et in oculis. nul
lum denique incidit memb
e n id contingit. Immolli
a uace cuilibet fit usu
corporis fatigat. super autem
duci et sub diuo i du
rat. Vergilia ho quinis
iceruit uulnus dubi
um huius omisit scab
inito laboris ad medica

Nota q si consueti no fit pro parte sp... Ita rab i suetis corpus fatigat.

cenidum. ita ut nisi pedem
a loco dimoveret. abiit
itaque a sora hac ope ita
multo citius sanus ef
ficitur quam si medicando
iuerit ei medicetur. quis si si
pedes stando .v. die leva
sine cura iuerit et medie
rit plus in loco sunt accidit in
doloris. quam si in princi
pio medicando iuerit
ei medicetur. Si quoque aliquid
laboris exercuit. fit eum sui
pena eius gravior quam
sibi in princi medicando eundem
laborem eisdem assueverit
diebus. que ita omnia ad se
invicem testificantur quod
videlicet immutatione su
bita nocumentum tam in his
quam in aliis magno
nocumento constat. plus tamen
lectitantes, quos ex subita mu
tatione abstinentis ue
nis ad accipiendum ci
bum multo magis quam con
sueverit. velud cum totum

corpus commutatur sub
ito ex nimia quiete ad
multum laborem quam ex
mutatione in accepto cibo
multo ad evacuandas
uenas. necesse est autem corpus
quiescat et requiescat et
si sit mutatio subita de
labore in quietem. oportet
itaque ab accepto multo
stomacum cessare quod si
fiat corpus vexatur at
que fatigatur. hiis autem
omnibus de mutatione quod
replectionis maxime
et inanitionis agit. va
lent ad omnem accidentium
cognitionem habendam.
Vis sermonem habui in acu
tis. scilicet morbis dandi abun
dantem utilem immutationem
et cum ut sit immutatio
sicut precepi. deinde non ad
ministretur aliquid de
sorbitione donec digest
egritudo non appareat unum
testimus signum, pro

cans ad diminutionem p
hibitionem cibi ab usu aut
fuisse quoque sigonem nec
in aliquid appareat alo
eo qui sub dyafragmate
e sicut dicturus sum et
multe vigilie faciunt
quam cibi potus quam digestio
nem. similiter autem minuti
to indivisam partem cuius
infusio mollit ipsum quod
qui coctum reddit et caput
aggravat.

Potus autem dulcis
sive vinum sive
album sive nigrum
aqua mellis et aqua
ossimellis in acutis in
morbis adhibenda sunt
post multam consideratio
nem in ebriis. dulcis i
potus minus aggravat
caput quam vinum. minus
minus perturbat. intestina
magis vino expurgat.
sed vesice viscera inflat
splen iecur et epar. cole

ram autem amarum biliosis
ineptus est. quia eis siti
infert. Superioribus autem
intestinis inimicus nec
tamen inferioribus est omnis ken
flatuus. presertim cum
eius inflatio minime sit
descensus. Sed potus ilo
cis que sub diafragma
te sunt immoratur. iuxta
levius quam fortiora vi
na perducit. Sed pulmonum i
minus in vertim pervia
tium. et eam quam cum sputo
fit excreationem plus a
lio potu adiuvat. Qui
autem huius vinum biliendo
sitim prestantur minus
servant quam sibi liberunt
aliud vinum quod non con
ium. Decimo autem albo
utrum s. laudabile sit
vel illaudabile prius
dicendum est in libris nubiis quod de
publica potu tractavimus
Sed tussitus eius inveliam
facilior est quam cuilibet ali

potus cum quo ē digestitur urinitem h̃re,
apitimam que in his
morbis semp ē imitatiua
vini ualis minus.
alio conueniens. scz cum si
quid nimio sicat icorum
punam uesice necce ē
ut ambo libet si purit
oz perunetur. O quam
bonum ē cognoscere
eam significationem
que in minuanti a
nocumenti ē omio stati
na. cui quid notitie
totius uie priores ex
ptes fuunt. potus ba
lineus aug. appontu
cus. in his morbis
utilis ē. si capitis n̄
insit grauitas ac in
ti nō timeas nec spu
ti screatio difficilis
fiat aegritus inte non
difficilis assiccus liq
dum et humidum sile
lotiure intestinorum

horum omnium siquis
affuit album uinum
stipticum. et omnia in
norum similia n̄ oa c
bonum ē. Sciendum
nō tē ē quia in sionib
splem. s. et epati et su
perioribus membris minus
ē nocuum si si quis mu
screatur aqua. Circa
aut intestina salub
ius ē si purum uinum
fuit. ydromel aut si
in omnibus morbi tēpri
bus inacutis egritudinibus
bibitur eius conueni
tia minor ē eis quicu
lentam hūt rubum a
maram quinque mag
hūita uiscera quia nō
hūitabz. ydromel pli
nium minus sitis fuiuz
accendit quam uinum
dulce. quia plonem
huiectat et ad sputum
screandum iuuamitur
pōat tipatum sitz se

dat. hoc ideo quia uirtutis
laxatiue inuamentum a
liquantulum habet. ydrom
mel autem spiritum inuiscio
sum plusquam oxi reddit.
aquamelli' mictum
prouocat urinam. et illi ali
quid uiscerum dicat. hu
mores de colera nigra? grave
cole purgat ab inferiori.
Quod autem purgat aliquantulum
bonum aliud satis plus
quam oxi est tinctum plus
quam spumosum. quod
maxime colerum habentibus
quinque magna uiscera i
bonum attingit. Generatur
oportunius cum sputo
ac pleonis humectatio
maxime fit ex potu aque
mellis plus mixte. Ege
stio secedus colerum habentium
a calorem ex qua mell'
fit cuius commixtio prior
inuentam fuit plusquam
cuius commixtioni aque dona
tur. Sed cui egestio hic

huius qualitatem ipsi
maxime nocumento est
in ei ardorem qui sub
diafragmate est extin
guit. Sed potius furorem
in stimulat atque ipsimo
mor intollerantiam in
bus que molestiam. In
testinis autem contra grauat
ulcera. Diuersitate autem
medicamentorum neces
sariorum ad hos in dolor
medicamentos per a intima
bo. Sed si uilhuius morbi
prius uel potius aquam
de diis melliteam utilem
in multis operibus nec
militum delinquis. quando
autem illam bibere oportet
aquam dein est superius non
oportuit. Dixi minus quod
est denegetur infirmo. Que
dam dimittit illam
dicere quod illa nutritione debi
litat bibentium. Vnde
certam mortem inducere
credunt. Quod ita id

circo ēē inectur sibi bis
qui bibit vinum ne pōt
subsistentiā. Sunt enī
quidam ex tēn uētēres
quia si ea uētentes o por
tune utunt̄. in tiūs ex
hoc uīo pfectus ē. q tū
fortior ē quam si sola
bibatur ñ uēctiē solut
ē aūt illud fortius illo
lem uino quod aquā
subsistine ñ pōt ē aqūs
debilius. differentia āt
int̄ uirtutem uini et
mellis ñ mixti magñ ē
Qui enim purum uinū
in duplo bibit q̄ mell'
eius uirtutem magis
illud mell' ofertat ñ
nāin humectacat. O tēc
ā duplex egētur. post
ptisanam si aqua bibi
tur mell' nimia satu
rat replōne. quia iflat
eas q̄ que sub dyafrag
mate sunt locis minne
iuuat aīa uō ñ adeo

nocua. s; minima mitori
hīlior hīr. Coctum aūt
mel in sui quis aqūri
melius. q̄ in subtile al
bum lucidumq; ā pfect
bile uidetur. s; eam boī
tatem illud hēc q̄ cru
do pferatur dēc ñ possū
nec ei saporosius crudo
simel fuit bonum. S;
ā plus defectum ad di
gēndum sītus inualidi
oʒ butur: quorum nem
tium ad iuuamētū pre
fertur necessum ē. Ad
quid aūt coqui expedi
at iam indicabo. Si gº
mel malum fuit. s. im
mūdum inq̄ti odoris
nigriq; coloris exoo
malignitatē eius mi
nuit aut turpitudi cēs
Captus aūt quod si
mel dr̄ preme datus in
acutis passionib; pli
mum iuuatiuus ē. qb̄
aūt necēē ē scire ad iu

iuat

uat. flatum tonitrui fa
cit. Accedissimi uero his
quibus sputum secatur
necesse est sputum facit.
Et enim adiuuat exsicca
re. quod inclusum est sub
eum faciens atque pluris
cuiuslibet dilatans plenum
aliquid prauus quietis
quod illud humidum reddit.
Itaque maximum iuuamentum
requirit. quamuis licet
accedissimus. quamuis eo
accedissimus plurimumque
oportunum secretum per
sputum si amittens ad
iuuare super. quod sputi
uiscositas augmentatur.
Vnde illius opus requiri
tur. Accidit autem his illis
maxime quorum in nobis
est periculosus unicuique in
fiunt. ut tussire et ea que
in pulmone clausa sunt se
are possunt. quod sputa fiunt
necesse est ut uires corporis
sensus. tam sibi cum illo

dederis salus spiritu. Et
aegro cum os simul date
uolueris illo ultimo te
pidum esse necesse est atque
paulatim dare. nec nisi
tunc est dandum. puramque ac
cedissimum os paulatim
humidum facit sputum
adiuuat exsiccatum. Sitim
extinguit locisque quae sub
diafragmate sunt. unde
ubi aptum est atque lesioni
que ex melle accidit repu
gnat. quia amaritudine
ab eo precedentem modifi
cat. Rursus uento statim
releuat. uentum prouocat.
Et infusionibus intestinorum
ultra quam sit humiditatem
infert eaque erodat. quod
malum plurimumque accidit.
Incentis modis maxime
quae uentositas uentrem
plus euertit exire. Rursus
quae remittitur quia ge
nitrice debilitat arti
culis a singulis importat

Itemq; q' nocumta exo
ximelle nascatur id no
tu necce e. Con mmeat
quid bibe vi purum d'
nocte ieiunium. aiia ac
cipiendum ius. neccq c
quam phibet dan p'ca
bum. S; p't longum tps
Qui aut solo potu die
tantur in crosseptisa
nequicquam accipie
tes. simil ossimel oue
nit solum papuecu
oster. quam tertiuia
excoriat. Ad hec ei age
dum e cum uene ma
nes sunt sua maior p
ualet potentia quippe
si h't fecem. S; aquemel
lis minuit uirtutem.
Sig° aduisimi iuuam
tum oximel omi tps
mor nouis nocuum
aceti purum aquemel
lis misce put. s. uirs
iuuamtu suffice q' qd
eius minuit nocum

tum. ac iuuamtu ipe
dit nocuum. Vn imisa
lit aut acredo aceti cor
iuuat qui colim h'nt
amam. Si aut qui coli
nigram, aut iuanesce
do in iuam flatus tusse
tur cum ab aceto atra
hitur. nigre u' ebu
lunt acrescendo p multi
tiplicat. Acetum aut
colam adiuuat. p'cui
acetum femis plus q
masculis inimicatur
q; uulue nocuum e a
que uo nullum opus
inueni. Si q in aiacutis
morb bibitur. in in p
pleumoicas sitim se
dat. sputu n adiuuat
screare. Cibus mob mi
nus aliis potib; oportet
Si ergo omi tps mortuta
turea. Si ei purum ex
ea int oximel bibat
aquammell' screatu
sputi adiutorium lar

gitur. Cum vero cibi est potu
uniuscuiusque qualitatis
mutatio que circa fit
aliter aut nullo modo
reperimus eam situm se
dare. sed magis ad fumum
excitare. Aque potus in
colicas a quibus subdra
frigiditate colica dicitur
incolumium mutatur qui
cum eam bibunt ventre
inanito existente corporis
et eorum in defectionem
adducat magnitudinem
plorius aquis auget.
sumptione habent rugi
tum faciat. vinum vero natat
quia transire moratur.
quoniam vero est quia frigiditati ac
tinet et indigestionem non est
vinum provocans. Et nocu
tior est quia nulli forte no
luit. Si est pectus frigeat.
et aquam bibit nocumen
tum eius multo magis
augmentatur. Si vero time
as capitis dolorem in

nec faciat egestionem descendere.

initisque percussione ab
usu vini sumniore tamen ca
vendum est. Candidus quidem pro
prie aquam alium vinum pulma
rium colli simile. sine odore
aquosum plus quam mirtum praeterquam
vinum quam purum aquam per
vidum est quecumque vir
tutem minuat incipi
te amite. Caveat solus
aquam bibere expediat
cuique multum album pu
rum. et citrinum vel cali
dum. potum tamen durum
quod vero restat suo tempore
subiungemus. dicam
quam quo tempore dari de
beant potus sicut u
lequi exordio factus
est. Acumbere quique
ceunis passis a quibus
melius minus. et quidem intu
initio animalis gravatus
cum in febribus talis factus.

Balnea vero in quibus
dam morborum
iuvant. et quibusdam nocent.

nime. Rursus quidam
loyna in quibusdam locis
minus. Sunt de licet ne
cessaria. aliquando prestant non est
Cum ita intestina b unco
pro necessaria sunt utilia
atque ydonei nimium tamen
nocumentum. cum enim infir
mus non bene balneatur
maximum imputatum no
cumentum. Necesse est enim hu
ic omnino locus cooptus
atque fumo tutus maria
aque plenitudo. non autem
cerebro balneandus est.
non forte fiunt necesse.
Ubi autem corpus egri
deponendum est non prius
calido infectum quod sepe
consueverit esse oportet. Primo itaque
parum aque postea cere
brius supponendum est.
via quoque ad solium
brevis. introitus vero
apertus facilis esse debet quo
autem lavatur sit quietus
et tacitus. nec quamquam

agens. Si aquam aliis
suppones diligenter con
siderando pertractet. Deinde
multe mixte spongiis mul
tum in superiori parte quam
loca siccata fricamus in
spongiam ad desiccandum
Inde olim quoniam non multum
sicca sunt adiunge. Hic
quod caput spongia quam
plus possit desiccandum
est. Cavendum est ne ar
ticuli et caput nec quoque
quam totius corporis fri
gescat. Si in balneando
prava temporis mora post acce
ptum ius vel quamquam
potum eccam ipsum egritu
dinem balnei prohibendus
est. Qui balneum ante
vel iam consueverit eis
magis ad bibendus est.
Hii namque desiderant
Si ergo dimiserint no
cet iuvat balneare
in peripleumonicas immi
nitus est quam in acutis febribus

uulnerate enim, cum la-
tere coste iunctum costas
iunctum spatulas existen-
tem dolorem mitigat.
Et quamquam quod per
sputum necesse est exire
acre adiuuat. flatum
mollificat. laborem
aufert. artus mol-
lit. cutim humidam fac-
iens, expellit. capitis
releuat grauedinem. na-
res humidas reddit. bal-
neare humidum ultra
modum uentrem haben-
tibus plurimum nocuum
est in eis qui potiona sunt
plus debito. non forte
uentre purgato per-
defectis si conuenit in
fastidio uomentibus. in
ructus degestis colum
emittentibus. in fluxum
sanguinis pluribus ha-
bitibus si minus opor-
tuno fuit. tu autem sa-
quantum oporteat esse

Si ergo minus sit bal-
neum adhibendum est.
si tamen corpori tantum uideatur
necessarium. balneare autem
non nocet diligentibus
consuetis in die precipue.
balneum multo con-
ueniencius ptisanam
cum fece sumentibus quam
eis qui solum accipi-
unt sucum. Quibus
tamen interdum conueni-
re uidetur. rursus et
in his congruum est
qui solo dietantur
potu. sed illis aliquando
conueniens. Explicit
liber regiminis. acutorum
galieni. amen

Medicina est que corporis
uel tuetur uel instaurat
salutem. Cuius materia uer-
satur in morbis et uulneribus. Ad
hanc itaque pertinent non ea tantum que ars
eorum exhibet qui proprie medici nominantur
sed etiam cibus et potus tegmen et te-
gumen. Defensio denique omnis atque mu-
nitio quibus nostrum corpus aduersus exte-
rnos ictus casusque seruatur.

Nomen autem medicine a modo id est
temperamento impositum existimatur
ut non multum satis sed paulatim
adhibeatur. Nam in multo contris-
tatur natura in mediocritate autem gau-
det. Unde et qui pigmenta et antido-
ta satis uel assidue biberint uexa-
tur. Inmoderatio enim omnis non
salutem sed periculum offert.

Medicine autem auctor artis et re-
pertor apud grecos perhibetur apol-
lo. Hanc filius eius esculapius lau-
de uel opere amplauit. Sed postquam
fulminis ictu esculapius interiit, inter-
dicta fuit medendi cura, et ars simul
cum auctore defecit. latuitque per
annos pene quingentos usque ad tempus
artaxerxis regis persarum. Tunc eam
reuocauit in lucem ypocras esclepio
patre genitus in insula choo.

Hi itaque tres uiri totidem hereses
inuenerunt. Prima methodica in-
uenta est ab apolline que reme-
dia sectatur et carmina. Secun-
da emperica id est experientissima in-
uenta est ab esculapio. que non in-
diciorum signis sed solis constat experi-
mentis. Tertia logica id est rationalis inuenta
est ab ypocrate. Iste enim discussis e-
tatum regionum et egritudinum qualitati-
bus artis curam rationabiliter perscrutatus
est. Empirici enim experientiam solam
sectantur. Logici experientie rationem
adiungunt. Methodici nec elementorum
rationem obseruant nec tempora nec eta-
tes nec causas sed solas morborum substantias.

Sanitas est integritas corporis et temperantia nature ex
calido et humido quod est sanguis. Unde
et sanitas dicta est quasi sanguinis status.
Morbi generali uocabulo omnes passiones
(continet) corporis continentur. quod inde ueteres morbum ap-
pellauerunt ut ipsa appellatione mor-
tis uim que ex eo nascitur demon-
strarent. Inter sanitatem autem et
morbum media est curatio. que
nisi morbo congruat non perducit
ad sanitatem. Morbi omnes ex
quatuor nascuntur humoribus id est ex san-
guine et felle. melancolia et fle-
gmate. Ex ipsis enim reguntur sani et
ex ipsis leduntur infirmi. Dum enim amplius
(creuerit) extra cursum nature creuerint egritudines
faciunt. Sicut autem quatuor sunt elementa
sic et quatuor humores. et unusquisque
humor suum elementum imitatur. Sanguis
aerem. colera ignem. melancolia terram.
flegma aquam. Et sunt quatuor humores
sicut quatuor elementa que conseruant cor-
pora nostra. Sanguis ex greca etymologia
uocabulum sumpsit quod eo uegetetur
corpus et sustentetur et uiuat. Co-
lera greci uocauerunt quod unius diei
spatio terminetur. Unde et colera id est fel-
licula nominata est. hoc est fellis
effusio. Greci enim fel colen dicunt.
Melancolia dicta eo quod sit nigri san-
guinis fece admixta habundantia
fellis. Greci enim melan nigrum uocant,
fel autem colen appellant. Sanguis
latine uocatus quod suauis sit. Unde et
homines quibus dominatur sanguis
dulces et blandi sunt. Flegma autem
dixerunt quod sit frigidum. Greci enim
rigorem flegmonem appellant.
Ex his quatuor humoribus reguntur
sani. ex ipsis leduntur infirmi. Dum
enim amplius extra cursum nature cre-
uerint egritudines faciunt. Ex san-
guine autem et felle acute passiones
nascuntur quas greci oxeas uocant.
Ex flegmate uero et melancolia
ueteres cause procedunt. quas greci
croma dicunt.

De acutis morbis

Oxea est acutus morbus qui
aut cito transit aut celerius interficit
ut pleuresis frenesis. Oxi enim
acutum apud grecos et uelocem est.
Croma est prolixus corporis morbus
qui multis temporibus remoratur
ut podagra tisis. Cronon enim apud
grecos tempus dicitur. Quedam autem
passiones ex propriis causis nomen accepe-
runt. Febris a feruore dicta est. Est enim
habundantia caloris. Frenesis appel-
lata siue ab impedimento mentis.
Greci enim mentem frenas uocant.
seu quod dentibus infrendant.
Nam frendere est dentibus concutere.
Est autem perturbatio mentis cum exa-
gitatione et dementia ex colerica
ui effecta. Cardia uocabulum a
corde sumpsit. dum ex aliquo timore
aut dolore afficiatur. Cor enim greci
cardian uocant. Est enim cordis pa-
uor cum formidabili metu. Litargia
a somno uocata. Est enim oppressio
cerebri cum obliuione et somno
iugi ueluti stertentis. Sinancis
a continentia spiritus et perforatione
dicta. Greci enim sinancis continere
dicunt. cum enim hoc uicio laborat
dolore faucium perforantur. Fleu-
mone est feruor stomachi cum exten-
sione atque dolore. que cum cepit fieri
magnitudo et febris consequitur. unde et di-
cta est fleumone. apo flegi id est infla-
mans. Sic enim sentitur et inde nomen
accepit. Pleuresis est dolor lateris
acutus cum febre et sputo sangui-
nolento. latus enim greci pleura
dicunt. Unde et pleuretica passio nomen
accepit. Peripleumonia est uitium
pulmonis cum dolore uehementi

et suspirio. Greci enim pulmonem pleumon
vocant unde et egritudo dicta est. *Apoplexia est*
subita effusio sanguinis qua suffocati inter-
eunt. Dicta autem apoplexia quod ex letali per-
cussu repentinus casus fiat. Greci enim
percussionem apoplexin vocant. *Fleumon*
est incendium cum rubore et dolore et
tensione et duritia et vastitate. Nam cui
tempus fit fleumone et incendium febris
consequitur unde et dicta est fleumone ab eo
flegi id est inflammat. Sic enim sequitur et id nomen
accepit. *Spasmus* latine contractio sub-
ita partium aut nervorum cum dolore vehe-
menti. quam passionem a corde nominata
dicunt. quod in nobis principatum vigo-
ris habet. fit autem duobus modis aut ex
repletione aut exinanitione. *Teta-
nus* maior est contractio nervorum a cervice
ad dorsum. *Telum* latus dolor est
dictum autem ita a medicis quod dolore cor-
pus insuberet quasi gladius. *Ileus* do-
lor intestinorum. unde et ylia dicta sunt.
Greci enim ylios obvolutionem dicunt quod se inte-
stina per dolorem involuant. hi tormi-
na nobis dicuntur ab intestinorum tormento.
Ydrofobia id est aque metus. Greci enim
fobus timorem dicunt
ydro aquam. unde et latini hunc morbum ab aque
metu lymphaticum vocant. fit autem
aut ex canis rabidi morsu aut ex
aeris spuma in terra proiecta quam
si homo aut bestia tetigerit. aut demen-
tia replentur aut in rabiem vertuntur. *Car-
bunculus* dictus quod in ortu suo rubens
sit ut ignis. postea niger ut carbo extin-
ctus. *Pestilentia* est contagium quod
dum unum apprehenderit celeriter ad plures
transit. Gignitur autem ex corrupto aere
et in visceribus penetrando innititur.
hoc et si plerumque per aerias fiat po-
testates tamen sine arbitrio omnipotentis
dei omnino non fit. Dicta autem pestilentia quasi
pastulentia quod veluti incendium depa-
scat ut in toto distendit corpore pe-
stis. Idem et contagium a contingen-
do quia quem tetigerit polluit. Ipsa et
inguinaria ab inguinum percussione.
Eadem et lues a luctu et labe vo-
cata que tam acuta est ut non habeat
spacium temporis quo aut vita speretur
aut mors sed repentinus languor
simul cum morte venit. *De cronicis*

Cronia est prolixus morbus qui
multis temporibus remoratur ut po-
dogra tisis. Cronon enim apud
grecos tempus dicitur. *Cephalea* ex
causa vocabulum habet. Capitis enim passio est. et
greci caput cephalin vocant. *Sco-
thomia* ab accidente nomen sumpsit

Tegni G

Tres sunt omnes
doctrine que or-
dine habentur.
Prima quidem est ex finis notione
que secundum dissolutionem
fit. Secunda vero que ex
compositione consistit secundum
resolutionem inven-
torum. Tertia vero ex
terminorum dissolutione quam
nunc insistimus. Ap-
pellare autem licet huiusmodi
doctrinam non solum termi-
ni dissolutionem sed et
appertionem ut quidam
nominaverunt. aut re-
solutionem vel divisi-
onem aut ut alii quidam
explicationem aut ex-
positionem ut alii. Co-
nati sunt ergo quidam
ex philosophorum huiusmodi
facere doctrinam quidam
Herophileis Heraclides.
Conati sunt et eam que secundum
compositionem a Hero-
phili et quidam ex Erasi-
stratorum ut Athaleus
Atheniensis. Nullus
tamen eos scripsit eam
que ex finis notione in-
cipit. et quia omnes artes
consistunt secundum rationem
similem quod alibi p-
tractavimus. Hic vero di-
ffinitivam faciemus
doctrinam et quanto re-
linquitur ab ea que
secundum dissolutionem et di-
gnitate et ratione tamen est
habitans ad comprehensio-
nem totius et ad me-
moriam eorum que
secundum partes. facile enim
memorabilia sunt satis
ex termini dissolutione
omnia eo quod continet universe
totius artis capitula et optimi
termini quem et subli-
lem alii nominant com-
prehendentes brevis qui-
nociones appellant. il-
li siquidem ab accidentibus

c. i. divisio doctrine diffinitive

diffiniunt rebꝫ. hy
nō a subā ipa ꝯsti
tuunt. que nō ſm̄ p
tem ē tractatꝰ uniū
ſe medicinal' ſpecula
tiuis in multis aūt
aliis ſcripta ſūt et
negociis quibꝫ expe
dit uti ad tres doctri
nas. Sꝫ nūc a diffiniti
ua incipiemus tm̄ ad
huc apponentes qd
sola capitula. ꝯ uelō
conclusiones ſm̄ ex
plicationes demōſ
torum dicim̄ nūc.

Medicina ē ſcīa ꝯ
sanorum egro
rum ꝯ neutrorum.
Sciē ergo nom̄ ꝯit
nūprie audire opꝫ.
Sanum aūt ꝯ egꝰ
ꝯ neutrum ꝯplicat
unumqꝫ dicitur.
h' quid ut corpus.
h' uero ut causa. h'
uero ut signum.

Nomina h' eleues uo
cant sana. Sꝫ ecidunt
nō eundem modū
ꝯ egꝰ ꝯ susceptiua egꝰ
tudinum corpora et
effitientes ꝯ conser
uantes egtudines
cās ꝯ declaratiua sigꝰ
ꝯ neutra. ſm̄ eandem
rōnem ꝯ corpora ꝯ cās
ꝯ signa. Et ē ſm̄ p'ma quid rōnem ſcīa sana
rum cārum medicinal'
p't illam aūt ꝯ aliarū.
Secundo quid ꝯ egrum
Tertio uero neutrū
Et p't h' corporum pri
mum. ab hunc sanoꝝ
hinc egrorum hinc
neutrorum. Et ō sigꝰ
nō ſm̄ eandem rōne
in actōibꝫ nō ſꝫ prius
ſm̄ quid corporum ꝯ
cognitio ex signis ma
nifesta ē. p't h' nō et
ꝯ cārum cārum uicto
Sꝫ qm̄ ꝯ effitiens ꝯ de

i. ꝗ corp a causis. ul' dic. i. ſm̄ rōne ꝯtinuis intellectu alis.

i. eūdē modū

i. ꝯ caso pticis ul' dic. i. ꝑquas imediate ſciem opāi.

su. dicitur cā.

Tertio uo neutrum. videtur. c. q' p'ue mediū ꝑ extremo / nā ꝑmodū sanax ex. secundo egrorum eū debēt dicē ſꝫ uo neutr̄ qm̄ neutrū ē mediū īter ꝑ sanū ꝯ egrū ꝯ ſꝫ loco debēt poni. ad hoc ē breuit respondeo ꝙ hoc ideo fit. c. q̄ medicina ꝑcess̄ ꝯ ē ad simplicia ꝑ. ultimo ū ad ꝯposita. ſꝫ ꝯstat ꝙ egrū ē simplicꝰ neutro. neutrū ē ex sano ꝯ egro ꝯponitur. ꝑ hoc plan ꝯ qd dix. c.

sic. dicit signum | *sic. dicat corpus*

et declarans. et susceptibi-
lis. duplicatur dicitur unumquod-
que. hoc vero simpliciter. hoc vero
ut nunc. Sciendum est
utrumque scientiam esse me-
dicinalem. ad summum simpliciter
duplicatur dicitur. hoc
vero ut semper. hoc vero ut
in pluribus. Et horum ut-
runque scientia medicinalis est.
Neutrum vero et ea que
significant et que simpliciter
dicitur et que nunc tripliciter
dicitur unumquodque. hoc quidem eo
quod neutro contrariorum parti-
cipet. hoc vero eo quod utroque.
hoc vero quod aliquando quidem. hoc a-
liquando. aliquando vero hoc. Horum
vero utrorumque secundum neutrum
secundum duo contrarios dicitur. aliud
participando utroque contra-
riorum equaliter. aliud
quidem amplius altero.
i. de tota illa diffinitione posita supra
Est autem et de toto termi-
no dubitatio quedam
i. vocem vel modum proferendi — *scilicet dubitationem*
secundum locutionem quam
i. declarare
oportet determinare. In

eo enim quod dicat medi-
cinalem scientiam sanorum
egrorum et neutrorum
significatur quod est omnium
particularium et significatur et quia
infinitum significatur et qui-
i. illud — *scilicet sanorum egrorum et neutrorum*
libet. Sed omnium quidem
esse scientiam impossibile
sic. eo quod infinitorum et singularium non est scientia secundum platonem. Sed illud
est. et impossibile. quorun-
dam vero insufficiens et non
i. illud sanorum
artificiale. Quolibet
vero et artificiale simul et
scilicet quod inest per scientiam illum — *scilicet sanorum egrorum et neutrorum*
sufficiens ad omnes ar-
tis partes quas continui
dicimus in medicine
diffinitione. Incipia-
mus ergo a corporibus. Primum
qualia sana et egra et
neutra contingat esse con-
sistentia. Post hec vero omnes
designis et causis percurra-
mus.

Sanum est simpliciter cor-
pus eucraton quidem exi-
stens ex equalitatibus sim-
plicibus a primis particu-
lis commensurale vero ...

que ex his componū
tur organis . .
Sanum uō ū uc est
corpus q̄ sm̄ p̄se
ē sanum . ē aūt alr
q̄ sanum ē sm̄ tp̄s ē
eucraton ⁊ coequale ſ
sm̄ optimam eucrasiā
⁊ coequalitatem ſꝫ ſ
p̄am nām ip̄ius sani
tp̄is . ⁊ s semp̄ tale ma
xime eucraton ⁊ maxi
me coequale . Lutē
mistum uō ab optiā
cōpōitōne derelictum
ū multum tn̄.
Egrum uō ū uc est
corpus egrotans id̄
dicitur ex tp̄e tale ex
istens . Manifstm̄ ē aū
q̄ uniuc q̄ dr̄ sm̄ tp̄s
ēē egrum aut distem
patum ē ū similes ha
bentib; p̄tes . aut in
equale organis . aū
uniusq; . ut semp̄ qd̄
egrum ē quamq; ex
gr̄atōne aut distēpa
tum satis existens i
simplicib; p̄ticulis
aū in omib; aū quib;
dam aut maxime co
muītatib; . ut q̄ m mul
tum uō alius aū oīb
egrum ē cor̄ ab hūmōi
quod malicia derelic
tum nō dum uō i me
dio constitutum.
Q̄ra aūt ⁊ neutrum
cor̄ tripliciē dicebāt
li quod eo q̄ neutra p̄s
ext̄ maxum dispōnum
p̄ticipet . li uō utraq;.
li aūt aliq̄n hac . aliā
uō hac . Secūdo ū qd̄
p̄mum sig̃catum ne
utrum eēt corpus me
dium uō existens saū
ssimi corporis ⁊ egerr
imi . Et h li quod
simpli tale ē qn̄ ex
gr̄atōne tale cōstitu
tum ē . hec uō ut nūc
quacūq; ū q̄ suti tp̄e

ut medium uẽ existit
ꝯsimilissimi corꝑis ꝗ egger
rimi. Eius uõ neutr̃
q̃ ẽ sump̃. Hͦ quid sẽp
tale qĩn mõnib; eta
tib; ꝑmanet tale. hec
uõ ut multum ex hoc
quod mutatiões q̃sdã
recipit. ⸿ Secũdum uõ
sig̃catum ẽm neutrũ
est corpus ꝗ̃uis .s. di
spositõnib; ꝑticipans
ꝯtigũitõne. aut ẽm u
nam ꝑtem aut ẽm
duas differẽtes. Secũ
dum unam quod ꝑtẽ
sit ẽm alterã ꝯpositõẽ
euciaton fuit ẽm ef
ficatiuarum qualitatũ
aut ẽm utrasq; quod
s; cõa formatõẽm aut
magnitudinem aliarũ
ꝑticularum aut ꝯpositõ
nem lapsus aut eq̃.
Iun̾is quod corectur
omnib; aut quibusdã
incasu uõ delinquẽs

Indifferẽtib; uõ ꝑtib;
ꝯ ẽm omĩs ꝯpositõnes
pot aliquis ꝗ̃dictorum
ꝑticipare. s. aquid sẽp
tale ẽ ẽm omĩs etates
tale existens sine ma
nens. Ut multũ uõ
ẽq; ꝑmutatur ẽ ꝯtrarium.
Ita aq; ut nẽc neutrum
corpus ẽm sig̃catũ s;
aut eo q; ẽm unam ꝑ
tem sibi h̾t sana. h̾ uero
egr̃. in h̾itudine aut
ꝯa differentes ꝑtes. Se
cũdum uõ sig̃catum
tertium neutrum est cor
pus qd quid mõ sanũ
mõ egrum inꝑte tpis
fit. quẽadmodum aliquib;
accidit pueris quod cre
scentib; sanos ẽẽ ado
lescentib; uõ fẽas egros
aut ecõ. Neutrũ uõ
tpe ita neutrũ uẽ qd
nõ ꝯtingit existere.
Secũdum uõ latitudi
nem ꝯtingit. Secimus

uõ grinıc duplicat dı-
C Sanum ergo et egrum
et neutrum corpus q̈
tiens dr̄ equale est
unumqq; determinatū ē
sufficient. Designus
ergo deinceps dicend
Sunt aūt horum si
gnorum sana quidem
quecunq; presentis sa
nitatis sunt demonst
tiua et futur̄ pnosti
ca. et prius ste remēo
ratiua. Sm h̄ et neutra
et que neutrarum dis
spositonum demonstra
tiua et pnostica et reme
moratiua. et sm aliqd
quod sanam. Sm ad ū
egram declarantia dispo
sitonem. Et h̄ uõ sm
tpa simul sanus et egr̄
ınsunt. appellant uõ
aliqui h̄ omīa signa a
ncetib; medicis pnosti
ca et si p̄ sentium et pti
torum aut futurorum

sunt declaratiua. Et
utilitas magna quod
ad monstratiuorū et p
nosticorum minor ū
rememoratiuorū. Exi
stentib; ergo cor̄ bus
sanis hijs simpli- hijs
uõ ut nc̄ que et sana
dr̄ sanorum corporū
duplicem diximus
ēē differentiam. h̄ quod bo
num semp ēē talia h̄ ū
ut multum. Semp q̄dē
quecunq; optimā hn̄t
dispositonem ut multum
uõ. quecunq; ab hac ū
multum deficiunt. Co
gnitiones uõ eorum.
et ab inhn̄tib; sm nōne
ꝭ eorum oz fi. et ab hijs
que ex necessitate h̄ sequū
tur effectib; et actib; q̄ et
accidentia uocani p̄e.
C Similiter quod ipsa eorum
que in optima dispositione
sunt tp̄antia quod si
miles ptes hn̄tium

incalitate fr̄itate ⁊ sic
citate ⁊ humiditate. Or
ganicorum inequalita
te ⁊ quantitate ⁊ ꝯponē
tium ea. ad h̄ informa
tōne ⁊ ꝯpositōne ꝑticu
larium unīc tocius or
gani. ab hys uō que
ex necc̄itate sequūt̄ silr̄
quidē ꝑtes h̄itia quā
tum quidē ad tactum
indurītie ⁊ mollitie ⁊
mediocritas. Quātum
uō ad uisum lenius ⁊
color. ⁊ sm̄ asperitatem
⁊ lenitatem mediocritas
Sed uō effc̄ā ꝑfecto q̄
⁊ uirtutem noīam cor
corum. Eorum uō q̄ ⁊
ab hys que organica ꝯ
sequūtur inequalita
te ⁊ pulcritudīe omīs
corꝑis organicorum.
Amplius ⁊ inhītium
cis effectuū uirtute.
Optime g ꝯpositōnis
corpositōis corꝑis demō-
stratiua signa h̄ sūt
Eorum uō que desti
tuit ab hac sana uō
sūt. h̄ quidē insiles ⁊
h̄itium ꝑtes lapsa sc̄
intemperantia ipsum q̄dam
lapsum. h̄ uō in orga
nicorum ꝑuum aliqd
ali lapsus. aut omniū
aut aliquorum aut
utrīusq;. Signa aūt la
psuum eadem hiis q̄
uirtutē eorum ꝯplēt
Temperantia qualitatū h̄n
tibꝫ siles ꝑtes. in his
uō ⁊ formatō ⁊ magni
tudo ⁊ ꝯpositō in orgā
cis. Vtrisq; uō coē u
nitas q̄ ⁊ continuitatē
eorum noīamus. In
eisdem uō ipsis g̃ūibꝫ
egrorum corporū ē in
tium sm̄ singulum si
egri signatium. Termi
nus uō in utrisq; di
scretiuus ē sensibilis
ꝯpōnis lesio. Optiā

uō defitientia ɔpo
sitione corpora dt̃er
minata sunt eo bre
ue lesa quod ſm uni
tatem ipa ñ tā sensi
bile ē. Determinat
illa magꝰ ⁊ minus.
in oppoib; ē egris
cāus repugnare. Sipꝰ
uō egra corpora det̄
minata sunt eo qd̄
facilius ab egris ca
sis uincant. ⁊ ex eo
qꝰ nullum ad aliqd
ſm uirtutem opūm
derelinquitur. Sūt
uō horum utrorūq;
in medio neutra ⁊ que
uē dicuntᷣ ⁊ q̄ cum
quadam latitudine
ɔ diuiditur. Totius
sanitatis latitudo i
tres ptes latitudie;
hntes cursus mltum
Quarum quod pᷣ ma
ecit sanorum corpoꝝ
sanentiorum. Tertia

egrorum. a quibus
deinceps sunt iam
egrotantia corpora.
lesionib; sensibilib;
opūnum detminata.
Dolentia gᵉ ⁊ quos
motōnes sūt delin
quentes aut ōmo
pereunt manifestos
hñt terminos. Queꝫ
infimas hñt opone
i maximis quod di
scessiue facile discer
nuntur. Scdm uero
minores sunt ambi
gua. ⁊ pp hᷣ ſm hᷣ ge
nus legsionis neutᵉ
horum pticipans ɔ
sistit dispoitōne q̄
cursum dicam neutꝫ
nominati. Omnibus
hys sensus iudica
tis. uō ſm rei nām p
iculum eī ē sepiūne
iurepe dagina passioꝛ
Sigꝰ ergo eorum q̄ sa
nantᷣ corporum ⁊ egꝰ

rium et sanorum existē
tium quantitate distā
tia differunt. Pone
tibus nobis extremos
terminos duos altiū
compositionem optimā
nec sanam egritudinem consi
derantibus vero eius ho
rum sunt intimora
que probantur corporis
propinqui est optime com
positionis sanum quia ab
hac vero longius est in
egritudini propinquius
egritudo utrorumque vero
medium equaliter abu
trorumque apparens ab esse ne
utrum est hec. Opti
me vero compositionis cor
poris dicte sunt cognitiones.
Defitientium vero ab
ea equalia quidem generaliā
vero. est in magis et
minus dividi potentibus
et sequitis ventres latitu
dines. Signa ergo corporis
sumpta dicemus. Ex hiis

enim earum et reliquis
due latitudines ma
nifeste. Secundum gradum autem
est prius in optime con
positionis rationes. Secun
do vero speciem sic dicemus
dividentibus nobis prius
partes. Quatuor sunt
earum omnis differentie.
Quedam enim principali
a sunt earum. Quedam
vero ab hiis orte sunt
Quedam in aliarum
dicuntur. in alie dicun
tur earum innatas habi
tes regentes eas virtu
tes. Quedam vero inna
tas sunt confluentes
habent. Principalia sunt
Cor. Cerebrum. Epar.
Et testiculi. Ab illis
vero exorta sunt et illis
famulantur. Nervi quidem
et spinalis medulla ce
rebro. Cordi vero arterie
vene epati genitalia vero
vasa. testiculis. Ipsa

uero se ipsa regunt. Cā
tilago. Ossium coniū
tio. Membrana cu
tis. glandula. pin
guedo. Caro. alie ū
ptes cōe his bntes
sui ipsius a regim ar
terijs et uenis et niui
indigent. Capillor
uō et unguium ne regi
men aliq̄ ē sȝ sola i
gn̄atō. hec quidē pā
tes diffīr. Sig̃ uniūc
qȝ earum deinceps
dicentur. principium
a cerebro facientibȝ
nob. Sunt uō quinq
gn̄a inata cognoni
eius. primū quidē
totius capitis dispō
Scd̄m uō sensibiliū
opationum ūtus uitiū
Tertium opatorum
Et quartum principa
lium. Et quītū nāli
um aliud genus ē
in hijs omībȝ ab hijs

que extrinsecus ei ac
cidunt alteratio.

Totius capitis dis
positō ex magnitudīe
et figura eius accipi
tur et capillorum.
Paruum uō caput
praue cerebri conpositōis
signum ṗrium. Ma
gnum uō nō ex ne
cessitate bone conpositōnis
ē signum. Si ē
ꝑ uehementiam fēm
eius ē q̄ inest ūtu
tis i materiam bonam
et multam opantis. bo
num signum. Si uō
ꝑ solam matie multitudinem
nō bonum.
Determinandō ḡ et figu
ra ab hijs que ab eo
nata sunt. figura
quidē si formē bone
sit. sēq ei bonū signū
hijs uō que ab eo
nata sunt ut si col
lum forte et alijs os

sibus optime dispo
situm sit et iuuosū
ē omne et plenū et uni
dum. Forma uō capitis
figurata ē ueluid sim
deas speram p̄fectam ce
ream ex utraq3 parte
leuiter pressum necc̄
ei ē hr talis gallcarda
sm̄ speram et post ian
si latiriora. Recto ia
uō q ex utraq3 pte. Si
uō s̄m occipitium i
eminentia minor sit
alic̄ osidera nimos et
collum cum hys os
sibz. S̄m naturā siquid
hys sebutibz indigē
tia matie īuuetutis
in becillitate taliter
fc̄m ē. In eptoribus
uō existentibz infir
mium principiū. In
plibz uō s̄m occipiti
um indigentiam i
becillitas eorū q̄ dc̄a
sūt sequit̄. et ararum

ualde n̄ tale ē. Cros
sius et uō s̄m occipi
cium osidera capud
Eodem m̄o easdem in
toto magno nato t̄
minatis. In plibus
uō ab longa figura pu
ram cephalides fc̄a lo
num signū q̄ quidam
meicorum postius ce
beum noiant. Quicad
g̃ et ē postius determina
tum forma ueluid lau
da hūte amissuram.
Sp̄ine uō principium
ps ē h. et pillam oīu3
s̄m totum al'iuuoru3
actōnes. Ipa uō posti
or pars s̄m oīns se in
omībz pauco2ū sensi
bilium p̄ticipat. ml'
torum uō operatorum
Itaq3 h bn̄ disposita p
fectas hēbunt uās u
niuiq3 s'uum.

Hec dem uō maiurio
ribz capitis eorum q̄

ſm frontem determina
tiones ſunt huius āpo
ſtius ad p̄uitate ⁊ ma
gnitudine eius reſpi
cientib; ⁊ figūm. ⁊ qi
bus ſenſuū uiſum.
guſtum ⁊ odoratum
alterum eī ſunt cog
tiones. ⁊ iuuicem ſ at
teſtant ⁊ a principio i
nata principii ſolum
ſm ipſum cogitationes.
Voco aūt principales
oſiones eas que a ſolo
p̄ncipio fiunt. facil
g̃ intellectus ſubtilis
ſubē cerebri cognito
Tarditas uō intellec
tus p̄igrius facultas
uō diſcendi. Mollis
⁊ memoria p̄manētis
.ſ. uō difficultas di
ſcendi dur oblivio i
fluentis. Et bū mo
bile in optimōib; cali
de manens uō fugitē
ad huc uō m̄ duo de

eſſe gn̄a cogitōnum.
que ex principio ſu
ſcepi dic. uñ quid ū
tus auditum alterū ex
triſecus accitum. ⁊
Erit aūt cōis dūtſq;
ſō. nam ſicuti cum
cērebrum eruit ſm q̄
tuor quatuor quali
tates oia q̄ dicā ſūt hē
bit eum m̄o. ⁊ ſuperflu
itates quecūq; p̄pula
tum aut aures aut
nares expurgantur
habebit moderate ani
nime lectur. ad oia
quecūq; extrinſecus
calefaciunt ⁊ infrigi
dant ⁊ ſiccant ⁊ humec
tant. Talib; capilli
infantib; quid exi
ſtentib; ſubrufi. p̄u
eris uō ſubrubei per
fectis uō fiunt rubi
medii quo dammō
exiſtentes corporum
⁊ ſimplicium in calui

fiunt facilius. Cau
dice uero orque dicte sunt
et que dicuntur sunt co
gnitiones. ut in ubi
temporis regionibus
quecumque secundum capillorum
in imregionibus tamen. scilicet
humorum temperantia proportio-
tionem habent. temperantie
eorum quod secundum cerebrum
sunt uero calidius fiunt
temperato secundum uero alterum
oppositionem euersione sicut
fiunt calidius fortia autem
omnia que dicta sunt fient
signa. breuiter uero sup
habita existente leuia
Communis uero hec secundum in omnibus
dicta sit in partibus eorum
que in omnibus distemperati
tus dicte dicte sunt cognitionum
Deinceps uero signa
eius que in cerebro ca
liditatis inbus qui
dicta sunt prius rubi-
diora et calidiora quam dicta
caput omnia et que in oculis

uene sensibiles. Cap
pilli horum natorum
autem in capite nascuntur
multi quidem existentibus
calidioribus habent temperati
nigri et fortes et crispi
fiunt. similiter uero
calidioribus subrubi
quidem primo deinde nig-
rescunt. accedentibus
uero etatibus calui fiunt
et magis plurimum calidi.
Superfluitates uero secundum
partem palatum et na-
res et oculos et aures
breues et digeste huius
sunt quamuis his humilibus
sunt sani sunt. Repletio
autem aliquando in capite con-
tinuo et amaritudine eis
qui negligenter dietam
obseruant. hec tale ac
cidit plurima quidem secundum
non ingredigesta et sunt
superflua. Repletur
autem et grauatur caput
excallefacientibus calidis

et potibus et odoribus
et extrinsecus accidē
tibus omnibus in quibus
ē et continens nos aer
adhuc autem magis
et si ui sunt calida na
et sicca humida. Breui
bus sompnus huiusmodi
temperantie dicitur ad
hunc ne ipsi profundi fi
unt.

Frigidioris quoque cerebri complexionis sup
flua plura sunt propter quod
effluxiones et capil
li recti et manentes et
rufi. et post multum
nascentes subtiles
et teriles plurimum et a
fratris facile cause le
duntur: et similiter hic ex
lesionis ctāriis et
corrugis consumuntur
in tangentibus calida
que et sicca caput inter
spiciuntur rubra et ac
cilorum uene iuxta

biles et sompnolen
tiores quodammodo sunt.

Sicciores cerebri co
mplexiones in superflu
um in effluxionibus
et sensuum perfectionem vi
gillantes vero sunt
et capillos fortissimos
habent et citissime pro
ducunt. et crispos
magis quam rectos et
calui vero in breui fi
unt.

Humidiore vero cerebro et
capilli plani et odio
calui fiunt et sensus
ebetes sunt et superflu
itatum multitudo
hec simplices diste
pantie.

Composite vero calida
et sicca prima quidem sunt
que in vigilantes sunt
et perfecti sensibus et uigi
lantissimi et calui fi
unt citius. prima
tamen generatio capillorum

citissima est eis et plenis
sima nunquam capilli et
crispi fiunt et calidis
tangentibus caput et
rubicandi usque ad statum
tempora.

Si uero humiditas acce
dat caliditati parum
quod superexcellentibus
utrisque mediocritatem
bonus color et calidi
tas in oculis uene in
magne et superfluita
tes plurime mediocriter
digeste et capilli recti
et subrubei et non calui
fiunt facile replentur et
grauatur caput a ca
lefacientibus. Si uero
humectetur magis mul
to statim ab habundan
tiam habent superfluita
tum. Quando uero ad pli
mum caliditatis et hu
miditatis uenerint
egrum huius caput
et superfluitatibus plenum

et facile ex humectanti
bus et calefacientibus
leditur. Notitus uero
huius semper diuus. Op
time uero in lorica de
gunt. In exercitiis pos
sunt usque ad multum
tempus. Et ad sompnum
obtinentes seipsos sil et
grauantur dormientes
et uigilantes et fanta
sias uident et sensus
imperfecti. Si uero multo
sit temperato calidius cere
brum. Parum uero hu
midius retinebit ca
lidi etiam eos cognitiones
Consequentur autem eis
leuiter humiditatis co
gnitiones. Velud et
siquid sit huiusmodi cere
brum. Paulo uero sit
calidius manifeste
quod erunt et uehemen
tes humidi[illegible]tatis. Le
ues uero caliditatis in
cognitiones. Communis

uero h' ratio ē in oīb'
s'm ꝯplonem diuſē
ꝯperantis.

Frigide uō simul ꝯ
sicce crases cerebri
s'm ꝯ sine calore p
sistunt caput q̄ntu
in ip̄is. Semp enim
oī membro q̄ī inp'un
cipio d'tīnatōnis
ꝯsidcrātem quātu
quātum ex humoꝝ
crasi altēntur que
ēca capud. Statim
uō huīmōi crases i
senectute ēca oculo'
sunt ꝯ aūris eīus ci
to leduntur. ꝫō ꝯ in
equalit' sunt sani.
Aliqñ quō leuissi
mi capita ꝯ sup'flui
ex fluxiones. Aliqñ
catarrus ꝯ coꝛizas in
p'uis eīus cito ꝯsu
mūtur. Sensus uō
sunt in puericia qō
p'fū, pueccis uō enī

crescunt citius aut
breuius dicam ēca
capud cito senes oēs
hu' sunt. ꝫō ꝯ cane
scunt citius. Capil
li uō eis natis quō
ueniunt ux exiles ꝯ
rufi. Accedente uō
tp̄e diuānte quod a
amplius s'ccitate q̄ si
citate nō calui fiūt
plimum. E contrario
si accidit siccitatem
quō dicam amplu'
humiditate s'ccatem uō
caliditate parum ā
plius huīmōi calui
fiunt.

Humide uō ꝯ frīcē c̄
ses cerebri ꝯ'uit dor
mientes faciunt et
ꝯ sompnolētos ꝯ inu
tiles sensib' ꝯ facile
pacientes a frigoꝛe et
facile repletos capd'
ꝯ facile pacientes ca
tarrum aut coriçᷓ

hīj calui fiunt hmōi
hec q̄ sunt sig̃ eius
que in cerebro cades.
Cerebrus nō tendens ad
cuiuscumq; organū sē
sus scies cognitōno
transferens eas. Suf
ficiet ergo in oculis
tantum dicere.

Quicumq; ergo tāgē
tib; manifeste sunt
calidi oculi ⁊ mouēt
facilius ⁊ frequent
⁊ uenas latas hnt ca
lidi sunt oms hij ū
frī sunt quibus ōū
huiōi quiā quā mol
les sunt ⁊ multe hu
miditatis sunt. Sicū
qui duri simul ⁊ ari
di sunt. ⁊ lediūtur qd
a similib; causis sue
cause facile. ⁊ iuuātur
a ōīj̄s moderato usu
Sz hī quiā cōe in omī
cognitōne caūseos i
omīs p tis meminisse

or.

Magnitudo uō ocu
lorum cum ꝓportōe
quiā ⁊ ꝓportōnum u
uirtute multitudiēs
ꝯ euacuatam ex qua oc
culi fcī sunt osñdit.
Que uō sūt hūs mī
tam quiā subium sēt
nō euacuatum declāt.
Paruitas oculorū
cum ꝓportōne quidē
uirtute ossium par
uam quiā si euācuatur
demonstrat subium ex
qua fcī sunt oculi.
Cum iñꝓportōne q̄dā
⁊ uitio ossium par
uam ꝯ ⁊ iuutilē ēē si
gnificat subium eoꝝ.
Ea uō que sunt sm
colores sic oz dētīmīī

Glauca quiā oculi i
splendentes hūitate
pū. ⁊ īmulta lumīs
splendidi fiunt ꝯti
nentia. nigri uō eō

econtrario. Variedy uero [?] secundum differentias eius. Glaucus uero oculus aut propter magnitudinem aut splendorem cristaloidis aut in summo positionem aut propter subtilis et aquosi humoris qui secundum paucitatem et puritatem fit. Omnibus quidem simul hiis contingentibus fiunt glaucissimi. Si uero quidem horum adsunt, hec uero non, secundum magis et minus in glaucitate consistunt. Niger uero oculus aut propter paruitatem cristaloidis aut propter positionem in profundo quare splendidus et rutilans perfecte non est, aut quoniam subtile humidum aut amplius aut paruum non est aut propter quedam horum aut propter omnia

natum est fieri secundum magis et minus in hiis que ad modum prius dictum est. Subtile ergo humidum aquosius et amplius factum frigidiore demonstrat oculum quemadmodum sit spissius et minus fiat sicciorem cristaloidis uero siquidem durius fit sicciorem operatur oculum. Si uero mollius humidiorem. Ita uero et siquid superaddat contrarietates subtili sicciorem si uero defitiat contrarium. Cor

De cordis autem casibus deinceps dicatur prius hec uero commemorantibus nobis quoniam unumquodque propter calidiorem aut frigidiorem aut sicciorem aut humidiorem se ipso esse factum

dicemus. n̄ ad aliã
aliquam ꝯpuites.
Quãtum aũt q̃ ei cor
fiat quadam iuã fri
dissimũ multo cali
dius ē sm crasim ca
lidissimo cẽbro. Cali
diora g̃ ad ꝑ̃mum ut
referamus modum
cordis signa inseꝑabi
lia quo ꝯfamiliaria
sũt magnitudo re
spirationis ꝯpulsus
uelocitas ꝯfrequen
tia ꝯaudatia ꝯactões
impigrum. Siuõ ad
plimũ ueñat calidi
tas furor inest eis ꝯ
magna ꝯfidentia. ē
aũt ꝯpilosum eis pec
tus ꝯq̃ circa ypocõdria
ab ũs ꝑxima. Impliu
uõ ꝯtotum corpus ĩ
calidum excalido cor
de corde fit ñ maxime
q̃ operitur epar. Dicẽt
aũt paulo postius

tocius cois cognitur
ẽtri pectoris latitudo
caliditatis cognito nisi
ab hĩc aliquĩ maxime
q̃ operitur cẽbrum. qr
spũalis medulle ma
gnitudo ꝑportionalis
est illi plurimum ꝯcum
spondilia sunt sm ĩ
magnitudinem q̃ta ē
spũalis medulla.
Itaq; ꝑportional' cere
bro ꝯspina tota ꝯiũgi
tur tñ thorax ad posti
orem ꝑtem sm lõgitu
dinem quod longitu
dinis equalis meta
frenon. Scdm latitu
dinem quod ꝑportõnali
crassitudine spõdilio
rum cum ꝯiũctio eius
fit sm illam. Cũ uõ
caliditas cordis dilã
tur augmentabit ꝯdi
latabit sm ꝑ̃mũ gñã
tõnem ꝑportionaliter
hĩ caliditatis. Iõ ꝯcaĩ

in paruo quod capite thorax latus fuerit maxima cognitione secundum cor caliditatis. Qui uero in magno capite paruus maxime pectus quod signum est cordis frigidioris secundum suam proportionem licet e capite. aliis signis determinat de corde inter thoracis quantitate in chu sis accepturus.

In frigidiore corde pulsus minores competentibus et tardiores tum ne cessitate aut rariores spiritus uero siquidem tanto minor thoras quanto cor frigidius pulsibus est proportionalis. Si uero maior secundum quantitatem in frigiditate cordis non minorem tamen sed frigidiorem declarat natura. Tales et timidi et curiosi in iudum eis paruis est pectus. De paruitate non

eius determinando est ut prius dictum est. Secundum uero et accetocius corporis qualitate.

Siccum uero cor pulsus operatur duriores et fu riorem non presumptum secundum cenu uero non facile placabilem. Ut multum uero et totum corpus sicci sicque non operetur.

Humidioris uero signa sunt cordis. pulsus molles et consuetudo facile mobilis ad iram et facile placabilis et totum corpus humidum hec ea que secundum corpus operentur. Secundum cum commaniunt uero .i. secundum coniunctionem primarum qualitatum distemperantie cordis in sicce habent.

Calidioris quidem et sic cioris cordis signa sunt pulsus duri et magni et ueloces et spissi et spe

magni et ueloces et fre
quentes. et multo i
magis ducuntur ad
uelocitatem et frequen
tiam non crescente secundum
proportionem cordis tho
race. Omnium pilosissi
mi habent secundum pectus sunt
et promptissimi ad ac
tiones parati et animo
si et ueloces et incipi
entes motibus et est furiosi
et difficile placabiles
decetius cordis crassi et
adhuc et thoracis am
plitudine proportiona
liter hiis que prius dicta
sunt determinandum est.
uero humiditas opti
niuerit cum caliditate
pilosi quidem minus
huiusmodi hiis quibus
dicta sunt et apti ad acti
ones inclinati illis
tamen non ferociores furore
sed parati ut iram pulsus
uero molles et magni
et ueloces et frequentes
spiritus proportionaliter
thorace quidem se habente
cordi secundum eandem formam
pulsibus. Minore quidem
existente thorace tanto
uelocior et frequentior
predictis quanto mi
nor thorax. Multi
uero secundum accessum intensi
one facta maxime si secundum
humiditatem continuatio fit in
accidit hoc. Preterea sicut
que dicta sunt in particu
lares egritudines ex cor
ruptis et putrescentibus
humoribus incidunt
et inspirationes maio
res inspirationibus sunt
et velociores et ipsis
sistoles ueloces.
Humiditatis uero signi
ficationis cordis sunt
pulsus molles et con
suetudo timidi et for
midolosi et pigri. Sunt
et nudi uero pilis secundum

pectora minime irasci
tur et uiricam puti mi
me sunt. que uero circa
thoracem et totum cor
pus que prius dicta sunt
similiter determinandum est.

F Rigidum uero com et
siccum. pulsus quidem
durus operitur et puer
spirium quod supportio
naliter frigitati prius in
thorace sit competentem. si
uero maior rarium et ti
dum minimum uero
omnium iracundi sunt
hii. Coacti uero aliquibus
irasci fuant memori
am. Sunt uero et pi
losi pectora omnium ma
xime sunt hii. De pra
uitate uero thoracis
et tocius corporis frigitate
similiter determinandum est
Vnde communibus his
que dicta sunt commemo
rantes quia quecumque
de moribus aut nec aut

secundum aliquam aliam scrip
ta sunt rationem ad a
gnitionem earum eos in
pronobis aut prius mo
ribus ex philosophia in
exercitatorum. sed naturalibus
uniuscuiusque dictum est.

Expatis uero calidi co
gnitiones sunt. uena
rum amplitudo ru
bea color multa. Inter
pore uero augmaltice
etatis nigri. et calidior
eis sanguis. et propter hoc
uniuersum corpus ca
lidius nec ea que secundum modum
sunt cooperentur. den
sitas pillorum cor
que frigiditatis dominii conuenit.

F Rigidioris uero epatis
cognitiones sunt an
gustia uenarum et la
plurimum. Sanguis fri
gidior et uniuersa corporis
habitudo frigidior nec ea
que circa cor calida fuerunt
iuuida pulsus his prolog

dua et uenter.
Siccioris quidem corporis si
gna sunt. Sanguis
spissior et paucior et
uene dure et uniuersa
corporis habitudo siccior.
Humidioris uero corporis
cognitiones sunt. Sanguis
quidem plurimus et
humidus. uene autem
molliores. itaque uero et
uniuersum corpus nisi ea
que extra sunt contra operentur.
Calidi simul et sicci
corporis signa sunt. Pilo
sissimum et ypocondrium
Sanguis spissior et
paucior amara colera
plurima. extra augmentati
cam uero etatem nigre.
venarum amplitudo
et durities. Itaque uero
et uniuersum corpus. Cali
ditas siquidem accidere preter
rumpens uincere potest pre
rumpentem abesse fri
giditatem quemadmodum et fri
giditas caliditatem.
Siccitatem uero ad contra
accidere inpossibile est
humidiori facto addu
ci. Media ei est humidi
tas eorum cordis que
dicta sunt abesse et magis
siquidem ab ea que in cor
de est uincitur siccitate
quam siccitas ab hu
miditate. Minus et
a caliditate. amplius
autem minus a frigiditate
facile uero hinc unabil
earum que abesse pre
rumpunt qualitatum
est manifestum ergo quo
niam si in id ipsum concur
rerint principiorum utr
umque crases totum
circa eis corpus prefe
disponunt. Dicentur
autem totius corporis in
paulo postius cognitiones
Humidum simul et ca
lidum est minus
calido et sicco ea que

circa ypocondrium
operitur pilosa. Plu-
rimum vero sanguinem
et venas magnas et
latitudinem cordis humi-
dam et calidam. Si in
que circa cor sunt co-
operiuntur. Si vero amplius
utrisque qualitatibus
augmentatur ab eo quod sem-
inum pro parte consumun-
tur cacochimus et pu-
trescentibus egritudinibus
adhuc vero magis su-
plurimum augeatur
humidum parum vero
calidum. Si vero econtrario
parum quidem humidum
plurimum vero calidum
minime vero cacochimi
fiunt.

[H]umidius vero et fri-
gidius existens sic pul-
lulat ypocondrium. San-
guine vero operitur in-
flaticum cum venarum
gracilitate et minimum

corpus similiter febris
nisi ea que a corde sunt
ad contrarium transducunt.

[T]esticulorum vero com-
plexio calida quidem maxi-
me venerea et mascu-
lorum generativa citius
pubescunt eius geni-
tales partes. Frigida vero
crasis omnia humida et
humidi multi semi-
nis. Sicca vero et pauci
seminis et mediocriter
spissi.

[C]alida vero et sicca et
spissi seminis et maxime
generativa et citissime
ad coitum excitat. Al-
terum et huiusmodi pubescit
citissime in partibus
genitalibus et nonnullis
incrementum sursum quod
usque in regionem circa
umbilicum et deorsum
usque ad medium coxa-
rum. Petulans igitur huius-
modi est crasis satis ad-

uenerem. Citissime enim
saciatur et sic negatur
ncare.

Convenientibus uero ca
liditate et humiditate. pilo
si quod minus humo
di hiis qui dicti sunt. et
multi semis uero mag
non concupiscunt uene
magis aliis sufficiunt
sunt magis uenerei p li
mus. Si uero sit augm
entatur utraque humidi
tas .s. et uero caliditatis
non sit lesione abstinent
ueneris.

uero humidi et frigide
crases sunt testiculi i
mundi quod inmaculati
pilis sunt. et tarde con
cipiunt. uel uelocit
tes ad oppones uener
eorum sunt. Aquosum
uero et tenue eis semen et
purum generans et sigr
neruit si feminas generans
et non generans.

Sicce et frigide crasis sunt
quamplurimi eique
precessi sunt crasi. sper
sius uero eis semen
et omnibus magis exiguum

Oculus uero habitudines
dicte sunt. quia prius i
eo quem assimulantur condi
tem. dicitur esse similitu
do uel iunctiore habitus
qualitatum primarum qua
tatum corporis uel imbu
quas accidentis noia
mus. Tactus uero comple
xitudo nullus manife
di sentiunt partibus quem
que inuentibus prime i
subiacent. Musculi
uero sunt hii omnibus
ossibus circumuolute
quedam composite ex
simplici et prima carne
neruus quibus hec duo
lute sunt ... musculi
lorum si est subit. utque
ad eos uero uenientia
sunt nasorum uelud q-

dam vini sunt ñ cō
plentes eorum sin
am sꝫ fluentes ad
consꝫuationes. Di
cuntur ḡ ⁊ horum
crases cogitōnes
ꝫm bñ tꝑatam re
gionem ꝑmutant
ei distemꝑantie cu
tem ꝫm se formātes
⁊ corrumpūt q̄sdaꝫ
cogitōnes. Ita uō
⁊ ꝫm bñ tꝑatam re
gionem tꝑe messis.
se soli aliquis sic
ponat nudus ꝑmu
tabit cogitōnes q̄
cumq; ꝫm colorem ſt
⁊ ī mollitie ⁊ ī duritie
ꝫm ꝯsistentiam. Se
cūdum uō ut bñ tē
ꝑata regio ē. sic ⁊ tē
ꝑata dieta utatur:
iꝫ exustus in solem
dus unaquaq; ꝑlim
in ū quidam in more
uirginis in umbram

degens ꝑfecte crases
demonstrabūtur sig̃.
Quasi in hijs ḡ rōe
futura intellegamus
intellectum eius.
Omnipetentis crases
signa h̃ sunt ꝫ totā
hitudinem aīalis co'
ex rubeo ⁊ albo ꝯmix
tus. Capilli uō rubi
⁊ mediocrit̃ crispi ut
in ꝑlibꝫ. Medietatis
uō cārnositatis inq̃
titate ⁊ qualitate.
Medium eī ꝑ fcē hui'
mōi corpus oīum sꝑ
fluitatum aut dicā
tur cum intelligat
ad h̃. Et eī spissum
cor' ad h̃ dicatur ⁊ te
nue. Similit' ⁊ multi
cārnem hr̃s ⁊ paucā
cārnem ⁊ grossum ⁊
durum ⁊ molle ⁊ pi
losum ⁊ nudum ꝑu'
nich' horum ē medio
cre. Et qualis regiā

ꝓpultia ad sūmū ue
nit medriocritatis u
niuse ut tangētib;
q̄ nec molle appare
at nec durum nec cali
dum nec frīgidum. Ꝯ
tentib; uō nec pilosū
nudum pil'. nec g̅ssū
nec graciale. nec aliquā
aliam hꝯꝰ distēpi
tiam.

Quecumq; uō tꝑato
calidiora quā sūt nō
hūidiora aut siccio
ra f̅m cāmem. ō hūs
ē ꝑ̃sens ratio h̅etur
appareant quiō ꝯtan
gentib; calidiora tā
to quāto f̅m crasim
calidiora ꝯpingue
diūs minus hūidi
ta. Calore uō rutra
ꝯnigros capillos ha
bentia.

Rigidioris coīs sig̅
cra sces h̅ sunt n̄ pi
losum coī pingue

f̅m. uō tangentib;
Color uō eorum cum
tangentib; capillis
mag̅ rufus multa
uō f̅m a te liuidus q̊
dāmō ē ꝯ uocatē ꝯsue
tudo ē quibusdam
medicorum hos tales
plumbei coloris.

Sicca uō crasis gr̄a
lior ad uiiōr ē ꝯ siccior
būi tꝑata tanto quāto
siccior ē alia s̅, prima.

Et hūida uō f̅m alia
quiō simulit̄ mag̅ cā
nosa uō ꝯmollior et
f̅m ꝯplōnem ꝑ̃marū
qualitatum que fi
unt distēꝑantie ꝯpoi
tam cognitōnis for̄ i
būt.

Calida quiō crasis ꝯ
sicca pilosior ad un
or ꝯ calidior minus
pūnguis ē ꝯ a gr̄al' nig̊
capilli. Sua ad āplica
liditatis uelit nigri

coloris erit.
umida quidem et cali
da mollior et calidior
et multum carnosior q
optima carni inequan
autem fiunt utreque q
litates. ad plurimum
uero autem putridis cito
consumuntur egritudinibus
cadaveramus cito fiunt
Si uero parum quid hu
midior sit multo uero
calidior. molliores i
quidem temperato. hi tales
et mag carnosi pilosio
res non modicum et an
gentibus non parum calidi
ores. nigri uero huius sunt
capilli et non sunt pingue
dine caro. Si uero quid
parum sit calior mul
to uero humidior mol
lis est huius caro et multa
et color huius commixtus
ex albo et nigro rubeo
et tangentibus parum ca
lidiores. Dominium autem est
dicere secundum oppositum est
suum semper dominantis
qualitatis dominium est
signa.

Frigida et humida est si
paululum quid uero
augmentatis sunt pilus
est alba et mollis et spi
ssa et pinguis. Si uero
amplius quid alia super
proportionem augmentatis
qualitatis signa augm
tabuntur. Color uero
cum capillis magis ru
ffus quicumque in utrisque
plurimum augmentatis co
lor cutis liuidus. Si
inequalis sit augm
tio qualitatum dominantibus
buntur mag augmen
tate propria signa.

Si frigidum cum sicco
equaliter augmentetur
id est durum et gracile ha
bunt corpus et pilosum
et tangentibus supra pin
guedo uero similiter eis

i. naturaliter

agracilib; ꝯsistentib;
dispsa ē p carnem. Ca
pilli uō a colorꝫ ꝓportio
nali· sūt insiue sitatis
Discernit uō callida
ꝯsicca crasi uirp; paru
gmastice etatis usitāē
ꝯsiccam. hītudo taliū
gracilis quid silis et
dura eē ā melancolica
appear ing̃ simil ꝯpulo
s.i. d uānte aūt altā
qualitate multum altā
uō paruum aut mediē
imutata d uabūtur.
duānus quid signa
ꝯpechoctes uō exunt
altius cognitōnis. i
omib; uō que dēā sūt
ꝯ que dicenda sunt. co
gnitō cōis ē eiusdē.
Si quid facile fuge
scis aut caliditate i
aut spissitudie fit. Si
uō ex desiccantib; an
dum ꝯsiccum a dif
ficile amobile fit sic

citate que ē adm hūi
dum ex hūiditate. ꝯ
siderare oꝫ ꝯsilem ad
inuicem oīs musca
li aut nō silem ēēnt
hūt. Simul uō ꝯsi
derare in omib; quā
titatem inuolutoriū
ossium. aliqn ei g̃
cilior ēē uidet̃ ps nō
ꝯsistens gracilior q̃
tum ad musculos.
S; ꝓp angustiam os
suum tales apparēs
similr ꝯspissior ēēu
detur mulcoēs n ꝓpt
multitudiem ossium
S; ꝓpt eius multitudie
q̃ aucta ꝯ diminuta.
ꝯ durior ꝯ mollio dū
fit siccior. Si uō mul
ta ꝯ mollis hūidior
Simili uō ꝯ mediē
regiones siles ptes
hītium ptuum cor.
aut ampliorem hūi
ditatem aut miorē

in se ip̄is continens.
aut spissiorem aut te
nuiorem. aut h'ūidi
orem aut sicciorem
demōstrant ptem hu
inida quid ps ū tem
ior ⁊ amplior ē hūidi
tas. Sicca uō ū spissi
or ⁊ sil' minor. ⁊ ip̄us
tū solidas coīs ptes
uere solidas q̄ magis
sm nullum modū
possibile ē hūidicer
facere. Sz sat ē si ph'i
beat quis ñ cito sic
cāri eas uō continen
tes regiones h̄ replē
hūiditate aut tali.
Id uō ē ꝓprium nutr
mitum siles ptes hū
tium ex appoitōne ñ
p uasa fēm. Cois uō
ah̄ ratio oīum ptiū
⁊ dicetur p̄ea ī sanarū
⁊ egrum eurum doct
na. nunc uero que
sequūtur dicamus.

entris ex giutio nā
quid sicciorib' uel aci
sitientes fiunt ⁊ par
uur potus sufficiēcis
⁊ gīuantur ampliori
potu ⁊ fluctuatōnes
hñt q̄ uia supnatat ⁊
sup fluū eis cibisq;
gaudent sicciorubus.
Humidioīs uō uētris
signa sunt h̄. nz sitiē
tes fiunt ampliorē
hūiditatem moleste
ferunt cibisq; gaudēt
humidioribus.
Calidior uō uēi uent
dig'it quid meli' quā
appetit. ⁊ mag' q̄ cauq
natura dura sunt ⁊
difficile mutabilia.
Corrūpitur ēi ico fa
cile mutabilia. gau
det uō calidis cibis ⁊
potib; inasiīs ledit
sm modatum usū
FRigidus uero uēt
natura appetere quid

bonus. digerit uero in bonis
et amarie quecumque diffi-
cile mutabiles et assi et
ex plurimum ex potuum sunt
accrescunt eis cito ideo
spera et accidere inicians
est huiusmodi uenit et gau-
det quod sensus. infert di-
uitiam dispositionem
quemadmodum in calidus ca-
lidorum. Egritudi-
nibus tamen inuenitur dis-
temperantie. Si differt
a naturalibus secundum quod omnium
accipiscunt nec similiter
quemadmodum naturales. Sed per comple-
xionem uero inuenitur distem-
perantie per simplicem cog-
noscitur compositionem.
Diligenter uero oportet adhi-
bere intellectum huiusque
dicta sunt discernentes ea
a bibus que dicendum sed
non solum eis uenit siti-
entes amplius inspi-
rant et respirant longi-
us sitientes oportet et

frigidum potum desideran-
tes. Sed et que extra tho-
racem sequitur et accidit in pulmone
et in pulmonum caliditate
sitientes amplius in-
spirant et sufflant
longius et sentiunt sed
thoracem cum in quo
modum qui per uentrem
secundum et stomachum dicitur. Et qui
bibentes in statim que-
scunt et frigidus potus
sistit magis eorum siti
quam multus calidus.
Refrigerat autem eos et
frigidus aer inspiratus
iudicii alleuians eruc
sitientes.

[E]tia uero et omnes habentes
inspiratione sensi-
bilitur leduntur amarie
sed egritudo est in pulmone sen-
tatis. Quemadmodum frigidum
inspirantes sentiunt
manifeste lesionem
et in frigiditatem itaque ca-
lidum est amicum. Sed

homino

asstaticas superfluita
tes loquentes et cum
tussi expuunt.
[V]ocitates vero pilonis
sine superfluitate sunt
et pure asstate. quemadmodum
et humiditates obscu
ram quidem operiuntur et
raucam vocem. Inveni
unt autem eis et superflu
itates magis et acutius
loquuntur lenibus.
Homo vero ipsum magni
tudo vocis toccius acu
liditate fit quemadmodum
nec parvitas assitate fit
Sed hic quidem attrahere ar
terie ex amplitudine
et persufflatione vehe
mentiori. parvitas vero
contraria sequitur. Itaque in
semper in principaliter
scilicet secundum accius et solum in illi
bus cursibus in simili
ter venientibus consequitur
vocis magnitudo et
parvitas. Quoniam huiusmodi

organa per casum fa
sunt talia consequitur ta
lis vox et propter ea ex voce
est aliquid de talibus casi
colligere.
[E]t enim levis vox
levitatem trachee arte
rie sequitur et aspera as
peritatem. asperitas
siquidem inequalitas
quedam est secundum corporis duri
tie levitas quoque arterie
sequitur contrarium
ea siccos asperitas sicci
tatem arteriam vero
operitur durum omni
omicron eius partium
siccitatis. inequalem vero
dividi se eius humidita
tis indigentia.
Ad eundem vero modum
in acuta natura insine
angustia gutturis in
gravis sine latitudine
fit. si. Angustia gracilis
strictatis filia est. ampli
tudo caliditatis prox-

tonali-

tionalr uō nālibꝫ
differētiis uocum
que sm̄ passionē
pficiuntur cogni
tiones existentes ef
ficientium eārum
De quibꝫ omībꝫ q̄d
uoce dc̄a sunt suffi
cientr̄ dētimātum ē
Alie uō ptes alijs
que intrinsecus si
lentes craseos hn̄t co
gnitiones. Temp
tandum tn̄ ē eas p
adiuuantia ɔ sn̄o
centia cognoscere
Amplius ɔ sm̄ nā
lium potentiarum
opatōnes dc̄a ē in t
tio libro de cāis q̄
uniuscuiq; potētie
uirtutis. ɔ uitij dīa
tur est crasis.

Craseos g̃ cogitō
nes ɔ spēs dc̄e sūt q̄
uō ꝑ magnitudi
nēs aut plasmati

onem aut nūm ā
ꝑpitōnem labuntur
ita hn̄t se. Quecūq;
g̃ cadunt sub sensu
cognosci sunt facilia
Eorum uō que n̄ ca
dunt sub sensu. hec
quid difficilia. hn̄
ignota sunt. Capitis
uō magnitudo ɔ fi
gura ɔ cum eo cēbri
manifesta ē ɔ prius
dc̄m ē. sm̄ uō ali tho
races. Ita uō ɔ quecꝫ
sm̄ omoplatos aut
humerus aut brachi
a aut cubitos aut sū
mas manus aut ysq
on. aut surum aut
pedes n̄ difficilia co
gnoscere. siue sm̄ pla
smatōnem lapsum
sit aliquo ꝯd taliꝫ
siue sm̄ magnitudiē
siue sm̄ nūm aut or
dinationem ɔponēti
um ea. Manifeste uō

ꝯporis in unoquoq̃
lesiones. Ea uero q̃ i
tra corpus sunt. non
omnia cognosci pos
sibilia. Ventres siq
dem quidam ita par
uum ꝯrotūdum ꝯ
ꝑpensum iuxta ypo
condrium uidi. n̄ ma
nifeste apparent sed
etiam sẽ tactum ꝑpriam
uidentibus ꝯ tangen
tibus. Quidam uero p
uam similiter uidi i
uesicam ita ut si ali
quis tam duxet ad egrẽ
uentrum tumor ap
paret circumscriptus i
manifeste. non tamen a
liorum qui intrinse
cus sunt manifesta
cognitione decelit in
aliquo tumor. Tamen
temptare oportet cognoscere
ut possibile uirtutem
ꝯ uitium eorum. Ali
uero secundum disciplinam cer

tam. Sed secundum coniecturam
quandam artificiale
uelud si ita accidat
epati. Vidi quidam
ꝯ multos graciles q̃
uenas habentes. Sine
colore non uniuersum
corpus ꝯ si paruulo am
plius intulerint et
magis sunt flantia et
spissa ꝯ glutinosa.
Hos quod uelud quod
ꝑprie imposito ꝯsus
penso secundum ypocondri
um dextrum sentien
tes in profundo hos
non extensione quadam
dolentes. In hiis uero
conueniens est ꝯ ꝑuum
esse quia angustum
exitibus. Alterum uero
uidi flatiam totum
secundum habitudinem non
tem non cotidie colla
pullidam. Agnoui
igitur ꝯ egrotus eius uidere
oportere ꝯ minimum

habuerūt fell'. Cog
ni ergo ex hoc signo
felleum humorem
prerumentem inter in
pinam eius ptem i
piloron ventris tūs
mittere ut i quib;dā
apparet aialib;. Et
quib; maifestum.
qm invenctis a scīb;
valde pficit ad co
gitōnem exanothō
mūs appcēntium no
titia aosiūm auti
litatium inventio. Q
cūq; g cognotor
ēē vult sicut dcīnē
nē lapsorum cōpo
rum manathomijs
eis excendium aopa
tōnum autilitatum
inventionib;. Sēp
tim ē de omib; sepa
tim malis negocijs
dequib; in fine oīois
tocius dicetur gra
cognoscendi anateōs

discere. Singli quidē
desiderant discere
oerquo maxime
negotio eligē oporr
teat si ōbijs suffici
enter.

Vecumq; eē inpre
senti corpori cogno
scere oz ali quid sci
sib; subiacentia mu
tatōne eorum q̄ sm
naām sīt eis insunt
magnitudie acolore
afigura aunio et
positione asm duri
ciem amollitiem a
caliditate afrigidi
tatem differentia.

Non apparentia uero
similit quid dīc de
lesionib; osiūm ā
electōnib; aut dolo
rib; aut timoribus
pt nam aut quib;dā
horum aut omib;.
ecūdum uō ptem
sm cērebrum quidē

egri dispositiones. ā
speb9 aut sensibiliū
fantasiarum lesiōib9
aut appetitiuum aut
egōib9 p pulatium 7
nares 7 aures aut s̄z
dolorum illō diffusis
as uō que s̄m cor ex
clusiue speb: 7 motib:
s̄m ipsm egritudines
sunt cognoscere o3
adhuc 7 pulsib9 7 s̄z
ā arterias animosita
tib: q3 7 pulsillanimi
tatib9 7 febrib: 7 i fri
giditātib: 7 in colorē
diffusis uel dolorib9
7 ēca ipsm 7 ēca arterias

Eas uō que s̄m eqū
sunt exhuiorum i di
gentia 7 hītia 7 con
uisione i uō uulem d
coloratēm 7 adhuc
ex hijs que sunt s̄m
digōnem aut nutrim
tum aut supfluorum
egōnem inuitatis.

9; exponētib: s̄m ip3
7 tumōib: 7 dolorib9
uō in regiōib: ex ipis ti
tum. 9: s̄m expitō ne
quecumq; fiunt aliē
mbrorum diuisiue spe
b: 7 tussis. Ita uō 7
s̄m uentrem ēca digō
nem 7 ēca orexim hu
mide aut sicce oblis
aut supfluorum egō
nib9 precantib:. Sigl'
tibz uō simil' 7 ieiune
tuatōnib9 nauseis 7
uomitib: 7 ipis eorū
que uomuntur fōmis
dolorib: diuisis. tus
sib: dolorib9 adhuc
7 eorum que 7 pmuīt
diffic̄ o: cognosci in
presenti egritudinitudie

t s̄m thoracem āte
riam egritudines oī
nia 7 tussis 7 s̄m lo
cum dolor 7 sputa uo
cis lesio inotescunt
proportionalit' uō 7 ialiḡ

omnibus ptibus ex timore
et a labore et dolore. Am
plius dig'orum dif
ferentiis cognitiones i
eunt. Ex timoribus
quid qui p't n'am in
flonibus et sensipulis in
spiacendu est. Dolores
n'o s'm que incidunt
locum aut continuita
tis solonem aut alti
tonem subitam omnino
Solvitur g'o continuitas
incisione et comesti'e
et fractura et tensione
alteratur aut sua caliditate
tate et frigiditate et siccitate
et humiditate. Notetur et
opus aut leuiter et mecio
criter aut omnino fit. Q
cumque n'o egreuntur
h' quid ut p'ticulare cor
q' patiuntur: h' ut ipsis
contempta s'm n'am omni sio
nem p'prium unumque
fatiet. Dictum est aut
de h'modi omnibus i partic

entium locorum neg'o
nullo h' in artem indi
gente prius aut p'fec'e
assignante. quia om
g' alia nich' lorum q' i
ceperunt si p'fecerunt
uetus. Egritatum
quid corporum ex illo
neg'o dicit oz cog'tares
Egritatorum n'o et sa
nandorum ex p'siti fa
cultate. Ea quid q' s't
egritatorum in medio i
in s'm forma sunt cor
que sanis et egrotan
tibus accidunt. s'm n'am
quid omnia sanis i sunt
p't n'am n'o egritatibus
iniquatum egritat'
In medio n'o h'ys sunt
declarantia eg'tudi-
num. Quedam quid
exigentie existentia cor
que s'm n'am. Et quanti
tatibus aut t'p'ribus im
mutata. Quedam n'o
ex h'is que p't n'am q'

Sz minora hijs quei
egritudinib; cu his h'c
9 dispositiones hec cor
porum. Quecūq; e
grotatiua ēē uident
neutra sunt 9 decla
ratiua nō ipa signa
p̃o quod h' sanitates
s designant. Secūdo
uero egritudines
9 fuunt eadem sig
sm eandem disposicio
onem p̃ similitudiē;
Sana. Egra. 9 neutr̃
medio quod q' ia men
stentem dispositōnē
demōstrant neutra
medio uō q' futūam de
clarant egtudiēm
sm uō eandem rōne;
9 quecum in egrota
tib; apparent signa
salutis. Dr̄ quod
sana eo q' futuram
sanitatem d'mōnstrāt
Dr̄ uō 9 egr̃ inquā
tum existentem eg'
tudinem d'mōstrāt
Et māifestum sicut
nunq; sunt declatiua
dicentur neutra s;
unum aliquid neu
trum sig'ficatiuorum
uocē. medij uō eadem
signa mutādum t̃s
h'c rōnes indifferē
tib; h'itudinib; 9 sa
na 9 egr̃. 9 neutr̃. dica
sm uō alterum signi
ficatum quecumq;
9ualescentib; ex eg'
tudinib; insunt si
gna dicimus neutr̃
q' arbitror 9 ea neutr̃
que in senectute. h'c
rōne g' omia sub i
ples cadunt intel
lectus 9 rōnes. Que
cumq; p'sēte sanus i
sunt sub solum eadē
sanorum cognitiōe;
9 que egrotantibus
manifestantia fu
turam sanitatē sub

solam alii egritudinum
eiciunt cognitionem
de his quid deinceps
dicetur.
[D]iuturne egritudinis
prognostica prius percur-
rimus. duplici vero
existente eorum diffe-
rentia, aggredimur propter quan-
titatibus aut temporibus super-
fluis formis permuta-
ta ab his que secundum naturam
velut ordo in ciborum
interessum aut remis-
sum. aut que non secundum tempus
consuetum sit. aut non
consuetam ciborum e-
gestionem superfluorum
esce ciborum paucorum
aut plurium aut humidiorum
aut durorum. ita in
humidorum superfluorum
indigentia abundantia pre-
ter naturam aut coloris
aut consistentie permu-
tatio aut temporis evacu-
ationis. vigilie nimi-
tus sompnus aut
non in tempore consueto. Secun-
dum vero hi que superflu-
itas amplior aut minor
aut calida aut frigida. con-
cupiscentia preter consuetu-
dinem que eadem ciba-
riorum usum in-
consueta. aut sui temporis
concupiscentia consuetudines
plures quam oportet aut pauci-
ores pigritia. aut mo-
tiones aut temptationibus
moveri agravatio aut
dissolutio valida in
menstruorum retentio
aut amplior aut minor
evacuatio sicut vero a que
per emorroidas. Sed et post
eundem cibum aut potum
insulsis ei que prius delec-
tio acquisito est future
egritudinis. Similiter in-
tellectus hebitudo non
secundum naturam aut oblivio
non consuetis aut magis
fantastica sompnia quam

prius. et quid audit(us)
et odoratus et uisus he
betiores et infirmiores
et simplicit(er) e(st) dic(er)e q(uo)cumq(ue)
s(ecundu)m na(tura)m sunt. h(ec) quid(em)
aucta. h(ec) quid(em) minu
ta. h(ec) t(em)p(o)rib(us) quibusdam
aut quantitatib(us) p(er)
mutata et colorib(us) turb(idi)or
et minor et maior fe(tu)s
et rubicundior et albi
or. aut liuidior aut
nigrior eructuationes
et stimulationes et uento
sitates plures aut pau
tioribus naturalib(us) ita et q(ue)
cumq(ue) p(er) nares aut p(a)
latum aut aures q(ui)b(us)
cerebrum expurgatur
aut qualitatib(us) aut
quantitatib(us) aut t(em)p(or)i
b(us) p(er)mutata. h(ec) g(ra)d(us) mo(do)
omnia genus eorum que
s(ecundu)m naturam sunt.

t Ortio u(er)o inuenitur
aut s(ecundu)m s(ermo)nem aut ali
quod intentionum. aut

inegro iub(us) aut inbus
que euomuntur aut
minguntur. aut aliq(ui)s
alius mediocris dolor
degen(er)e sunt q(ue) p(er) naturam
nundum u(er)o ignorare
ita h(ab)entes dicit. n(on) sic de
sensibus et inconuenienti.
Quemadmodum iis grauati
caput aut dolentes
aut uigilantes quon
dam ipsis ad consueta o
op(er)ationum impediuntur
et egritudinis terminus
inter e(st) in talib(us) dispositioni
b(us) et ipsis ad aliquid eam
dem dispositionem et egr(itudinem)
et neutram ad uigorem
sanitatis facilius quam
uicere uirtutis aut egri
tudo e(st) aut dispositione
neutra singularium ca
rum q(ue) dicte sunt. Ita i
u(er)o et quecumq(ue) s(ecundu)m se
sum n(on) uideo q(ui)a magis e(st)
et minus alterutrum i(n)
differunt. Sed toto genere

pt̃ nãm sunt. alii sunt
egritudinis signa q̃dam
tristitiã pura cordium
consuetis unicuique acto
nibus impeditur sufficien
entia. Talia uero sunt gu
stum quod qñ false aut
amare aut alterius ali
cuius qualitatis manife
statio ẽ in omnibus cibi
bitis omnibus aut sine
exceptione cibi saliua
uidetur tal. Secundum
odoratum uero qñ aliq
sentiunt unam quali
tatem odoratus nullo
presente aut assistentes p.
pla contraria omnia aut
similia sentiunt plurimi
uero omnino nobis nullius
fetoris aut alicuius feto
ris fit nullo presente
fetido. Secundum uero
sonitus acceptus in
giniis conuinq presentes
sunt. Que eadem sinu
sum quecumque uidet
nigra et alba et rubea. li
quod rotunda. li uero
oblonga. alii quod g
cilia. alii uero et crossa p
ter uolare omnia uidet
Secundum tactum ũ
qñ inequalitas q̃dam
aut spissitudo aut gra
uitas aut tensio aut
stupida aut dolens di
spositio apparet secundum totã
habitudinem. ita uero et secundum
quamlibet partem tensio
aut tribulatio aut punc
tio aut grauitas qñ
pueq̃dam fiunt ani ma
nentes dispositionem in
quod neutram esse declarant
pruiciant uero egri
tudinem.

Quecumque uero inegro
tantibus fiunt signa hec
quod sanitatem demon
strantia. li mortem. sa
na quod prosperasunt. al
tera uero quod grauie egra
sunt. sed uero prauitas

sunt. accipiũtur uõ
v̄lit̃ que dc̃e ẽ ex op̃i
cõnum uirtute ⁊ iu
rio. ſm ptem uõ ex
hijs que ſunt ſm ptẽ
op̃ionib. Quorum i
gñã prius dc̃a ſunt p̃
mum quod principi
orum. ſm uõ eorum
que ab ipſis ſunt na
ta. ⁊ tertium quod p̃pri
hibitium regum̃ apñ
cipijs ſuppleinta re
cipientium. Quãtũ
ci genus eorum que
dc̃a ſunt ex ſequid in
utile ad cogtõnes. ſz
accñs uõ ex hijs cit̃
aliũ ſ̃ notõ. Queadmodum
⁊ ex ſupfluitatibus
ex hijs quod iõne o
parionis. Ex ſupflu
itatib uõ ſemp qñ
digõnis ⁊ indigõnũ
icũs erunt ſigna. ita
q; nõ otingit nõ de
monſtrare. ſcõ ea ã

nãm ſupare matũm
aut mñm nãm. aut
neutrum. Sana g̃ ſi
gna dñr ſupare nãm
Egra uõ ſupata. neu
tra uõ in equalibus
pugnis. Manifeſte
quod digõnis ſigna
ſanorum. queadm
indigõnis egr. in di
gõnem uõ. i indig
gõnem maifeſte iu
dicantia nẽ neutro
rum ſunt. Neutra
uõ ⁊ quecumq; nũc
quod h̃ nũc uõ õiuum
declaratur. queadm d
nigri digiti. Tales
uõ ſunt ⁊ actice ſup
fluitates. Dictum ẽ
aũt d omib; hũs i
hijs que deca ſibus
queadm ⁊ d unius
cuiq; opõne in libro
decaus dcm ẽ. Ex hijs
g̃ oz ſm ptem mãn
colligẽ. Ego aũt lõ

gritudini pocius. l; q̄d
iam finio. d' sig'is oro-
nem transeo uō ad ei
que ē de causis.

In uō aliarum sunt
quedam salubres. q̄-
dam egrar. q̄dam neu
tre. s'mur declaius eius
eīt s'mo. Quā uō alia
rum ipsarum. hec quid'
s'uantes sunt. hec q̄d'
efficientes. sunt ueō
atq; ac dignitate s'uāt
s'uantes facientibus
a s'uantibz incipiēd'
est. Cum g' sit sanum
sanum corpus s; p'lā
que adm prius d'term
natum ē s'm unūq;
eorum eīt o's'uatiua.
Quā a omnis eā ē ad a'd
Rursus g' p'ncipium
l; ab op'tā o'p'itoinē
co'is faciend'. Conside
rantes simus q̄ hanc
salubres. Inuēteēm
uō cavum eāūm in

ip'ius natura demon-
strat. Si enim impassi
bile a inmutabile cor'
a semp' manē in op'ti
ma o'p'itōne nich' in
digēt a'rte o'stitutiēte
ip'm. Quā mutatur a
corrump'ē a conuitiē
n̄ s'uans quam l'ebat
o'p'uacp'io o'sistenti
am curatōne s'm hoc
indiget. Scd'm g' mō'
altātur corpus mā
festum ē iam ex ip'is
que d'ā sunt corrigē
tia gn'ē accidit o'nē
incō uō q' uelocit' fa
ciūt corrupcōnes s'ur
q̄ simul occurrat lesio
n̄ p's'uatiua a futuro
malo. appllāta sūt
anticias. s; s'uantes
p'sistem o'sistentia ip'
altātur aūt a quib;
dam o'necēītate q̄ hō
impossibile ē ip'm n̄
approximare. n̄ o'ne

cessitate quibus impo
ssibile ē ēp̄m n̄ appro
ximasē n̄ ex necc̄itate
uō ut reliqua. Nāq;
semp incontinenti.
ī maiori ⁊ omecē ⁊ bi
bere ⁊ dormire necc̄i
um ē ei. Gladijs uō
⁊ lectus n̄ necc̄ium.
Vn inp̄ori quod g̅ n̄ē
ē ci um ē ca corpus ā
oficiatur ē ca fidem uō
nequaquam.

Quot g̅ ex necc̄itate
alterantia corpus di
uidentes s̄m unumq;q;
genus eorum p̄mum
aliq; genus ē rium
salubrium inueniam᷒
Est g̅ quod unum ex
continente nos aere
Alt̄m uō ex motōne
⁊ quiete totius corp̄s
aut s̄m p̄tem. Tert̄m
uō ex sompno ⁊ uigi
lia. ⁊ quātum ex hijs
que offerūtur. Quītū
ex hijs que egrediunt᷑
⁊ retinentur. Sextum
ex aīe passionibus. Ab
hijs ei omnibus necc̄e
ē corpus disponi q̄dā
mō. Sub continente ī
aut quod calefit ā
infrigidatum aut d̄
siccitatum aut hūec
tatum aut s̄m opp̄o
nem horum aliquid
patiens aut s̄m toti
sublimum altitum. Ex
motōne uō ⁊ quiete
ī moderate utrisq; ex
istentibus aut calefc̄
aut infrigidatum.
Ita uō ex sompno ⁊
uigilia necc̄e ē pati
ip̄m s̄m eandem rōne;
ut ex hijs que gerūt
ul' que offerūtur ā
retinētur. Oīa h̄ quod
manifeste. h̄ uō passi
as cis alt̄ant corpus
⁊ corrumpūt salute
⁊ sc̄ptum ē d̄ hijs ōb᷒

p singula insalubrium
in negotio. Sic igitur omnia nec
dicta gratia salubrium
circum materie quedam
sunt competenti usu
cause fiunt conservatrices
salutis, preservantes, pre
cauentes uero quod ante
(i. egritudinem efficiant)
parata egre constituun
tur. Itaque aliis quod in
manifestum est quia alias
quod solius earum
que eius uis reuime
sanas nobis, alias uero
egras arbitrandum
Sed easdem ad aliquid
aliquando quod sanas ali
quando uero egras facias. quia
siquid eget motione
corpus gignasium
quod sanum quies
n... egra. Quando uero eger
requiem quies quidem
sana, egrum uero gig
sium. Similiter uero et
in cibis et potibus et a
(scilicet corporis que dicuntur fuit)
liis omnibus. Singulum

enim si indigenti cor[pori]
adducatur competenti
qualitate et quantitate
salubre fit. Nichil uero
indigenti omnino oblatum
aut non competenti mensura
egrum constituit.
Et due sunt scilicet hee con
siderationes dicta salubris
et egrum. qualitas et
quantitas eius quod
offertur. Et enim tunc
(i. pretia ...)
uelud aliquid aliquid
ab hys tantum inducere
in hys que dicta sunt.
(scilicet qualitate et quantitate)
contentum nobis dictum est
Sic enim indiget cor[pus]
tanta et tali oblatione.
manifestum quoniam tunc
optimum tunc offertur
(i. consideratio ... tio)
congruam temporis ergo quia flu
xum est et mutabile cor[pus]
et mortale et indiget
secundum mutationes alias in
(scilicet ...)
alterantium alias ad
minuantium. Itaque non
(i. non explicare ponunt nisi qualitatem et quantitatem)
quod genere tantum illius
(scilicet illius in ipsa qualitate et quantitate)

fuit alie

que dicta sunt t'ce ad
dctium uō p'linq; qī
ttio utimur 7 p eam
q̄ dcā ē eim. Qm̄ a ūt
in h'ys in ꝯsideratōi
b; 7 alie salubrium ēi
rum. anc nob ꝓ ꝓ uiti
ē g'is. 1 rursum reperi
mus eas. p'ftē g' ꝯ ꝓo
sitōn cōis qm̄ si quid
bn̄ t'ꝑatum sit ꝯtīēr
ꝯueiet t'ꝑantia 7 ali
orum p'fcā d' quibus
mō dixim'. s. quietis
7 motōis 7 sōpni 7 ui
gilie 7 oblatorū 7 e-
gestorum. Qm̄ uō si
dum t'ꝑatum ꝯtīēr
fuit 7 aliorum t'ꝑan
tias minui ꝯ; i quan
tum eucrasia corrup
ta ē. Consideratiōnes
uō t'ꝑantie incōti
nenti h' sunt. ut ri
ngere p't frigus. r3
sudare 7 p estum. In
gignasys uō qm̄ pa

rum incip' dolē corp'
7 quiescere corp' stati
o3. In alb uō p'fectio
digōis ē. 7 egōis
modus s'm qualita
tem 7 quantitatem.
Equatur uō quodām
i h'ys ꝯ3 ressis digōi
uō. ita ut ꝓ ꝑptore n̄
indigeant qualitatē
in oblatōi ub; metiē
te. Optima ēi uā q' t
appetit tm̄ 7 digē bn̄
p't. Ita uō 7 sompni
quantitatem n̄ā ipa
metitur. In h'ys qui
in optima ꝯpōitōne
sunt. 7 quiescant sta
tim dormientes. cum
n̄ amplius indiget
corp'. Ut ita h'ys dic
ta utentib; in d' r gō
nib; nich' deliquitur
ēca uentrem. 7 uiās 7
totum corpus. h' ē
t'ꝑantia oblōnum s3
uero uō totum cor'

respirationes signa
sionum salubris effi-
cit usus. abstinē uō ni
infestum. qm̄ abin
tēperantia oz ōium lu-
xurie passionum. ptē.
stricte studiis. attimoris
aut uidie et sollicitu
dinis. Extimmant
eū h' amutāt corpora
ab ea que s'm naturā
consistentia.

Venereorum quid' ſz
epicurianum nullus
usus salubris ē. s'm
uō uim extinctum lis
tantis. ut inusib'
in dissoloiē faciat.
Et leuior ipse seipso ui
deatur sēs amelius
dormiens. Ipse uero
usus qm̄ ptēr meū
sunt earum qm̄ certum
secus ē c̄istantia ri
ōium corpus in sup
repletum in ignidi
gens. in sup infrigi

datum in sup calefc̄
aut exsiccatum aut
humectatum mordiāte
Si uō peccet aliqū p̄ū
mum ē peccatum me
lius calefc̄o quam in
frigidato et repleto i
mag' quam euacuato
ahumectato mag' qm̄
exsiccato cor' utitur ue
neris. Qualitatem
uō singlorum corum
que dc̄a sūt eligē illis
q̄ sunt optie cōpōitōis
oz. Signasiorū quid'
in quib; oms ptes i
cōis pportionalit' mo
uentur. ut n' h' quid'
semp doleat. h' uero
minus doleat. Eoz
uō que cōmedūtur
abibūtur eligē ma
rime eueā. h' ei cōue
nientia marie cuc̄
tis naturis. Similr
uō et malis. Si uō
s'm aliquid corp' ab

i. angustie

optima cõpositione
deficit n̄ multum
ũo huic cõsuetudinem
sanitatem cause s̄m
proportionem mutab
buntur p̄ plib; ũo ex
istentib; talib; cor
b; s̄m singulis gn̄is
septim dicendum ē
Crassi ḡ immutatum
inorganicarum ptiũ
cõueniētia n̄ p̄mutã
tum duplicem h̄t
formam salubrium
causarum alterum cõsuan
tiam eius causam al
terum ũo causam q̃ ad
optimam ducit. Sẽ
uantes ũo eius cl̃ur
tm̄ p̄mutatur ab eu
crata ũo cause quan
tum cõtotius cor̃s ca
sis ab illa p̄fca p̄mu
tatur. Calidiora ũo
corpora calidiorib;
indigent adiutorijs
frigiora ũo frigiorib;. Sic
cciora ũo sicciorib;
humiora humiorib; cõsz
cõplexionem calidiora c̃
sicciora calidiorib;
cõsicciorib;. Ex hijs
proportionaliter uniuersalĩ
tib; cõplexionib; aut et
ũo innatis causarum f̄
te innatis uirtutes
earum sciens. quõmo
tio cõindigentia cũ
gule cõegõ cõomis aie
pussiones siccant cor̃
Contrariã ũo hijs hu
mectant cor̃. Ita ũo
cõcalefacientib; cõin
frigidantib; studiis
cõcibis cõpotib; cõsip
dc̃e ē omnib; hijs s̄m
q̃ s̄m corp̃ cognosc̄r
ac̃ n̄ris cõuirtutes sa
lubrib; cãis utetur
similes similib; affe
rens qui s̄uare uult
cor̃s casum qualem
accepit. Si ũo p̄mu
tare uult cõtransferre

ad melius. aliud est
genus circum salub
rium. Contrarium prius
quam dicis equale uero
ductus ab aliis euec
tarum cum circum circ
quas optimus naturis
ouere diceremus.
Caliorem uero et sicca
rem circum calide et
sicce diete facientem
circum per se. Si que tam
euacuata circa si frigora et
humiora quantum cum est
calidior et siccior. hoc
quod gradus circum corrig
uinatis discursus. al
terum uero prius dicimus
confurat. utilitas uero
utrorum in parte media
Corrige quod ex multo
studio paulatim transit
sentibus melius. non est
substinent natura re
pentinas inmutationes
furare uero in modo sine
cessarias occupationes

Quoniam gradus et huiusmodi sistem
circum furantem. Con
ueniebat enim magis for
sitan permutationem et
circumtem et innata proprie
corrigentem uocari. Cum
ad totum gradus sanitatis
referentes in ad eas que
sunt sistem uera differentias
quecumque quod sanos in
custodiunt furantes
omnis uocabimus siue
furando salutem ad
melius ducunt totum
circum siue furat a prin
cipio existentem. Quedam
uero detiorem consistenti
am faciunt egre. siue
gradus discursum habentibus
omnibus corporis partibus sit
est curatio. dissimile
uero insulis. potest enim uere
aliquis quod frigor quam
esse. caput uero calidius
et indigeri partes singula.
Secundum uero aliarum in
unaquaque est pars au

(marginal note:) sic et hoc quod tu ad discursum factam ex gradu clode

humidior aut siccior aut
frigidior aut calidior.
existens preter moderamen
corporis decens indigens di
stemperantiis. non igitur
equaliter excedimus
huiusmodi partes corporis
nec simul humec
tabimus aut siccabi
mus aut aliquid
horum facientes amplius
non dicetur de his in ne
gotio de salubribus.
Regimen vero par
tium salubres causae
secundum lapsum aliis ab
optima compositione in
ad invicem differt. A
lie siquidem salubres
circa plasmationem lap
sum. Alie vero eorum
que circa magnitudi
nem aut numerum aut
positionem in plasma
tione plures lapsus.
Circa figure sunt partis con
similis aliqua cavitas

meatus est eius que se in
unum. aut porus. aut
strictio. aut orifici
um aut asperitas aut
levitas. Quoniam est aliquid
ex parum temperantium
partium quod hic particu
la sanorum habebit ap
pellationem. amplius
non neutrorum. Sive
tamen sit ut noceat ope
ri, iam egrotatur.
Secundum quantitatem vero
si fluitas et defectus
ad easdem ducit di
fferentias. Similiter vero
deficiens. aut habundans
velud omiomeron
unum aut plura. Huius
generis sunt et quecumque
preter naturam sub eis non ob
consistunt. Reliquum vero
genus aliud preter posi
tionem uniuscuiusque
simplicium partium in
quo usque quatuor et
omnes differentie sunt. Prima

quiđ optima. Scđa p
partium permutata ap
ꝑ adhuc sanū ꝑstiterit
cor̄. Et ita neutri quā
amplius exitium fit
Quarta vero iam egro
tans quā plurimum.
Necumque g̃ precucu
rrunt s̄m figurām. que
ad modos quecūque di
storte in utero aer̄. Ali
terarit nature. quiđ ex
sistentes molles & plas
matione & supligatur
ad id quod s̄m natūm ē re
uertitur. Durat vero si
contingat ad augmentā
peruenire ad correptio
nem ñ perueniunt. Et q
cumque quiđ ētā cīuita
tem precucurrit alter
quiđ simili corrigi i
ad hec augmentande ꝑtes
non sup̄ssunt corrigi
prius g̃ curuitates al
ligo apta & quiet. Mali
gnas partes non oportet

ptium inuento oportet
ꝑ spus. Ita vero & quecumque
s̄m ꝑ pros aut cōstitui
Et si quiđ q̄cumque ma
iora quam oz quies
& alligat. apta maiora
natura ē facer̄. Quoniam
non efficiat ꝑtes motū
s̄m nām. cum ꝑ strica
tione immoderata & ali
is quecumque nata sunt
ad superficiem trahere
plurimum sanguinē. De
ficientium vero q̄cūque
quiđ ex sanguine habēt
generationem intus impos
sibil' ē correctio. Q̄ecūque
non assimilate parua impos
sibil' ē exercitio. ꝑ plus
facere aliquā aliā huiꝰ
ꝑ prima habita utilita
tem. Omnium autem lo
rum vero quiđ oportet
medicus non minister
Quecumque non habuerit
s̄m nām. ablatio ē corum
causa salubris. Con

siderandum nō i q̄b
possibile ē. Si nō im
possibile appar tn̄s
portionem temptare
or. Et eadem corum
que s̄m portionem
peccant correptio.
Manifestum ā q̄ duo
uel tria peccata plim
q̄ offitia lia possunt
consistere ē ca pterm
nam. que adm̄ ribi
(·i· stomacū et p hoc notat̄ peccatū s̄ qualitate)
te uentrem puum. s.
(et p hoc notatur peccatū i q̄t)
rotundum. et s̄m di
afragma portum. pe
ccaunt ē ī meo magni
tudo et puitas plas
matio et portio. Sus
nī firior. hic adid
q̄ s̄m n̄am impossibi
le ducē. Quā ā diffi
cile ē respirat reple
(·i· stomache)
to uentre pauitorai
inuenta cū tardegre
unta. offerant̄ bis
ul̄ ter in die. alijs h̄
(·i· oppilatiō)
ē tasum incipe pp an

(Verbi gr̄a si lapis sit in collo uesice alicui q̄ est locus piclēt os ut pūla pidē transponamus ad aliū locum si possumus.)

gustiam uasorum et i
ime stcim. salubris ē
inuenta ē extenuans
(·i· q̄ q̄d ex p̄dictis relīq̄)
dieta. Reliquū q̄ ad
huc genus unum cōe
(·i· m̄ brorū consimiliū) (·i· m̄ brorū offitialiū)
omiomerorum et orgā
corum ē solo continu
(·i· s̄ solone continuitatis)
tatis. Quam forsitan
aliquis nō credat sa
nis pfecte inēē. al̄ qs
ī eē enim semp passiōē
dicet. Nesciens siq̄z
dubitationem futurā
pomnibz quibz. Si n̄
enim oībus sensibi
lis lesio d̄t̄minat e
g̃tudinem a sanitate
sz s̄m qualitatē eī di
spōis cognoscitur tā
tum necc̄m ē semp et
tīne passiōis in pte
aliqua. nullo optās
bitte continuitones inu
iclas. Sz h̄ quid ut sb
tilis considerato s̄m se
tractatum h̄t.
(R̄ · ad corpora eorum ē rā · i · a)
Ad manifestos uerō

egros salubres curam
dantes preparamus
.i. discrasie incipientes
generalis. Determinationum g
que prius expositionis sunt me
dia ptinisunt. Quedam ali
e quidem sunt cause salutis
iam facte discrasie. alie
vero eius que adhuc fit
quedam et futuri. Ver
bi que ultime hec
quod in preservante parte
artis sunt. hec vero i
salubri. prime vero
omnium in curante parte
sola. Utraque vero
medie dicte in preservante
et curante. Iam quod
factam et existentem egritudi
nem curam oportet non dum exi
stentem futuram vero
ex dispositione secundum corpus prohi
bere fieri. prohibetur enim i
dispositione in qua nata est
fieri ablata. nominatur g
hec dispositio causa precedens. i

facta vero iam egritudo
curabitur dispositione a
qua curabitur quoniam secundum
naturam est opposita. Secuntur so
luta quam causam di
cimus esse egritudinis causam.
Unius vero unum quodlibet
modum. communem contem
plationem ei. s. quod sol
vendum est contrarium. huic
ei generales sunt omnes perti
nentes salutem cause.
Secundum partem vero ex sin
gulis omnis Calide g
dispositioni frigida causa est
sive vero calida. et in aliis
proportionaliter. Sic et immode
ratum omne per naturam.
immoderatum vero sed naturam
necesse est omne immodera
tum ab immoderato secundum
omnium ad moderatum
adduci. Moderatum autem
quando secundum virtutem in secundum
qualitatem calefaciens
et infrigidans. quamque

ablata

alia. hi accipiend' ē.
Dico aūt ſm uirtutē
ñ ſm appitōnem. q̄ ē eēn
tialit̃. aliū ē ineo ſ.
ſm appitōnem nō q̄
ſm p̄ſentem ſenſum
hm̃oi eē nr̄. eēntiali-
nō nō exiſtens hi. q̄
mō nō oz cognoſcē
ea in negō de ſimpli
cib; medicinis dcm̄
ē. Ad inuētōnem ū
ſalubrium cibum q̄-
cumq; quid caē. ad
iam fcām eq̄uem ei't
ſalubres iōnc utēd'
ē qua id q' ē ſm ap-
pitionem d'tminatur
ab eo q' ſm uirtutem.
Quecumq; nō cuie
ad eam que ad huc i
fit. ipſi fit eadem ad
hı ſm quam eq̄uum
caē inueniuntur. fer-
turā ita ſi ↄtigerit
in huiōi l; putrefāc
accedi febrem d'uino

intalib;. alt'atō ac
inciatō. alt'atō q̄d
ceſſā ē faciens putre
diem uinicte ſibi. C
Euacuatō totam nō
ex corpore ſſium educēr
ex dcā quid ſpes altā
tionis digō ē. quar;
a quibuſdam caīs ↄ
tingit facē ſcientes
nullis. Sibi āmus in
hijs iam cognitōnē
ita salubrium. Eua
cuatōnes p fl'omiam
ciiſte auuās a reſpira
tiones q̄ ſm cutim
fiunt. amplius nō
p'ōiam defectionem
ac dcuatēm a dalia
hi gnūs ē a menstrua
mouē ac emoroidas
apur. aprinaes appu
latum purgaē. Sac
tes g' ali' mās cibum
quib; intq; inquāti
tate qualitate anno
uſus oblatis euacua

tio fit. s'm hunc ptem
artis inueieb; salubri
a scripta ē oium inuētō
interp̄etico negō. s'm
eundem uō modum
equalis tīb; discra
siis inuum cōe hītes
pceptum. efficiētem
in unaq̄q; ēum earum
ab scindere prius. dūn
sic ueīt ad eam que
ab illa fcā ē eq̄ue; sa
lubrium ēarum iuē
tōnes facturos. Scdo;
oṗitas uō discrasias
ex simplicib; ouō ostē
detur. salubria quō
pcepta. a hic hītib;.
nob' pportōnale me
dicum. magnitudi
discrasie ad illam cō
ueiens inueīre uelō
sint acit. Si decem
quō ui ūs. s'm cali
dius excedat aliqd
ab eo q̄ s'm nām. Sep
tem uō s'm siccius ēē

ēē or. a salubrem cām
in talib; dispōitōib;
friorem quō. decem
uīīs. hūiorem uo. i.
vii. Si g° pti p a cienti
adducis hī meicinē
itm fit frius a huius
iquātum mānifestatio
pcedit. In p'fundo u°
pōita que putatur ptē
osiderare or hī efficere
salubrem. ut nō oti
gat ex solui s'm uiā;
Si g° oporteat ēē calidi
tēpato moderato. nō
solum tm̄ sit calidi'
quanto indiget pas
sio. s; sup modum
apponatur pp pōitōe;
neccīo aduenienS.
Si uō frius. nō oz tā
to simp' illud frius
s; inām osiderare pri
sitā pith'imiq̄ ē. ū p
ueniēt us; ad p'fundō
nitum. ōium uo ali
qn opūt. s. spissam

supfitiem. Si uō lectio
mens sit possibile ē
uenire usq; ad pfūdū
plimum. ita uō ī hu ēc
tantib; et desiccantib;
in pithuries aleptō
nies sunt sbe ɔsiderā
dum. ex rōne quod p̄i
cientis loci maīfesta
tō inueīt salubrem.
sicut dcm ē. Explas
matione uō ɔponitēr
qñ fluxus sensibiles
hīt ɔsuetos ad aliū
aut nullū hīt. namq;
ad principaliūs qui fe
runt fluxus aūtem.
puocabimus uō eos
ad nō principalia. ɔn
nifestum uō q· facien
tium eārum discras
siam. p euacuatōnem
ē sanatō. ispurum ueō
discrasiarum altātio
sanatio est.

Soluti uō ɔtinuita
te curōnis quod ī tāto

ē uno. ꝫ in organicas q̄
nibus ptib;. impossi
bil' ē. in omiomeris uō
nō impssibil' oio. s;
in quibsdam possibil'
ut in cēnosis. ɔgluti
natō sanatio ē. ī dif
fert uō sin solucitēm
noies. pcedit ā eam
qñ maius fiūt uulnʼ
adductio distantiū
pticularum explas
mationis gnē ɔsistē
tes. vt uō ea fiat p
manens suplgatio
ɔducens distantia et
sutē utilʼs sūt. ɔglu
tinat aūt distantia;
et eam que ex principio
unitātem reddit. uā no
strum uō opus pri
mum quod ut dcm
ē ɔducere inid ipm
distantia. Scdm uō
fuare ī quo ɔducta
sunt. tertium ī nichi
accidit uit labia pro-

nidē. Et quartū ipsum
ptis subitum osuare
primū quid est quo
aliquis fatuit id dēz
ē tertium uō induceri
do quid fiet. si nichil
inciderit pmittamus
plinq3 pilus aut ole
um ābuītas altā in
medio cōstituti cōgluti
nandorum phibuit
eorum unionem ipo
stioni uō tēr pp cōllu
xionē tēre mcētōis i
ditia custodia ad eff
lurionem uō ipsam
ex sub diuisiōe cōōia
dōne cōfigura apta
adiēcā dēclus. suba uō
ptis sana suabitur
pmēdicīnē sicātia. h
quid cuiū ē cōtinui
tatis solōnis cōicar
nosa pte facte eī sm
se ipsum solus. Si uō
aliā aliqu inuscat
egīu. ples incīsōes
sceptorum. quas i cō
positorum doctius de
iū dicemus impsiti
ad reliquias unitiōis
solonis uēciendum
ē oīones. fractura g
mosse cōtinuitatis i
solo. Insanabil' uō
quātum ad s'ns3 cō
solidatiōem. Insta uō
sm quēdam modu3
curabil' quodāmō fit.
Prima g cōsolidatio ē
impotens pp duītiem
ptis si. Scdā ligatō cō
tingens fi p porum li
gamen incōntu frac
turam. Gnātio uō pori
iquātum exmīa cuiā
fit cōis ad alia iq̄tau
ppe ē ossi. forma fit ex
illius ossis alimēto.
Molle uō cōpuerile
os. cōsolidari p'sibile
Raō uō ē abimōi ge
neratio pussionis sic
cōpussione altius in

bri. Sepissime enim
accumpit in musculi
cu alijs corpibus opati
unitur fractis ossib
Ita intento curato
ius dix'e. alia qd
in ossibus alia uo ibi
is que circa ea mbris corpi
bus. Si quod talis uicir
nosarum ptium di
spoitoibus dicetur d
fracturis uo dicedo
Qm aut luxum cau
tio e exdomo. ut uo
s' fiat gnaliunti os
sis e opus oz sup'flu
itatem ad quam gna
tionem submitti ne
Sup'fluitas uo h a
quantitate aqlita
te. modera oz ee qp
ca deductione indi
get talem atitur in
fluentem sanguinem
ossibus ipunte exqli
aquanto fiat porus
qm uo ptransit hec

porcaria fracti ossis
amorte eius oz mlti
tudinem aqualitate
aut siccioerem face
adductione uel ma
gis huectatem que
amplius intercapee
ti ce facultatis licitis
dicta sunt.
" erui uo a tenatos
punctura pp plimu
sensum app si q 2 oti
nua e sm principiu
pticla puta aduocari
re spasmos. maxie
cum respurt extrin
secus excecati cutis
pforatione. hit g api
re oz aericare sibi
lep'tomu ptransire
potenti ad pfudum
usq ad pforatum m
brum. Dictum est
aut de hi intercapedi
ce facultatis licitis
i simplicibus g hi ge
neris dispoitoibus sa

lubrium c̄irum fōmi
talis. secd̄m ꝯpositas
uō ꝯplere. Jnulceri
bꝫ quod prima ocaui
tas. quam quidā uō
aliam dispositōnē. s;
ulceris arbitrantur
differentiam. ē aūt uō diā
h;'tale. s̄m alt̄m q̄ di
genius totius egitus
inquo subē ipsius d̄
positio ē. Jgitur et
curatō induplici pus
sione. duplici indi
get intentōne. otinu
itatis ei solutō uni
tōne. subē uō positō
ꝯgratōne indiget.
dicte sunt paulo p̄
gratōis intētōes. Et
q̄ oportet pri curare
hanc dispositōem deīn
uenire. agēdi ipsi rerū
nā indicat. Qū ḡ re
pletum quod fiūt ꝯ
cauum equale uero
ulcus ꝯuistet. alterum

intentōēs. afferri acāt
meia ei noua cārne
stante labiorū ulcēs
uniire quod imp̄ssibi
le ē distantia. Jnten
tōnem uō curatōis
aliam inuenire oꝫ. in
tentōnem uō q̄ s̄m
nām sēmus. q̄ ēcum
facē p̄ti ꝯuenit. s̄m i
nām uō eāt eam co
opire cuti. h; ḡ nob
ē faciēdum aut sium
possibil' ē intentō si
mile aliquid uti cā
nes. cirillo sum facē
dum ē. eāt aūt hmōi
sicca ꝯsil' 7 callosa.
siccātibꝫ ḡ 7 astrictē
sine mordicatōne eāt
opus farmacis uti ad
cicatricatōnes. ita uō
7 si imputredinē; uitat
intētō quod erpugnāt
farmacum uō salub
reputatō. Dictū ē aūt
horum huis quod fere

matis uũ. Et quãdo
sit flegmõ aut quassa-
tio aut   aut
tumor cum ulcẽ fue-
rit. curandum illa
prius p eas que dicte
sunt rõnes. Ita uõ
consimiliter fluat aliquid
ulceri sẽm influentiã
curãnem. Simili uõ
etiã discrasia aliq̃ sit
sẽm ulceratum locũ ad
discrasia prius ire ad
mutõem. et de hijs q̃ dic-
sufficienter dicitur. ad
id uõ qđ sẽm plasma
tõnem uenẽclum iam
genus i ples dias di-
uisum. Sz et manifestis-
simo principium oĩoi
ponẽclum qđ sẽm pmu
tatõnem figuñe fit. i
Eorum gͣ q̃ sẽm possibi
le adhuc figẽm plimo-
rum ptium corrigere
Eorum uõ q̃ iam exce-
uerunt nequaquam. I
tentio uõ. ut possibi
le sit curari ad dĩuum
adducere distortõnes
Sũo fractura ĩurecte
plasmata. perexunt a
liciuĩ umbra figura. si
adhuc porus recens
existat frangentem or h
plasmare gestem f-
te unde porum fieri.

Est aũt enfrasis ex-
h gñie egiuum. h quidẽ
aglutinosis a pingub
facta humoribz. unam qđ
intẽtõnẽ eandẽ hñs s-
nam enfrasis passioi
Cause uõ salubres i
repleta amacentia sũ
macia. Que uõ existẽtẽ
d uõ qđ adesit intentio
fortem quid hẽbit diu-
tie cõuertẽtẽ exhũidis
a pinguibz climatibz et
inde uõ euacuatõnem
exacibz. que uõ ex la-
pide et a uesicam impre-
sitti quid eget trãspo-

sitione. cau̇sonus uero
p̄f̄c̄e gr̄a p̄ incisionem
Eius uõ que fit nam̄
in p̄te ꝯtinetur leuita
tis cau̇ē inp̄fc̄a eua
cuatõne que eadem ip̄u
tate eluitbꝫ. immoderata
uõ repl̄o immoderata
euacuatõne indiget.
que eadem in sanguine
circa uenas. Quibuscūq;
uõ circa uenis̄ continetur
arteriam tracheam et
p̄lonem putredo aut
sanguinis continetur p̄
fecte euacuatõis indi
ciget amplioris uero
albi ꝯ potius aut adhuc
recentis s̄m euacua
tionem correctio ē. Que
cunq; g̊ in thorace ap̄lo
ne ꝯtinetur. cum tu
ssibꝫ quod eius nec for
matus extenuantibꝫ
Quecunq; uõ s̄m ex̄ur.
aut uenas aut arterias
aut lumbos aut p̄ uenam

aut p̄ uentrem s̄m p̄ uenas
quod extenuantibꝫ uel
inter uentrem uõ abac
trahentibꝫ et apponentibꝫ.
Quecunq; g̊ s̄m superio
rem uentrem p̄uocitur
quecūq; uõ s̄m inferio
rem p̄ subducentes. Que
uõ sub cute p̄ incisio
nem et cautium et sim
ci cuistici. ita uõ et alii
et quecūq; s̄m acuita
tem naturalem intrōrare. i
capitelo uõ uno locum
quod que extoto genē
fit nam̄ sunt in quibus
dam p̄tibꝫ ꝯtentorum
intestino cau̇sonus ablō.
quod impossibile ita fieri
transpirato ad minī pi
culosum locum. Que
cunq; uõ ñ extoto ge
nere fit nam̄ sunt et ꝫ
quantitate intento i
eorum tm̄ superfluit e
uacuato. Intento uero
sanatorum s̄m p̄tēq̄

aliqua exisu dissone
plima uō exputienti
bꝫ pticulis. ut si dex
ps cois cois dolet pati
semus ex. ita ꝯ ceti.
Quecunqꝫ uō aspu
ſca sunt pt nim eaꝫ
que ſm nīm eis addu
cendum leitatem ſm
q os quid tridentem sꝫ
uō trachean artiam
aut linguam. leitate
phiūda siū mordaci
tate ꝯglutinosa. q
cunqꝫ uō leitate pt
nīm ea que ſm nīn
eis. adducendū aspi
tatem pfarmaci suf
fitient repta. ꝯ bre
uem rasuram. Quecꝫ
uō eufrates ꝯ coagu
lationes egnes alias
sequitr curand illa p
Ostensū aūt ē itrac
tatu d egrium diffta
q defleg moib; scluo
si ꝯ inflatonib; ꝯ sicca

tionib; imoderatis.
adhuc ꝯ inquis figis
ipsorum ꝯtinentium
corporum. sequitr
plimū ea que dca sūt
queadm extimoib;
quibusdam corū qui
uiduitu corporū. Si
uō ad inuicem qdam
corum que dca sunt
ꝯplectatur uise cui
tionis ꝯsisiones uai
as hebunt. Sufficiat
aūt maifeste ū i exe
plo uno faciam ordē
amplius ei deonib;
intetrapentice facul
tatis lectis. Subuec
at g influere alicui
pti multitudi sang
uis ut distendat que
ſm ptem uasa no mag
solū. Sꝫ q pua prius
effugientia uisione
ꝯ plenitudie uō uōne
apparentia queadm i
oculis uir maife aln

pp albedine tunc que
uenis uel alia minati
bus que dicta sunt ua
sis distendi repleta ē
sidum uo ea que pp
puitatem capitulum
et effundi aliquid i
residuis eruasis q in
medio regiones uacu
as . aut effundi ad
puum . hi uo passio
nes curato lenebit qd
osideratone euonum
ui uo manifestatur dica
mus expte euonum
qm passio erat in eo
q repleta e et pp imo
deratie . necessarium aut ē
peruenis euacuari .
superfluum . aut pp eam
pacientem ptē . sunt
g currere . aut p pul
sum aut p tactum aut
transmissum . aut sm
horum aliq . aut sz oia
priusm uo que patiē
ptem euacuabit hec

quid manifeste a sen
sibilit . hi uo p euapo
ratione extenuatur
Si uo totum p corpus
pletoricum . non per
ipsum ptem paciente
euacuare . Si eū cum
superioribus a manifestis
sensibili euacuem
dolentes ptes attra
hemus pp dolorem am
plius . Si uo calefaci
entibus d'fortiorem fac
[illegible] fuerint . Ecciam
p calorem amplius ip
tam paciente q d'
fortiorem faciam . Si au
uelim retrahere cogē
q ē influens in recipi
et plenū existit corpus
a duoque g h . op e
uacuare totum corpus
aut cum eo trahere oio ad
ctrias regiones id qd
influit parti paciente
hi uo paciente repelle
a pte prius dein d'a

forelim facere ag̃ di
puttior ē euacuatio
quanto pmaiorem are
pellem̃ uõ expiacen
te pte siunfrigidum
astiptici apponemus
Sz euacuata ad seq̃n
q repellitur trahẽt
ouisum autẽ ab p
phicarum ututiz
ozonem. Et trans-
mittet uasa ofortata
ta stipticas farmaci
is. Si g̃ omẽ itarur
sus curret bñ sehẽ
bit ps. Relicto uõ
aliquo in pte oz qd
significat hec gluc
tinosum ẽẽ aut spi
ssum app l3 ppactũ
ẽẽ indissolubile pt
g̃ cũ tale existens
meas que ĩ medio sũt
regiones effundi.
tẽ g̃ iam uenire ẽt sẽ
ad euacuãdum illõ
p pũtem pacientem

supponẽtes ad iacẽti
bz ptib: apertis uenas
influẽtium ũtutes
Euacuatõ maĩ uõ si
fm meias regiones
sig̃ficetur aliquid o
tineri pcarnatiõnes
sil' cap farmaci dyafo
retici. Sz qm dyafore
tici omũ calidi ũtu
tib: sũt. cuius uõ cra
seos ẽ opus mordere
qñ imoderatius fuẽt
calida amar sunt sup
ficie fuẽt calidum q
patitur: dolebit cũ uõ
parum sisimil' patiẽ
cũmõ detur: nam oĩs
dolor pvocat reuma
oz ẽ docet g̃ calido ano
dino. In hijs ẽ intẽdũ
mag̃ sibi ũdum sit
acum sufficiens i
dyaforesim facẽ ĩ sup
ficie cũ uehens sit.
dyaforeticum farmacẽ
Si uõ ei que in supfi-

tie sine p̄ssicē. oīo e
existunt in p̄fundo ū
sit p̄s euacuatē īdigēs
intēncē. augēt ꝯ d̄ẏ
foretia famia calitatē
Ēuanesat ei defitieius
prius quam ad p̄fund̄
pueniat nec tū̄ ledet.
si aliquid ea q̄ in sup
ficie attigēt. q̄m n̄ p̄us
la sūt. itaq; aūc in d
ip̄m utraq; accidunt
ad calidorū; sil' ꝯ a cor
meiamuni usū ꝯ aq̄
insufficie substantia
aq̄ in p̄fūdo indigētia.
hāc g̊ ꝯ p̄ōne p̄tis ac
cipiam dimisionē. De
hinc uō ītēanni si d̄ē
a'd ad euōnem. u'r̄ā
adhuc deesse ī p̄arū
ꝯ p̄orum ei q̄ putāt̄ i
quib; ē sup̄fluitas i
ruinatis q̄dā quidē
rara laxa ꝯ mollia s;
nūm sūt q̄dā uō stric
ta ꝯ dura p̄ua g̊ fac

le euacuātur altā ū
a cenorib; indigent.
cuōnib; ꝯ hus q̄ sūt
letlomeria. Si uō ꝯs;
militam p̄ōita sūt p̄o
fundītatē. amplius
mag̊ h̄ t̄ rursus oñ
sio. altā sulū p̄uaē
tis alii uō a plasim
tōne ꝯ p̄ōne. Suppoñ
tur ei si ita acc̄it in
ep̄e p̄cām ēē disp̄ēr
in angustis finibus
uasorum ꝯstrictis hu
moīb; ex glutinosis
aut sp̄issis aut mlt̄
ig̊ t̄ n̄ ē p̄ntū cib ꝯp̄o
tib; ꝯ certenuātib; i
sp̄issitudiem q̄ō p̄m
ꝯ glutinositatē tenu
em efficē. Scd̄o uō n̄
p̄ inuisibiles meatus
ꝯ angustos solū ꝯ ī
aliīs p̄tib;. S; ā p̄am
plas uias euacuare.
amplissīe ei s; ꝯp̄ue
ne qued̄m ꝯ p̄lime

Finiũtur uõ hec quõ
ingibis ad ħulum hec
uõ uisimus ad ꝑulas
infra. Iam t̃ facilum̃
in quibuscũq; ꝯstric
tiones euacuẽ ꝑuttr
eas t̃ trahĩti iuetro
ꝑ trahĩtia quecũq;
huõres ꝯstricti huõ
res erant ſm eas q̃ i
ſimus uenas. ad uñs
uõ ꝯũti ꝑhĩum q̃c;
ſm eas que ineas
uenas altã uõ ĩhuc
que dc̃e sunt oĩ ſioĩ
b; abeſſe q̃ĩ a ꝑĩcipio
uenarum. Qm ẽ uõ
ſecũ ꝑm ſolum quẽad;
ꝑlune alie alis ꝑtes
regẽ natum ſẽmuent
ũtutẽ ueis ꝑiclm ẽ
ſi diſſoluem̃ eius ri
gorem embrocis ac ca
taplasmatib; calasti
cis quĩ ꝑm ꝑmũ ꝺ huĩ
tiẽ eca ꝑmũ ꝯpatõnẽ
anitrecallis oms efficẽ

uenas. Vñ amiscen
o; stipticorum aliq̃
farmacorum manõi
b; eius. Si qm̃ aũ ꝑ
fundo ẽ ꝑiculum di
ſolui. stiptici ũtute
ſinõ deducitur ab a
liqua alia ſubĩ lepto
meri q̃l aromaticũ ẽ
melius uõ ſupm sti
pticum farmacũ sil
ſit et aromaticũ. Insi
tas ei hĩs duas qua
litates aũtutes. for
tius ꝯpubitur. Igĩt
euacuet iam q̃ ꝑter
nãm illatum ẽ ĩ ꝑter
ũ hãt ꝯtꝑantur huõr
ſm nãm. Consideñd
g̃ nob eẽ. ne ad are
matis qualitate imu
tatum ſit ſm casum
ſiquĩd mag̃ staticũ
eẽt infrigidatum. ſiũ
mag̃ colicum calefac
tum ẽ. ut a hãc eius
diſtẽpũntiam ſanãtes

pfcē sanum & reliq̄ire
illud. S. inuabim̄ uc̄o
q̄uam ad ducētes q̄li
tatem. quēadm̄ indi
sequntia a rū auditib;
dein ē inq̄tum unūq̄q;
sēm ē calidi inēn in
frigidantes. Itaq; li
rursus necēm ē scire
eam quē sēm nām ai
cia siam eī. Quo eī sa
eīn q uātū ab eo q̄ sē
nām ē frigidi aū cali
dius aut quō infrigi
dantes cessabim̄ n̄ co
gnoscentes modū eī
q̄ sē nāt caliditatis itaū
assistr̄ sēm calefaciam̄
n̄ cognoscentib; eī q̄
sēm nām sītatis mo
dum. ip̄bile ē inuēi
re nob calefaciēs que
inēt in cessiē calefacē.
9 Voiam uō adelbue
sufficient dein ē. tūi
sue iam tēc ē ad ea q̄
sēm nām n̄ sēm nām

se hīit. duplici uō exi
stente eorum diffin
quib; desiē pticula
opuī. hāc intentō sē
uientes uidelic nātē
sēm quē paulo aū di
ximi modum. quib;
habūdāt hic ab scindē
ipsum. aū p nociucula
aut p ignē ā pīmaē
caustiam. hac g̊ rōē
ferro oīa p̄sibilē ē cuiāē
gingniē uō n̄ omnia p̄
sibile e n̄ sca q̄ ōsemiē
omnium ē oīone q̄ dīcit
a sica n̄ possibile ē gi
gnere faciē tm̄ al'm
aliq̄ quēadm̄ in osse
ablatam sīam alīam
sēm eūdem locū dif
ferentem ab osse a cāne
Est eī quē sit sēm locū
eī. ut quedam caro
poroses aut porus i
sarcorides atq; pcedē
te idurius tūsimucat
sē principia sarcordes

mag̃ existens. Secũm
uõ quãq: ptem perm
ptam in eandem subĩ
s̄m sp̃em in silẽm ope
rari possim̃. ẽtia nob
intētio inueĩr aliq̃
ꝯ positẽm ut in decora
tionibus.

c picerio uõ manife
stum q̃m genus est
totum hoc eorum que
s̄m quantitatem. i quãtitate
ci h eius ẽea h q̄ s̄m
nãm ẽ illi appropiq̃t
h uõ q̄ inuenit p̃t nãm
sequtum est tñ. Inq̃
p̃ma intẽto ablato. si
uõ impossibil' ista tñs
positõ sit. ut in fluxi
onib;. Quecumq: uõ
ĩ totis ptib;. Sz ptiũ
ptib; destituũtur: ꝙ
aut supabũdat ab
eo q̄ s̄m nãm inuẽn
tum aut gñatõ uite
fitientib; ablatõ est
uõ a puĩgõ ĩsupla

bundantib;. Verum in
ineis intentõ altera
in forma inueĩ carnis
altõ s̄m genus. Set
ad reliquũ genus ne
necẽdum ẽ solubus
ẽaum q̄ correctiuũ
ẽ eorum q̃ ꝑ positẽm
lapsa sunt corporum
ut exarch inucẽ ꝙ inte
stinũ mosseo. Fit aũt
h ex uiolenta tensiõe
aut impulsione h' uẽ
ex grãuitate. aut rup
tura ꝯtinẽtis. Itaq:
aeurato. huic quid
ẽ cõua tensione aĩq̃
uum ĩpulsione. huic
uõ sifiat exeo curatõ
ꝯtinẽs solidum. Ex
quibus uõ aliquis
facultatib; ea q̃ s̄m
ptem inueĩat ꝑtẽtẽ
pertice facultas nego
tium declãtum ẽ.
Dehinc uõ dicẽdũ
est q̃ s̄m p̃orem oĩoẽ

accipiendum ī. vocat͛
aūt ea pſuativa. Tri
plex uō ē eorum ſcdm
genus differentia. pͥma q̄
ſanū pfecte hōis. Scda
uō imꝑfecte ſani. Ter
tia uō egrotantis.
pͥmum g͛ genus ē ex
salubri negō duplex
existens ut prius dic
tum ē. ſcdm uō ex pre
ſervativo. t͛tium uō
ex terapeutico. Iuvan
morbis maxie ꝯsistē
tium hē omēl͛ gen͛
Quos in glutinoſq;
in spissos ex ē. in a
quosos in multos in
amplius calidos aū
frigidos. in mordices
in putridos aū venē
sos. augmentati ei cāe
ꝯsistunt egrius. aug
mentant͛ uō alii ab ea
dem cā que eos genuit
pͥmum. Est uō ꝯsist
ꝯmutātes ꝯ eos qui

ſcdm corpus humores ī
tentio uō animi his circū
duplex alt͛āto ꝯ evacu
ato alterantur aūt dige
sti naturalit͛ ab ipso cor͛
aut a quibusdā farma
tiis virtutib; in quib;
ſūt a quecunq͛ venenato
rum aialiū ad h̄ ꝯ adu
tia farmaci recipientes
evacuant͛ uō a calidis
sufficient͛ farmatiis ꝯ
purgōib; ꝯ ceristib; sudo
ribusq; ꝯ vomitib;. h̄
g͛ cāes eorum sunt eva
cuatāes. ꝓprie uō ex loco
in quo ꝯg͛gati sūnt ac
cipiūtur. quēadm in ali
libris declāratum ē. ſcdm
t͛tium a quartū capitl;
a maxͥ de laboribus nobis
tractantib; a quecūq;
alia dispositium ꝯ adia
centib; laborib;. Evacu
entur ei ꝑ ptius quid
quēadm qui ī pͥmis
uēis ꝑ uētrem. Quū

uulnus quesm ep p
uniis. Quiuo sm toti
bititionem p sudores
quead'm q's m caput
aut p palatum aut
p nares aut p utraq;
Quiuo in thoracis in
tudinib; p guttur cu
tu scib;. Quiuo sm
renes aut uesica per
uias q antipuseos ul
cois oium ptium o
stensio ad ea q logis
sic. Deriuatio uo ad p
xia. Omia g q cumq;
curant hus dispones
salubres appllantur
cae. quead'm euacue
tia egre. neutraueo
n; ledetia n; aduuna
tia. pt tn aliquis eas
n; cais appllare oio q
les sut mlti sophiz
negligetes ipiu ri
iuenire diffiam. i nob
b; uo plimu tpus q
hentes. Dictum e at
amplu in aliis aduis
cos. p uitiu quod
ssies artis talis.
[illegible]esumptiua uo et
cautelis in conualesce
tib; exegnie a scibus
qual' uo q's m renes
alorum dispo a q b
max' cais ad id q's m
nam restituitur psce
quod intersetice facl
tatis litis demaatu e
p capitla uo dicatur
anic. Si ig dispo e ta
lis bonus quod sz pu
uus sang's aceo i
uitalis appllatus i
sps aalis. ipe u so
lide ptes sicciores q
ppea uirtutes earu
ifimiores applus to
tum cor fiuus. Caue
uo salubres cam q
dicta e corrigentes
dispone. Vno q deca
pitlo ut oplmaitur
q cumq; uolocem et

pscim digonem opi
tur: dscom ptem uo
imoderatis motib
acib qotib: auigili
is asopnis sunt. ora
tie uo motonum su
spensiones dambu
latones africatones
alauacra. asimultu
molliores adhisi fi
aut ad osueta opu
paulatim otingant
Ciborum uo ispecta
pro quib huiusmodi abn
digibles aut fm. pea
uo mag nutentes.
potus uo aptus ui
num cui quib etas
meia. forma uo pu
rum aluadium cole
quib aut album au
subrubrum odore u
suaue. singustu aut
in aquosum oio in a
liquam ueheminte of
fendens aqualitate
in stipticam in amu

in dulcem. dictum
e aut ut mo domi
ni intemperantia facul
tate amplius super
bus. nuc aut in pre
senti oia pticlia nob
propositum erat. Solum
uero rememorari ca
pitula. in aliis enim
negociis fecim tracta
tionem. Que apscri
bens quot sint a q
lia determinato orati
onem in eis.

Renibus una. licet n p͡q in epate et colorē et sb͡az accepit habitū tn̄ assumit in rēnibq s͡ lusum. vel q͡z fidelius habitudinē renum q͡m dozū mbrorum denūciat. aut q͡z quod tangit. vn̄ mordicativa et desiccativā hz natam. vn̄ valz ꝯ impetiginē et serpiginez et ꝯ pustulas si inde paciens abluat maculas. et cum vngē ulceratom, cū felle accipitris colliata panū et maclam delet. potata vo spleneticos ꝯfort

Dicitur urina quoniam fit renibus una.
Aut ab urin greco quod demonstratio fertur
Aut quia quod tangit mordet desiccat et urit.
Ut de lacte serum se limpidus eliquat humor
Sic liquor urine de massa sanguinis exit.
Sanguis est urina serum subtile liquamen
Humorum quos conficit ... secundi.
Hec princeps operis dum fit cribratio renum.
Dum fit ab impuris pure discretio partis.
Quale quid aut quid in hoc quantum quis vel quando.
Etas natura sexus labor ira dieta.
Cura fames motus lavacrum cibus unctio potus.
Debent artifici certa ratione notari.
Siccipit urine iudex consultus haberi.
Quatuor ex primis cum percipue commentur.
Debet iudicii precior sententia sumi.
Integritas lapsus medium nimius minimus plus
Et status his medius fit ab hoc examine certus.
His demum urinam possunt variare colores.
Quos ex subscriptis potens cognoscere formis.

Nigra

Nigrior urine facies incomoda febris
Quartane solvit mortem portendit adurit.
Si niger ad fundum residens se deprimat humor.
Matrix purgatur multi sentina fluoris.
In febre fert mortem nigra fetida paucula pinguis.
Vesice vicio prorsus renum quia remoto.
Multa die critico quia nigra que pendula nubes
Largius obfuscit sed non quia natalite turbat.
Viribus oppressis turbata pace soporis.
Sanguineum fluvium dictat denare futurum.
Quod si signa necis concurrant sive salutis.

Left margin: .i. vita digestiva que quodam artificio operatur .i. sede digestionis .i. sequestratio humorum que fit in quo ... ... in ... motu obulitionis ... ad ... impellit ut in ... colica ... ad ... fel ... melancolia ad splenem ... Sanguineo ... in epate firmatur et depuratur aqua ... .i. vita in sanguine ad renes mittitur et per capillares vias ad renum ... et per poros ... ... in vesicam vel per poros strictos ... ubi ... ... insessionis vel in ... datur

Right margin: Urina est colamentum sanguinis et aliorum humorum ... ne nati... Ser. differunt ... ... in li. de urina

Interlinear glosses: si multa fuit in quantitate · .i. fit mortificatio ex ... intensa livore ... · .i. adustio ... · .i. infusio ... et infusio ... · ex erumpente ... sanguinis et ... · .i. latrina · ... ad cru... · ex ... · ex ... unguedinis · ... eliquatio · sum se rausum

Quia autem urina multa sit in die cretico. sicut quia natura in die cretico sibi deputato movetur ad materiam purgandum. Quia autem eneorima sit natatile et dependens in medium. sicut motus et depressio materie. Quia ... est eneorima. indicatur levitas ... Quia autem est nigrum. sicut imminetas ... ... naturam in quandam adustionem. Sed adustio non est nimis violenta. cum ostendatur eneorima esse natatile et excelsum. Nam si esset violenta et ultimata adustio. humiditatem depasceret et ... resolveret. si totam humiditatem ꝯsumeret qua ꝯsumpta potius esset ypostasis residens quam excelsa. Quia assunt vigilie et surditas aurium supervenint. demonstrat quod materia ignea et fervida est et acuta. resoluta in fumum ad caput ascendit et vigiliarum inquietudinem et auditus impedimentum inducit. Et cum ... sit acuta et penetrativa. ... venulas narium et per eas erumpens fluxum sanguinis facit. vel provocat a naribus a naribus sanguinem movendo et meata resecando laborat. Et ad materia siccitate sua et acumine desiccantis ... ... sanem ... insaniam inducit. Et ad materia per poros egrediens ... in transitu suo pungit et mordicat et rigorem facit. quia vemens et ad cutem humectat ipsam et sudorem inducit

Congrua mixte Cum tenuis substantia nigrum colorem inpalle est quia ... Et hoc ideo testatur ysaac in li. urinarum de ... hanc ... doctrinam. ubi namque est nigredo ibi obscuritas et obtenebrositas que fit ... ex partium perturbatione. Ideo quia ubi est obscuritas et obtenebratio non potest esse tenuitas que ꝯtingit ex partium raritate. ... est quod nigredo ... non potest copulari cum tenui substantia. ... ... quia ... ... copulatur ... per ... sicut ... ut quando urina naturaliter est nigra et spissa et transit per locum ubi est ... in loco opilationis manente grossicie. urina a spissa substantia ... et quandam tenuitatem assumit. Item urina nigra fit ... sanguinis ut substantialis humiditatis ꝯsumptionem. ... calore et naturalis caloris extinctionem et ꝯglobationem ... ... urina ut humores ... ... quibus ... nunc substantia inspissatur ... sanguinis ... urina ... et ꝯglobationem ... coagulationem ... ... purgatione. Et non quia color niger in urina non adungitur tenui substantie nisi ... ... ut ... opilationem venarum capillarium ut ... ... Et hac ... quia color niger provenit ex ... frigiditate mortificante ut ex ... calore adurente et utraque facit ad inspissationem urine Et ideo non ... niger color tenuis substantie

Livida si fuit post nigrum colorem agit de livido colore qui fit ... et ... et infectionem mortificationis Et dicit a nigro in remissione malicie. Non autem color lividus alius est totalis qui totam occupat urinam. alius particularis qui partem superiorem tin... inficit. Totalis lividitas. aut fit mortificatione humorum et in membris ... aut ... sit

Si liuorum et si mebrorum urina per residentiam denotat inspissari infirmus et liuiditatem patitur superioris autem clarificari et ab infectione liuoris recede liuore recedento Si liuoris et mebrorum nulla residentia ut labori liuiditatis pertinet ab olo. per quod fit mortis nuncius. Non tamen in liuoribus esse signum sed in mebris ra diratum. hiis cognitis litera plana est Aut sursum liuens varius incomoda i. deputata ad fundum de usas passiones. Paruus emitriteus Non quia parius urine liuiditas liquet puenire ex mitis causis. ex mortifi caton et ex rat nat extinction sicut in emitriteo. et ex liuorum perturbaton sicut in fluxu ventris. et tamen dico quod pauca cum quadam liuoribus et oblongis resolutionibus cum quadam cenere impuritate. que tamen fit quia cum ventosa et aquosa sibi inuicem adiunguntur in liuida col succedit ergo fit liuida color ex spiritualium passione. sicut in ptisi et piplorum. empima ptisi. patentibus namque spiritualibus mebra nutritiua eis spatium se strictha et spar et insensibilis erat et spiritum naturalem ad iuuamentum eorum. vnde spiritus et calore depauperant et frigescunt vnde ex debili erat et impurit sic diformis urina cum sit ea superfluitas spirituum. Complet liuiditas vt ar. In ptisi et piplorum multa est collectio materiae circa spiritualia. quia naturalis erat in suos ut sanguinem reliquum traducit ostendit. dum ergo putrescat aliquid et contagiosum de illa in per venam ?etiam ?inuat ad ex. fac ifiat et spiritum corrupit vnde urina tamen splen tum sanis infectione supra liuescat Si ?strat. et quia liuescat supra potius quam infra. Et quia suffocitates et vaporis emissi tamen ... sunt leuia supra et ada ... ???

Iudicio mortis dampnat uel liberat egrum
Congrua mixture cum spisso federa seruans
Subtilis contum refugit nigredo liquoris
Et tenuem toleret qui non sibi concolor heret
Impetrat euentus. casus que facit uiolentus
Non obtusa parum deductio clausa uaaum
Liuida si fuerit. liuor ul' particularis.
Vel totalis erit. per totum liuida mebrum.
Sit membra monstrat humorem mortificari
Et sursum liuens uarus ~~a~~comoda cuis
Parius emitriteus. medius. morbus quoque caducus.
Aschites simocus. uene ruptura catarrus.
Stranguire lapsus. matricis passio. fluxus.
Coste. pulmonis uicium dolor. articularis
Consumptiua ptisis. uis extinctiua caloris.
Sunt tibi liuoris cause. quas collige signis.
Paucula. uix micans. leuens. oleagina. mortem.
Stranguriam monstrat. liuida. pauca. frequens.
Liuida cum granis seiunctis adque minutis.
Constanter loquitur. spirituale malum.
Liuiditas athomosa malum probat articulare.
Est quoque reumatici nuncia fida mali
Vertebra si matrix oppresserit. aut diafragma.
Inficit urine liuidus ora color
Albo subtilis urina uigata colori.
Splen ydropem. crapulam. frenesim. nefresi. diabete
athenicam. coleram que nigram. pedicon scotomiam
Extis algorem. cum febris eminaret mortem.
In sene uim fragilem uel defectum puerilem.
In lesis humeros ac collum liput homiam.
Quartanam febrem designat et amphimerinam.

i. deputata est

91

Cum tenuis magis non sit non sit uia clausa

Liuida

alba

Matricis varias probat in muliere querelas.
Hec emoroidas et condilomata signat.
Ut se iudicii fallax non inserat error
Talis cruda potest aut indigesta vocari
Glauca Spissi suscipiens commercia nulla liquoris
Est in iudicio glaucus color emulus albo
At minus offendit nativi iura caloris.
Si fuerint tenuis mediocriter aut mediocris
Glauca vel alba notat excessum flegmatis acri
Glauca melancolie craseos est conscia testis.
Lactea Lactea sub tenuis in acute caumate febris
Litis in ingressu signis adiuncta sinistris
Damnat et accusat pacientem crimine mortis
Fallitur urine sententia si tibi certo
Ordine concurrant que sunt vitalia signa
Mens. sopor. affectus. bona respiratio. virtus.
Lactea sub tenuis cum largo fusa liquore.
Fine mali veniens defervescente calore
Solvit et a morbi laqueis emancipat egrum
Lactea sub tenuis dicta quod causa sit eius
In febre quam replicet tipicus que interpolat error
Frigida presignat longi factura laboris
Lactea sub tenuis febre declinante salutem
Impetrat et corpus relevat vitamque reformat
Caropos Albescens karopos vel lactea spissa figurat
Ydropisim. colicam. lapidem. capitisque dolorem
Flegmatis excessum. membrorum reumata fluxum
Talis apostaseos causam conplexio solvit.
Sepe fit urine distans substantia vultus
Dispar ut a medio vel summo distrepet imum
Summa superficies. media vel infima. spissa.

Summã. ul' mediam. ul' partē ꝯ cutit yma
Et similis simili seruit regio regioni.
In reliquis est ꝯsimilis ratio generalis.
Pallida cum pingui ul' subcitrina liquore. pallida
Flegmatice signat periodica frigora febris.
Pallida cum tenui coleram designat acutam.
Pallida subtenuis ex acri flegmate febrem.
Pallida cum spissum mediocriter associatur.
Flegmatice craseos interpres fida probatur
Si male disposito ꝑcedit corpore glauca
Lactea. ul' karopos. ⁊ pallida post uideatur
Signo palloris uires natura resumit
Et redit ad ꝓprium uis digestiua tenorem
In febre ꝯtinua lenta. sub pallida clara.
Pondus apostaseos indextra parte futurum
Indicat affectu constante rigore ingente
Si fluor absentet uentris ꝗ̃ uiscera temptet
Pallida. spumosa. liuens. pinguis. cinerosa.
Paucula. fit pestis ptisice nō absona testis.
Si fluor accedit mors intrat uita recedit
Cruddor. ⁊ enfraxis. fluxus ꝯ sūptio punctum
Indicat urinam. racio ꝯtraria multam
Ex multis tenuis citrina referta figuris citrina
Flegmaticum iuuenē. ul' quē niger afficit humor
Condempnat triteo duplici senis impedit ānos
Continua puerum. iuuenē cui fel dominatur
Portendit sanum ꝓprio q: caractere signat.
Talem ꝯstituit quartana planetica febris
Autumno pocius ⁊ sub brumalib: horis
Toracis splenis epatis delicta fatetur.
Pectoris offensam senectis obsita grauis.

Rufa

Splenem si multis radiis urgata corruscet.
Siccum mostrat epar effusio larga liquoris.
In febre continua sb morbi limine talis
Phrenesim malum fert detrimenta vigoris.
In medio frenesim mostrat sb fine duelli
Designat cretice firmam federa pacis.
Flegmatis et colere quam conficit unio reddit
Citrinam tenuem citri contermmus humor
Plus tenue crudus tenuem qz minus resolut'
Intensam cum febre magis. sine febre remissa.
In ruffum uergens puri color emulus auri
Equalis. purus. medius. cui sesquior unit
Corporis exercitii ualidos denuntiat actus
In puero iuuene. sene flegmatico. muliere.
Ruffa manens tenuis notat hec i omoda febris
Continuam tertiam duplicem. si tpr longo
Epatis offensam. uel febrem quartanam
Principio cause dum sunt noua semina morbi
Ruffa parum tenuis eius summam regionem
Nubes rara tenet motu generata caloris
Ex salso typicam succendit flegmate febrem.
Set tertium morbo iam procedente figurat
Spissa parum iam non tertiam. si magis inducio sa
Indicat ex salso ul dulci flegmate febrem
Flegmatis ac salsi mordax exuberat humor
Et sine febre furens enormes excitat actus.
Extremas pungens fervoris acumine partes
Si sbruffa parum tenuis [?] nebula fiat.
Et talem seruet constanti tpr formam.
Ydropico talis protenditur exitialis.
Ruffa parum pinguis retinens umbracula nubis

Iudicat accendi febrem ex flegmate dulci
Infra si sub stet color et substantia constet
Flegmatis excessus dulcis sine febre notitur
Russa parum tenuis. ul' pinguis liuida ꝯstans
Menbra quibꝫ fuunt spiramina flegmate dulci
Vel salso monstrat certa ratione grauari.
In muliere magis portendit probra monete
Si color est russus pinguis substantia febrem
Signat ꝯtinuam de flegmate uasa tenente.
Debile reumatici menbrum turbante querela
Disponi pinguis potent russi q3 coloris.
Si sit causa recens. et summum liuor obumbret
Aut minor minuitur aut pleuresis insinuat
Sunctus aschites magis. aut empima notat.
Si spumosa magis fuerit cineris q3 coloris
Emula distincte liuens subrusa remissa.
Ad loca pulmonis laterum morbus peregrinat
Pinguis. russa parum liuens oleagina crinis
Obsita fit febris ethice legata fidelis. Rubea
Clara rubens terteiam duplicem. ul' epar callefem
Quartanam q3 potest insinuare typum
Hec. mora ul' breuitas. nubes. tps. status. etas.
Hec probat infirmi passio. forma. locus.
Vt pede procedat stabili sententia sunt. hec
Omnia iudicio discutienda tuo.
Turbida spissa parum rubeo perfusa colore
Continuu tritei nocio certa datur
Si summina uiror obtineat. ul' liuida nubes
Portendit medium. pleureticum q3 malum Rubicunda
Spissa rubens sinocum si summum liuor obumbret.
Spissa rubens sinocum dempto liuore figurat.
Sinochus ex intto sed sinocha de putredo

Causonidem si plus tenuis q̄ spissa. reuersa
Si incocbidem. causon subtilis qȝ ignea monstrat.
Certior est testis rubicundi forma coloris
Inopos — Si color est inopos. fert detrimenta salutis
In febre continua minus est sine febre uerendi
Nam renes ul' epar succendit causticus humor
Aut est rupta kilis. aut fracto uase refudans
Menstruus elicitur muliebri corpore sanguis.
Talem disponit insano corpore saltus.
Kianos — Aut nimius coitus. cursus. labor inmoderat'
Non est degenerans kianos alege prioris
Agnaciam. spasmum. maiorē. demqȝ mortem.
Indicat urina prassino tincta colore.
Sepius artificem deludit forma coloris.
Et fraudat plerumqȝ fidem censura liquoris.
Est in contentis certa lex. discretio certa
Iudicij constans regula. uera fides
Cetera post ponens nature conscius auctor.
Hinc ypocras ueri semina firma trahit
Nunc contemptorum seriatim forma notetur
Ut proprios teneant significata modos
Circulus. ampulla. granū. nubecula. spuma.
Pus pinguedo. chimus. sanguis. arena. pili.
Fur fura. crinoides. squame. partes athomose.
Sperma. cinis. sedimen. sp̄s alta. petens.
Circulus — Spissius urina si circulus est et aquosus.
Flegmate posterior cellula pressa dolet.
Pur pureus. spissus. affligit sanguine prim.
Lcuam felle nigro pallidus et tenuis.
Dextra parte fuit colere feruentis acumen
Si tenuis fuerit circulus atqȝ rubens

Insinuat sensus radicem mortificem
Plumbeus et ramus huic nocumenta dan
Defluente prius si post rubeus videatur
Exurgit cerebri natura. rigor reparatur
Si formam causon in febre urinis adaptet
Felleus ad motum frenesis subtingit humor
Si [illegible] terminus fuerit. spinalia membra gravant
Si niger extiterit vel mortificat vel adurit
Pre[illegible] emens livor. aut uror distingit utrumque
Non residens ampulla tumens ventosa coherens Ampulla
Morbi crudificat causam morbum que propagat
Et nefresim generat cerebrum que dolore molestat
Granula reumatice semper sunt nuncia cause Granu
In circi serie si granula fixa tenentur
In cerebro secreta latent confusio morbi.
Si subsident depressi parum nec mota regressum
Accelerent capiti loca prima petit humor
Prior ad partem fit fluxus debiliorem.
Corporis aerei nubecula spiritualis nubecula
Indicat offense vicium lecoris que calorem
Est ventosa vel incensi fit spuma caloris Spuma
Nuncia particulis continuata suis
Hoc color urine probat et substantia spume
Spiritus ingrossat attenuat que calor
Intercisa manens. granis distincta minutis
Nubecula grani reumate membra ferit
Indicat reccenicum vel epar portendit adurum
Si nigra vel viridis vel quasi tincta croco
Ulcera vesice sanies effusa fatetur. Pus
Aut renum scabiem si gravis assit odor
Ex epatis regione fluit sedimen saniosum

Hec dolor et puritus actio lesa docent
pinguedo Portendens olei formam resolucio pinguis
Cum febre dissoluit totum lumbos sine febre
chimus Humor in urina fit chimus. pendulus ymus.
Menbra quia supprema ledit. mediana. vel yma.
Stranguiriam nefresim residens facit. atque tenasmo
Nutritiua grauat medius. diafragma supremus
Sanguis Sed inicio ieroris trahitur minctura cruoris.
Vesice aut renum. uene. kilis. hoc tibi plana
Prudia signorum doctrina faciet reliquorum.
Fundit trumbosum uesicea. grauem maculosum
Et sbsidente. modicum fetoris habentem.
Mincto fit pura kilis ex uene crepitura.
Et doleat sine grauiter pars septima spine
Si fluat lumbis purus manet. et sine trumbis
Renum testatur id punctio que comitatur.
Dextra dolor cruciat si fluxus ab epate fiat
At sanguis purus manat fomenti daturus
Arena Renum. uesice lapidem testantur arene.
Renum si rubee. uesice si magis albe.
Emula contenti fit forma suo retinenti.
pilus Forma pilo similis vel erit decisio carnis.
Aut pars est humoris lima siccata caloris.
Inde probes renum vel totius nocumentum
furfurea. crinoides Per squamas tenues et furfura mincta notatur — x p. a g af.
M squame Vesice scabies. aut si febris comitatur
Tocius fluit integritas corpus tenuatur
Certa fides perinoides quod tertia febris
Est ethice species imis inserta latebris
partes atomose Innuitur gutta regnare p[er] alba minuata.
Si mulier fuerit non alterutrum tibi decent

Quum ul' ɔceptus aderit ul' langor ineptus
Matrix sicca. uenus sopita. retentio fluxus.
Osculum matricis pondus dolor īferiorum
Discolor affectus uomitus ɔpressio uirge
Mamme grossities et perturbatio uentris.
Ex mulierum conceptus signa probantur
Conceptum maris insinuat splendor faciei
Menbrorum leuitas. spissi ɔcretio latus.
Atque tumor uentris in dextra parte rotundus
Femineum fetum ɔtraria signa figurant
Spermaticis inscripta notis urina fatetur
Illecebras coitus genitalia menbra grauari
Fermento ueneris. ludibria uana soporis
Siue gonorream ul' menbri uim resolutam
Sub forma cineris corpuscula pressa deorsū
Infima menbra notant morbi langore grauari
Ex atris emorroidis splenis que tumore
Sepius apparent. ul' quando menstruus humor
Temporibus certis sua respiracula nescit.
Informat sedimē. color. et sbstantia. tempus
Forma. locus. color est albus. sbstantia grauis
Continuata sinus. conuexū sua forma figurat
Inferior fundus locus est ɔstantia tps
Album ɔtinuum residens ɔstans pineatum
Si sedimen fiat. bona fit digestio. uirtus
Fortis. nature triplici uiget actio motu
Albificat munda. cumulat. ɔdēpsat et unit
Ventosum calor extenuat sorbet que uapore
Virtus que bona sunt retinet q̄ praua repellit
Hec natura suos fecit aut interpolat actus.
Huius claret signis ostensio certa salutis

Euenta fit febris. breuis est diffusio morbi
Ledit meuidat sedimen quecumque priorum
Dissonus et uarius faciens discrimina motus
Seruatis reliquis si pendeat aut petat altum — Spūs alta petens
Flamine uentoso digestio lesa probatur
Saluo iure loci. seruata lege coloris.
is uentosa mouet sedimen conpage soluta
Subrubeum quoniam de sanguine constat aquoso
Est peius rubeo quamuis uicinius albo
Designat rubeum quod longa set euenta febris
Cum sit causa mali nature filius humor
Lenis et excoctus resolubilis et moderatus
Nature funestat opus. culmenque uigoris.
Alcius euertit sedimen nigre speciei
Quod summum tenet et medium minus est uiciosum
Hoc tamen ostendit in pluribus. illud in uno
Plus numero peccat nephilis magis sed non ideo plus
Defectum numeri cause uiolentia pensat
Aggrauat et cumulat mala circumstantia culpam
Nunc mea conpleto respiret musa labore
Stringe rotam cursum cohibe conpesce fluentia
Claudi musandum torrentis flumen inundans
Non uult equiuoca garrulam prelarga salerni
Sparge nec uisonis apices nec dogmata mauri
Sobria claude larem metuens liuoris ocellum
Nec tectum moueat cerua secta duellum
Discolus et mordax uehemens clamosus ianus
Que sterili lolio pascit farragine truda
Inflat et infatuat mons pessulaneus error
Neprobris laceret frontem forme que nitorem
Obfuscet maculis uereor clam basia figat.

Lenom pplō faciem ne casta reueles
Fimbria monstretur quam nō est tangere digni
Explicit lib' mētre ɔposit' a mag' egidio ō diffinis urīe
Ingenij uires modicis conatib' impar
Materies onerosa premit pplexa figuris
Ardua difficilis nodosa imperuia paruis.
Ardua molimur nulli tentata priorum.
Qui tanti prerupta maris transire uolentes
Non freti ratis officio nec remigis usu
Set pedibus metricis ɔ sicco calle uadamus,
Artificis tractū fidis in cōtinua resolui
Verba q; iunctura nō articulata detenti
Nexibus artari metrice ɔ paginis horrēt.
Quanto res grauior tāto minus apta resolui
Ad ueniam tanto pcliuior ēē meretur.
Ipā rei grauitas siquid peccauerit auctor
Offensam culpe leuat absoluit q; reatum
Cor uite sedes. uitalis fida caloris
Mansio. nature basis unica. sol microcosmi
Viuici thalamus tronus ɔ penetrale uigoris.
In quo fonticulus scaturit qui fomite puro
Menbra regit. uegetat. auget. disponit. adauct.
Hinc stabiles nīos ɔ phisica uincla requiras
Ex quibus humane ɔstant fundamina uite.
Ex semētinis hinc incolit insita causis
Et sibi germanā rēddit uis ignea sedem
Vnde datur menbro spēs cognata calori.
Inconum ɔsurgit apex terrestria fundit
Edificant q; basim sursum leuiora feruntur
Effreni rapitur motu nūc surgit in arsim
Nunc aduersa thesis ipm pmit emulla cent

mat̄ t ... { nāls tm̄ vt cordis
āīc tm̄ vt mat̄ mam
nāls et aīc vt mat̄ p̄loms

Cotinuo motu res feruida posset aduri
Deficeret traheret q; sui dispendia motus
Si et pulmo madidus crudi q; roris alumpn9
Multis distinctus cameris fouet ignea cordis
Blando 9cepti spirami[n]is ore flabello
Cordis forma. c[om]plexio. c[ali]d[itas]. firmus. uis spu[m]alis.
Vernula uirtutis tribuens spiramina membris
Sunt arsis cause. thesis ex sola grauitate
Pficitur. dum deprimitur sb[s]tantia perse.
Hunc regit 9 celebrat nature regula motum
Cuius uis anime menbris infusa uigorem
Suscitat. 9 reliquos uirtutum temperat usus.
Innatum retrect ut m[u]l[c]ebris aura calorem
Et peul [..] absistat fumose umbracula nubis
Sp[iritu]s ut digno reparari fomite possit
Ex arsi q; thesi conflatur motio cordis
Vt pulsu[m] faciat 9 uite consona fiat
Inpulsu resonat tenor 9 concordia uite
Si inzugie uitalis amor. modulamina cordis
Intima tempies. animi secreti uoluntatis.
Augma. poxismo. status. 9 periodicus error.
Morborum tretica motus. quid fata minetur.
Quid possit lat[h]exis quicq[ui]d parit enecialis
Intro pos ense netis. dum fila sororia rumpit.
Hinc fraudes aperit discretio pulsus.
Certificat q; fidem pulsus. 9 firmat 9 unit
Iudicium. genus in spem censura reducit.
At pulsu dubio medici mens pendula nutat
Quinq; modis probat artificis sollercia pulsum.
Ex quibus eliciatur nus genere duplicatus
Ex forma motus tria. magnu[m] forte citatum.

Quid denotet puls9

S[i] inzugiam potest inter ma- / teriam 9pagmem int[er] corp9 / et aiam

firma capmos[?]

Molle parit plenum calidum substantia imbri
Ex quibus et primis series senaria surgit.
Sed pulsum constituit mora que discriminat arses.
Qui in pede dactilico pulsum declinat ab alto
Et qui deficiens surgit vires que resumit
Ex collativa thesium ratione notantur,
Tanquam proprius adiuncta novissima primis
In quibus est motus discordibus et sonus unus
Ordo vel adversus nimium ratione notandus
Augmentata facit magnum dimensio trina
Parvum si parva. medium mediocriter aucta
In longum latum magnum consurgit et altum.
Parvus in occultum strictum cadit atque recisum.
Qui medium sequitur merito medii pensa habet.
Longus ventriculos digitorum quatuor exit
Subsistit minutilus. medius que fit omnibus equus.
In latum digitos latus tenet. eminet altus
Occurrit gracilis strictus residet que profundum.
Constituit validum sociata frequentia magno
Surgit ab oppositis species contraria causis.
Arsis lenta facit tardum. festina citatum.
Si pulsent digitos austero dura rigore
Organa disponunt durum. si lassa remissum.
Si concedant vacuum si constent. turgida plenum.
Pulsum disponit calidum calor arterialis
Frigidus occurrit subiecto frigore membri.
Cum relique species aliquo mediante ligentur
Iungitur invalido fortis discrimine nullo
Equus inequali. etiam contrarius huius
Solvant qui nimium latebrosa enigmata rerum
Sincopa subito morule discrimine parvo

Nisum multiplicet series numerosa frequentem
Constituit plurium species contraria rarum.
Deciduus morulis ex fortibus et manifestis
Sensum degenerans tacito pede tedit ad yma
Mergit in occultum satagens euadere sensum.
Inciduus surgit respirat tendit in altum.
Deserit occultum sibi conciliat manifestum.
Firmus et oppositi fugiens contraria motus
Permanet equalis seruato iure tenoris.
Degener instabilis nec eodem tramite currens
Mutat inequalis uariis agitatur habenis.
Distinctis gradibus mutatur et ordine certo
Transit in oppositum qui nomen ab ordine sumit
Qui priuatiue censetur ab ordine leges
Ordinis excedit preceps uagus et sine lege
Cogitur extimum genus in numero specierum
Que sibi mendicant peregrina uocabula rerum
Quas collatiui racio sibi federis unit
Spasmosus ptisicus formicans uermiculosus
Ramosus fluitans martellicus atque caprizans
Serrinus rectus soricinus siue retortus.
Forma complexio crasis sexus etas grauidatio sompnus
Et locus et tempus labor esca repletio potus.
Causa genus morbi coitus turbatio mentis
Corporei que situs uariant ydiomata pulsus
Prima propositi pars est exhausta laboris
Altera nunc superest cuius distinctio certis
Predictas species studet informare figuris.
Pulsus in arteriis discerni debet honestis
Ex positis longis rectis cordi que propinquis
Unde sinistra manus cum sit contigua cordi

Iudicio pulsus cognatior esse probatur
Est ibi certa fides veri constantia motus
Pulsus vendicens nature vernula fidus
Dextera pars quia fervidior quia plenius illā
Vivificus vapor irradiat cordis qꝫ lucernam
Uberius recipit, ubi puri sanguinis auctor
Regnat epar. terrē blandꝰ psuasor amoris.
Incentiva mali quo fervet fellea bilis
Equivocat pulsum tanto ꝯfusa calore
Impleat errores examen adulterat artis
Leva manus medici levā levet ꝛ regat egri
Sustentātis opem pars imbecilla requirit
Que se si tegeret modica ꝯcussā timore
Falleret artificē fieret qꝫ examinis error.
Set cave ne digitos in pugnū conprimat eger
Aut nimis extendat. lateris ne mole lacertus
Conpressus fuerit. moderati scemātis ordo
Adsit, ut ambiguū tollat moderatio motum
Dextra manus qm̄ sensꝰ in arigine pollet
Et sibi invidior datur experientia motus
Applicet arterie digitos, manifesta notētur
Appliatis leviter digitis. absꝯditi pressis.
Nec prius absistat donē centesima fiat
Motio. qui numerus nature servit et hinꝰ
Iudicio numen claret sententia veri
Magnus qui numeris nature se moderatur
Quem nō causa mali. nec vis sinthomatis urget
Prodigus instabilis avide cupidus pplāris.
Ardua molitur. animi secreta revelat.
Huic comes adiūcta est virtus īmensa caloris
Copia spūum. spēs accomoda menbri.

Ad dilatandum pectus et apta moveri
Qui naturales peregrinus ab ordine leges
Transvolat a magni pulsus sibi nomen adoptat
Excitat hunc prave movet a receptio cause
Spirituum fervor vis et sinthomata febris
Aut labor aut coitus vel extremis aut impetus ire
(altus manifestus)
Ut rata pars eius magno concordat apertus.
At quem continuum producit linea motus
Concitat proprium cui vis geminata tenorem
Fertile spirituum regnum validumque calorem
Indicat equalem que est ad iuncta calori
Quem nota (adulta) tam trahit quem vis aliena lacessit
Lapsum (dispariens) discrasie notat excessumque caloris.
Sunt adiuncta satis expressa superficialis
Cum natura suum dat consistentia motum
Segnities mentis flexibus (complexio) crasis humida cordis.
Falsa superficies et sinthimatica thimos
Dissipat arterias humectat membra resolvit.
Qui latet occultus nimis in centro revolutus
Degeneri natura regit que devia motu
Claudit conceptus animum secreta sigillat
Pauperat innati regimen vitale caloris
Organa spirituum signat minus apta moveri
Qui latet enormis generi quia caractere fracto
Mergitur in centro nec post parat inde regressum
Spiritus atque vigor brevis est animus quia pusillus
Tendit in eclipsim querens subito peresim
Qui inutilo motu ferit organa sed gemat
Constituit a magnis animum molimina rebus
Invidus et cupidus timidus detractor avarus
Frigida quem cordis complexio spirituumque
Pauperies vis membrorum imbecilla sequuntur
Cum rectum mutilat enormis apocopa cum
Dure vitalis studet annullare calorem
Stans in continuo subito nec largior assit

Igracili qui nature priuatus obedit
Cordis sicca crasis legitur continentia mentis.
Propositique tenor atque inconcussa voluntas.
Igracili preter naturam significatur
Corporis ariditas compactio materiei.
Linea si fuerit sociata superficiei. [illegible]
Regnat et aereus invasis militat humor.
Linea setenuire neru in clata fideli
Nuntia fit colere cuius vis ignea venas
Incolit et sedes sibi dedicat interiores.
Flegma probat brevitas regere superficiata.
Imperium qui arti brevitas angusta fatetur.
Si fortis valida membrum virtute repellit. fortis
Vis regitiva suum tenet inconcussa vigorem.
Spiritus exultat, cuius producunt ictum
Subseruiunt et facile membri substantia cedit.
Vergit in oppositum spes contraria signum. velox
Cor feruens animus preceps, titubansque loquela.
Et verbis initis precurrens verbere vocis.
Actio festina nullo librata tenore.
Quam non depingit ratio nec dividit ordo.
Ponderat (nec) eventus nec certis (certis) claudit et artat
Limitibus, dubii mutabilis alea finis.
Unda spirituum nostra caloris acumine [illegible]
Ad nutum cause artificis resolubilis humor [illegible]
Nature pulsum velocem rite sequuntur
Est quem preter naturam pulsat vis discola raptu
Indicat accendi peregrinum in corde calorem
Velocem tardus difformi lege refellit
Distat ab extremis paribus quam lance recedit
Eutrasie medius fidus tomeus et pamfilus
Crasis duricies, cordis rigor, aridus humor durus
Mentis austeritas minimus pulsus iniustitia duri
Arida materies tristis cruda probatur
Solum difficilis ex quo distussio morbi
Prohibetur: vis opprimitur natura fatigat
Victa que succumbit longo lassata duello;

Inpulsu cui mollitie natura ministrat
Cordis et artarie pariter substantia mollis.
Corporis innuit humida crasis mens muliebris.
Cerea flexibilis pia blanda parumque fidelis;
Advena mollities quam sinthomatice urget.
Impetus humores dissolvit membra. remollit resolvit.
Copia spirituum per plenum plena notatur. plenus
Sanguinis ingluvies uberrima vasa replentis.
In vacuo sitiunt vene vegetabilis aure
Vis absorpta perit vivi fons sanguinis aret
Quem bibit ariditas peregrina lima caloris.
At calidus cuius mordax punctura pungit. calidus
Continuo digitos. index est febris acute.
Si calidus digitos intervallariter urit
Intervallaris atque industriosa notatur.
Est ethice testis calidus vacuo sociatus.
Spirituum probat occasum viteque lucernam
Celat extinguit gelidus spiracula cordis.
Respirare libet modicum tirruncula clyo.
Dulcebris instauret fessas recreatio vires.
Iam satis est nunc tolle moras, succinge gressum
Arripe sed caveas pedibus ne scandala fiant
Devius est callis nubila similia multa supersunt.
Excubat internus forsan clandestinus hostis
Invidie scelerata lues furientia forme.
Pessima pro puris spargens zizania granis.
Ut sit processus securior. et tibi parcat
Invidus contra tuas vires ludibria vulgi
Verba musandine mancant condita sapore
Omnibus equivoci titulum pretende salerni
Presulis albani claro signata sigillo
Qui recolit replicatque suum sepissime fictum. frequens

Exin co(m)buritur fragili fortique calore.
Cordis adoptiuus uapor ut possit recreari.
Sufficiens posceret spiram(en) mulcebris aure.
Ne semel huic detur quantus sibi conuenit aer.
Vis oppressa negat ergo p(ro)messa rependit
Multiplici n(umer)o q(uo)d iam peccau(it) in uno.
Crebraque defectum qua(n)ti repetitio pensat.
Debilis interno calor est infirmaque uirtus.
Motibus incidun(t) pulsus uirtus reparatur. Incidens
Captiuata salus fit libera languida fortis.
Debilis instaurat uires oppressa resurgit.
Vita reformatur uicto sinthomate morbus
Exulat accepto brauio na(tur)a triumphat.
Ut per deciduu(m) uite iam uespere fr(igid)o.
Vergit in occasum splendor uegetabilis aure.
Eneruata p(er)it uirtus parte q(ue) t(ra)hentis
Antropos insultat ut uite sincopet usum.
Iuncta bono paritas bona fit mala iuncta sinistro Equalis
Et trahit aduicte (con)pagines emula fo(r)am
Imparitas reprobandi boni laudanda sinistri
Nam tibi p(ro)positis que s(unt) optanda duobus.
Elige q(uo)d fixum stabili bonitate moratur.
Et tibi p(ro)positis que s(unt) fugienda duobus.
Elige mobilius fuge q(uo)d constantius extat.
Equalibus in sp(eci)e paritas pulsus reperiri.
Imparitasque p(o)t(est). si n(on) equaliter equu(m).
Unica solius s(er)u(a)t obseruantia p(ar)ilitatis
Si magnus se continuet p(ri)mumque tenorem.
Seruet inoffensu(m). cadit a plena paritate.
Cum sp(eci)es aliena subest. n(e)c d(i)cit(ur) equus
Simpli(citer). sed in hoc tu(m) non sit in o(mn)ibus vnq(uam)
Cauda retortiua p(ri)mo mollescat in ictu Ordinatus

In reliquo languet fit motio tertia lenis.
Inditio sensus se q̄rta magis manifestat.
Quinta viget valido firmat̄ sexta vigore.
De tenebris sensus q̄ de langoris abysso.
T(Repit)endit in excelsum gradvali tramite surgens.
Hoc pl'su solitos n̄ra repplicat actus.

Finitiva suos motus orditur ab alto — Soritinus
Sensim deprimitur declinat nullificatur
Et de pp̄atulo sensus se mergit in ymo
Hic incinantis affert preludia mortis.

Collectis fuge sarcinulis opifex medicine
Nil impensa valent. tua nil suffragia prosunt
Dampna resarciri nequeunt iam morte ppinqua
Antropos excludit lachesi . vitalia rumpit.
Stamina dissolvit gumfos vitamq3 relegat.

Salva tibi maneat frontis reu̇entia. vultū
Exere ne pariat tibi mors vicina pudorem
Mortiferos tua preveniat signa casus.
Officium vatis retinēs nomenq3 pp̄hē.

Non semper sanat medicus rhetor ne perorat.
Set tamen officium condud' sine supremo
Singl'a que deb3 si ꝯtingentia servet.
Vitam victuro vel mortem si morituro.
Indicio dicat stabili que culpa medentis
Officium oē divum curatio morbi est.
Actio communis vix consumatur ab uno.

Descensu saltum geminat caprinus in uno — Caprinus
More capre saliens que bis prius aera p'ssat
Quam semel infirmam queritat desige gressum
Cedit in hac spē progressio prima sede.
Si tal spēs geneci dictante resultet

Hoc signo uasis subandum rebellis.
Aure uitalis uis imbecilla notatur.
Sensus hebes sermo preceps titubatio lingue
Q Multis reuoluta modis ut uerba mouet
Mentis conceptum mutilata uoce resoluit.
Sic caprizinus erit siue lege uel ordine pulsus
In causa est mixtura mali diuisa dieta.
Dissona materies resolo multa uaporis
Ut ferit incudem bis malleus et resilire — Martellinus
Cogitur obiecti massa suadente metalli
Et sic diuiditur mise tamen unicus ictus.
Sic resilit duro menbri concussa rigore
Et digitos spes sic martellina retundit
Nec redit in centrum donec geminauerit ictum. — Ex gratuo signat species ingens / Cor situm discors nitis presupto sestus.
In febre continua martellino dominante
Et animate febrili cordis depascitur humor.
Scinditur in ramos ramosus et organa motu. — Ramosus
Quadrifico feriens digitos percurrit ab uno.
Discolor impulsu sic concussa resultat
Vox cithare fidibus uno simul ordine tactis
Hec species crasis imperio suadente figurat
Mobile propositum cordis mutabile uotum.
Si talis cogente mali sinclomate fiat.
Morbi materies fit dissona causa repugnans.
Militat ex equo uirtus sinthoma retundit
Vita reformatur uictrix natura resurgit
Expirante mali nebula redit aura salutis
Vasa procellosus enormi concutit ictu — Fluctuans
Fluctuat et unda fecit estuat et digitales
Ventriculos sibi compressos lateraliter ambit.
Pars infra aut sursum pars retro uel ante mouetur.

Inde probatur subitum mentis cordisque tumultum
Sanguinis undantis turbato corpore motum.
Spasmosus vacuus tensi qui more rigescit. spasmosus
Funiculi ptisice similatur et extenuatis. ptisicus
Corporis humores sorbet depascit inanit.
Plenior occurrit species spasmosa replentur
Organa reumaticus (nervus) membris infundit humor.
Lesaque motivo induantur membra vigore.
Sunt gemini pulsus formicans vermiculosus formicans
Usitatis potius in febribus et peracutis vermiculosus
Mortis precones sibi redolentque sepulcrum.
In febre formicans plus vermiculante vehendus
Nec redit ad melius sed vitam morte soporat.
Sepius has species excepto caumate febris
Non urgente nimis dis ēmine. sincopis infert
Occurrit digito species serrina priori Serrinus
Debilis in reliquo fit languida nulla sequenti.
Hic trahit a serra cognata vocabula pulsus.
Cuius cum primis inciso dentibus acta
Fit gravius in reliquis gravior funesta supremis.
Corporis hoc pulsu fatalis serra vigorem
Amputat et vitam nubes letalis obumbrat.
Effige tuo metas operi sat prata biberunt
Semina luxuriant prius arida terra colono
(fecundo gramine leta)
Plenius arridet pingui letamine gaudens
Et nobis fructus exponens divite vena
Iam sterilem cultum per hylarem vomeris horret.

Lignū aloes

Res aloe lignū p̄ciosa sit hoc tibi signū
Q̄ ingredo parū mactans fraglans sitamarū
Si q̄ue nodosum subdurū sit preciosum.

Aloe

Subrufum clarū fragile paulisp amarum
Est aloe carū v̄ūu res vna bonarum

Agaricus

Res fungi p̄sto p̄ciosus agaricus esto
Candidus et splendens onus i lib̄ leue pedens

Alumen

Si dirimens lumen albedine lucet alumen
Et partes oris salsi punctura saporis
Mordicat. ut sputū sp̄ reddatur acutum

Asa

hinc laus debetur si fetcat cera inctur
quo mage fetore facit asa facas meliorem

Armoniacū

Est fācū pandens armoniacū bn̄ candens

Anthimoniū

quo magis est purū p̄ry plus p̄ciosum
Atqȝ splendoris anthimonij melioris

Ambra

Laudes ambra merens laus est et dentibꝫ heres
Dulces odore foris st' hypsca signa coloris
Est signū stagni si splendet imagine magni
Nominis est tert² hoc illud fusile fatur

Anacardus

Ex antiquato uirus prodire putato
Fama maiores anacardi sunt meliores

Amidum

Laus est albentis amidi socianda stetes

Anisum

Si degustatū pungit mordet qȝ palatū
Copia dulcoris dos est anisi melioris

Aspaltum

Grandi fetore leuitate nigro qȝ colore
hec p̄ signa potes aspalti noscē dotes

Alcanne

quisqȝ ea laudes alcanne collige laudes
quā color obfuscat stirufus laude corruscat
Laus augmentatur huic si leuitas sociatur.

Acetum

In t̄ram fusum si spumat cedat adusum
Testans ꝯpletū cumulus bonitatis acetū
hanc tibi sit spretū si linguā pūgit acetū

Phylaretus de pulsuum ne
Intentione gotio
liberi nostri consci p
tione. de pulsuum ne
go compendiosam trade
notitiam. Et dicere pa
rum quid sit pulsus.
et que utilitas pulsus
et quid est artia et qui di
artia et unde oritur. Inci
piendum est ergo a pro.
pulsus Quid sit pulsus. pul
sus est motus cordis et
artiarum. qui fit in
diastolem et sistolem
fit ad usum autem ca
loris innati et expulsio
nem fumosarum sup
fluitatum. Quod sunt
efficientia pulsuum
tria. virtus faciens
motionem. utilitas in
ducens et instrum obe
artia diens. Quid est artia.
artia est corpus oblongum
rotundum ad instar
canalis duabus tunicis
consistens a corde incipi
ens. et in omne corpus
divisum aerem et spi
ritum vitalem continens
Unde dicitur artia a pulto pir
i. fugere aerem vita
lem. Hec vero in sinistra
cordis ventriculi que dicitur ad
orti oritur. Que scin
ditur dupliciter. Hoc quod
deorsum erit. per partio
ra ad dividitur inde
xtram et sinistram ad
coxas et usque ad pedes
et digitos. altera vero sur
sum fertur et dividitur
similiter in dextram et
sinistram in manus et
caput. et que quidem ad
caput fertur facit
artiam que dicitur caro
tide. Que vero in dextram
et sinistra intrinsecus
fertur tendit ad bra
chia et cubitos et usque
ad extremos manuum
digitos.
Intentionem vero libri p

sens ꝯscripto. cogito
nes ad pulsuum mo
tiones ꝯcās. Quotiens
mutatur pulsus tꝑ
ab hijs que sūt s̃m
nām̄ ꝯ q̄ nō s̃m nām̄
ab hijs que s̃m nām̄
uelud crasib; uiro
rum ꝯ mulierū ꝯ eta
tib; ꝯ alijs ꝯiugatis
hoīnum ē hy quid
mares. hee u͂o femīe
Et horum ipsorum hy
quid caliores s̃m cra
sim. hy u͂o frigores.
Et hy quid gracilis u͂ꝯ
hy u͂o pingues ꝯ cā
nosi. Et uiri quidē
oīo mulieib; caliores
ꝯ fortiores s̃m nām sūt
ꝯ cito g̃ pulsus ie͂s
uelociores sūt ꝯ ue
hementiores. Mulierum
ut frigidiorum tardiores
ꝯ leniores. Juuenesq;
u͂o horum. dico aūt
uiris ꝯ mulieib; itē

sa crasi intēdetur ꝯ
pulsus. Jn calidiore
quid maiores ꝯ uelo
ciores sunt. Calim ē
uelocit mobile. Jn
frigores u͂o minores ꝯ
tardiores. frīm ē tar
de mobile. habitudi
nes u͂o intrinsq; īuēi
unt uelud gracile
ꝯ cārnosum. Jn gracilib
u͂o multi subiacent
tactui pulsus in pi
guib; u͂o ꝯ cārnosis
humiliores.

Considerandum g̃ est
ad ꝯiugata. uelud re
giones tꝑra. etates.
ꝯ particulares ꝯstitutio
nes. ꝯ ē dēc q uit tꝑib
quid quatuor existē
tib;. uere. estate. au
tūpno. ꝯ yeme. Eorum
būi tꝑata sunt duo.
.s. uer. ꝯ autūpnus. di
stemperata u͂o yems et
estas. ꝯ cito g̃ uere

ꝛ autumpno. pulsus i
magni sunt ꝛ fortes
ualde ꝑ ꝯseruantiã qua
litatum. Maxĩ qm̃ sc̃
etates ꝓportionalit᷑. in
estate uõ ueloc̃iores ꝛ
spissiores s̃m unãq̃q;
etatem ex necc̃itate ꝓ
ꝯtinentis nõ extrinse
cus aeris calliditatem.
Inyeme uõ raiores ꝛ
tardiores pulsus s̃ut
ꝓ ꝯtinentis nos aeris
frigiditatem aut ꝯstrictio
nem. Similit᷑ ꝛ aliarum
quaq; regionũ s̃z illi
crasim a pulsus mu
tatur. Calidior siq̃d
magnos ꝛ ueloces fa
cit pulsus. frigor ꝯ.
Dicim̃ g̃ a de etatib;
Si g̃ etates differen
tes sunt a pulsus ear̃
differenter mouebũt᷑.
Puerorũ siquidẽ puls
ueloces sunt ꝛ leues
ꝛ spissi. Sc̃dm mag̃
tudinem uõ ꝛ fortitu
dinem medii. ueloces
qm̃ s̃m suũm habũ
dat in eis calor nãlis
spissi uõ ꝓ h̃ uĩtate
ꝛ calitatẽ in eis s̃m q̃
titatem. leues uõ q
qm̃ inpfecte s̃ut ĩ eis
uirtutes. Dicim̃ eñ
pulsus leues ꝯ tribe
callitate uirtutiũ s̃ut
s̃ciuum eoꝝ. tardiores
quãtum ad pueros i
ꝓpea q̃ in eis ẽ umbecil
litas ꝛ firitas. augm̃
ticorum uõ magni.
ꝛ fortissimi eo q̃ fortes
sunt mag̃ in eis uirtu
tes. Similit᷑ ꝛ s̃m
crasim ꝯris qualitas
ꝯmutat crases a pul
sus. Sicut eñ ꝑcim ẽ
ꝯtinens immutat ꝯtẽ
tum ad suam crasim
In pregnatib; uõ mu
lierib; pui ꝛ spissi ꝛ
ueloces puĩ quidẽ eo

qd grauat' uirtus
ex fetu. 9 spissi e ue
loces. ꝑ inducente
necessitatem ꝑ grauitas
effectus. In sompno
uo pulsus minores
e leuiores. manifestu
quoniam naturali calore ingre
diente ad ꝑfundiu
insupucientib; e
sib; ad supucien in
mutatur a pulsus
Similit' a iugi acci
b;. ut qui ꝑ in naturam
uirtus patitur. iuuat
sulum alicui ꝑima
pulis ꝑtis aut ab a
liqua re ea faciente
et grauante eam.
Dicamus g' ad ea q
non ꝑ naturam. hec uo sunt
gimnasia balnea cibi
multi uini potatio
Similit' a hijs qui
ꝑt naturam. hec e causa eg'
tudinib; accntib;
simili' ꝑ predicta 9
sideraxe or. Sciendu e
que que ꝑ naturam mo
natura. si immoderate
fiant in hijs que ꝑt
naturam uertunt puls'.
Cum g' ad egrotum
ingrediens quem nunq
uidisti attende ꝑmum
si masculus e an fe
mina. Et si masculus
considera pulsum ma
sculi. Si uo femina
femine. Deinde naturam la
borantis etatem eius
temꝑs hec tꝑe e regione
e oꝑatus omnia conice
tans pulsum qualem
laborantem oportuit
hr̄e qn sanus erat. te
cognosces diligent'
magnitudinem pulsus
facte ꝯsionis ꝑter
naturam.
Quot sunt genera pl'
suum. x. ꝑmum genus
pulsuum s; quantita
tem trium dimensionu

gna plsui

9sideratur.i.ſm lōgi
tudinem ⁊ pfunditatem
⁊ latitudinē. 9ſequenter
q̄ augmentat ſitūes di
mensiones transcēdēs
motum dr̄ magnus
Sc̄m genus pulsuum
ſm quātitatē motō
num 9ſiderat̄.i. dya
stolem ⁊ ſiſtolem i q̄
9ſideratur uelox tar
dus ⁊ mediocris. Ter
tium genus pulsuū
ē ſm tenorem uirtu
tis i quo 9ſideratur
uelox debil' ⁊ mediocr
frequentia ē accipiēs
magnitudinem. facit ualid'
qn̄ ē ordinatur uirtus ē
num. tūc mag' fit ua
lidus ⁊ e cōtra. Quartū
genus pulsuū ſm 9
ſistentiam organi. di
co arterie cōris in quo
fundatur. durus mo
llis ⁊ mediocris. Quin
tum genus pulsuū
ē ſm quantitatem qui
etis in quo 9ſiderat̄
spissus rarus. ⁊ me
diocris. breue ē tp̄s
quietis sig̃ spissus.
lōgum uō rarus. Se
xtum genus pulsuū
est ꝑ equalitatem ⁊
inequalitatem q̄ 9ſi
deratur in uno pulsu
⁊ in plib;. in uno ū
quī ē fit. ut incipi
ente. quī uō i plib'
fit dicitur 9ſistens
inequalitas. ubi ū
inequalitas ibi ē ani
ordinatio ut in ōib;
aut ē decidit una p
cussio aut incidit.
⁊ h fit grauata ⁊ aff
licta uirtute ab aliq̄
cā. Septimū genus
pulsuum ſm ordinē
⁊ inordinatōem. ina
sio t' inequali pulsu
fit equalis ſm piode
Et inordinatus fit

9uste rursus ɔsideratᷣ
s̄m primam ɔsiderati
onem pcussione 9 ꝗ
ples. 9 s̄m redditiões
Octauū genus pulsu
um ē s̄m plenū 9 ua
cuum. l' ē s̄m artie
signum. omē ei uas
aut plenum aut ua
cuum. Nonum genꝰ
pulsuū ē s̄m ꝯcordi
am in qua mensatur p
portō tp̄ris ad tp̄s. uñ
cognoscuntᷣ desitien
tes 9 incidentes. Deci
mum genus ē s̄m q̄
redditur p totum cor
pus in quo ɔsideratᷣ
qualitas suppositē m̄
cois p tactum uel d̄
distemꝑati 9 mōdar.
Dictis g̊. x. gn̄ibus
pulsuum. dicamꝰ
breuitᷣ paucis cis
9 differēas earum. siq̄
ē ad diligētiam co
rum puenire uolu
erit sciat quia sed̄e.
xvi. sunt libri d̄ pul
suum neg°. ego nō
longitudini pcens in
paucis capitlis q̄ sci
cis 9 differēas earum
dicam⁹ pp quam eām
pulsuit artie. ut sē
uetur in modestus ca
lor cordi s̄m nām in
omib; p tib;. Quid di
fert saltus a pulsu.
qm̄ saltus quid p̄t
inaccidentē s̄p in fit et
in omni corpore puls⁹
uō in ɔsone uirtutis
mouetur 9 in uitalis
solum. Quid differt
magnus pulsus a
ualido. qm̄ magnus
pulsus quid s̄m tres
dimsiones ɔsideratᷣ
ualidus uō s̄m mo
tonem. tenorem ē uir
tutis sigt̄at. Quid di
ffert spissus a uelox
pulsus s̄m ɔtinuus

ꝯdiscretum. Spissum
est ꝯtinuum dicim᷒
uelor uõ discretum
uelud sicut erat aliq͛
ꝯtidet. Quid differt
rarus pulsus a tardo
qm̄ rarus ex infirmi
ori uirtute fit mag
raũ est pulsus diffici
liores. Quot sunt
differ͞ in diastole pl᷒
sus. octo. magnitudo
puitas. ualitudo. debi
litas. tarditas. uelo
citas. duities. mol
lities. Quot sũt in
ditia pulsuum duo.
intellectus ꝯ sens᷒.
Sensus quid indi
cat presentia. intel
lectus uõ fcã ꝯ futurã.
Quot sunt cãe effi
tientes pulsus. due.
uirtus faciens ꝯ mo
uens corp᷒ uasis. et
utilitas ꝑ quam
mouetur. Quot i

mõis ꝯsideratur i
moderatus puls᷒
quadrupl᷒. s. f3 ma
gnitudiẽm. uelo
citatem. ualitudinẽ.
ꝯ spissitudiẽm. qd
differt inequalis
pulsus ab inordina
to. qm̄ inequalis i
uno pulsu ꝯsideraĩ
ꝯ in plib3. aũt ẽ s᷒m
unam diastolem
ꝯ sistolem. aut s᷒m
plura ꝯgregata. que
dr̃ ꝯsistens inequalitas
in multitudĩe pulsuũ
ꝯsiderata. Inordina
tus uõ fit s᷒m ritmo
Quid differt defiti
entes ab incidentib᷒.
quia incidentes ex
infirmiori mag᷒ fi
unt. uirtute grãua
ta est ꝯ defitiente ũ
tute. defitientes fi
unt. incidentes uõ
pugnante ꝯ resistẽ

te. continet eum se ipsum
excitans volens re
volvere omnia. et videntur
omnia esse deficientes in
accidentibus. Quid dif
fert spasmosus a ra
moso. quia in spasmo
so quod tendit arteria
ad instar corde tense
in ramoso non transfer
tur dextra et sinistra
Quid fiunt fluctuan
tes pulsus exhibun
tur dum ita contenti mag
nifundentis corporis ar
terie sicut yposarca in
ydropisis. Quid dif
fert caprizans pulsus
ab impulsante similiter
quia caprizon quod in me
diastole differenter
motiones ut capra sur
sum saliens saltat
pedibus. in aere nobis
fit coacta virtute.
agitata ab aliqua causa
tribulante eam. bis
pulsans. sibi si quasi in
idem pulsat percussione
non habet per divisionem
corporis arterie. requieti est
et. et rursus velociter
spirans in sua venit percus
sione sicut incude in
malleus. Quid differt
vermiculosus a formi
cante. quia in vermiculoso
quod relinquitur continuitur
evenit ad melius et
manifestum habet magis in
equalitate. formicans
vero iam contenta virtu
te si dissoluta et derelic
ta sit mortem significat
Et hec nobis sufficiant
ad presentia.

De urinarum differen
tia. neque in multi
veterum medicorum
aggressi sunt scribere
Quorum omnium primus
fuit ypocras choyus
cuius libris invenimus
post huic non tempora. Gali

eius mirabilis medi-
cinis aggressus est asclep-
sit. dehinc post hunc
magnus medicus so-
phista. hii ergo in
in laudibus sunt digni
qui inprimis studuerunt
invenire aliquid uti-
le inventa. nullus tamen
inventum perfectam et
non diminutam doctrinam
fecit. nam ypocras di-
versis exponens et ali-
ud alibi intentationibus
suis sparsim tangens
egritudines et species et diffe-
rentias earum et cer-
tas cognitiones et preco-
gnitiones. instituit
partium dissolutionibus sem-
per nimium concisus verbis
et in acutis egritudinibus mi-
nus habitam doctrinam
dereliquid. Similiter
autem et post eum. G. in trac-
tatu suo periculos expo-
nens et docens, multa

valde indeterminata et
obscura reliquid secundum
genera et species et differentias. Con-
sequenter autem his su-
pervenientes magnus in
medicis quidam iohanne
inceptus non re ag-
gressus. et super certis ante
et in divisionem incipi-
ens et differentias earum et
species obscure et pronosti-
ca signa que certa fi-
unt aut futura sunt
fi. multa permittens in-
perfecta atque tradidit
disciplinam non multa
queruntur ab eis. qui
post ab eo medicina facta sunt
et nullo modo solonem
valentes invenire co-
guntur que aliam doc-
trinam. modo vane ce-
bris que dixerunt
obscurare omnem et
autumnare cripsis ma-
nifestis hinc obscuras
res et intellectus. iam

uitarum inspectio ma
nifesta fecit. Si autem pre oculos
percientes loca: cogno
scit a quo dispositi sunt
a sin equalem casum
eorum singulorum. aut
secundum dispositi sunt
aut extra naturam contiguntur.
vel preter naturam dispositi
ti sunt. cuius est que
sanguinem expellitur ...
uirtutis quolibet secundum
primum opus in pro
re nititus ... uia
rum diligens inspec
tio nata est esse. quod oportet
nunc est nobis diuinis uo
lentibus tractare in nomine
xpisti domini nostri adiu
torem aducem sibi
doctrina in mente non di
minuta et defraudata
hanc perficeret. ... in
nos diffinire quid
sit ipsa uena deinde mani
festare locum in quo
nascitur debinde locum

in quo discutitur de
inde sic incipe doctrina
singulariter a sibi adiens
earum.

Urina est colamentum
sanguinis. hanc autem
alij superfluitatem
sero sileem uocauerunt
alij autem aquosam a
lij putredinem sanguinis
decoriis. ergo nulla
est contentio Unascitur
quod uena uenenosa uena
... curuaturam in sy
ma epatis expulsa ...
sanguine faciens ut
suum opus perficit.
Est autem generatio eius talis
sanguine turbato at
butone in eo facta que
quod leue est superiora
petens que ... in
superfluitas est esse ... am
plius illud subscap
tis cistis fellis per
suum meatum pro
pter ... tirium autem et

uelud fecem sanguinis trahit splen per suum meatum. Relinquitur ergo aquosa superfluitas cum sanguine hoc accipientes renes a principium kilum .i. profundam uenam formant illud iuxta constitutionem. Dicat autem aliquis non inmerito utquid fellis receptaculo a splene excesimus cum his accipientibus sanguinis superfluitates. nam colombi propter portam acceperunt aquosam superfluitatem dicimus quod propter magnam diminutionem necessitatem hanc non retinuerunt. nam ramosa uena que sanguinem operitur ubi primum ex his porta confert per ramos suos kili uene iuxta curuaturas in ex his explicate prodiit sai

meatus rotundos et angustos. Sanguine ergo secundum constitutionem pinguis existente et non ualente angustias earum sine impedimento intrare transire. opus fuit adesse cum eo aquosam superfluitatem. ut subtilitate aquose superfluitatis cum eo transiret sanguis ad kilin uenam. Cum autem impellitur aquosa superfluitas ad ramum kilis uene que adiacet spine a sursum usque deorsum per suum aperimeatus lumborum et dextrum et sinistrum secundum latitudinem licentiam generorum corporis in compositione sua. trahunt per se albi(?) uenas lumbi huius superfluitatem. deinde sic formantes illam et in urine essentiam transmuta

tes p̄uiāles uias ul'
meatus transmittit
ad susceptiōem uesica
stum. et siquid sincē
rius et purius sang'
fuīt. manifestū ē qm̄
et superfluitas eius ta
lis fuīt. Similiter si neć
sum aliquam sang'
nem opimus uirtus ire
dita fuīt opus suū
pficeē. hm̄oi fit ac
sa superfluitas quā
et uriñam uocam'. ppt
g' aliqñ quid subti
les urīe et albe appārēt
aliqñ. aūt pingues
et albe. Crudiore san
guine facto et imperfcā
sanguinē opimite di
gestiōne facta et uelud cru
diore. Al' aūt supra
cocta et uelud feruē
te sanguine. talis et
eius superfluitas fiet
Itaq3 pp hm̄oi cās.
et urīa s'm spēs inmuta

tur.
Dicamus g' de ea q̄ ē
s'm nāam urīa ā corpfcā
ćatiōne sanguinis i
fca ē. qualem oz ēē et
diffinire bonam urīam
que et s'm nāam eruditor
dinatur. ut et recte tem
pate aut minus temptē
ū s'm nāam. sz ptr nāam
reputēm'. Est g' ei que
s'm nāam diffinitō ta
lis. Urīa bona ē sic dir
y. album et planam et
equalem et subsistēte
ypostasim hns. Manī
festum quid ē qm̄ cō
sequēte substā moderā
et colore oportuno op
sit diffinitō diffinig'
pfcā. Urīa ē bona cui
substā moderata ypostā
si uō alba et equali co
lore uō rufa aut subru
fa et rubea paululum
pticipans pp lypitudi
nem atque simili' et se

quens. Galienus siquidem
subrufam et subrubeam
bonam dicit esse. Magi-
nus vero rufam et subrufam
nos autem ero[?] temperantiam
utrumque fecimus. Quod est
autem secundum aliquid unius[?]
quatuor aut habundat
aut minus habet. non
similiter dicimus. De co-

¶ primo utitur intentione[?].

loribus vero appositis sibi
non est possibile certius dicere. Pre-
cedens enim sermo docebit.
Secundum possibilitatem vero dicamus

¶ hic exequitur de terminando de significatione[?] et quid.

de effusione. Quoniam omnis
urina secundum substantiam ipsam
est effusio. Subtilitas enim vel he-
betas[?] est. hanc hebetatem[?]
multi sapientum et
medicorum effusionem
vocaverunt. Quoniam quod effu-
sum est in ea inspicitur.
Huius effusionis differentie

¶ hic determinat de speciebus et proprietatibus urine absolute considerate.

dicuntur prime due sunt
subtilitas et pinguedo
et his mixtis contempe-
rata. Ipsa autem contemperantia
quoniam secundum medium est. non divi-
ditur. Subtilis effusio
aut mingitur tenuis
et manet tenuis aut
mingitur tenuis et fit
lutulenta et pinguis
Et est prior quidem indige-
stia ultime. lutulenta vero
facta et pinguedinem in
transmutata digestionis
principium significat et accessionem[?].
Similiter autem et pinguis

dividitur duppliciter. aut mingitur pinguis

et manet pinguis aut
mingitur pinguis et re-
sidens vero fit tenuis
et monstrat fortem perturbati-
onem humorum in corpore
factam validam. Secundum quod
determinavimus vero turbationem
et sanguinis operationis digestio-
nem et resurgere. Significa-
mus quoque colorem subtilium et
determinavimus eam que corporis[?]
sunt operationibus signa

i. proprietatibus[?] sive cum colore

et invenimus habitas[?] quod
egrotantibus et quando
albus precedit alios colores

Omne illud in quo inspicitur quod in eo effusum est dicitur effusio. Sed in urina inspicitur illud quod in ea est effusum. Ergo urina est effusio.

et tenuis effusio in effu
sione qualitatis comp
namus prius tenue
et album effusione.

Tenuis igitur et albus sen
sure multa significat. Urina
enim veniens multum
tenuis et alba in sanis
hominibus multam potati
onem significat cum largo
cibo. et maxime si venerit
exile vel leue. Urina talis
veniens significat debilita
tem virtutis (i. digestiue). in se
nectute que est minimum
significat et debilitatem ordi
natam que ergo appellata
a sapientibus medicorum
egritudine senectutis.
Urina tenuis et alba mul
tum mixta et similis (i. fistale) dya
betem (factionem tenuis) significat. quia sapi
entes medicorum si
midam vocaverunt
et quidam eorum sapien
tum marinum in usis dy
arriam. Alii autem dya

flacon non fuerit nimium hominem
sequitur. Semper nimium di
spositio fuerit calidam di
sequentiam laborum
infixa ergo venit. Urina
tenuis et alba mixta in
febribus effeminatam de
ficientem significat. propter humores
humores et uenamque fe
nimium fluxe tecum eius
tenues et albe mingunt
Et propter eruffiasum ueniunt
similes ut unne fieri
eas antiquitatem earum in
principiis tenuis et
albe ante ydropias ue
niunt propter habundanti
am flatus. Urine tenu
es et albe lesis collum
et caput et uicios g
uatis (i. reuolucionem igitur) scotosin alipo
thomiam significat. Significa
verunt. propter continuo
et ultimo utitur sic
dicit sudor multus
ex sompno sine mani
festa causa factus significat quod

Urina talis veniens in pueris mala. nam aquose in pueris pessime.

i. sunt facientes ipsam cotidianam et emi... cum ipsa urina.

i. oppilacionem renum propter lapidem

i. multum defectum caloris per sincopim

i. ualde fuisse

corpus plimo calo uti
tur. Vrīa multa i febr. i. sine fe
tenuis et alba uel cius
quietem sig. Vrīa te
nuis et alba in fine car
que ualde acuitur
febrium discessum fore
sig. in eas ptes q̄ sub
renibz sunt. Vrīa silr ue i. multa tenuis et alba.
niens in cisoni febre
frenesim sig. nam cri
sis febris a multi
tudine rubri fell' fcā ē.
Vrīa ñ colata supius
lata fellea supfluita
te euidente excelsum
locum capitis occupauit
Et siquid minore cereb
locum flegmaticam faciens
uicinius que uicino sunt
meningis frenesim fac
et siquid frenesis qui
euit p aliquam caim
ut p fluxu sanguinis
p nares aut p sudore
multum in capite fez
Vrīa subtili et albi ueni

ente quietem sig. Si
nō urīa talis fcā ad
est et frenesis ita pim
ueniens ita dispositus
moritur. Temps g' est
enarrare d' colorū dcā
ad' e quot sunt aqles
et cum quali effusione
possint explicari aut
oms aut quedam.

Est g' de coloribz pim'
albus et hi latitudo in
ea contenta. Cristall'
ei nix et calx et aqua
purissima sunt albi qd
ñ i sūmo nō oia imp
fectoz nō hi coloris lac
teus qualis ē ex ipa d
nominatione declinans
sior hi glaucus ñ cōmu
lucidum aut docti dicer
cornee tunice oculi.
deinde hi adhuc remissi
or karopos ē ut karo
pos qualia camellorum
uellera subalbi aut
lapi onichini. hi g' co

lores albi fm mag' et
minus sunt. Si uō in
fectōnem recipiat aliq̃
fellis albi aqua fm q̃
p'mam rōnem subpu
lidum fit. ut decoctio
semicrude carnis si uō
pmaneat tp̄e aliquo
decoctō infectōne ma
lorem faciens pullō
pficit colorem signifi
cans habundantiam
fell' prioris aquosum
uīum suscepisse.
Post hūc aūt ponitur
subrufus similis auro
acoltica uenienti deum
rufus ut fm uītate
ebeon aurum deum sb
rubeus qui similatur
uero croco deīn ypitō
scdm quō albi aquoso
sanguine ut ex illo co
lore splendore adueni
ente quē auctores fla
meum uocant. Qd' ū
fm gal. similiter suppo
nere uō ul' sponte sb
apponitōne ul' ponitōne
in colorib; ū omis simil'
consueuerūt arbitrari
alii ē sponunt sponūt
alii supponūt. Similiter
uō sicut ipse sanguis
purus a suo dolo. nā
in ētiorib; aut remissi
or. nō ē sanus. s; no
thus. Inops aūt ut
uinum. aut pfundi
or a purpureus san
guis. sicut ē colō ceper
kiauonum uō ut putar
factus ex felle rubeo
a sup adhustus ū ga
rus a yctericorum uīe
regula aut kiauō co
loris. fm. G. ē talis al
bum splendido adue
niens a nigrū pli
mum aduenienis uniq
dens kiauō facit. fu
scus uō ex illo a nig
gūictis nimieam fit
sicut rosi y indi clo

ron uõ ut caulus in
reus. aut grãm lati
tudo aut meo ꝯside
tur. nam uiolatus ꝗ
smaradui ꝑsacodis.
omĩa clora sim mag
ꝗ minus. hec aũt a
calore plimo fit sed
sunt. peligmo uõ ꝑ
fundius est fusco.
ut plũbium qui sũt
ex accidentib; plagis
coĩs qui ex quassatiõ
b; nigrantes colores
hunc aũt aut frigẽ
fit aut plaga. Post
hunc uõ nig̃ i dicis
alii siccitatem alii calo
rem. sic erunt di pce
denti calorem. s uõ
ex lunido siccitate. Est
aũt sup illa omnĩ
color. ꝗ hĩ latitudĩe
multam his sim ma
gis ꝗ minũ. multa ẽni
gra alia. alĩs inten
siora ac dissimiliora

ꝗ de colorib; sufficiẽ
quiđ doctina collecta
a discipulis antiqrũ
plorum anteiorum
lorum colorum qui
possũt ꝯiungi cum
pingui ꝑfusione et
cum tenui. ꝗ que ex
eis signata sũt in sũis
coĩb; siue meg̃s ꝓce
dens smo docebit. Cũ
aũt de colorib; docẽte
ꝑdissimus albo mi
dissimo distantiam
a lacteum ꝗ glaucum
ꝗ karopõ ut ñ aliquẽ
colorum igniugatum ꝑ
tmittamꝰ. tenui effusi
om iungamꝰ ꝗ ea. ꝗ q̃d
significent exponĩmꝰ.

In principiis febiu
huiusmoi uciẽs mala in
declĩatõib; uõ simlit
solõnẽ significat.

Qm g̃ tenuis sũa i di
gesta ẽ mañ his qui
aũ nos sapientib; co

lores. aut hinc ueien
tes ei qui sunt, p(ri)mi
allo (et) i(p)s(i) indigo(nem)
sig(nifi)cau(er)it. Si ei colo(r) (con)ti
suit ab aliqua uitreci
litate, uenalis caloris
q(ui) tenuis cum huius co
loribus est (eius) indigo(nem)
significat.

In capitu digonis
h(uius)modi ur(ine) sig(nifi)cant.
nam subin(de) uenalis ca
lor q(ui) difficiliorem
non potuit densare co
lorem, non q(ui) faciliorem
i(n) p(ri)ncipio digo(n)is mutat.
et melior (est) (pro)pt(er)ea sig(nific)at
cibi uen(it) uenalem calo
rem (con)ualuisse eo q(uo)d
plurimum colorem ur(ine)
concessit. Q(ue)m u(er)o n(on)
potuit m(ini)m(e) densare
uocam(us) hanc i(n)digestam.
ur(ina) talis ueiens in
ydropicis periculosa
quia cadu(n)t ascitic(i) e(st) utilis.
Sed tenuis q(uo)d ut p(ro)

nebatur. s(cilicet) yp(ost)a(si)s sancta
aut rantos. h(ec) tales
s(ecundu)m subitum quod i(n)di
geste. s(ecundu)m u(er)o colores
non solum ex(pertam) n(atur)am ex
titerunt. Si (con)matic in
digentiam demonstr(at)
abstinentia ei aliquo
adolescente, s(ecundu)m n(atur)am
(et) etate(m) (pro)p(ter) indigestia(m)
matie ur(ine) appar(en)t
yp(ost)a(s)i(s) te aut rate eo
q(uo)d habund(e)t in p(ro)fu
do calor quod p(re)ter
n(atur)am habunda(n)t iam fe
ll(is) is g(e)n(er)a(n)s q(uo)n(iam) mi(ni)
to calore in fel mu
tatur sanguis (et) in
yeme plo(n)gata ei in
t(em)p(o)r(e) estiuo i(n) quo et
tiam e plurimum supue
niunt. Et ei alorum
ur(ine) rante (et) yp(ost)a(s)i(s) te
sunt. (pro)p(ter) eas ei(us) in
gilie (et) solicitudo (et)
labor rubeas ur(inas) d(e)
mostrant. Et (con)plo(n)i(bus)

quid tenuis subē. cū
quib; colorib; possē
ɔponi sufficiant que
dc̄ā sunt. Reliquū uō
ut uisc̄ptōe; ꝑ primam
fertātōem eas expūm
sic. Tenuis ⁊ albi. te
nuis lactea. tenuis
glauca. ⁊ tenuis ka
ropos tenuis subpal
lida. tenuis pallida.
tenuis subrufa. te
nuis rufa. tenuis p
[i. subrubea] [i. rubea]
piruntos ⁊ tenuis ri
ōs. āt ōs ɔplō | tos.
nes tenuis subē di
rum. ⁊ cum quib; co
lorib; possunt ɔiun
gi sufficient dixim
⁊ quid significant
diximus. ⁊ inde sc̄p
tōne eas exposuimus
transeamus aūt ad
ɔplōnem pinguis ⁊
subē ⁊ dicamus cum
quib; colorib; possit
coniungi.

[i. ɔiūctā] [i. possibile ē l' pōt inueniri]
alis ɔplo ɔstat ⁊ mō
strat crudum huōrem
plimū habūdare in ua
sis ⁊ diūsas distās ı
flatis. ut est uitrem
[i. ffd̄ ē liquidū]
fl'a ⁊ salsum ⁊ sine qu
tate hi. Via pinguis ı
mixta ueniens ⁊ albi lib
rat a pūta in artub; na
ti. his qui dolebunt
eos. ⁊ his qui quodāmō
egrīne laborantes erāt
⁊ his quidam fiunt in
multitudinē pinguiū
huōrum. [siu q. pōt significare pidin p̄ hydropisis.]

Thuiōdi ɔstat ⁊ sim
[fethu]
fine talis uenit. lith
asim uesice aut reni
ec ɔplō ɔstat | sig.
[sui dispōne]
⁊ suū turbata manet
demōstrat malos hu
mores multos ī cōpē
cē. Suūo turbate hi
uie fiūnt ueluд sub
iugalium dēmōstrat
capitis dolorem aut
p̄sitem aut futurū

[q̄ pōte significare uene pinguis corpos.]

Quibus autem apparent siti
bunde iam sunt et residen
tes manifestant ex ratione
urine migte spisse etc.
igne. calefacte etiam
pullas in superficie ma
nifestabunt. aliter autem
eadem sub pinguis i
existens si accidit turbidas
esse in febribus hanc sequitur
multitudo urine tenuis
solutionem febris significat.

Talis constat et si exposita
sit hi. diuturniores in
egritudines declinat et sanabiles

Talis constat et declarat
multum in corpore sangui
neum humorem esse quem
admodum in sinochis et
acutis febribus talis pun
vel mincta
latim mincti periculum significat
Similiter autem hiis urina in tali
bus febribus turbulenta minc
ta cum surditate et ca
pitis dolore et colli et
yppocondriarum motum
fore ante .xij. dies significat.

Chi constat et si venerit
in febribus ensson capite
dolente et cum dolente
fert ensum.

Talis constat et in sanus
suppurans labore inc
aut cursum multum
fiunt esse significat. Senioribus
vero suppurans quibus
ex multo tempore tales fiunt
a malis immutati vesi
cam ut in pluribus significat. in
fine vero tales fiunt inli
thiasim constituuntur.

Talis constat et urbi in
fine veniens yctericum *si quis est in modica quantitate et habet spumam croceam.*
significat.

Talis urina constat in
i. non faciens residentiam *vel alienacionem mentis nisi pacientem ... acutum*
febribus non residens paciu
sticum significat. significat autem
et alius. in febribus et cum
son talis urina apparens
stranguiriam futuram designat. *stranguiria est cum urina guttatim et sepe mingitur.*

Talis corpus constat et de
clarat per ... in liq
humoris ut in declinatione
quartanarii et solutione
multe qui per firmitatem veniunt

Hypostasis significat urine pinguis ru bee et ... colorem rubeum dat et illi colorem ...

talis q̄ ꝓ ꝑ exustione sa
guinis ꝯ talib; u°o cū
ꝯdensata sub̄a. sig̃ tales
colores. cum densitate
sub̄e si. Qm̄ u°o u̾ e i°o
q; tres diffīie nigre ur̃
pinguiores sunt ea q̄
s̄m naām ē ur̄a s̄m sub̄ā
h̄ mař ē quartanar°io so
luto ꝯ milico humore
p ur̄ām exeunte. u̾ it̄
apparent pingues et
nigre. Silr ꝯ dum eg̃
tudo mlie soluit̃ ꝯ p
ur̄ām exit eā q̄ fecēt i
uriam. qm u°o p mlie
humor pinguis ē nig̃
ꝯ ti°eus ꝑ p h̄ ur̄ās facit
pingues. Silr ꝯ q̄ ex
adustione sanguinis f̄c̄e
sunt que eadm̄ ꝑ tm̄ ē
dēsitatem ꝯ siderauit sb̄e
eo q' eā que in uasis ē
bullitatem inuasit ad bu
stio ꝯ stitcas manifeste
densit m̄ām rōne ꝯ stit
tionis. Sig̃ nt āt ta

les ur̄e spissimum q̄ sic
citatem. Sig̃ āt ꝯ aliud
in feb; eā acutis tales
uenientes cum sudore
capis ꝯ colli ꝯ dorsi et
suspirio male sunt ꝑ
exustionē. Sig̃ āt ꝯ ali
f. fetēs ꝯ nig̃
ud. talis eā ueniens in
febrib; acutis eū fetore
ud h̄ lsite mali uesti
eā mortē sig̃. De p'lōi
b; g' tenuis sb̄e eū q b;
libet co. b; colorib; pos
sit ꝯ stare ꝑ scripsimus
ꝯ significata earum
diximus ꝯ eis ꝑ q̄s
f̄c̄e sunt manifestam
mus. ꝯ in de scriptōem ear
exposuim'. li mo ꝯ sp̄i
gui sub̄a ꝯ ponentes ꝯ
ꝯ iungentes eos q' uiam
eo possint colores ꝯ ue
nire quedā scrip sim'
ꝯ signa eorum diligē
tius disseruim' ꝯ ca
ras eorum enarrauim'
reliquū ē ut ut de scp

tione et eas ponamus.
[R]eliquum est ergo de me
diocri subtili et con manifestare cum quibus colo
ribus possit convenire. Ei
enim similiter est subtilis. cum
hac gradu subtili ut dicat
.G. impiescon. subru
fum et subrubeum con
stituit. citrinum vero sub
rufum et rufum. neque
autem unus tantos et
tales comprehendere venimus
tamen abutentes comprehensa
premissa complebimus
convenientem que intentione
in mediocri substantie convenien
tes continuerimus ita quod in
cum mediocre subtili non potest
aliquis colorum con
venire exceptis subru
fo et subrubeo. in medio
cribus rufum. ut sit
manifesta ratio. reliquum
autem descriptione primum
hic ita. Mediocris substantie
colores subrufum

rufum et subrubeum
pinguis album. pinguis
lacteum. pinguis caro
pos. pinguis subru
beum. pinguis rubeum
pinguis inopos pin
guis kyanos. pinguis
viridis. pinguis livi
da. pinguis nigra.
[Q]uibus hi conveniunt po
suerimus et convenientem
ordinem urinis que scrip
ta sunt securius et de
scriptione manifestavi
mus et clara. Omnibus
discernentibus fecimus
de ypostasibus dispute
mus que bona ypostasis
sit et que ab hac sive
intensa sive remissa.
et que extra aut extremis
possunt perfici et que
periculose et minores hu
ius et que ad sanita
tem convenientem hec composi
tum sunt et ypostasim
et substantie et coloribus mu-

sitiui. ut pfectum ter
minū assignem. inuo
cemus rp̄m uīm dīn
nīn ducem sī. ut hī
nustionis iudi ptim
ucipiam igr tam.
primum bone ypostasis
expositores. melius aūt
a sapientissio ypocte
hic dx̄e. un adiectē
u ablatōne tacē aliq
appito ei a defectus
nō fmināne. ē dictio
sapientissimi ypōtis
d ea que fmināni ypōsta
si. Vēā aūt bona ē qū
a allu ypostasis fuit
a lcius a equalis a sz
omē tpe. ita uir a sapi
ens a amicus breuita
tis eius ex eo tento dif
finitōe ptulit ocōis
a subiūm a colorē qū
pticularioza. nos aūt
ab eo pmissum appo
namus ū ōs appiqter
licet uir q̄lēs gaudi

umhūnt. mētorum ē
intellectus ū pfēm dif
finitōnem attēdētes
q̄uis sipiēttem sūmus
expositorem opp̄tūt.
ē ergo pfecta diffini
tio. eius que fmināni
uit talis. Vēā bona ē
cū ypostasis allu fuit
a lcius a equalis poē
tpe. fin subium uō mo
derata a colore rufo a
sub rufo a purum a d
pticipans rubōis. a qz
diffinitio ita signauit
in spicere iuēni q̄tuō
.s. ypostasim. colorem
subium a tpe. dicam
itaqz unūqqz. i unoqz
horum q̄ leoz ōē.
Veg fminām ypōsta
sis h̄t album colorē
auisiorem locum a ē
leius a uidu ulla a e
qualis. i multos dies ta
lis ymanēs. h ē cīsle
utq̄ ē sinatum. Quēz

ergo erũ. hijs quatu
or hĩ q̄ ꝯfmiũm ē ſcḋ
nums ꝯũtitur ſiue
unum ſiue duo. ħ ta
le ſecluñ. n̄ ꝯfmnãm
Quēadm̄ aũt ꝯpito
nem ſupius. d̄ ſubiɉs
ꝯcoloĩb; fecim̄ ſic ꝯ
nc oĩa cum ypoſtaſi
ꝯpuenētib; ex ordine
hūnus. Conitamũ
aũt ex hijs quatuor
que obſuãtur i ypo
ſtaſi oĩum ultimum
q̄ ē equale ꝯtrib; ꝯfm
nãm inequale ſit q̄t.
imōi infirmitatem
uirtutis ſig̃. nō ē ꝑo
tuit digere omĩa nẽ.
S; reliquid unum idi
geſtum. eo q̄ omibus
dieb; digō nō fit. ſ;
aliqñ quid digetur
ſecluñ aliqñ indige
ſtum. rurſus g̃ ꝯũta
mur ꝯotinuum ñ ſit
coĩa duo. ſ. ut ñ ſit
ypoſis continua neq;
ex ꝑxion innĩ eq̄l.
digeſta. ut deficientib;
ꝯfm unam digõnem
ñ ſolum ē equale an
nuũt. S; ꝯ lene. ut ñ
ſit ꝯtinua ſ; diſcreta
incadit. aũt ꝯtinuũ
ſp̄us ſeclumis incad;
ꝑuigius ꝯ ñ dimitter
illud eē equale. ꝓphar
g̊ cãs i relictum ſecluñ
ab hijs duob; inuĩ
digeſtum uno ē. V;
tamur aũt rurſus
in ꝑncipio ꝯceſſim
ſcḋo ſecluñ ñ lene ſ;
diuulſum equale ē
ħ tale nullum ē eo q̄
multus ſit ſp̄us ꝯñ
poſſit auã dyaforeſi
hẽc digeſtus. Rũſus
aũt eſto uiã ñ ꝯtinu
a ꝯ inequal̄. ħ melio
ꝑor ñ ē ei cotidie diſſa
putur. quēadm̄ in eq̄
li. S; aliqñ diſpgit̄

quid . aliquin nō no ap
ea declarat minorem
ēē spm . diuellētem ꝯ
tinuitatē . li aūt hoste
damus meq̄ . desitien
tes pulsus usq ad mlt
tos dies id pmaneat
maius malum quā co
tidie pmutari . li ei ē in
equale . Ita g̊ melius
ē diuulsū inequale i
diuulso equali . q̄ istu
por ē audiendus ad huc
quid ꝯplone tāta suf
fitiant sto g̊ sedim̄
album q̄ transmutet̄
aut loco . aut sit in medio
āuocatur eneōrima . i
an . 7 3 . l . a . e . y . a omnes
a . y . quid ē pendē . Esto
nō ꝯtinuū ꝯ equale . li
mediocriter digestum nō
ē i ualuit nā digē uti
fiorem accipet locum
li ei ē digestum . si ptici
patio alicui spus ina
dentis . elevavit illud

ēca mediam regionē . Si
nō multus fuit spus
impellit sedim̄ . ꝯ ēca
mediam fert regionem
occupans supiorē sup
fitiem āuocat̄ nubes
q̄ metafora nubium
ea nubes q̄ supiorē lōc
occupiunt alba eriter
in febr̄ spuosis coliac
briores sig̃ . Et aliter sim
febre ꝯtinua . albu uti
nubes spuosas hñs ma
lum ualde sig̃ . Sig̃ ē der
tiam yppodiā dole . Si
nō i causon febre nigr̄
hit inquātum aiūr trans
mutari . Si nō nōio fuit
spus . i fiorem accipit
locum ꝯ ad monstrat pfcē
ētium digōnē q̄ ē sz nām
ypostasis . Itaq; q̄ ciq;
decen cōmitate dēā sūt
totid dey postasi ad mute
dēā oz ēē arbitrari hmōi
ei i pōitē tin d uā . Itaq;
mal ē q̄m ex loco āpli

nich dicemus q̄ in sua
significatorum. Permu
tatur g° albus color ypo
stasis et sit nig° vitale et
malum. Sed si fuit inter
quod nigrum minus
album. Si vero in eteo
rimate mag° malū. Si
mil° in albo. Si e albū
et continuū fuit et esse
et ypostasis bonum. Si
vero nubes mi° bonum
Si vero eneorima mi° meiū
bonū. Et certum q̄d proto
nū sufficienter dcā sunt
qm aū dixim° d eq et sua
loco. Reliquū apparim°
de colore. Est aūt s3 nā
color seclusis albi. Sig°
n sit albū. Sz nig° aū pal
lidū aū liuidū rubeum
aut subrubeum.

Subrubeū g° ab aq°so i
sangue fit ii supi° dcme
et sig° i digone. Sz no mo
tem. Rubeū fcm a sicco
sangue sig° digone et
quod si fuit moderatū
iz hns bn in datā iz i
digestiam sin pido ma
xime. Qm g° in subru
beū ad d uat picli.
q: nc familiaē proū no
mē aquosi sanguis p
ximū eris sangui ut
amici cor picli ii ad
duc. qm no indigone
sig. et ppt hec mai° pp
li expectaē. buiorū huq
p° sangue sut. et sia et
ycor. bu no cum sang°
ne. ut cola. iu. et mulie°
buor. Si uc rus no san
guis in medio amborū
ē. Qm g° subrubea appar
uit. sig. ab aquoso hu
more sangue hēc colo
rem. aquosus no sig°s
p° sangue. et pp indigō
nem sig. ii ei p sem ap
posuit ua aquoso san
guini colorē mai°. Est
g° qm nequā digesti
ē. Indiget g° tpr ua ad

digonem aquosi sig
nis. Rubeum uo secundum
accessionem futuram sig.
Si ei in quarta die supi
nulem hit. uia rubea et
alia sig digois septima
die mai e qm egritudo
iudicatur. Quid g sig
subrubeum · nubeum decline.
f ngiditate · mortifica
tone sig · uirtus. Est aut
dice · aliter · in acutis e feb
b; uia liuidi ypostasim
hns in supueniente die
non sine piculo.
v inde uo sig colorem
plimu · aceruam egritus.
f ubi ing uia deficiat ap
fco ing. in febre ei cau
son uis subingre. bene
ornata hntes excelsa
in saia · fluxus sanguis
plimu supueniet · accessio
fit cum rigore · sudore
n igrum uo aliqd idi
cat firtate. alii uo calo
rem. determinem · i idita

Siquid pcessit liuidu
deni sic fem e ing. finali
ht sigone. si uo uide
sequutu e.
| ol albus color. bone
ypostasim debit ee sig
nosce o. qm albus co
multos deludit artifi
cem. qi bona ypostasis i
sit. cum n sit ypostasis
s; acuidus humor isse
dimie albus apparet et
pus albu. decipit artifi
cem qi ypostasis bona. S;
h qd odore discenitur fe
tidum est ei. S; alibis
ulceratis au uesica au
qe au aliq alia ptcli p
uiam euacuatis ii pus
emittat quicadim dic p.
Si sanguinem mingit au
pus reni l uesice ulca
tone sig. Et rursus q
buscuq; i uiali uia pu
stule nascit hns saies
fca · corupta solo fit.
qui e qm saies pe idem

uiam euacuat. Crudus
uero humor et inequali
substantia determinat secundi
nus. non est continuum ipsum
secundum crudi humoris
set uel eius dissolutum
minima sicut arena.
Hec quidem dicta sunt ut ar
tifex non decipiatur colo
re. sed discernat yposta
sim a flamma et crudo hu
more. Si sanguinem et
pus mingunt et odor
grauius sit. uel lutum
aut uesice ulcerationem
signat. Si et arenosa in urina
sedimina diutina uesi
cam aut lumbos lithia
sim hec signat. Et aliter
si sanguinem mingit uel
lotium et uesice ulcera
tionem signat. Hec quidem di
ximus ut non decipiatur
artifex in inspectione se
diminis sed a flamma et
a crudo humore. Et uniuersaliter
quidem differentias sediminis ex

secundum substantiam et colorem et lo
cum et siccitatem constituere. Re
liquum hic fiunt partes quattuor
de quibus scripsimus in descrip
tione sic. alba yposta
sis continua et equalis in
alba ypostasis continua
inequalis. alba yposta
sis non continua equalis
hee sunt quattuor descrip
tiones differentie sediminis.
Quoniam autem secundum tres di
ximus hec locos que causa
et secundum apparens mani
festat. aut enim inferiorem
locum habet et ypostasis no
minatur. aut medium et hene
orima dicitur. aut superiorem
et nebula uocatur. Et causas in
omnium per quas ipsis acceperunt
locos et significata eorum di
ximus et in descriptione cuius
que inferiorem locum accipit
ypostasis differentias exposui
mus ad eundem modum et
et in media ypostasis que
eneorima uocatur. facit

amnes . ⁊ eius diffas ī de
scriptōne ita . albumī ī
encōrdatū ōti equale al
bumine . ōti . inequale
⁋ iste sunt encōrdinatōs
diff̄e . processus uō ratio
docebit signata unū eq;
diff̄e quid sign̄cet . Sc̄om
uō etiam diffiam secl̄is
superiorem locum ī uē
teriorem que ⁊ nubes ī
noiatur . hi diffas inde
scriptōne exponāmī ita
⁊ quid sign̄cet subsequēti
orōne doceamī . ⁊ signa
eius ī ptinuitamī . ē ḡ ē
descriptō sic . albumīt̄
ōtinua equalis . albumī
bes ōtinua iequal̄ . al .
nu . ōti . inequal̄ . al . nu .
n̄ōti . equal̄ . Et de ōplōib
quod tum diffarum p̄p
stasium iudicij ptinitten
tes ⁊ inde scriptōne expo
suimī .

Q; aūt humanū corē ex
tribz ōsistit . i . ex spūbus
humidis ⁊ siccis . i . firmis
ptibz . humida uō corī sēt
ōstituentia huōres ⁊
sup̄fluitates quecūq;
quod ex putrefacis huō
nibz p uēis exeūt suffi
cienter exposuimī . dicamī
ḡ nūc q̄ ex spūs firmis ptib
corīs inigūt . ut pfc̄a ⁊ ñ
minus huīs d' uīis doc
na fiat . Et cū firmarū ptī
um molliora q̄dam sūt
aliq̄ fc̄a moli sulum ā
ī aliquā aliam formā
assulunt . Qm̄ ḡ pinḡ
do ⁊ caro molliora fir
marū ptium sēt ⁊ huīoā
⁋ Primū quid resoluit
febris pinguedinem ū
oīum firmarū ptium
solubiliorem . deīn car
nem . pinguedie uō li
quefc̄a moli sulu trans
mutat color ⁊ qm̄ ead
ū sunl' resoluitur . Sz hī
q'dā principium resolu
tōis ⁊ ascēlium ōstatur

uideamus temporum
eius cognitionem.
p rincipium quod olea
ginarum urinarum oli
colorem habentes uero au
genti(n)um apparentes ut
oleum. Status uero ole
aginie. g(ra)d(us) oli colorem
habentes principium liq(ue)fa
tionis decolorantes q(ua)n(do) a
quo se apparent. Que
uero apparent ut oleum
tempus augmenti fecte in
stionem p(er)fectorem habent
oli aduenam. Olaginei
fecte q(ua)n(do) in statu sunt to
te olo iure a in colore
a in substantia. uel ud olim
sunt. V(er)a in febribus ole
agina subnig(ra) p(ro)pri
a ueniens in a(c)cessione
urinorum et spisso eo a
mortem significat. Q(uonia)m a(utem)
pinguedo illius e(st) f(ere) m(ul)
(ti)plex diuidit(ur) p(ar)tes
aut uero f(ere) m(u)lti(pli)cos ete(r)n(um)
uoluit(ur) a q(ua)n(do) operit eos.

a(b) h(is) d(i)c(t)a lumbor(um) resoluta.
a p(ri)n(cipi)o uri(n)a(rum) exeunte mag
(i)s ilis exitus fiet quia ea
que in toto corpore pin
guedine. eo q(uod) h(uius) quid p(ro)
p(ri)e urinales meatus sit.
h(is) uero longe ab h(is) sit
p(ro)p(ter)ea a sit discrete co(n)si
derauis scripsit ita in
amphis. Quibuscumq(ue)
secum pingue a multu
h(is) uesicicam sig(nificat).
o(mn)ia aut(em) q(uonia)m lumborum
pinguedine resoluta a
aliter urina in ea uison pi
guem p(ro)p(ter) postrem(um) habitus
mortem sig(nifica)t. Sui febr(is)
b(us) uero senib(us) h(oc) tale s(ecundu)m
p(ro)p(ter) lig(ua)m sig(nificat). a dicta olea
ginis quid urinis liq(ue)fac(te)
pinguedinis s(ecundu)m suffici
ant que d(i)c(t)a sunt.
q Vo(mn)ia g(ra)d(us) soluit co(r)p(or)is p(ro)ter
habent in se ip(s)is a longitu
dinem a latitudinem a p(ro)
fundum. quecumq(ue) quid i(n)
sup(er)ficie ad(ue)n(i)t q(ua)n(do) q(ua)dra(n)te

la in uiuis apparentia. uesi
ce ī talia demonstrantia d
noīatem autē exhiis hūt
que filia sunt ipetal' q̄
extiticis decoctis fiunt
sꝫ suspēcēm uō modū ag
luunb' dēimāt. sicū fiūt
febs autē petalordes ī
fuluis hūs totū corꝰ pati
tur. Si uō nō sit febris
uesice ē passio. hec in indige
stione a indigōne dēimāt
Sicut cū indigōne toci cor'is
malū. sicut indigōne ue
sice est passio.

Quando uō febris occu
pat. et sīt in pfundo uasor
ypostases sursum fiūt
et crossiores petalordibꝫ
sūt tales gᵉ urine precedēs
ypostasibꝫ sine eadē mō
significātem a uesice pas
sionem cōtrariū coris malū
Si uō nō uesice. et siqd
indigestū sit totꝰ coris sunt
digin. uesice sic dicē. y.
Quibꝫ in urina pingui. fū

furea migitur. huius
uesicā scabit. Si uō
occuperet febris sin coris
tres dimisiones qsꝫ lō
gitudinem latitudinem
et pfunditatē. hī fursū
iens crossiora fiūt et uo
cātur ēnoydes. Si eas
autē hī tale. si ias suble
uans molam ētiam
molētē in crossiores per
ēticū opuntēs. tales
crossiores ptes noiātē
ēima. exhiis gᵉ aq̄ urina
apparet denoiatēm
possiderunt. fiūt aūt hī
ēnoydeurie. aut per liq̄
factōē solidorum in uror
uel renitē; aū p exusti
onē sanguis. Sꝫ siqd
albe fiunt soliditatē est
passio. Si uō nitre sā
guis. Sicē dicē. y. ī febꝫ
acutis urina colica ēno
ydes et albas hūs ypo
stases malum et alī ī fe
bꝫ diutius aū ēnoydes

ypostases sunt huius alius
salutaribus existentibus. apud di
scessum ad diafragma sig.
urinis febribus ... encorimati
bus ... significat.
Et ... omnibus quod ypostasi
bus que in urinis sunt appareant
sufficientiam quedam sit.
F ... diffinita sig.
urina mali odoris commodum
huius putredinem sig. et rub-
ris febribus ... in fal
bis encorimatibus secunda.
... sequitur. ... urina in fe
bribus acutis, pinguis ... in fe
bribus ... huius mortem
sig. urina odorem huius ...
... sig. Sig. ... putre
dinem ... mortificationem ...
huius que urinis sufficit quod ...
... pinguis cum
coloribus ... ut ...
... effusionem ... sedimentum est
... coloribus ... quod sig
ficet hoc signum ... proximum
quam sedimentum, sed illud est pingue
magis est quam ... est

aut ex ... pinguis ...
huius. ... est ... dicere ...
... effusi
one est ... rubeo colore
... coloribus ... in di
gestione significantes colores
... principium ... effici
facte est ... rubeo colore
Quamvis ab ... significat
... accessus ...
quando colores ... ibi
effusiones ipsi ypostasibus
... quando
... est ... sig. languo
dinem ... si sit urina
... continua.
c ... constat ... multi
tudinem ... signius ...
c ... ea constat ... ad
... sedimentum ...
... sedimentum eadem
significata ... superfluitatis
... excepta ...
... sedimentis ... est
... coloribus est rufo ... rubeo
... sig. ... digestionem ...
... sedimentum ... q

disciplina ... gratias et
spes ... conuenien
ter exposuimus.

L	c	de caus cg̃nu in gñali	L	c	L	c
1	1	vita bius ars longa				
3	3	cg̃nu alio ad alios				
		de caus cg̃nu p ctale				
3	21	In etatibz uo talia				
3	26	Cu uo dentes pduct				
3	21					
3	28					
3	30					
3	31					
3	3					

Ad hendū Sinapem bonū R Sinapis lib. j Anisi feniculi
Carui coriandri an ℥ 2 Et Lachete dulcis quartar ij mellis
quātū suff Scorsū tū p dicta tene tere deinde misce

[illegible]

[illegible]

Ruffus color vrine ut auru puru intensum
Subruffus color vrine ut auru remissum — designat pfeam digoz

Citrinus color vrine ut color pomi citrini n remissus
Subcitrinus color vrine ut color pomi citrini remissus — designat medi

pallidus ut sucus carnis semicocte n remissus
Subpallidus ut sucus carnis semicocte remissus — fiant prm digoz

Caropos ut vellus camel
Lacteus ut seru lact is
Glaucus ut cornu lucidum
albus ut aqua fontis pura — fiant indigom

Niger ut cornu bn nigru mortificatoms
Niger ut incaustu adustiome
Liuidus ut plumbu — fiant mortificatom

viridis ut caulis
Kyanos ut vinu nigr
Inopos ut color epatis — fiant adustionez

Rubicundus ut flama ignis no remissus
Subrubicundus ut flama ignis remissus
Rubeus ut crocus orientalis
Subrubeus ut crocus occidentalis — fiant excessum digornis

Sinochu colica frenesi squinatis et antrax
mas crudas euacuare solent

Ruffus

Subrubeus	Subrussus
Rubeus	Citrinus
Subrubicundus	Subcitrinus
Rubicundus	pallidus
Inopos	Subpallidus
Kyanos	Karopos
viridis	lacteus
liuidus	Glaucus
Niger	albus

Niger